ד' תמוז תשמ"ג, 15.6.1983 מיספר 2389 80 עמודים
שנה 47 המחיר: 70 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

צ'יץ' על שיר:

"מישוט קטן ואפס!"

שיר על צ'יץ':

"רוצח! טינופת! פסיכי!"

86

וימר יעקבסון טמיר

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך תבניות: יוסי שגיא ◆ רכז מערכת: שלמה פרנקל ◆ עורכי כיתוב: תמי מיטביץ וגיורא נימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר ועזרא פרגסטי ◆ עורכת דסק: אדוה קורן ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המדעות: רסי זכרתי ◆ המרכ: העולם הזה בע"מ ◆ הדפסה: הדפוס החדש בע"מ, תל־אביב ◆ הפצה: גד בע"מ

בלי משוא פנים

פעם בשנה עורך איגוד המפרסמים בישראל מחקר־שיווק, באמצעות מכון לחקר דעת־הקהל, כדי לברר מי קורא איזה עיתון. בין השאר הוא בודק את הרגלי הקריאה בשבועונים.

המימצא המעניין אותנו ביותר הוא זה האומר כי 6.2% של כל האוכלוסיה היהודית הבוגרת במדינה קוראת את העולם הזה. (המסקר אינו כולל את הקיבוצים ואת האזרחים הערביים של ישראל, שני ציבורים שגם בהם זוכה שבועון זה בקריאה רבה). פירוש הדבר הוא כי אחד מכל 15 ישראלים קורא שבועון זה. או, לפי דוגמה אחרת, זוהי אוכלוסיה המקבילה לציבור הבוחרים של שמונה חברי־כנסת.

מלבד השבועון לאשה, שיש לו אוכלוסיית־יעד מוגדרת, והשבועון הצבאי, המחולק לחיילים, העולם הזה הוא השבועון הבולט ביותר בארץ. אף אחד מן הנסיונות, שנעשו בשנים האחרונות, לכבוש מעמד כזה לשבועון אחר, לא הצליח. היחס בין מיספר קוראי העולם הזה ומיספר קוראי השבועון אנשים, למשל, הוא 1:4, והיחס בין העולם הזה והשבועון כותרת ראשית הוא 1:7. היחס בין העולם הזה ובין השבועון של הליכוד, יומן השבוע, הוא 1:3, ואילו היחס בין העולם הזה והשבועון להיטון, המכוון לאוכלוסיה שונה, הוא 2:3.

הפער גדול עוד יותר כאשר בודקים את מיספר הקוראים, שלגביהם העולם הזה הוא השבועון הראשון (להבדיל מקוראים הקוראים אותו כשבועון שני). כאן היחס הוא כלהלן: העולם הזה – אנשים 1:6, העולם הזה – כותרת ראשית 1:7, העולם הזה – יומן השבוע – 1:4, העולם הזה – להיטון 1:2.5.

לא רק אשכנזים

הסקר בודק גם את הרכב אוכלוסית הקוראים של כל עיתון, ויש בו מימצאים מעניינים רבים.

כשבילי, המימצא המעניין ביותר נוגע לבעייה ה„עדתית". בעבר נחשב העולם הזה כעיתון בה"א הידיעה של „צברים אשכנזים". עתה מלמד הסקר כי היחס בין הקוראים שהוריהם נולדו באסיה־אפריקה ובין הקוראים שהוריהם נולדו באירופה־אמריקה הוא 3:4. כלומר, כמעט מחצית הקוראים של שבועון זה הם עתה מיזרחיים.

כבר סיפרתי במדור זה כי בשנים האחרונות חל שינוי ניכר בהרכב המערכת עצמה. יותר ממחצית חברי־המערכת הם עתה נשים, וכמעט מחציתם מיזרחיים. נראה כי מהפכה זו במערכת עצמה מוצאת את ההד שלה בתהליך מקביל בקרב הקוראים. שיעור קוראי העולם הזה בקרב ילידי־הארץ כמעט שווה לשיעורם בקרב ישראלים שעלו לפני 1948, וגם בקרב הישראלים שעלו מאז 1953.

בקרב הקוראים שלגביהם העולם הזה הוא השבועון הראשון, יש עדיין פער של 1:2 בין הגברים והנשים. אולם בסיכום של כל קוראי העולם הזה, אני מניח כי אין פער כזה. חלק מן הקוראות פשוט קוראות את העולם הזה כשבועון שני.

קוראי העולם הזה מחולקים בצורה כמעט שווה בין כל הגילים, אך קבוצת־הגיל שבהם מגיעה קריאה העולם הזה לשיא היא של בני 30־39. אחריה באה הקבוצה של גילאי 18־29.

כמעט כל קוראי העולם הזה הם בעלי השכלה על־תיכונית ותיכונית, וקריאת־השיא היא בקרב הפקידים, הסוחרים, האקדמאים והעובדים המינהליים.

עיתון פועלי ישראל

מעבר לעניין במימצאים הנוגעים לנו, יש עניין רב במימצאים הנוגעים לעיתונות היומית. לפי הסקר, העיתון הדומיננטי במדינה הוא עתה ידיעות אחרונות.

בדיקת המימצאים מגלה כי ידיעות אחרונות נקרא פי שניים יותר בקרב המיזרחיים מאשר בקרב המערביים, בעוד שמצבו של מעריב הוא בדיוק הפוך. קבוצות־השיא של קוראי ידיעות האחרונות הן בקרב עובדי־הכפיים, שהכנסתם היא מתחת לממוצע. אכן, לעיתון זה מגיע התואר המופיע בראש דבר – „עיתון פועלי ישראל."

מבחינת הגילים, ידיעות אחרונות הוא עיתון של צעירים. במאבק בין הצהרונים, היחס הוא 1:2 לטובת ידיעות אחרונות בקרב הצעירים, ו־1:4 לטובת מעריב בקרב בני 60 ויותר. גם בקרב קוראי הארץ, הקריאה בקרב הקשישים עולה בהרבה על הקריאה בקרב הצעירים.

מדוע כדאי לפרסם

הסקר נערך מטעם איגוד המפרסמים, כדי לבדוק את כדאיות הפירסום בעיתונים השונים.

מובן שהמיספרים היבשים אינם מספרים את כל הסיפור. מיספר הקוראים של עיתון מסויים הוא רק מרכיב אחד במערכת השיקולים של המפרסם. לא פחות חשובים שיקולים אחרים. בין השאר:

● האם המודעה בולטת בעיתון ומזדקרת לעין, או שהיא נבלעת במידבר של מודעות. שלאיש אין כוח לעיין בוּ בהעולם הזה מופיעה כל מודעה לידּ חומר־קריאה. במיוחד „קופצות לעין" המודעות הציבעוניות הגדולות, המודפסות למהדרין על נייר מיוחד, שהוכיחו את כוחן.

● האם נקרא העיתון במשך כמה דקות, ונזרק או הצידה, או שהוא מונח במשך כמה ימים רציפים על השולחן, נקרא שוב ושוב. כשהקוראים קוראים פעם מדוּר זה ופעם מדוּר אחר, במשך שבוע ימים?

● כמה אנשים קוראים כל גליון? האם הוא עובר במישפחה מהבעל לאשה, ולהיפך, ומ־ההורים לבניהם ולבנותיהם, ומשם לשכנים, כפי שמקובל אצל קוראי העולם הזה?

כל אלה הם שיקולים העומדים לנגד עיניהם של אנשי־עסקים מציאותיים, השוקלים את השקלים המושקעים לעומת הערך המופק. הם מסבירים מדוע נשאר העולם הזה בית־קיבול מועדף לדברם של מפרסמים רבים. המגמה היא ממודעות קטנות יותר למודעות המשתרעות על עמודים שלמים, וגם על שני עמודים; וממודעות בשחור־לבן למודעות בצבעים מלאים.

אני מקווה שאתה מוצא עניין במודעות. על כל פנים, הן עוזרות להפוך את העולם הזה לשבועון בעל־יכולת, ועוזרות לנו לספק לך את המידע והשירותים שאתה חפץ בהם.

שלך, שבילי

כתבת השער הקדמי:

המרפקים של שיף

המלונאי חיים שיף התפרץ השבוע נגד ראש עיריית תל־אביב, כינה אותו „רוצח". העולם הזה מסכם את שערוריות קבלן־המרפקים ה־רוצח להדיח את שלמה להט.

9

כתבת השער האחורי:

להתחיל מחדש

במשך ארבע שנות נישואיה עם עורך־דין ניו־יורקי הרוויחה הזוגמנית חני פרי 180 מיליון לירות ישראליות. בעת היא מחותרת על הבל, ובלבד שתקבל גט.

74

בית־דין־שדה לשופט

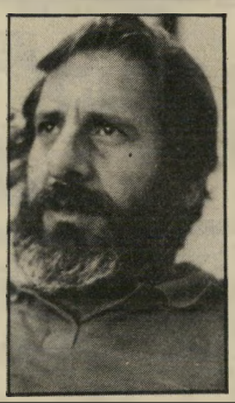
השופט המדוזי, סגן־אלוף (מיל') דב איתן (בתמונה), חולל סערה בשותפיו על עצומת חיילי־המילואים יש גבול. מבלי לדעת במה העניין ומה כתוב בעצומה, הגיב שר המשפטים משה ניסים באילו היה התובע נגדו, השופט שלו וגם מבצע גזר־הדין בבית־מישפט־שדה.

6

דהיישה

מתנחלי הגדה, החולפים במכוניר־תיהם ליד מחנה־הפליטים דהיישה, מסתכנים במטר אבנים. העולם הזה, שבא למקום להקשיב לטענות, לא להתגרות בתושבים, נתקבל אחרת. הם סיפרו על הטרגדיה של מחנה, שהפך תמצית וסמל לבעיה הפלסטינית.

31

אני, טוביה

בראיון מיוחד לשרית ישי, שנסעה אליו ב־מיוחד לקובנטרי, מספר חיים טופול על הגירסה המחודשת של כנר על הגג על הצלחותיו וכישלונותיו ואומר: „אני לא רוצה ל־גור בהר ליוודי"

51

שרון: לא שעיר

אריאל שרון אינו שעיר לעזאזל, כפי שהוא מנסה להציג את עצמו בציבור. כל מה שאומרים עליו יריביו השרים – נכון הוא. כל מה שהוא אומר על יריביו – גם נכון.

13

חנינה פומבית!

החנינה לאסירים ניתנת כיום בסתר, בלי כל תשבת פירסום. תדבר יוצר שמועות על פרוטקציה והעדפה. העולם הזה מציע שיטני חדש: פירסום שם הנחנים ותמצית הסיבות לחנינה.

48

פצצה בבית החבלן

בעלי, שהיה חבלן ראשי של המישטרה בתל־אביב, מכר למחרים חומרי־נפץ שהיה עליו להשמיד, טוענת ריבקה, אשתו של יוסף חכים, במיסגרת תביעת־מזונות.

43

שחורה אני ונאווה

„הדוגמניות הישראליות לא מפרגנות לי", אומרת ארלין מדיסון, דוגמנית שחורה מ־ארצות־הברית שבאה לעבוד בישראל וגנבה את כל ההצגה.

44

חלאה

„חלאת המין האנושי" – כך קרא השופט לסרסור שאילץ את ידידתו לעבוד בזונות, ואחר־כך הציג בבית־המשפט את אשתו הטרה, על־מנת לעורר רחמי השופט.

68

פרס למלצרית

עירית פרנק, מלצרית מחולון ובוגרת המידרשה בית־צבי, היא מועמדת לקבל את הפרס האמריקאי היוקרתי אמי, על מישחקה בסיטרט הטלוויזיה זיכרון האהבה.

54

איפה המורות?

הקהל הרב שמילא את היכל התרבות היה כולו על טהרת בוגרי ובוגרות סמינר לווינסקי. כולם היו שם. אך מעטים מהם שימשו אי־פעם בחייהם כמורים.

76

חתונה שכואת

לחתונתה הזמינה נורית חפץ (בתמונה משמאל) רק ידידים קרובים־קרו־בים. שמואל תמיר, שהיא היתה מזכירתו, בא ב־תברת אמו, אך בלי א־שתו, רות.

47

המדורים הקבועים:

תשקיף	5	אנשים בעולם	37
במדינה	8	רחל מרחלת על כל העולם	46
תמרורים	11	נמר של נייר	56
הנדון	13	זה וגם זה	58
יומן אישי – האנשים של חופי	15	תמליץ שידורים – לישראל ולירדן	64
אנשים –גיל הסניליות	16	שידור	65
בלונים	18	לילות ישראל	66
זה היה העולם הזה שהיה	23	קולנוע – ההונגרים	69
מיכתבים	24	אתה והשקל	71
תשבצופן	26	מה הם אומרים/ות – מוטי בהרב, מאיר ניצן, זבולון המר, לאה לופטין, חנן קריסטל וישי גבריאלי	72
הוריסקופ – תאומים	29	ספורט	78
עולם קטן –יוון, דרום־אפריקה ובנגלה־דש	35		

טיולים גדולים
של "קופל"
לארצות הברית

25% הנחה ממחיר סדורי הקרקע
לנרשמים עד 30.6.83

המחיר לטיולים היוצאים עד 15.7.83
$ 2477 ~~$2670~~
המחיר לטיולים היוצאים מ - 16.7.83
$ 2577 ~~$2970~~

ניו-יורק - פילדלפיה - וושינגטון - בופאלו - ניאגרה - טורונטו - לאס וגאס - ברייס קניון - סאלט לייק סיטי - ג'קסון - ילוסטון - ג'קסון - סאלט לייק סיטי - ונקובר - ויקטוריה - ונקובר - סיאטל - סן פרנציסקו - סן סמיון - לוס אנג'לס - ניו-יורק - ת"א.

המחיר לטיולים היוצאים עד 15.7.83
$ 2619 ~~$3060~~
המחיר לטיולים היוצאים מ - 16.7.83
$ 2719 ~~$3460~~

טורונטו - ניאגרה - טורונטו - סאלט לייק סיטי - ג'קסון - ילוסטון - ג'קסון - סאלט לייק סיטי - ברייס קניון - פארק ציון - הקניון הגדול - לאס וגאס - רינו - סן-פרנציסקו - סן סמיון - לוס אנג'לס - ניו-אורליאנס - אורלנדו - וושינגטון - ניו-יורק - לונדון - ת"א.

קיי פרסומאים א

אפשרות לתנאי אשראי מיוחדים
לבעלי כרטיסי: ישראכרט | אמריקן אקספרס | ויזה | דיינרס קלוב

10 תשלומים

תשלום ראשון (10%) עם רכישת הטיול והיתרה בתשעה תשלומים שווים וצמודים לדולר החל מ- 1 לחודש שלאחר רכישת הטיול. (בתוספת 2% דמי גביה)

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ

ישראכרט אלא מה.

אכלתי אותה ונהנתי

ארוחת בוקר של עשירים

בדיונות 110

תשקיף

חרות נגד הליברלים

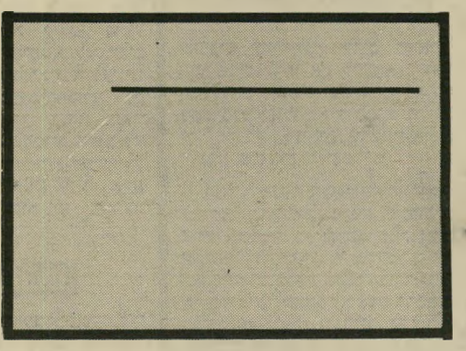
קבוצה גדולה של עסקנים בתנועת החרות, מכל הקבוצות בתנועה זו, מתארגנת לפעולות שמגמתן להביא לפרישת המיפלגה הליברלית, או חלקים ממנה, מן הליכוד.
הדבר ייעשה על־ידי התקפות חריפות נגד הליברלים, שייאלצו אותם לפרוש.

שרון עם וייצמן?

כמה מאנשי שר־הביטחון לשעבר, אריאל שרון, מפיצים שמועות כאילו התחילו מגעים חשאיים בין שרון ובין עזר וייצמן.
המגמה: ליצור אוים על מתנגדי שרון, כדי לגרום לכך שיקבל מישרד ממשלתי.

המפד"ל בסכנת חיסול

המפד"ל עשוייה להתחסל כמיפלגה עוד לפני הבחירות לכנסת ה־11. סקרים פנימיים מוכיחים היחלשות מתמדת של המיפלגה. ניסיונות לפנות לאנשי־רוח חובשי־כיפה לפעול להצלת המיפלגה נענו בשלילה.

על המישמר ומפ"ם

בוועידת מפ"ם שתתחיל בשבוע הבא, תנסה הנהגת המיפלגה להעמיד פנים כאילו התנגדה מפ"ם מלכתחילה למילחמת הלבנון. הדבר ייעשה על־ידי ניסיון לזהות את עמדות הנהגת המיפלגה עם העמדות שהביע ביטאון מפ"ם על המישמר.
„על המישמר" היה היומון הישראלי היחיד שהתנגד למילחמת הלבנון מראשיתה. מפ"ם, לעומת זאת, תמכה במיבצע „עד 45 קילומטרים."

הליכוד יסנן המידע

בצמרת הליכוד מתגבשת הצעה, שהח"כים והשרים ישתדלו להימנע מקשר ישיר עם עיתונאים. המגע יעשה באמצעות דוברי־הליכוד בכנסת, יוסי ברון ואלחנן בר־סעד.
בליכוד חושבים שבדרך זו ניתן יהיה ליצור עיתונות אוהדת לממשלה.

זייגר במקום זמיר

אחד המועמדים בעל הסיכויים הרבים ביותר לתפקיד היועץ המישפטי לממשלה, אחרי פרישתו של הפרופסור יצחק זמיר, הוא ח"כ הליברלים, יצחק זייגר, שהוא עורך־דין במיקצועו.
זייגר התפרסם כאשר תקף לאחרונה את זמיר סביב המעמד המישפטי של ועדת־החקירה לאירועי הטבח בביירות. הוא נמנה עם קבוצת שר־התיירות, אברהם שריר.

ערבים נגד המיפקד

בציבור הערבי בישראל קיימת התנגדות חריפה למיפקד האוכלוסין. מרכז ההתנגדות הוא בנצרת, שם אף הופצו כרוזים בגנות המיפקד.
ההתנגדות מתמקדת בשאלה מס' 7, המנוסחת באופן המונע מערבים־פלסטינים להגדיר את לאומיותם.
פוקדים ערביים מכני הכפרים בגליל נתקלו בתגובות עויינות בכפריהם ובכינוי „בוגדים".

מס־ההכנסה חוקר בבורסה

משקיעים אלמונים בעלי תיקי־השקעות כבדים נחקרים באחרונה על־ידי שילטונות מס־ההכנסה.
הם מתבקשים להוכיח אם כל ההון שברשותם הושג באמצעות מיסחר במניות, או שהם משמשים אנשי־קש לבעלי הון־שחור.

מסלול ירוק־אדום

המסלול הירוק בנמל־התעופה בן־גוריון בוטל, למעשה. כמעט כל ישראלי שעובר בו מתבקש לפתוח את מיזוודותיו ולהציג את תוכנן לפני אנשי המכס. כאילו עבר במסלול האדום.
כתוצאה מכך, מעדיפים ישראלים רבים להצהיר על מוצרים שרכשו בחו"ל ולשלם עליהם מס, ובדרך זו לחסוך את תשלום הקנס אם הם נתפסים במסלול הירוק.

„שיכון" ופיתוח לגדרה

חברת הבנייה הממשלתית שיכון ופיתוח מאתרת שטח בגדרה לשם הקמת עיר. יושב־ראש מועצת המנהלים של החברה, יהושע מצא, עוקב אישית אחרי הפרוייקט.

ההסתדרות רוצה תחנת רדיו

מנכ"ל רשות השידור לשעבר, יצחק ליבני, התבקש על־ידי הוועד־הפועל להכין הצעה לתחנת רדיו עצמאית של ההסתדרות.
ליבני, שהפך בשעתו את גלי־צה"ל לתחנה פופולארית כשהיה מפקדה, הציע חלוקה בין שידורים ארציים ואיזוריים, וחידושים אחרים. שעדיין לא הונהגו בארץ. בהסתדרות מקווים, שאחרי הפעלת הערוץ השני יינתנו רשיונות לתחנות־רדיו חדשות.

אין ויזות ל„אל־על"

מחלקת האשרות בקונסוליה האמריקאית אינה מעניקה אשרות־כניסה לארצות־הברית לפורשי „אל־על".
אנשי הקונסוליה טוענים, שרבים מפורשי „אל־על" שנבנסו לארצות־הברית אינם עומדים בתנאי האשרה, ואינם חוזרים לישראל. הם נתבעים עתה לחזור לישראל, ונאמר להם שלא יקבלו אשרות עד שלא יוכיחו שהתבססו בעבודה בישראל.

בן־ישי לא מתראיין

דובר צה"ל אסר על מפקד תחנת־השידור הצבאית „גלי צה"ל" להתראיין לעיתונות הכתובה.
ככל הידוע, לא עירער המפקד, אלוף־מישנה רון בן־ישי, על האיסור שהוטל עליו.

שופט כונן בתל־אביב

בבית־מישפט השלום בתל־אביב התחילו לקבוע שופט־כוננות בימי השישי. נשיא בית־המישפט השלום, יצחק רביבי, הכין את הצוות המישפטי המתאים, המונה ארבעה שופטים, ושופט־כונן, כבר מתחילת אפריל השנה.
המישטרה הצליחה להתארגן לקראת חידוש זה רק לפני שלושה שבועות, ומאז מתנהלים המישפטים בסידרם.

מאפיה ימנית

במסווה של פגישות חברתיות, מתארגנת קבוצה של עיתונאים מתומכי הקואליציה בעיתונים היוממים לפעולה מתואמת למען הממשלה.
בקבוצה יש לפחות ארבעה עיתונאים מ„ידיעות אחרונות", כמיספר הזה מ„מעריב", עיתונאי אחד מ„הארץ", וגם עיתונאי אחד מ„דבר". הידוע בדיעותיו הקרובות לאלה של תנועת התחיה.
במאמריהם של העיתונאים האלה אפשר להבחין בטיעונים זהים וגם בניסוחים דומים.

המישטרה נגד העיתונות

ראש אגף החקירות במטה הארצי, יחזקאל קרתי, הורה בחוזר משופכל למפקדי המחוזות והמרחבים שלא לאפשר לעיתונאים לקבל מידע מתהליכי חקירה של חשודים.
בהמשך החוזר נדרשים המפקדים שלא לתת לעיתונאים לשהות בחדרי־החקירה בשעת עבודת החוקרים.

גניבה ממאגרי מידע

דיסקטים המכילים מידע רב על עובדי מוסדות גדולים בנגב נגנבו ממישרדי חברה למחשבים ברחוב הארץ.
הפריצה היתה לפני חורש, ועד עתה לא נמצאו הפורצים, שכפי הנראה נשלחו מטעם חברות מתחרות.

ועידת עיתונאים בחיפה

בעוד חודש תיערך בחיפה ועידת העיתונאים. הוועידה תימשך יום אחד, ולא ייזמנו לנאום בה נציגים של הממשלה.
קרוב לוודאי שעניין חירות־הביטוי של כלי־התיקשורת הישראליים יעמוד במרכז הדיונים.

האשמה: מכירת עיתונים

העיתונאי העזתי חסן אל־וחידי נעצר בחודש שעבר והואשם במכירת כמה גליונות של העיתון „אל־עודה" („השיבה"), עיתונה של רמונדה טאוויל, האסור להמצה בשטחים הכבושים.
הוא נשפט השבוע בבית־הדין הצבאי בעזה ונידון לשני חודשי מאסר בפועל, 10 חודשי מאסר על־תנאי למשך שלוש שנים, וקנס כספי בסך 10 אלפים שקלים.

שוטרים פירקו דוכן

מישטרת תל־אביב פירקה דוכן להמצת חומר־הסברה של תנועת „יש גבול" ודוכן מכירה של „האגודה לזכויות האזרח", שהוצבו במיסגרת „שבוע הספר העברי" בכיכר־מלכי ישראל בתל־אביב. הדוכנים, כמו עשרות דוכנים פרטיזניים המוצבים במקום, סורקו בטענה שלתנועה אין רשיון־רוכלות.
בשנים קודמות נהגו מחברי ספרים עצמאיים ותנועות קטנות למכור חומר מודפס בשולי היריד. בשנה שעברה הוחלט בעירייה למסד את התופעה, ולכל מבקש שאינו מו"ל מיסחר ניתן שולחן בפינה מיוחדת. השנה ברקה העירייה את הבקשות, רחתה חלק מהן, וכך שוב צצו דוכנים פרטיזניים.

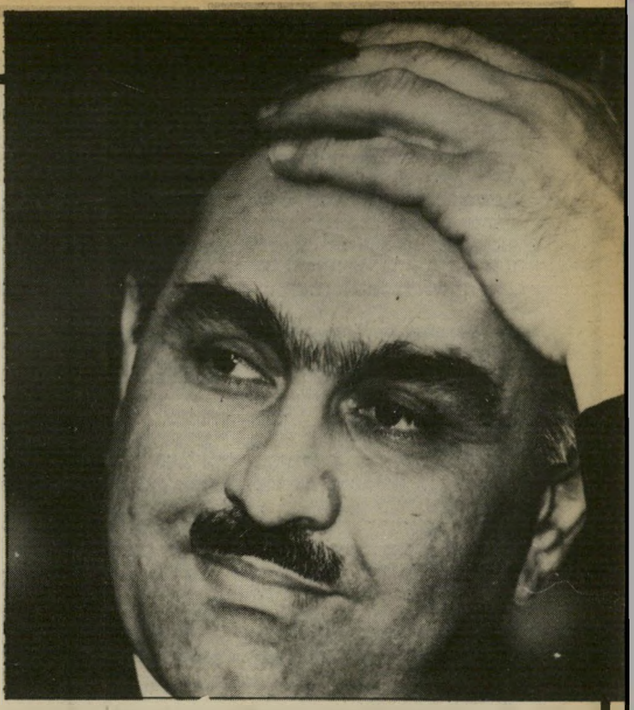
בוטלה התביעה על חלוקת כרוזים

התביעה נגד שלושה מחברי „הוועד נגד המילחמה בלבנון" שחילקו כרוזים בחיפה — בוטלה.

חקירה מיוחדת

על הפרשה שהסעירה את המדינה: עצומת השופט איתן

האם יש גבול לשופט?

השר ניסים
.לא היה לו מושג על מה מדובר..."

מחתימים ניגשו אל גבר שלא שאלו אם הוא איש־מילואים יהציעו לו לחתום. הוא נעל סנדלים ולבש מיכנסיים קצרים. הוא היה קצת יותר מבוגר מרוב החותמים, אך גם זה לא נראה מוזר. רבים אנשי־המילואים שחתמו על עצומת יש גבול.

היה זה בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב. מסביב נערכה הפגנת־ ההמונים חסרת־התקדים, שבה ביטאו 400 אלף אזרחים את מחאתם הלוהטת נגד מעורבות ישראל בטבח צברה ושאתילא, ודרשו הקמת ועדת־חקירה. הפגנה זו נערכה על־ידי שלום עכשיו. אך כל תנועות־השלום בארץ הצטרפו אליה. יש גבול, קבוצה של חיילים שהתארגנה במהלך מילחמת־הלבנון, החליטה להחתים בהפגנה זו חיילים — בשרות סדיר ובמילואים — על עצומה שכללה מישאלה לשילטונות צה"ל שלא לשלחם לשרות בלבנון.

העצומה לא הודיעה על סירוב החותמים לשרת בלבנון, וגם לא קראה לסירוב כזה. היא הסתפקה בבקשה שלא להישלח ללבנון, תוך הבעת נאמנות לשבועתם לצבא ההגנה לישראל (ראה גלופה).

רבים חתמו על העצומה בהפגנה זו, שעוררה התפעלות בעולם כולו בתוכנה ובממדיה. רק אחרי שנאספו כל גיליונות־ההחתמה, ופעילי התנועה החלו עוברים עליהם, קרא אחד מהם: „תראו מה שיש לנו כאן!"

הוא הצביע על אחת החתימות: סגן־אלוף דב איתן. אמנם יש בתנועות־השלום כמה קצינים בכירים, שהביעו את דעתם השלילית על מילחמת־הלבנון — האלוף (מיל') מתי פלד, סגן־אלוף (מיל') בני ברבש, אלוף־משנה (מיל') מרדכי בראון, למשל — אך רוב רובם של החותמים על עצומת יש גבול היו קצינים זוטרים, סמלים וטוראים.

חתימתו של הקצין עוררה, כמובן, את סקרנותם של פעילי התנועה. הם התעניינו בשקט מיהו סגן־אלוף האמיץ. ואז התברר להם שיש בידיהם פצצה חיה. הפא"ל, כך נודע להם, הוא שופט צבאי, ובחיים האזרחיים הוא שופט מחוזי בירושלים.

מאז עברו תישעה חודשים, ופעילי יש גבול לא השתמשו בפצצה שלהם. אך לקראת מלאת שנה למילחמה הם התכוונו לערוך מסיבת־עיתונאים, כדי לדווח על פעולותיהם. נראה כי אחד מהם הדליף את הידיעה, כדי לעורר עניין לקראת המסיבה.

וכך, ביום השני שעבר, הופיעה בהארץ, בעמוד השלישי, ידיעה קטנה וקצרה של הכתבת לילי גלילי, תחת הכותרת: „שופט חתם על עצומה של יש גבול." נאמר בה כי בין 1500 החותמים על עצומת יש גבול מצוי סא"ל (מיל') דב איתן, שהוא שופט מחוזי.

העיתון לא ציין מתי חתם השופט על העצומה. אך הוא הוסיף לידיעה הערה: „בכל הידוע, זו הפעם הראשונה שכללה מישאלה לשילטונות צה"ל שלא לשלחם לשרות בלבנון.

משום חריצת־דין מוידית כאי־לו המדובר הוא בבית־דין שדה.

למחרת היום פירסם הארץ תגובה כמעט זהה, הפעם בשם „גורמים מישפטיים בכירים". בעוד שהידיעה המקורית פורסמה על טור אחד בעמוד 3, פורסמה התגובה בשלושה טורים בעמוד הראשון.

„גורמים מישפטיים בכירים מתחו אמש ביקורת חריפה על שופט בית־המישפט המחוזי בירושלים דב איתן... לדעת הגורמים המישפטיים, זהו מעשה חסר־תקדים וחמור ביותר, ששופט המכהן בתפקידו מרשה לעצמו לחתום על עצומה פוליטית... שר־המישפטים, משה נסים, לא יעבור על כך לסדר־היום וינקוט צעדים הקבועים בחוק השופטים... השר נסים עשוי להגיש קובלנה נגד השופט איתן לבית־הדין המישמעתי של השופטים..."

כל עיתונאי יודע שהמילים „גורמים מישפטיים בכירים" מתייחסים לשר־המישפטים עצמו. או לדוברו המוסמך, המדבר בשמו.

למחרת היום כבר ידע על המישמר לספר, בידיעה גדולה בעמוד הראשון, כי „שר־המישפטים מקיים התייעצות — שוקל הדחתו מכס־המישפט." בידיעה נאמר כי השופט איתן „חתם לאחרונה" על עצומת יש גבול, וכי „במישרד־המישפטים נשקלת האפש־רות לדרוש מבית־המישפט המישמעתי לשופטים את הדחתו של דב איתן מכס המישפט."

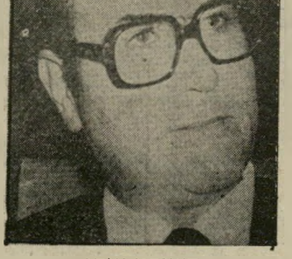
לשיא הגיע, כרגיל, ידיעות אח־רונות. במאמר של עורכו, הרצל רוזנבלום, נאמר: „סימנים לא־טובים בשטח הממוקש זה כבר נתגלו לעינינו קודם בפעולת ועדת־החקירה של השופט (יצחק) כהן, (נשיא בית־המישפט העליון), שחבריה אמנם לא הצהירו על עצמם כעל חלק המשתולל ברחוב, כרוגמת השופט איתן... איתן רק חשף את עצמו יותר משהעזו לעשות הללו."

ידיה מן המותן

מ עשהו של השופט איתן היה, בלי ספק, חמור. אך מעשהו של השר ניסים היה חמור שיבעתיים. הוא מעיד על אווירת הבהלה השוררת עתה בממשלה ובליכוד.

אין זו הפעם הראשונה שמעשהו או דבריו של שופט מעוררים התנגדות או הסתיי־גות במערכת המישפטית. יש נוהל קבוע למיקרים כאלה.

אם חומרת המעשה מצדיקה זאת, הנוהל המקובל הוא שהשופט מוזמן אל נשיא בית־המישפט העליון, המעיר לו — בדרך־כלל בלשון־המעטה, אך במלים ברורות — על התנהגותו.

השופט איתן
.איך אוכל לשלוח חייל לכלא..."

כ ל מישפטן, שנשאל לדעתו בעניין השופט דב איתן, אמר כי אין תקדים למעורבות של שופט בעניין פוליטי השנוי במחלוקת ב־מדינת־ישראל. אולם בתחקיר שערך העולם הזה מתברר, כי אין זה מדוייק כלל. יש תקדים גם למעורבותו של שופט בהבעת דיעה פוליטית, ויש תקדימים רבים לפרשה השניה שבה היה השופט איתן מעורב לאחרונה, כאשר התבטא במילים חריפות מאד נגד רשות־השידור, בפרוטוקול מוקלט של מישפט.

שופטים, ככל בני־האדם, נחלקים לשני סוגים. האחד הנוהג לנצור את לשונו, נזהר מאוד בטעת הבעת דיעה ובכתיבת מילה. ויש אחרים — שובבים, מורדים, „ילדים נוראים", המתקשים לרסן את לשונם הדוהרת וקולמוסם השנון. הנסיון מלמד, כי טמפרמנט מתלהט וחריפות־לשון אי־נם, בהכרח, מזיקים לרמת־השיפוט ולצדק שמנפיק השופט.

השופט הלוי
הפגנה בטלוויזיה

הציבור מצפה משופט לריסון עצמי, להליכה בתלם בשמרנות אפרורית. אולם מסתבר כי דווקא כמה וכמה שופטים דגולים קורצו מהחומר האחר. באנגליה מפורסם השופט הלורד דנינג אדום השיער, שנהג לא אחת להתבטא בצורה מפתיעה, והנחשב עד היום כאחד מטובי השופטים באנגליה.

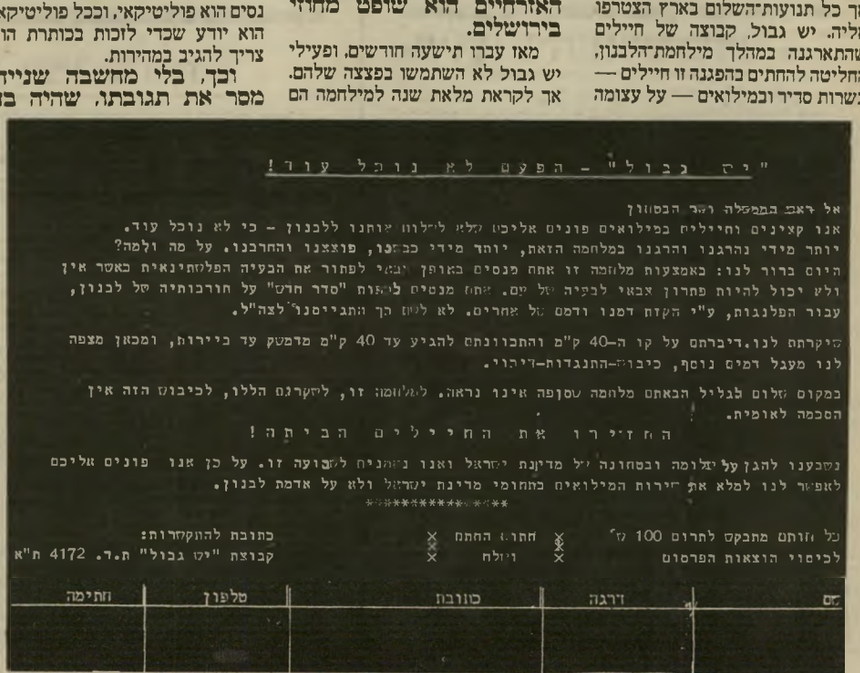
דוגמות לא מעטות אפשר למצוא גם בבתי־המישפט בישראל, בעבר ובהווה. השופט העליון לשעבר, חיים כהן, נהג לא אחת לומר את דעתו ללא כחל וסרק, ובמילים מאוד ברורות. הוא הרחיק לכת ב־1963, כשאמר בסימ־פוזיון על המצב בבתי־המישפט.

רק במיקרים היוצאים ביותר מוגשת קובלנה לבית־הדין המישמעתי, על־פי חוק השופטים. יש סיבה לכך: בית־הדין מוסמך לפסוק רק עונש אחד ויחידי — הדחתו של שופט. אם אין כוונה להגיע לכך, אין טעם להגיש תלונה.

כל מה שקורה בפורום זה, המורכב מנשיא בית־המישפט העליון (או ממלא־מקומו) ושופטים עליונים נוספים, אפוף סודיות מוחלטת. לעולם לא מתפרסם שיש כוונה להגיש קובלנה לבית־הדין הזה, שהוגשה קובלנה, שהיה דיון, שהיו מסקנות.

הדבר נעשה תמיד בסודי־סודות.

במיקרים חמורים עוד יותר עשוי נשיא בית־המישפט לנזוף פומבית בשופט — עונש הנחשב כחמור למדי. כך ננזף נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, בנימין כהן, שהוא שופט מכובד ביותר, כאשר התראיין בטל־ויזיה על המצב בבתי־המישפט.

עצומת „יש גבול"
„נשבענו להגן על שלומה של ארץ־ישראל..."

השופטים לוונברג, לם, צלטנר וחיים כהן
"האם הפכו עקרונות נאציים לחוק ישראלי"

הוא איננו הראשון

שופטים, ככל בני אדם, נחלקים לשני סוגים:
האחד — נוהג לנצור לשונו ונזהר מהבעת דעה.
השני — שובב ומורד, המתקשה לרסן את לשונו

בהיותו שופט עליון, הסעירו את הרוחות במדינה. הם היו הרבה יותר מהפכניים, ועוררו רוגז רב יותר מאשר דבריו של השופט איתן, כי תשדירי הטלוויזיה על אגרת־השידור הם מטומטמים, וכי היה לוקח גפרור ושורף את בנין רשות־השידור, אילו היתה מחלקת־הגבייה שם נראית כמו בסרטים אלה. בכל זאת לא הועמד השופט כהן לדין בגלל דבריו אלה, וגם עתירה לבג"ץ, שהוגשה בעניין זה נגד היועץ־המישפטי, נכשלה.

שופטים אחרים, שהיו ידועים בזמנם כאנשים בעלי טמפרמנט סוער, היו השופט יוסף לם, שעשה באולם בית־המישפט כבתוך שלו, עד כדי כך שאמרו כי הוא משליט בו את "לכם לם" ("חוק לם"). גם השופטים הלמוט לוונברג ונשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב בעבר, זאב צלטנר, היו אנשים ססגוניים, שלא בחלו בתקיפת צלם שצילם אותם למורת־רוחם, ובמעצרה של נערה שציחקקה באולם־המשפט.

לעומת שלושה שופטים אלה, שנפטרו כבר, קיימים היום שניים אחרים, שגרמו שערוריות וסערות לא־מעטות. האחד, נשיא בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, השופט בנימין כהן, העומד לפרוש בקרוב, אינו חושש להביע את דעתו בעניינים שונים בצורה כנה ובלתי־דיפלומטית, והשני הוא השופט לשעבר דני כהן. דני כהן שימש כשופט מחוזי בבאר־שבע, ולשונו שלוחת־הרסן גרמה לא־מעט מבוכה לעורכי־דין ועמיתים לשפיטה.

פוזיון כי „זוהי אחת האירוניות המרות ביותר של הגורל, שעקרונות נאציים יהפכו בגלל כלל תלמודי לחוק מדינת־ישראל". דברים אלה, שנאמרו מאשים דני כהן את העיתונאים, שעשו מזה מטעמים בגלל יצר־הפירסום ה־פראי, ולא בגלל ראגה כנה לביקורת על פעולות השופטים.

למרות כל המאמצים שנעשו כדי למנוע ממנו לשבת בדין במישפט אייכמן, מינה עצמו בכל זאת כאחד השופטים.

בשלב מסויים הבין גם השופט כי הטמפרמנט שלו אינו מתיישב עם השפיטה, ופרש לחיים פרטיים. הוא הסכים להביע את דעתו על מעשיו של השופט איתן.

על דברי השופט איתן בעניין רשות־השידור אומר דני כהן: „עניינית, אין ספק שהוא צודק, ואני מזדהה עם התוכן. אני חושב שזו רק פליטת־פה בלתי־מתקבלת על הדעת, אבל אין לשכוח שהוא אמר זאת בשעת ריתחה, וניתן להבין אותה לאור הדברים שהתבררו לפניו באותו מיקרה.

„נכון שהיה צריך להפעיל מידה של ריסון עצמי, אבל אינני חושב כי אמירה זו צריכה לגרור אמצעים מישמעתיים. דברים העולים בחומרתם על זה נאמרים על־ידי שופטים אחרים בארץ, ואף אחד לא עושה מזה עניין. זה חלק מהטבע האנושי, וגם שופט יכול לאבד לפעמים את סבלנותו."

בסערה הציבורית שקמה בעניין זה בעניין החתימה על העצומה של תנועת יש גבול סבורים רבים מן ה־מישפטנים כי זהו מעשה שלא ייעשה.

אולם למרות הטענה כי „מעולם לא נעשה כדבר הזה בישראל", התברר שהיו תקדימים. ב־1967, מייד אחרי מילחמת ששת־הימים, התקיימה הפגנה ליד ארמון־הנציב בירושלים. ההפגנה היתה נגד הכוונה להחזיר את הבניין לאו"ם. באותה הפגנה, שבה השתתפו כמאה איש, נראה גם השופט העליון, ראז, בנימין הלוי. לאחר מעשה זה נאמר לו על־ידי נשיא בית־המישפט העליון כי לשופט אסור ליטול חלק בהבעת דיעה בנושא מסוג זה. אך למעשה לא נעשה כל דבר ממשי בעניין.

השופט בנימין הלוי המשיך לכהן כשופט עליון, עד לשנת 1969, אז, לפני הבחירות לכנסת השביעית, התקשר עם מנחם בגין והציע את עצמו כמועמד־המפלגה החדשה גח"ל (הליכוד).

בכינוס המפורסם שערך משה דיין ב־סינרמה. הוא התפטר מכהונתו זמן קצר אחר־כך ונבחר לכנסת כמועמד החמישי של גח"ל (הליכוד).

אחרי פרישתו סיפר השופט, כי הוא עבר משבר במילחמת ששת־הימים, שגרם לו דחף שלא להמשיך להסתגר במיגדל־השן. הוא היה השופט העליון היחידי שפרש אי־פעם כדי לעבור לפוליטיקה. ברבות הימים פרש הלוי גם מגח"ל ונבחר לכנסת התשיעית ברשימת ד"ש, שגם ממנה פרש. אחרי מילחמת יום־הכיפורים הפר, זמנית, ליונה.

השופט בנימין הלוי מצא עצמו לעיתים קרובות במרכזה של שערוריה ציבורית. הוא אים בזמנו להתפטר מבית־המישפט המחוזי, מכיוון שלא מונה כשופט עליון. אחר־כך כתב בפסק־דינו במישפט־קסטנר כי קסטנר „מכר את נשמתו לשטן".

בינתיים פרש השופט גם מהפוליטיקה. הוא טען באוזני העולם הזה כי הוא כעת איש פרטי, הרוצה לנוח מכל העניינים. הוא סירב להגיב על פרשת השופט איתן.

שופטים ועורכי־דין אחרים הביעו את דעותיהם ללא חשש באוזני העולם הזה, אולם רובם סירבו להזדהות. אחדים סיפרו על אישיותו של השופט איתן, וגילו כי הוא משמש כיום כנציג השופטים במחוז ירושלים. זהו מוסד המקביל לוועד־עובדים. כאשר נשאל אם הוא מבקש את התערבות הנציגות בעניינו סירב, ואמר כי עדיין אין צורך בכך.

הדעות על אישיותו ואופיו הן מנוגדות ושונות. יש הטוענים כי הוא אדם אימפולסיבי, המתקשה לשלוט בלשונו, וכי כתוצאה מכך נגרמו המיקרים האחרונים.

מאידך אמר אדם, המכיר היטב את השופט איתן מתוך המערכת המישפטית, כי הוא אדם מחושב ביותר, וכי אינו עושה דבר בלי מחשבה תחילה ושיקול התוצאות. אותו אדם, שסירב להזדהות, אמר כי הוא מחבב מאוד את השופט איתן, והוסיף: „אני מכבד אותו ומזדהה עם דעותיו, אבל אינני מצדיק את מעשהו."

אילנה אלון ■

אפילו אם איתן חתם בכלל על עצומה, ומה כתוב בעצומה. הוא לא שאל את השופט, וגם לא את היועץ המישפטי. חוץ מן ההדלפה של העיתונאית, איזו הוכחה קיימת ברגע זה שבכלל קיימת חתימה של השופט על עצומה כזאת?"

הוסיף הפקיד: „אנחנו מקנים את המישטרה בשהיא מדליפה חומר על חקירות שלה, וכאן נעשה מעשה גרוע יותר."

לקחת גפרור ולשרוף

השופט רב איתן כבר עורר סערות במדינה. בפעם האחרונה זה היה כאשר הובא לפנינו נאשם, שגידף פקיד־גבייה של רשות־השידור ואיים עליו. הפקיד היה, במיקרה, ערבי, והנאשם, קילל אותו על רקע זה וכינהו במילים „ערבי מלוכלך".

כאשר תבע התובע להטיל על הנאשם עונש־מאסר, הסתפק השופט בקנס של 200 אלף שקל ובמאסר על־תנאי. „איך אפשר להרתיע את הציבור ומהן. לא רק כל התהליך בבית־הדין עצמו הוא סודי בהחלט, אלא גם כל מה שקודם לו ומה שבא בעיקבותיו. בכך מגינה המערכת המישפטית על תפקידה, שהרי אם ייוודע כי שופט הואשם — ואף אם זוכה בדין — הרי מעמדו נהרס ויכולתו להכין כשופט נעלמת. השופט המחוזי אליעזר מלחי, שהואשם וזוכה בבית־משפט רגיל, פרש מתפקידו, בהבינו כי גם שופט שזוכה בדין אינו יכול להמשיך ולמלא את תפקידו.

נסיכות אלה מסבירות את מורת־הרוח הרבה ששררה השבוע במישרד־המישפטים ובין השופטים בעיקבות תגובתו החפוזה של נסים. בשעה ש־נסים ירה את יריותיו מן המותן, לא התקיים שום דיון על קובלנה בבית־הדין המישמעתי, ואילו התקיים — בוודאי לא היה נמסר לפירסום.

„נסים פשוט היה מבוהל באותו רגע," הסביר אחד מאנשי מישרד־המישפטים. „בשעה שנשאל, לא היה לו מושג על מה מדובר. הוא לא ידע לפרוש מהעתודה האקדמאית ועבר לשרות סדיר. הוא הוצב לגדוד של גיבעתי, שעליו פיקד דווקא צ'יץ'. לאחר מכן עבר קורס־קצינים, בפקודת יוסף גבע — אביו של אלי גבע, שהתפרסם גם הוא במחאה נגד מילחמת־הלבנון.

איתן שירת בשריון ובהגנה המרחבית בגבול הצפוני, ולאחר מכן שירת כשליש בגדוד־שריון, עד למינוי כשופט. לפי הסכם מתקופת דויד בן־גוריון, אין שופטים משרתים במילואים אלא כשופטים צבאיים, כדי למנוע מצב שבו ימצא שופט את עצמו בקרב לצידו של חייל שנשלח על־ידו לכלא, וגם כדי לאפשר תיכנון סביר של מישפטים. כאב בית־דין צבאי קיבל דרגת־ייצוג של סגן־אלוף, הגבוהה ביותר האפשרית, והמוענקת רק לשופטים צבאיים ותיקים. דרגתו הקבועה היא סרן. אחרי שוועדת־המינויים החליטה לאשר את מינויו

(המשך בעמוד 8)

העברה בגלל פינטו

קן מעטים מכירים את איתן היטב, והם יודעים כי מעשהו נובע ממניעים מוסריים עמוקים. כל דרך־חייו מעידה על כך.

דב איתן — ששמו המקורי הוא אהרליך, שמשמעותו בגרמנית ישר והגון — הוא גבר אתלטי, בעל עיניים כחולות וקרחת חלקית, בן 48. מישפחתו באה מפולין, אך חדורה בתרבות גרמנית. הוא למד בגימנסיה גאולה בתל־אביב, ובגיל 17 וחצי הלך לפקולטה למישפטים בירושלים — במחזור שכלל כמה מן המישפטנים המפורסמים ביותר בארץ, כגון אמנון גולדנברג, דויד ליבאי (הנשיא הקודם והנשיא הנוכחי של לישכת עורכי־הדין), יורם דינשטיין (רקטור אוניברסיטת תל־אביב), הפרופסור עמוס שפירא וגם מישפטן מסוג אחר — שלמה (צ'יץ') להט, ראש עיריית תל־אביב, שלמד מישפטים בהיותו מג"ד בצה"ל.

למרבה הגיחוך, למד באותו מחזור גם שר־המישפטים משה נסים, שהיה אותה עת חייל בשרות־חובה ברבנות הצבאית, ושמקום־שרותו אישפר לו ללמוד תוך שרותו הצבאי.

באמצע הלימודים החליט איתן

האם יש גבול לשופט

(המשך מעמוד 7)

כשופט, עור הספיק איתן להילחם במילחמת ששת־הימים בקרבות רמת־הגולן והגדה המערבית.

בימי הראשית של אשדוד עברו איתן ואשתו לשם. הם חיו בתנאים חלוציים, כשאשתו עובדת כמורה והוא כעורך־דין. חבריו מעידים עליו שרצה תמיד להיות שופט, תפקיד שבו ראה את יעודו.

האם מותר לחייל־מילואים להביע דיעה בלי קשר למעמדו האזרחי?

אחרי חמש שנים בפרקטיקה פרטית, התמנה כשופט־שלום באילת. כעבור שנה בעיר הדרומית התמנה כסגן מנהל בתי־המישפט בירושלים, וקיבל דרגה של שופט־שלום ראשי בבירה. הוא כיהן כשופט־שלום ראשי ברמלה, כרשם בית־המישפט המחוזי בירושלים וב־1978 התמנה כשופט מחוזי שם, אחרי שהתגלה כשופט חרוץ והגון עד לקיצוניות.

בתפקיד זה זכה בסופו־לא־ריות רבה בין הסניגורים, אך לא כל־כך בין התובעים.

בקרב המישפטנים התפרסם מפני שאין אצלו שעות־עבודה מוגבלות. כשהיה מישפט בעיצומו, והנאשם היה עצור עד לתום ההליכים, היה איתן מאריך לא פעם את משך־הישיבה עד שעות הלילה, ומעבר לזה, בטענה שאין להאריך את עינוי־הדין. פעם זיכה את הנאשם לפנות ערב, ואמר לו: „קום מספסל־הנאשמים הזה ושב בין הקהל. אתה זכאי, ואת הנימוקים אתן בתוך חודש."

שר המישפטים ניסים
הם למדו ביחד

החתימה על העצומה לא היתה פעולת־המחאה הראשונה שלו. עוד לפני כן, אחרי שאיתן הרמטכ"ל המ־תיק את עונשם של פושעי־המילחמה דניאל פינטו ושל רוצח־הערבי לדרמן, נקט פעולה שקטה, מבלי שהביאה לידיעת איש. אך שהיכתה גלים ב־חוגים מצומצמים: הוא ביקש העברה מתפקידו כאב בית־דין צבאי לשרות־מילואים רגיל.

כפי שהסביר לחבריו הנדהמים: „איך אני יכול לשלוח לבית־הכלא חייל צעיר משכונת־מצוקה שערק בגלל דאגתו לאמו החולה, כאשר פושעים כאלה משוחררים על־ידי הרמטכ"ל?"

מאז אין מצבו הצבאי ברור. הוא לא הועבר מתפקידו ומזי־חידתו, אך גם לא נקרא למי־לואים.

האם לא ישתמע, מעצם חברותו במיפלגה מסויימת, שהוא תומך ב־עמדותיה הפוליטיות?

במיקרה המסויים הזה מתעוררת שאלה נוספת. האם שופט, שהוא גם חייל במילואים, יכול **לחתום על ע־צומה הנוגעת לשרותו הצבאי, בלי קשר לתפקידו כשופט? האם מנוע שופט מלהביע את זעקת מצפונו, במצב קיצוני כמו אחרי טבח צברה ושא־תילא? ואם הוא מנוע מכך, מה ההבדל בין שופט כזה ובין השופטים בגרמניה הנאצית, ששפטו על פי חוקי מדינתם, בטענה כי נשבעו לשפוט על פי כל חוקיה? או שמא חייב שופט, שמצא צורך מצפוני להביע את מחאתו, לפרוש מתפקידו, כך שיישארו בבתי־המישפט רק שופטים קונפורמיסטיים?**

שאלות נוקבות אלה בוודאי יידונו בהמשך פרשה זו. אך השופט איתן ישמע על כך רק ממרחקים. הוא עומד לנסוע השבוע לניו־יורק, שם לומדת בתו — נסיעה שנקבעה מזמן.

אורי אבנרי ■

שופטים אחרים שחתמו על עצומות. אלא שיש שופטים המכריזים על השקפת־עולמם בעצם חבישה של

כיפה על הדוכן. כיצד מרגיש אדם נאשם, למשל, בהשתתפות בהפגנה אנטי־דתית בלתי־חוקית, כאשר הוא יודע כי השופט דוגל בהשקפה הפוכה?

(בחוגים מישפטיים סבורים כי ה־שופט יצחק כהן, נשיא בית־המישפט העליון, שהוא דתי קיצוני, נמנע מלחבוש כיפה על כס־המישפט, כדי שלא להימצא במצב כזה.)

אין איסור על שופט להשתייך למי־פלגה, ואכן יש שופטים שהם חברים רשומים במיפלגות. יכול שופט להיות חבר גוש־אמונים או רק"ח. אם יפרסם מישהו ששופט פלוני הוא חבר מיפלגה מסויימת, מה יהיה מצבו של השופט?

טיב מעשהו של איתן אינו כה חד־משמעי מבחינה משפטית, כפי שנראה במבט ראשון.

עקרונית, אין זה רצוי ששופטים יביעו דיעות פוליטיות. אך עיקרון זה אינו נשמר בקפדנות. לא זה בלבד שכמה שופטים חשובים במרינה כבר הביעו בעבר דיעות פוליטיות מוב־הקות, גם בהפגנות פומביות (ראה מיסגרת), ואף לא נגרך מעולם אם יש

במדינה

העם

ס־ס־ס

זה קרה: מילחמת־הלבנון — עברה את תמרור 500 ההרוגים.

ליד שולחן של בית־קפה ישבו ביום השישי כמה ישראלים, סופרים ועיתו־נאים, ושוחחו על המילחמה בצפון.

„כאשר יגיע מיספר ההרוגים ל־500, תהיה התפוצצות!" ניבא אחד מהם. „הציבור לא יוכל לסבול את זה!"

„הציבור סובל כל דבר!" השיב בייאוש עיתונאי בכיר.

הם לא ידעו כי באותה השעה עצמה כבר קרה הדבר: שילטונות צה"ל הודיעו להוריו של ההרוג ה־500 של מילחמת־הלבנון כי בנם נהרג.

גם הצעירים האחרים הצביעו על מלמד כעל נציגם, אבל אמרו שהם מאוכזבים מכך ש„הוא לא עושה כלום." אחת ממטרותיהם היא ללחוץ על מלמד לפעול במיפלגה ולבטא בה ובכנסת את דיעותיו־דיעותיהם.

אודי רובינשטיין, צעיר משופם, הלומד לימודי ארץ־ישראל שנה שניה, אמר שהחינוך בישיבות התיכוניות הוא בדרך־כלל חינוך לאומני. אודי עצמו למד בישיבת אור־עציון בשפיר, ישיבה שבראשה עומד הח"כ הימני־קיצוני חיים דרוקמן.

חגי לוי מקיבוץ שעלבים (השייך לפועלי אגודת ישראל), אמר: „החינוך בישיבות התיכוניות מעמיד את הלאום ואת הארץ כערכים היהודיים הגבוהים ביותר. לדעתי — הערך היהודי העליון הוא קדושת חיי־האדם."

המיפגש התקיים בבית הקיבוץ

שלום לך, הגליל!

הרדיו והטלוויזיה הודיעו על כך בכמה מלים יבשות. העיתונים הקדישו למאורע כמה שורות, אם בכלל.

וכך עברה המדינה גם את התמרור הזה בדרך אל הדה־הומאניזציה. מילה־מה שהתומכים בה התמעטו ביותר, ושאיש אינו יודע יותר מרוע היא נמשכת, ממשיכה לבלוע את קורבנו־תיה — והציבור עובר על כך לסדר־היום. כאילו היו אלה תאונות־דרכים.

דת

נתיבות שלום

חבשי כיפות סרוגות בעלי נטיות יוניות מחפשים זהות פוליטית חדשה.

באולם הקטן בבית הקיבוץ חדתי ישבו 32 צעירות וצעירים חובשי־כיפות. כשנשאלו מי מהם הדובר, הבי־טו זה בזה כשהם מחייכים בצניעות.

זכריה שנקולבסקי מירושלים הוא אחד הפעילים המרכזיים. אחרי שהוחלט שהוא הדובר — קיבל עליו את דין התנועה, כשחבריו משסעים את דבריו מפעם לפעם.

קדושת חיי אדם. החבורה הצ־עירה הזו, הנקראת נתיבות־שלום, מצטיירת כקבוצה אידאליסטית, מה־סוג שפעם נהגו להתגאות בו תנועות כמו השומר־הצעיר והנוער העובד והלומד.

הדובר, זכריה, לומד מישפטים בשנה ג'. הוא סיפר, שהוא רואה במפר"ל את ביתו הפוליטי. ח"כ אברהם מלמד מייצג, לדבריו, את דיעותיו.

הדתי, אחרי ששילטונות אוניברסיטת בר־אילן סירבו להעמיד אולם לרשות מארגני הכינוס.

כשהחל המיפגש, הסתבר למש־תתפים בו שבעיותיהם די דומות. בחברה הדתית של ישראל 83 קשה לבטא דיעות אשר אינן מתיישרות עם הקו של הימין הלאומני. אחד המש־תתפים סיפר, שחבריו בקיבוץ שבו הוא מתגורר מאשימים אותו באי־דתיות ובאי־ציוניות כשהוא מבטא את דיעו־תיו הפוליטיות.

מרכזה של תנועת נתיבי שלום נמצא בירושלים, שם חיים מנהיגיה הרוחניים, הרבנים יהודה עמיטל ואהרון ליכטנשטיין. בעיית ההנהגה הרוחנית היא הבעיה היותר קשה העומדת לפני הפעילים התל־אביביים של התנועה. בתל־אביב ובאיזור המרכז אין די מנהיגים בעלי סמכות, וביהדות הדתית אין אפשרות לפעילות כלשהי, אם אין מאחריה מנהיגות רוחנית מקובלת ומכובדת.

הצבי מול הקרנף. תנועת נתי־בי־שלום התחילה להתארגן בתקופת מילחמת־הלבנון. בוגרי ישיבות־ההס־דר, ששבו משדה־הקרב, לא הצליחו לשוב אל מסילות חייהם היום־יומיים. הם השתתפו בוויכוח הציבורי בדבר נחיצותה של המילחמה. בספטמבר, אחרי הטבח בצברה ושאתילא, פירסם הרב יהודיה עמיטל קול קורא, בו ביטא את דיעותיו. בכך דחף את הבחורים להקים את תנועתם.

במיפגש התנהל ריכוח אם לשתף פעולה עם תנועת שלום עכשיו. אמר צעיר בשם אלי סעדון: „אנו תנועה דתית רעיונית. נקודות המוצא שלנו ושל שלום עכשיו שונות. כי אנו אנשים דתיים. אבל התוצאות הסופיות שלנו ושלהם דומות."

תל־אביב

היריה הראשונה

מערכת הבחירות המתקרבת לרשויות המקומיות הולידה שערוריה מדומה: שלמה להט „הישעה" את מועמדותו.

שלמה (צ'יץ') להט טוען, שהוא הופתע בישיבה של מועצת המחוז של תנועת החרות בתל־אביב. בשיחה עם העולם הזה הוא אמר: „ידעתי שאנשי חרות הם אנרגטיים. אבל לא תיארתי לעצמי שזה יגיע עד כדי כך." בישיבה היו התקפות נוזעמות נגדו, ושלמה להט לא היה זקוק ליותר מכך כדי „להשעות את המועמדות" שלו מטעם הליכוד לראשות העירייה.

להט מסביר בגילוי־לב את מטרת הצעד הזה: הוא רוצה להבהיר כבר עכשיו, שהוא עצמו יקבע את רשימת המועמדים למועצת העירייה. הוא אינו רוצה להגיש אולטימטומים ברגע האחרון, כפי שאירע במערכת הבחירות הקודמת. אז הגיש להט אולטימטום כדי לסלק מרשימת המועמדים את אברהם שכטרמן — והצליח. זו, אם כן, היריה הראשונה במערכת־הבחירות.

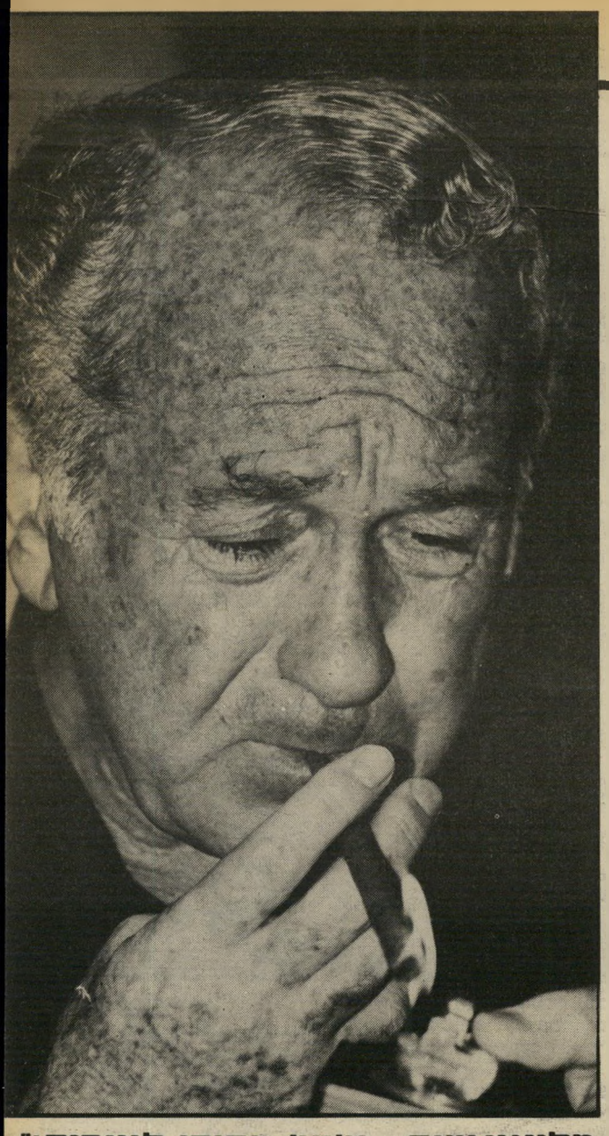
מישפט מוזר ביותר. קשה להתחמק מן המחשבה שהמלונאי חיים שיף וחבריו בתנועת החרות שיחקו לידיו של להט כאשר תקפו אותו. אין כמעט ספק, שאנשי חרות יצטרכו לבלוע את הצפרדע שלהט מטגן למענם, ולמנות אותו שוב, אחרי שמינו אותו כבר פעם אחת כמועמד.

העולם הזה שאל את להט, אם אי־אפשר להבין את זעמו של המלונאי חיים שיף (ראה עמוד 9) על רקע החריגות המפליגות שאושרו לקבלן אריה פילץ בדיזינגוף־סנטר. להט מכחיש שהיו חריגות כאלה.

הוא אינו מדייק. נגד פילץ הוגש מישפט על חריגות, שהסתכמו ב־1550 מטרים רבועים.

המישפט התנהל באופן מוזר ביותר — על־פי עדותו של השופט זאב המר — במשך שנים אחדות. בסופו של דבר הסירה הפרקליטות את התביעה, והשופט הנוזם החליט להעביר את התיק לעיונו של היועץ המישפטי לממשלה, כדי שיכריזק במה זכה פילץ.

צ'יץ' או שיף: מי יהיה הצ'יף?

מלונאי שיף: „צ'יץ' מסוכן לציבור!"

„האדם הזה," אומר המלונאי חיים שיף על ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יץ") להט, „הוא לא יציב. הוא פסיכי. הוא צריך לעבור בדיקה פסיכיאטרית. זה עויילם־גויילם שנותנים לאדם כזה להיות ראש עיר. הוא עושה צחוק מאנשים."

שיף אומר את הדברים בנימה רגועה, כמעט בעצב, כמי שעורך הבחנות רפואיות. „יש אצלו התקפות של חוסר־יציבות. הוא מסוכן לציבור. הציבור צריך להיזהר ממנו.

„קח לדוגמה את הבית־ספר ההוא, תתחיל לחטט בעבר שלו. היה דו"ח מבקר המדינה, והוא היה צריך לומר: נכשלתי — ולהתפטר. הוא עריין לא יודע מה אני מכין לו. אני אלחם בו ואראה לו!"

המאורע שהבעיר את חמתו של המלונאי כסוף־השיער היה הרס המיבנה שליד בניין שקם ברחוב איבן־גבירול בתל־אביב. השבוע פשטו כוחות העירייה על המיבנה והרסו אותו. המיבנה, לטענת העירייה, לא היה חוקי. שיף טען כי ראש־העירייה פשוט מתנכל לו, כדי להוכיח לאנשי שכונות־הדרום של תל־אביב שגם בצפון־העיר נעשה צדק. שיף הוא הקורבן.

לפי גירסתו של שיף, כל תולדות חייו הן מילחמה ארוכה וחסרת־פשרות של אדם פשוט נגד אנשים חשובים, אנשי השילטון, המבקשים להתנכל לו. הם מתנכלים לו משום שהוא — שלא כמו האחרים — אינו מוכן לשלם שוחד. הוא ניצב על רגליו ונלחם. הוא אינו הולך בתלם.

הגירסה הזאת הופכת את סיפור חייו של שיף לראשומון מיוחד במינו.

סחורות גנובות

עקרות־הבית של חיפה זוכרות את שיף היטב. היתה לו חנות ירדוה יפה ליד שוק תלפיות, בהדר־הכרמל. שיף, טוענות עקרות־הבית, הפקיע מחירים.

כשאומרים זאת לשיף, הוא מחייך. זהו הסיפור היחיד שהוא אינו מכחיש. „הייתי אז ילד. אני גם היום לא אומר שאני מוכר בזול. אני איש־עסקים. אני קונה בזול ומוכר ביוקר," הוא אומר, „וכך אני מרוויח!"

באותם ימים עדיין היה שיף נער. אביו, דב שיף, בא לארץ־ישראל־פלסטינה ב־1936. הוא הותיר את אשתו ואת ארבעת ילדיו בגאליציה שברדום פולין. דב שיף עבד בטחנת־אורז במיפרץ חיפה, ונהרג בידי ערבים, בקרב שהתחולל ליד הטחנה. המיש־פחה הגיעה אחרי מותו.

חיים שיף היה אז בן 13. הוא קיבל עבודה בטחנת־האורז שבה נהרג אביו. בהתחלה היה שומר־לילה, ואחר־כך נשא על גבו את שקי־האורז, כסבל.

מסתבר שמשכורתו כסבל הספיקה לא רק לפרנסת המישפחה, אלא גם לחסכונות נאים. לא חלף זמן רב, עד שהנער הצעיר פתח לעצמו חנות משלו. הוא היה אז בן 17.

שיף, שהיה חניך תנועת בית"ר, הצטרף לאצ"ל. אחת הגירסות על ניהול החנות שלו היא, שהוא מכר שם סחורות גנובות, ש„הוחרמו" על־ידי אנשי האצ"ל. הוא מכחיש.

על שרותו של שיף באצ"ל יש גירסות סותרות. אחת מהן היא שלו עצמו. הוא טוען שהוא היה חבר נאמן ומסור, ששרותו היה ללא רבב, שהוא התגייס במיצוות האצ"ל לצבא הבריטי, והבריח נשק למען האירגון שלו וגם למען האירגון המתחרה, הגנה.

הגירסה האחרת היא של היסטוריון אצ"ל, דוד ניב, הטוען כי האצ"ל מעולם לא ביקש מחבריו להצטרף לצבא הבריטי.

עוד מספרים כי פעם הורו אנשי אצ"ל בחיפה לחיים שיף לכרות בור עמוק ולהיכנס לתוכו, כאיום לחסל אותו, בעיקבות רינונים בענייני־כספים. שיף מכחיש.

רינונים היו גם בצבא הבריטי. שיף שירת במצרים, בלוב ובאיטליה. הבריטים חשבו שהוא מבריח נשק, אבל לא היו להם הוכחות. הם הסתפקו בכך שסילקו אותו מהצבא.

ההרשעה הפלילית הראשונה של שיף לא נגעה לכלי־נשק או לצורכי מכולת, אלא לכלי־רכב. הוא הורשע ברכישתם ובנהיגה בהם ללא רישיון, וביולי 1944 הוא נדון לחודש מאסר או לקנס בסך 20 ל"י.

הבריטים היו בעיקבותיו של הצעיר הנמרץ, והם שלחו אותו בזה אחר זה למחנות־המעצר שלהם ברחבי הארץ, בעוון פעילותו המחתרתית.

בינתיים הוא הסתבך פעם נוספת בפלילים, בשנת 1946. הוא נדרש לשלם קנס כשנמצאו ברשותו סחורות מוברחות.

במילחמת־העצמאות התגייס חיים שיף לצה"ל, אך שירותו קוצר, אחרי שאחד מאחיו נפל ביד־מרדכי.

כשהוקמה מדינת ישראל, התחילו העסקים של חיים שיף לפרוח יחד עימה.

לעיסקי המלונאות שלו נכנס שיף כבר כשהיה בן 25. הוא כבר היה נשוי אז. את אשתו איילה, הוא הכיר בתקופה שבה היה במעצר־בית, בפקודת הבריטים.

המלון הראשון של שיף היה וינדזור החיפאי. המלון היה רכושו של ערבי עשיר, בוטגי שמו, שביקש להיפטר מרכושו כמעט בכל מחיר, כדי להסתלק מישראל. שיף סייע לו. הוא תיווך בינו ובין כמה משקיעים חיפאיים, קיבל שישית מן המלון ואת הזכות לנהלו.

על אופן ניהולו של המלון הזה מתהלכות עד היום אגדות בחיפה. אחד הסיפורים העסיסיים הוא, שמחוסר אורחים, נאלץ שיף לערוך בבית־המלון שלו גם שמחות מישפחתיות, חתונות וטיקסי בר־מצוות בנוסח יהודי מיזרח אירופה. כדי לייעל את המיטבח ולהוזיל את המזון, השתמש שיף בבריכת הנוי שנמצאה בחצר־המלון. הוא גידל בה קרפיונים, שנשחטו לקראת השמחות.

עיסקי הקרפיונים צלחו, ושיף החליט לנצל את ההצלחה, ופתח במלון שלו גם מיסעדת דגים.

חבר של מפא"ניקים

עיסקת העצים המפולפלת זיכתה את שיף בהתעניינותו של מפכ"ל המישטרה דאז, יחזקאל סהר.

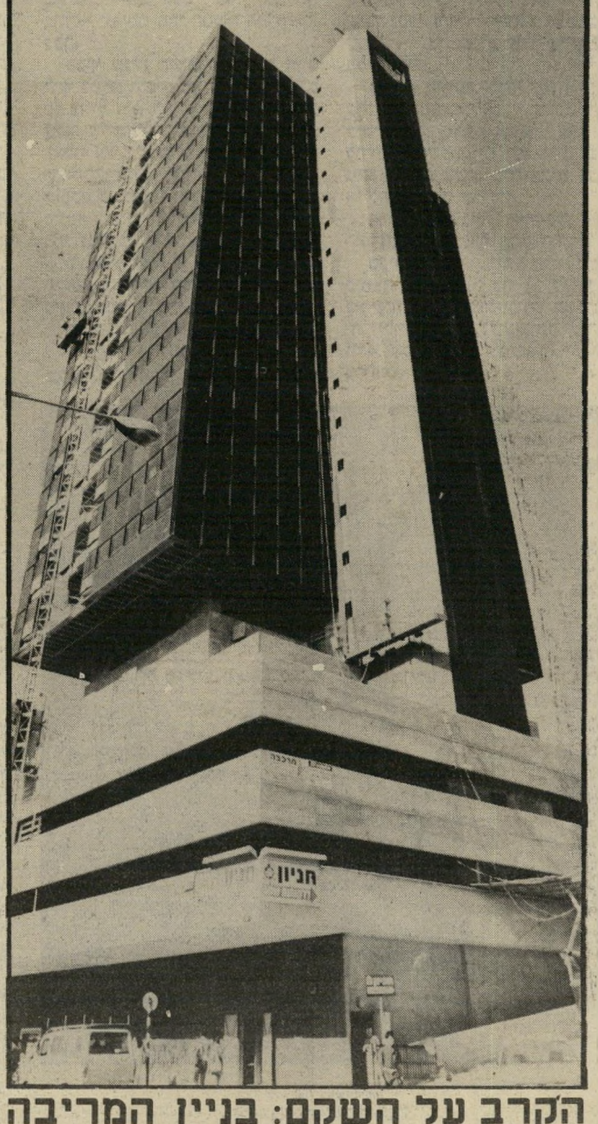
ההתעניינות היתה מובנת לגמרי. סהר הוא אחיהם של ישראל, אהרון ואליהו סחרוב, מסוחרי־העצים הגדו־לים של תקופת הצנע. הם לא ראו בעין יפה את התחרות הפיתאומית. על אותה פגישה סיפר שיף להעולם הזה:

„באתי אל סהר לפגישה וצחקתי ממנו. שאלתי אותו: אולי תזמין לי קפה? בסוף השיחה אמרתי לו: מה שעשיתי לא רק כשר, אלא סופר־כשר, עם הכשר של הרב הראשי. תלכו ותבדקו. הם הלכו ובדקו ולא מצאו כלום, ביקשו סליחה והתנצלו יפה. „ אצלי הכל היה בדרך הטהור והישר וההדר. כך חונכתי בבית"ר."

שיף טוען, כי עיסקת העצים הגדולה אושרה על־ידי לוי אשכול, שכבר אז גרס „לא תחסום שור בדישו."

ושיף היה אכן שור של ממש. העבר הבית"רי שלו לא הפריע לו כלל לטפח יחסים מצויינים עם ראשי מפא"י. הוא בשעה שבשוק השחור של רחוב לילינבלום נמכר הדולר בשער חליפין גבוה פי ארבעה.

שיף הגה רעיון מקורי. כמי שהיה כבר מצוי בעיסקי ענף־הבניין, הוא שמע כיצד התעשרו סוחרי־העצים הישראליים ממכירת מרכולתם בשוק השחור. הוא ושותפו קנו עצים לבניין בחו"ל תמורת 25 אלף דולר, ואחר־כך מכרו אותם „בשוק החופשי", וכך קיבלו את הערך הריאלי של כספם.

הקרב על השקם: בניין המריבה

„יש אצלו חוסר יציבות!"

„זה עויילם־גויילם שנוחנים לאדם כזה להיות ראש עיר!"

שיף לא החזיק במלון שלו זמן רב. הוא מכר את חלקו ברווח ניכר למועצת־הפועלים של חיפה, שלימים נכנסה לעיסקי מקרקעין מסועפים גם עם חבר אחר של המישפחה הלוחמת — יעקב מרידור.

היזם החיפאי הצעיר בא לעיר הגדולה תל־אביב, וערך הסבה קצרה לקבלנות־בניין. הוא בנה בית־מגורים ברחב ז'בוטינסקי, שנחשב אז הצפון הרחוק של העיר. בית־המגורים הזה הביא לו את השותף הרציני הראשון שלו, אברהם פייג. הוא היה יהודי־הונגרי שחי בבלגיה, וביקש להשקיע בישראל. קרוב משפחה של פייג התגורר במלון של שיף.

פייג היה מוכן להשקיע 25 אלף דולר — סכום עצום באותם הימים — כדי לבנות ביחד עם שיף את מלון הנשיא בירושלים. אך פייג ושיף לא היו מוכנים להסתפק בשער־החליפין הרישמי של הדולר — 70 אגורות,

ממרומי בניין העירייה של צ'יץ' ניתן לראות מקרוב את הבניין הבולט של שיף: איך יגיב על האתגר?

(המשך מעמוד 9)

נתן להם הנחות גדולות בבתי־המלון שלו, והדבר הוליך פעם למצב מביך. היה זה כאשר ראש־הממשלה דויד בן־גוריון ואשתו, פולה, התאכסנו באחד מבתי־המלון של שיף, בשעה שחברת־החשמל ניתקה את הזרם בגלל אי־תשלום חשבונות.

בינתיים הסתכסכו שני השותפים, שיף ופייג. זה היה הסיכסוך הראשון של שיף עם שותפיו, אך לא האחרון. כבר מהסיכסוך הראשון הוא יצא כשידו על העליונה, והצליח לאלץ את פייג למכור לו את חלקו במלון.

מאוחר יותר הסתכסך שיף עם שני אחיו על רקע עסקיו, ועם אחד מהם, דויד, נשא הסיכסוך אופי מיוחד במינו.

על אחיו דויד אמר חיים שיש לו „אופי אידיאליסטי". הם נכנסו לשותפות במלון דולפין בנהריה, אך הסתכסכו. דויד שיף הגיש תביעה נגד אחיו, חיים, ובית־המישפט הורה לעקל מדי ערב את הפידיון בקולנוע הירד־שלמי אור־גיל שהיה ברשותו של חיים שיף.

משום מה נדמה היה לדויד שיף, שבאולם־הקולנוע רב מיספר הצופים מיספר הכרטיסים, והמישטרה נדרשה לבדוק.

אך חיים שיף יצא בשלום גם הפעם. מסתבר כי „האופי האידיאליסטי" של דויד שיף לא הפריע לו להסתבך בהב־רחות, והוא נאלץ להסתלק מישראל.

נוסף על עיסקי המלונות ועל עיסקי הקבלנות והקולנוע, גילה חיים שיף במשך תקופה מסויימת עניין רב בבריכת־שחייה ירושלמית. הוא ביקש לאפשר גם לעכברי הבישה הירוש־למים להשתכשך ביחד במים, גברים ונשים.

הרבנות ראתה בכך פריצות וחילול־השם, ואיימה על שיף כי תשלול את רישיון הכשרות של בתי־המלון שלו. שיף לא פירסם ברבים את היום הרבני הזה, עד אחרי שמכר ברווח ניכר את הבריכה.

בשנות החמישים היו לשיף שני חיכוכים עיקריים עם החוק היבש. ב־1956 הוא נתפס בהחזקת סחורות גנובות.

כבר באותן שנים, תחת שילטון מפא"י, היה נהוג תשלום כופר לאנשים חשובים. שיף ניצל בתשלום־כופר, והסחורות המוברחות שהיו ברשותו הוחרמו.

ב־1959 שכח שיף להעביר, כחוק, את מטבע־החוץ שהצטבר אצלו לאוצר־המדינה. גם הפעם הוא שילם כופר.

היחסים הטובים שטיפח חיים שיף עם אנשי מפא"י, שנוא־נפשו דהיום, הועילו לו לא רק בתחום המישפטי, אלא גם בתחום העיסקי. היו אלה לחצים מלמעלה שאיפשרו לו לרכוש, ביחד עם אחיו, את המלון בנהריה, למרות שחברה הסתדרותית רצתה במלון. אחר כך מכר שיף את המלון לחברה הסתדרותית ברווח ניכר. גם את בית־הקולנוע הירושלמי שלו, אורגיל, בנה שיף בעורתם האדיבה של חברי־ההסתדרות.

ביתן קטן לאלוף

אילו היחסים המצויינים של חיים שיף בחלונות הגבוהים לא הועילו לו בפרשה המטורפת של מלון גני יהודה בירושלים.

זה כבר היה באמצע שנות השישים. שיף קנה אז חלקת־אדמה ליד הגבול עם ירדן ובנה.

כהרגלו, הוא לא הסתפק במה שאישרו לו, וביצע חריגה קטנה. ליתר דיוק: הוא בנה אגף שלם של בית־המלון בתוך שיטחה הריבוני של ממלכת ירדן.

הרמטכ"ל דאז, יצחק רבין, היה מודאג מן האפשרות שהגבול עם הלגיון הירדני יתחמם, והיפנה את תשומת־ליבם של שרי־הממשלה למע־שיו של בן־טיפוחיהם.

הפעם לא יכלו ספיר ואשכול להועיל. זה היה עניין של יחסי־החוץ של המדינה, וגולדה מאיר, שרת־החוץ, לא היתה מוכנה לוותר. שופט הוציא צו הריסה נגד האגף האקסטריטוריאלי של גני יהודה.

שיף סירב, תחילה, לבצע את צו־ההריסה. הטענה שהוא העלה היתה תקדימית. הצו, טען שיף באמצעות פרקליטיו, אינו תופס משום שלמדינת ישראל אין סמכות לצוות על הריסת מיבנים המצויים במדינה זרה!

וכך, תוך הסתייעות בשרי מפא"י, הלך חיים שיף והרחיב את האימפריה שלו. הוא בנה ורכש בתי־מלון בזה אחרי זה, כשהוא מסתייע בשיטה מיוחדת במינה, אפילו בג'ונגל העיסקי הפרוע של ישראל. השיטה: יצירת חברות וחברות־בנות בזו אחר זו.

התוצאה היא, שברשותו של שיף יש היום יותר מ־50 חברות, כאשר מיספרם של הנכסים המצויים בידו קטן מזה בהרבה. יועצי־המס של המלונאי בוודאי יודעים מהי הסיבה המרוייקת לכך.

בסוף שנות השישים התחיל חיים שיף לטפח יחסים מיוחדים במינם גם עם צה"ל, ובמיוחד כך נראה, היה חביב עליו חיל־האוויר. למפקד חיל־האוויר, האלוף (במיל') מרדכי הוד, העניק שיף רשות מיוחדת לבנות בחצר מלון דיפלומט ביקתת־נופש נאה. הוא גם הזמין את טייסי חיל־האוויר לנפוש במלונותיו חינם אין כסף.

בצבא הישראלי האימפריאלי של תקופת בין־המילחמות ('67־73), זה נראה טיבעי לגמרי.

לשיף, אם כך, לא היתה שום סיבה להתלונן על שילטון מפא"י. אך דומה שרק אחרי המהפך התחיל שיף לפרוח באמת. זו היתה התקופה שבה התחיל דימיונו העיסקי להשתולל, ולא היה גבול ליוזמותיו. האיש שהתחיל את דרכו העיסקית בחנות מכולת בשוק־תלפיות אמנם התבגר, הקריח מעט, שיבה נפלה בשערו, והוא גידל לו כרס קטנה — אך המרץ שלו עדיין היה בלתי־נגדלה.

באותה תקופה, בסוף שנות השב־עים, חל מהפך לא רק בחיים הפו־ליטיים של מדינת־ישראל, אלא גם בחיים המישפחתיים של חיים שיף. נישואיו עם אשתו מזה שנים רבות, איילה, עלו על שירטון.

אך לא איש כשיף יחיה בלי אשה. התחליף שמצא שיף: שושנה וינר.

בעירה, נתניה, שושנה היתה ידועה כיופיה. היא היתה בת 21 כשפגשה באיש־העסקים מפרנקפורט שבגרמנ־יה, וולף וינר. הוא נשא אותה לאישה, והיא עקרה איתו לגרמניה. זה היה ב־1959.

חיים ושושנה שיף
פראנקפורט־שטראסה

חלפו 15 שנות־נישואין, והבעל נפטר. שושנה וינר באה לישראל, וחברותיה, נשות המיליונרים היהודים של פרנקפורט, ערכו לה היכרות עם חיים שיף.

לרבים מן המיליונרים של פרנקפור־רט יש בתי־מלון ברחוב הירקון בתל־אביב. אחרי השידוך בין שושנה וינר וחיים שיף, הם כבשו סופית את הרחוב. לשיף יש שני בתי־מלון ברחוב הירקון: דיפלומט ומרינה. עכשיו כבר יכלו אנשי פרנקפורט לכנות את רחוב הירקון בשם „פרנקפורט שטראסה."

האידיליה המישפחתית והעיסקית לא מצאה חן בעיני אשתו של שיף, איילה. היא תבעה דמי־מזונות שמנים, ומחצית מרכושו של בעלה.

שיף לא הסכים להיפטר בקלות מכספו ומבתי־המלון שלו. הוא נקט בכמה צעדים נמרצים. ראשית, הוא הציג בבית־המישפט תלוש משכורת המעיד, כי שכרו החודשי נמוך רק בקצת מן השכר הממוצע במשק. שנית, בעת הדיון המישפטי הוא איים לחסל את אשתו, או, כדבריו הוא: „לגמור עם חייה."

איילה שיף גם התלוננה שמאיימים עליה בטלפון. המישטרה האזינה, וקבעה כי השיחות הליליות מתנהלות בין דירתה של הגברת שיף ובין מלון דיפלומט בתל־אביב. בדרך נס, ושלא כנהוג, לא הוקלטו השיחות.

חיים שיף טען, כי אשתו לא הבינה כהלכה את מטרתן של השיחות האלה. לא באיומים מדובר, אלא בניסיונות־פיוס.

מישפט־הגירושין הזה הביא על המלונאי מישפט נוסף, בגלל האיום על חיי אשתו, והוא נפטר בקנס של 750 לירות בלבד.

צחנה במלון

אז עלה הליכוד לשילטון, ניתק קצת חיים שיף את קשריו ההדוקים עם שליטי מפא"י ההיסטו־רית. את מישרדי הממשלה איישו עכשיו בעלי־בריתו האידיאולוגיים, ושיף פנה לפעילות פוליטית בתנועת החרות. הוא הפך פעיל מאוד בסניף תל־אביב של התנועה, וגם ייסד את חוג תגר, שתפקידו, עד היום, להפעיל את „הרוב הדומם" בכל פעם שממשלת הליכוד מותקפת.

השיטה היא פשוטה: לחוג תגר יש רשימה שמית ארוכה של אוהדי תנועת החרות. בכל פעם שמתעורר הצורך, נשלפת הרשימה ומתפרסמת על פני עמודי שלמים בעיתון יומי, עם טכסט קצר מעל לשמות. לא תמיד נשאלים החותמים על הסכמתם.

שיף מתגאה ביחסיו הטובים עם השרים ובהשפעתו עליהם. הוא אוהב לשבת בראש שולחנות הנשיאות בכינוסים שונים, ובמיוחד הוא אוהב חברת פרופסורים וכינוסים של פרופסורים.

הוא משתדל שבכל פעם שיש מסע של „הרוב הדומם" לא יישכחו הפרופסורים, ולא מזמן הוא ערך כינוס של פרופסורים למען חביבו, אריאל שרון. לא היה צורך בפרופסור למתמטיקה כדי למנות את הפרופסורים בכינוס הפרופסורים של שיף.

אך התחביב הפוליטי של שיף אינו מסיח את דעתו של המלונאי מן העיקר. הוא קורם כל איש־עסקים, ואינו מתבייש בזה. כאשר יש טענות נגדו, שיף מכחיש, מכחיש, מכחיש.

„אני אינני איש זיבול," אומר שיף להעולם הזה. „אני סוחר, אני תעשיין. אני עוד לא עמדתי לפני שום תביעה, לא פלילית ולא אחרת. אם אני צודק — אני נלחם!"

ושיף יודע להילחם.

דוגמה ירושלמית: לפני כמה חודשים ערכה מפקחת מטעם מישרד־הבריאות ביקור יסודי במלון דיפלומט הירושלמי, ותיארה את מראה עיניה. הנה כמה מהמראות: „הקירות והחרסינה במיטבחים השונים מלוכלכים... הריצפה שחורה ומחוסרת פסת. בריצפה מצויות שלוליות־מים מלוכלכות... החלונות בחלקם שבורים ומלוכלכים והרשתות מאובקות... הדלתות מלוכלכות ומזוהמות... הציוד המיטבחי ומיתקני־הבישול מלוכלכים ומונחים... חדרי הקירור אינם נקיים ומונחים... רחיצת־הכלים במיטבח המרכזי מתבצעת בחדר שבו תנאים תברואתיים ירודים עד להחריד... אין הפרדה מוחלטת באיחסון, בהכנה ובעיבוד בין מזון גולמי ובין מזון מבושל... חתיכות בשר מבושלות נמצאו על השולחן זמן רב, כשזבובים מתעופפים סביבם ונוגעים בהן... חלק רב של העובדים עבדו בבגדי־עבודה מלוכלכים מאוד... למיספר רב של העובדים היו פצעים, בינהם דלקתיים... ריח צחנה נודף מהפתחים בצנרת הביוב."

מנהל המלון וחיים שיף אומנם טענו כי מיהרו לתקן את הפגמים, אך אחרי כמה חודשים לקו עשרות אנשים שהתאכסנו במלון דיפלומט שבירר־שלים בהרעלת קיבה. שיף אומר: „לפעמים אפשר לקבל הרעלה גם מכוסמים. אני יודע איזו אפלה הם עשו בחדרים? זה לא מהמיטבח."

מישרד־הבריאות חשב אחרת, ובי־קש לסגור את המלון.

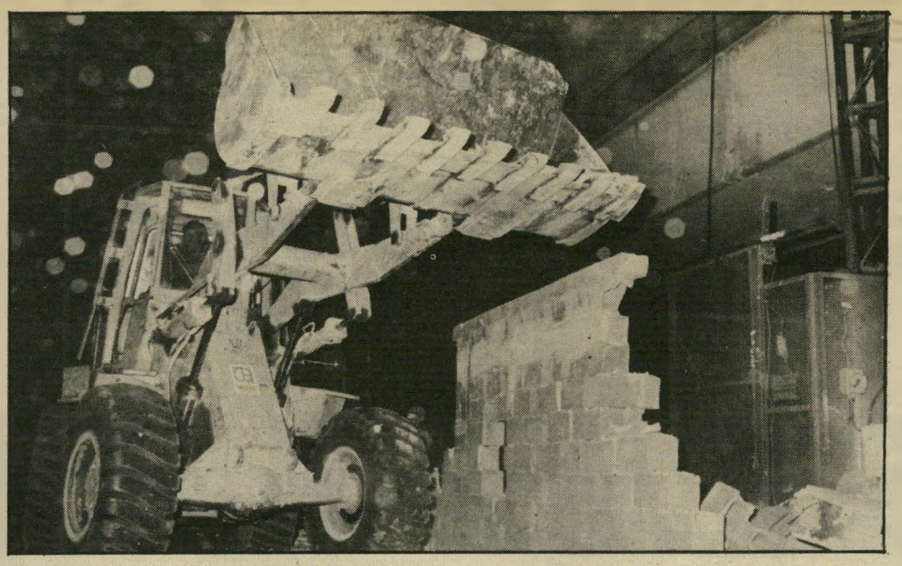
לא היה גבול לזעמו של שיף. הוא הגיע למישרד־הבריאות בירושלים, ביקש לפרוץ לחדרו של שר־הבריאות, אליעזר שוסטק, שלפי דברי שיף הוא ידידו הטוב מזה 40 שנה.

הדלת הפרידה באומץ בין שיף ובין ידידו, ושיף נאלץ להסתפק בתלישת כף המנעול.

זה לא היה הכל. חיים שיף גם האשים במישפט פקיד בכיר במישרד־הבריאות כי ביקש ממנו שוחד, בצורת איכסון בבית־המלון. שבועיים אחר־כך העיר דב שיף, בנו של חיים, והכחיש שהפקיד ביקש שוחד. הוא אמר רק שהפקיד שאל כמה עולה השהות במלון. המישפט הזה עדיין לא נגמר.

● **דוגמה רמת־גנית:** חיים שיף רצה לבנות באיזור וילות ברמת־גן בניין בן תשע קומות. השכנים התנגדו, ואושרו לשיף רק שמונה קומות. שיף, בהתאם לנהוג אצלו, החליט להיצמד לתוכנית המקורית, שבה היו, כזכור, תשע קומות. העירייה התנגדה, ושיף התפלא על כך, משום שראש העירייה, ישראל פלד, הוא חבר טוב שלו, בדיוק כמו שוסטק.

השופטת במישפט הכריעה לחובתו של שיף.

דחפור עירוני הורס מיבנה של שיף
לאור המצלמות

מדוע הוא רוצח

ד"ר מלונאי חיים שיף מסביר מדוע אמר מה שאמר על ראש־העירייה בבינום של מועצת מחוז תל־אביב של תנועת החרות:

„למה אמרתי עליו שהוא רוצח וטינופת? אני אגיד לך. התחלתי בנאום על כפר־שלם. הטענה שלי היתה שראש העירייה אחראי לכל מה שקורה בעיר, ולמה שקורה בכפר־שלם. היה צו הריסה, והיתה פעולה מאורגנת, עם כוחות גדולים כאלה של משטרה ושל כזה, צבא, משטרה וביריונים, ועומד הבחור התימני החוא וצועק גוועלד! חכו!

„אילו אני הייתי ראש העירייה, הייתי נותן לו ע'אנס. אבל זה לא נעשה. ירו בו. וכל בחור תימני כזה הוא נכס לאומי יקר. אז ראש העירייה, שהוא ראש עירייה כל־כך הרבה שנים, צריך לדעת שדבר כזה יקרה. יש אחריות. צ'ק' אשם ברצח של הבחור הזה, לא המישטרה. אני חושב שהדבר הזה הוא חוסר אחריות ציבורית.

„למה לא נתנו לי לגמור? היה שם הי"ר, דויד שטרן. הוא התנגד שאני אגע בנושאים רגישים כאלה. אבל אני חושב שבתנועה לאומית, שבנוייה על טוהר וישר, חייבים לומר את האמת וכל האמת. אני אומר את האמת, ואת כל האמת. אבל צ'ק'! כשהוא אומר שהוא לא ירוץ – אפשר להאמין לו? זו האמת שלו מאתמול, וגם זו לא אמת."

שלמה להט סירב להגיב על האשמותיו של שיף. הוא מוכן להתייחס אליו רק באל חלק מ־מיעוט אמסי, שמעלה בעיות אישיות."

● **דוגמה בת־ימית:** אחרי ש־קנה שיף את מלון מרינה בבת־ים, התחילה התדיינות ממושכת מאוד בינו ובין עיריית בת־ים על יתרת חוב עירוני בסך שלושה מיליוני שקלים, ששיף לא הסכים לשלם בתנאים שדרשה העירייה. הפעם התערב לטובת שיף חבר שלישי שלו: שר־הפנים יוסף בורג, שהשתדל אצל העירייה למען תנאים טובים יותר לתשלום החוב.

בשלב מסויים אף הועלתה האפשרות, שמישרד־הפנים ישלם את חובו של שיף. בסופו של דבר הושג הסדר.

● **דוגמות תל־אביביות:** הדוגמה הידועה ביותר עד כה היא זו של מלון דיפלומט. שיף החליט לשנות קצת את התוכנית המקורית של הבניין, והוסיף לו שתי קומות, פרי יוזמתו. העניין לא עבר בשקט, ואחרי התדיינות ממושכת ומלווה ברעמים וברקים, אולץ שיף לשלם כופר.

בשלב זה החליט שיף, שוב מיוזמתו, על שינוי נוסף בתוכנית המשופצת של הבניין: עוד קומה!

גם הפעם התעוררו בעיות, ושיף טען כי היה הסכם בעל־פה בינו ובין ראש העירייה, יהושע רבינוביץ, בדבר הקומות הנוספות. רבינוביץ, בשעה שהדברים האלה נאמרו, לא יכול היה להכחיש את הדברים. הוא כבר נפטר.

שיף עם שרון
השר החביב

ממינה עינן
דרגת אלוף

הועלה לדרגת אלוף בעיקבות מינוי זה, והוא מחליף את אלוף **אהוד ברק**, המשמש ראש אמ"ן. עינן נולד בארץ ב־1939, התגייס לנח"ל ב־1957 והיה חבר משק תל־יוסף. הוא בוגר המיכ"ללה לפיקוד ומטה ובית־הספר למיל־חמה של צרפת. היה ראש מחלקת המיבצעים במטכ"ל. במילחמת לבנון היה מפקד כוחות צה"ל בגיזרה המיזרחית ואחר כך במרחב ביירות. הוא נשוי ואב לשלושה ילדים.

צייון ◆ השבוע את יום השנה ה־17 לניתוח מוצלח לעקירת גידול סרטני, העיתונאי הבאר־שבעי **יצחק שתיל**.

חוגג שתיל
שני ימי־הולדת

מאז הניתוח הוא חוגג שני ימי הולדת בשנה: האחד ביום השנה ללידתו, השני ביום השנה לניתוח המוצלח.

חלפו 18 ◆ שבועות מאז נרצח **אמיל גרינצווייג** באמצעות רימון שנזרק לעבר הפגנת שלום עכשיו בירושלים. הרוצח עדיין חופשי.

חלפו 12 ◆ שבועות מאז הבטיח ח"כ **רוני מילוא** לתרום מיליון שקל לליב"י, אם לא ייבחר מועמד הליכוד למישרת נשיא המדינה. מילוא טרם קיים את הבטחתו.

זכה ◆ בפרס על שם מנדל וטקלה ורטהיים לשירה עברית, המשורר **יעקב אורלנד**. הפרס הוענק לו על ספר שיריו עיר האובות. הפרט הוא בסך 25 אלף שקל, וניתן לו בטקס חגיגי באוניברסיטת בר־אילן.

חוגג ◆ השבוע את יום הולדתו ה־54, הסופר **פינחס שדה**. שדה נולד בפולין ב־17 ביוני 1929 ועלה ארצה בגיל ארבע. כתב כמה סיפרי שירים וכולם תורגמו לשפות שונות. סיפרו החדש, שיצא בימים אלה: ספר הדימיונות של היהודים.

חוגג ◆ השבוע את יום הולדתו ה־51, העיתונאי **שמואל שי**. שי נולד בפולין ב־17 ביוני 1932. לארץ הגיע בגיל שנה. עובד ברשות־השידור כעורך תוכניות בענייני עלייה.

תמרורים

נבחר ◆ לתפקיד נשיא אוניברסיטת תל־אביב פרופסור **משה מני**. מני נולד בארץ ב־1928, סיים ב־1952 את לימודי הרפואה בג'נבה, קיבל ב־1969 דוקטור לפילוסופיה באוניברסיטת טפטס במסצ'וסטס, ארצות־הברית. כאשר הוקם בית־הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב ב־1964, הצטרף אליו. למני שתי בנות ואשה, שגם היא פרופסור בפאקולטה לרפואה. מני יחליף את פרופסור חיים בן־שחר, שיסיים את תפקידו ביולי הקרוב.

מונה ◆ כראש אגף תיכנון במטה הכללי, תת־אלוף **מנחם עינן**. עינן קצת את התוכנית המקורית של הבניין, והוסיף לו שתי קומות, פרי יוזמתו. העניין לא עבר בשקט, ואחרי התדיינות ממושכת ומלווה ברעמים וברקים, אולץ שיף לשלם כופר.

בשלב זה החליט שיף, שוב מיוזמתו, על שינוי נוסף בתוכנית המשופצת של הבניין: עוד קומה!

גם הפעם התעוררו בעיות, ושיף טען כי היה הסכם בעל־פה בינו ובין ראש העירייה, יהושע רבינוביץ, בדבר הקומות הנוספות. רבינוביץ, בשעה שהדברים האלה נאמרו, לא יכול היה להכחיש את הדברים. הוא כבר נפטר.

את כל היד

דוגמה הטריה היא זו של בניין שק"ם, שבעטיו התחוללה הסערה האחרונה. על גגו של הבניין ברחוב אינבן־גבירול החליט שיף לבנות מלון־דירות.

לפני שנה וחצי החליט שיף לשנות את היעוד של הבניין, ולהפכו בית־מישרדים. בדיעבד, טוען ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, שהוא ששיכנע את שיף לשנות את היעדו. שינוי היעוד היה כרוך בתשלום מס־השבחה, ובהתחייבות של שיף למצוא מיגרש חנייה גדול ליד הבניין.

שיף זכה בתמיכה נלהבת של ציץ', שהשתדל למען המלונאי בוועידת הנכסים העירונית וגם במועצת העירייה.

בסוף 82' הוסדר הסכם התשלומים, שעל־פיו ניתנה לשיף הנחה גדולה — למעשה מתנה — בסך 1.6 מיליוני שקלים. אך שיף, כנוהגו כשהוא מקבל אצבע, רצה את כל היד. הוא לא עמד בתנאי התשלום.

ציץ' טוען כי הוא לא היה מופתע ביותר, משום שחברים הזהירו אותו שזה מה שיקרה.

וכך השבוע, הגיעו הדחפור העירוני, המישטרה העירונית של צ'יץ' בדמות אנשי האבטחה של בני טל, הכתבים העירוניים והצלמים העירוניים אל בניין שק"ם, והרסו שם מיבנה בלתי־חוקי, אינבטחו את ההריסה ודיווחו עליה.

לשיף אין ספק שבדרך זו מבקש צ'יץ' להוכיח לתושבי דרום־העיר שהוא נוהג ביד קשה גם בקבלני־הצפון. התגובה הראשונה של שיף היתה, שהוא יוכיח לצ'יץ' מיהו הבוס האמיתי של תל־אביב.

„אני אהיה ראש העיר!" הצהיר המלונאי, והציג את האני מאמין שלו, שעיקרו: לבנות, לבנות, לבנות.

אבל ביניתיים התייעץ, כנראה, חיים שיף עם חבריו מתנועת החירות שהסבירו לו שההתמודדות נגד צ'יץ' אינה עניין פשוט כל־כך. ביניתיים הסתלק שיף מן הרעיון על השגת השילטון הפוליטי בתל־אביב, אבל הוא מבטיח הפתעות. **שלמה סרנקל** ■

הודעה משמחת למזמיני

SUBARU

הצלחנו להתגבר

על הפיגורים באספקה!

כל אלה שהזמינו סובארו עד 31.5.83 יכולים לשלם
את תמורתה מייד ובכך להבטיח לעצמם

מחיר קניה סופי.

המסירה של כל הדגמים, לאחר התשלום המלא, תעשה
בתוך 3—4 שבועות מיום התשלום וזאת עקב
הכמויות הגדולות שעלינו לספק ולמסור (למעט סובארו
אוטומטית 1300, טנדרים וכן סטיישן 4 WD).

אין העברת

זכויות ואחריות ליד־שניה!

כל הקונה זכויות לאספקת מכוניות סובארו,
שם את כספו על קרן הצבי. הנהלת יפנאוטו
מודיעה כי אינה מעבירה זכויות לכל גורם שהוא
ואחריות היבואן מתבטלת עם העברת הרכב ליד שניה.

החל מה־22 ביוני 83

המכירה מן המלאי של דגמי סובארו.

הנהלת יפנאוטו בע"מ

היבואנים הבלעדיים לישראל של מכוניות סובארו

הנדון:

מי לעזאזל השעיר?

א **ריאל שרון** אינו שעיר לעזאזל. גם אם ילבש עור של שעיר ויתחבא מאחורי שערותיו, דבר לא יעזור לו.
השעיר היה חף־מפשע. הוא נשא אל המידבר את עוונות זולתו.

„וסמך אהרון את שתי ידיו על ראש השעיר החי, והתוודה עליו את כל עוונות בני־ישראל ואת כל פישעיהם לכל חטאתם, ונתן אותם על ראש השעיר, ושילח ביד איש עיתי המידברה. ונשא השעיר עליו את כל עוונותם אל ארץ־גזרה, ושילח את השעיר במידבר... והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים, ואחר־כן יבוא אל המחנה."

השעיר נבחר בהגרלה. לא היה בו כל אשם. על ראשו של בעל־חיים תמים זה, שלא ידע מה קורה לו, הועמסו באופן סימלי כל פישעי ישראל ומנהיגיו. תחת לשלוח את הפושעים המידברה, לארץ־גזרה, נשלח השעיר. הפושעים והחוטאים, כך יש להניח, המשיכו לאחר מכן במעלליהם.

מה לו לאריאל שרון ולשעיר הזה?

עתה הוא מתחזה לשעיר. הוא מעמיד פנים כאילו העמיסה הממשלה עליו את כל חטאיה במילחמת־הלבנון, ושילחה אותו למידבר הפוליטי. והוא, השעיר המיסכן, תועה שם בארץ־גזרה, רעב וצמא, כשהוא מכלכל את עצמו איכשהו בדרדרים ובקוצים.
האמנם?

■ ■ ■

ל **ש מיבחן** פשוט לאחריותו של אריאל שרון.
די לדמיין, לרגע, שמילחמת־הלבנון הצליחה.

הבה נעלה בדימיוננו את התסריט המלא: כוחות־צה"ל פרצו קדימה, והשיגו ניצחון מזהיר תוך 72 שעות. הסורים נשברו במכה הראשונה, ונסו על נפשם. אנשי אש"ף נהרגו או ברחו, ובירות כולה נכבשה בסערה, כימעט בלי קורבנות. בשיר אל־ג'מייל הומלך על־ידי שרון כנשיא, וכרת ברית־שלום עם ישראל. סדר חדש קם בלבנון ובמרחב כולו. וכל זה במחיר כמה עשרות הרוגים בילבד.

אילו זה קרה כך — היכן היה עומד כיום אריאל שרון?
על כן של שיש, כשעלי־הדפנה לראשו ועם־ישראל מתפלש לרגליו בעפר.

הוא היה מנהיג ההמונים. לא רק בעיירות־הפיתוח, אלא גם בצפון תל־אביב היו מריעים צעירים וזקנים, גברים ונשים, לכבוד „אריק מלך ישראל."

הפוליטיקאים היו יודעים כי הוא היורש היחידי למנחם בגין — ואולי יורשו בעודו בחיים.

מי היה מעז לעצור את אריק? השרים היו מתחנפים לו, ומאשרים במועל־יד כל הצעה שהיה מציע, ביחוד כשהיה מציע לאשר פעולה שכבר ביצע.

מבעד למסך התרופות ומצבי־הרוח היה מנחם בגין מביט בו בהערצה, כפי שהביט זאב ז'בוטינסקי בדויד רויאל (אך לא בבגין), והיה אומר: הנה היהודי החדש שייחלנו לו!

אנשי־התיקשורת — אותם העיתונאים וזרזירי־העט המתחרים כיום בהשמצות עליו — היו מתמוגגים במאמרי־חנופה, עומדים בתור כדי לזכות בראיון עימו, בתיקווה שאולי יואיל אי־פעם להזמינם — הוי אושר שמימי! — לחווה שלו.

איש לא היה מטיל לרגע ספק בכך שאריאל שרון הוא יוזם המילחמה, המתכנן והמבצע, ושהוא המנצח האחד והבילעדי.
אילו היו הדברים מתגלגלים כך, היה אריאל שרון כיום דיקטטור לכל דבר.

■ ■ ■

ה **דברים התגלגלו** אחרת. ועוד איך!
תחת מיבצע של 48 או 72 שעות, מילחמה שלא הסתיימה גם אחרי שנה.

לא 50 הרוגים, אלא 500 — ועוד נסגעים מדי יום.

המהלך הצבאי של המילחמה היה בזיון שאין. שני לו. מעולם לא הייתה שהות כה רבה לתכנן מילחמה מראש בכל שלביה. מעולם לא עמד צה"ל מול אויב כשהוא נהנה מערימות כה אדירה — 10 מול 1 על הקרקע, אין־סוף מול אפס באוויר ובים. אולם חלק מן היעדים הושגו רק בקושי, באיחור רב מאוד ובאבידות בלתי־סבירות, ואילו יעדים חשובים אחרים לא הושגו כלל. שני היריבים — הצבא הסורי וכוחות אש"ף לא הושמדו. זה נסוג בסך הכל בכמה קילומטרים, ואלה פונו על פי הסכם במערב ונשארו במיזרח ובצפון.

וגרוע מכל: אחרי שנה נותר צה"ל במצב בלתי־אפשרי, כשאינו יכול להתקדם, אינו יכול למנוע ואינו יכול להישאר — מצב קלאסי שבו הצליח האוייב להושיב אותנו על קרני הדילמה.

זהו כישלון צבאי מובהק, ומילבד קומץ המעורבים ישירות, ובראשם המורון רפאל איתן, כל קצין בצה"ל יודע זאת.

מבחינה מדינית אין הביזיון פחות חמור. מעמדה של סוריה בעולם הערבי התחזק לאין־שיעור. הסובייטים חזרו והתבססו. אש"ף נשאר בזירה כנציג הבילעדי של העם הפלסטיני, ובעיקבות המילחמה מנסים עתה אנשי־הסירוב שבו לשרוף כל גשר אפשרי לשלום ולהסדר. כל העדות בלבנון שונאות עתה את צה"ל, ושינאתם גדלה מיום ליום. תדמית המדינה בעולם נחבלה בצורה שאינה ניתנת לתיקון.

מבית נהרסו כמה מאושיות המדינה, נפגע קשה מעמדו של צה"ל, ושרידי ההסכמה הלאומית הולכים ונמוגים.

ברחבי המדינה פזורים 500 קברים. יעקוב גוטרמן אינו האב השכול היחידי המאמין כי בנו נפל לחינם.
ואריאל שרון, היוזם והמתכנן, שר־הביטחון הבלי־יכול, הרמטכ"ל־לעל — אינו אשם בשום דבר ביכלל?

■ ■ ■

א **ילו היה** שרון מודה בטעות כלשהי, ולוא גם בטעות קטנה ומיזערית, היתה מתגלה בו מידה של אנושיות.
אבל שרון אינו מודה בשום טעות. הוא צדק בכל, בכל תחום ובכל עת.

אם מישהו אשם במשהו, הרי זה מישהו אחר.
הממשלה אשמה, ואותה צריכים לחקור.
האופוזיציה אשמה, וגם אותה צריכים לחקור.

ואילו שרון הוא השעיר המיסכן, אשר עם כפוי־טובה וממשלה בזוייה ורכרוכית שילחו אותו למידבר, על לא עוול בכפיו.

המונה *(קאריקטורה של דני קרמן ב„דבר")*

בצד השני מנסים השרים וראשי־האופוזיציה (אין הבדל רב ביניהם) באופן קדחתני לכבס את ביגדיהם ולרחוץ את בשרם, כאותו אדם עיברי ששילח את השעיר, ולקרוא: „השעיר אשם! השעיר אשם!"
אין הם מגוחכים פחות מאשר השעיר — המדומה עצמו.

אריאל שרון נושא באחריות העליונה. זה מובן מאליו. אך כל שרי הממשלה, ובראשם מנחם בגין, הם שותפים מלאים לפשעיו כלפי עם־ישראל.

הם ידעו את הכל, כי כל הדברים פורסמו לפני שקרו ובשעה שקרו — אם לא בכלי־התחנופת, הרי באותם ביטאונים מעטים שלא עשו מלאכתם רמייה.
הם ידעון מי זה אריאל שרון. הם ידעו מה הוא זומם. הם נתנו לו יד חופשית. מפני שפחדו מפניו ומפני שרצו להתחלק בשלל הסוליטי הצפוי. הם כמהמרים ליד שולחן הרולטה העברית, שהימרו על המיספר הלא־נכון. וכאשר הפסידו — ו־500 אסימונים אנושיים ירדו לטימיון — הם מאשימים את המיספר.
כל מה שאומרים עתה השרים על אריאל שרון — נכון הוא.
כל מה שאומר עתה אריאל שרון על חבריו השרים — נכון הוא.

אריאל שרון אשם. ראש־הממשלה. וכל שרי־הממשלה. וגם ראשי־האופוזיציה, שתמכו בממשלה בימים המכריעים, כאשר היה נדמה להם שגם הם יזכו בשביבים מן התהילה.
את כולם יש לטאטא מן הבמה, עד האחרון שבהם.

■ ■ ■

א **ין להם חשק** להיות מטואטאים. זה טיבעי. הם רוצים להישרד. הם לוחמים על נפשם. הקריאה היא: SAUVE QUI PEUT! יציל את עצמו כל מי שיכול.

ובראש וראשונה אריאל שרון עצמו.
הוא נמצא במידבר, בארץ־גזרה. איך אין הוא מתבוון להישאר שם. הוא מתבוון לחזור אל המחנה, במקום האיש ששילח אותו, ולתפוס את מקומם של משה ואהרון.

התנהגותו של שרון בימים אלה מתמיהה רבים. אין הם מבינים את פישרה. אך אין בה כל תעלומה למי שמכיר את האיש.

עזר וייצמן אמר עליו פעם, לפני הרבה שנים: „אריק דומה למיכל של חומצת־גפרית. בכל מקום שתניח אותו — החומצה תאכל תחילה את המיכל, ואחר־כך כל מה שמסביב."
כך עשה תמיד — בצה"ל, במיפלגה, בממשלה. וכך יעשה עתה.

■ ■ ■

ש **רון אינו מורון**, כמו רפאל איתן, המצביא המהולל של הביזיון המונומנטלי. אבל אין הוא גם אדם מתוחכם. הוא פועל על פי שיטה פשוטה ובדוקה.

השיטה של אריאל שרון היא זאת: לקבוע מהו היעד הממשי הבא. להתרכז כל־כולו ביעד הזה. להסתער עליו, אם זה לא מצליח, לעקוף אותו, אם זה לא מצליח, להסתער שוב ושוב, עשר פעמים ומאה פעמים, בעקשנות עילאית, עד שהיעד נכבש. ולאחר מכן — חזור חליליה. לקבוע את היעד הבא. וכו'.

כך נהג תמיד. כשהיה בצה"ל, התרכז בהשגת מישרת הרמטכ"ל. כאשר נחסם, פרש (או הופרש), לטענתו, הקים את הליכוד וניסה להגיע ליעד זה מבחוץ. כאשר הליכוד לא הצליח ב־1973, ניסה שוב להשיג את מישרת־הרמטכ"ל, הצטרף לרבין והתרכז בשבירת שימעון פרס ומוטה גור, שחסמו את דרכו.

כשהליכוד הגיע לשילטון, רצה להשיג את מישרת שר־הביטחון. כשזה לא ניתן לו, התרכז בהרישת עזר וייצמן, שעמד בדרכו. כשהצליח, אך המישרה שוב לא ניתנה לו, עשה את המוות למנחם בגין, שר־הביטחון.
ברגע שנכנס למישרד־הביטחון, קבע את היעד הבא: ראשות־הממשלה והליכוד. הוא היה זקוק לניצחון במילחמה. הדרך מתל־אביב לירושלים הובילה דרך ביירות. הוא נכשל והודח ממישרד־הביטחון.

עכשיו היעד הוא לחזור למישרד־הביטחון. הוא יודע שאין אף שר אחר בממשלה המוכן לכך. לכן שיטתו היא למרר לחבריו את החיים, להכפיש אותם בבוץ, לגמד את ראש־הממשלה, לעזור לאופוזיציה — עד שהכל יבינו כי מוטב לתת לו את מבוקשו, כדי שיהיה סוף־סוף שקט.

על כן הצטרף לדרישה שתקום ועדת־חקירה — ועדה אשר מסקנותיה אמנם יכפישו אותו, בלי ספק, אך יכפישו גם את כל שאר השרים, ובראש וראשונה את ראש־הממשלה. על כן הוא תובע את נסיגת צה"ל מביירות ומהר־השוף — אף שהוא עצמו — הכניס אותם לשם — ביודעו שהם נמצאים שם עכשיו לפי דרישת האמריקאים. מוטב שגם האמריקאים יידעו: אם לא יעזרו לשרון לחזור, יהיו להם צרות.
אריאל שרון הוא טאנק. לטאנק יש תותח. לתותח יש כוונת. על הכוונת נמצאים עתה מנחם בגין ומשה ארנס, ועוד הרבה מטרות אחרות.

■ ■ ■

ל **באורה נראה** המיבצע הזה כולו כחסר־תוחלת. איך יכול שרון לחזור, אחרי כל מה שקרה לו?
אך לא הייתי מזלזל בו. אילו הייתי במקומם של בגין וארנס, שמיר וארלוך, דויד לוי והאחרים, הייתי מתחפר טוב־טוב.

לגבי אריק, אין מיבצע חסר־תוחלת, ואין יעד בלתי־כביש. יש לו עמדת־מוצא טובה למדי, בתוך ממשלת־ישראל, והוא יכול לעשות צרות הרבה.

יהיה צורך בכל הכוחות של עם־ישראל, כדי לחסום את השור הנוגח הזה, המתחזה כשעיר תמים.
אך לשם כך אין כל צורך להפחית בהוא זה מאשמת יריביו. שרון הוא שור מועד. אך יריביו אינם שיות תמימות, וגם לא שעירי־עזים.

■ ■ ■

א **ם כן**, מיהו השעיר לעזאזל?
יש שעירים לעזאזל בפרשה הזאת.
500 צעירים שנשלחו לעזאזל.

עליהם הועמסו כל העוונות וכל החטאים של עם ישראל, שבחר ממשלה זו בקלפי חופשית, וגם באופוזיציה זו. וכל החטאים של העסקנים והעיתונאים, הסופרים והוגי־הדיעות, שהריעו לכבוד המילחמה הזאת ונשארו בבית.

אל יכבס איש מהם את בגדיו, ואל ירחץ איש מהם את בשרו ויטען: חף אנוכי מפשע.

מקומם במידבר, בארץ־גזרה.
אבל הם נמצאים בתוך המחנה. ורק 500 הקברים נשארו בחוץ.

אברהם גינדי 83

דיוקן של דיירים מרוצים

אברהם גינדי במקום ה-1 בסקרי ומשאלי דעת קהל:

בית העסק הנבחר

הקניה הטובה ביותר

העסק התיירותי המובחר

העסק הנבחר

"...עבור אברהם גינדי
זה יום חג.
בשבילנו, זה בית.
זו דרך חיים."

אורית, אהוד אלדר ובתם רוני
דיירי הבית ברח' דרובין 33 ראשל"צ
שנבנה ע"י חברת אברהם גינדי.

אברהם גינדי

תל־אביב ככר הסרינה ה באייר 10 | פתח־תקוה חיים עוזר 28 | רמת־השרון סוקולוב 84 | ראשון־לציון הרצל 62 | נתניה הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

האנשים של חופי

המילה העברית „מוסר" נכנסה לאוצר־המלים הבינלאומי, כמעט כמו „שלום", „קיבוץ", „הסתדרות" ו„אירגון".

אנשי המוסר כבר הופיעו במאות ספרים וסדרות־טלוויזיה. הם תמיד גיבורים, בעלי אומץ־לב אגדתי.

חופי

והנה הופיע מי שהיה ראש המוסר, „חאקה" חופי, והגבורה ממנו והלאה, בלשון המעטה.

הוא הכחיש והתכחש, התקפל והתנצל, התכופף והשתופף. היתה זאת הצגה עגומה למדי של חוסר אומץ־לב אזרחי, מול פני שילטון שאת המחדלים של ראשו היטיב חופי להגדיר בכנס חשאי.

אני מקווה שהאנשים של חופי שונים. אחרי הכל, גם אנשיו של סמיילי אמיצים מן הבוס המתרפס של „הקירקס".

הטרוריסט המאושר

זה היה באביב 1940. פלוגה ז' של האירגון הצבאי הלאומי, בפקודת אביאל כץ, יצאה במסע לקריית־אריה, ליד פתח־תיקווה, כדי להתאמן.

במשך כמה שעות עסקנו בתרגילי־סדר. זה היה יום חם, והזיעה ניגרה מגופינו. התרגילים היו נמרצים ומפרכים מאוד. אבל זה לא היה איכפת לנו. כי הפקודות באו מפי בחורה.

היא היתה חתיכה אלוהית — על כל פנים, כך נראתה לנו. היינו בני 16 ומשהו, והיא היתה כבת 20. היה לה גוף נהדר, ולנו היו הזיות מיניות האופייניות לגיל זה. אני בטוח שבאותו בוקר לא היה איש בין עצי קריית־אריה שלא חלם — איך אומרים? — לקיים עימה יחסים. למרות שהיתה זאת מחתרת, ידענו את שמה — לבשטיין, בגלל אחיה.

כעבור זמן־מה חל הפילוג הגדול ונולד האירגון שנודע ברבות הימים בשם לח"י. באחד הימים הטמינו אנשי לח"י מלכודת מתוכחמת בבית ברחוב תל־חי בתל־אביב, והרגו ארבעה קציני־משטרה יהודיים. לאחר־מכן (אם סדר־המאורעות לא התבלבל אצלי) הקיפו הבריטים בית ברחוב דיזנגוף, שבו שהו כמה אנשי־לח"י. אחד מהם ניסה להימלט וטיפס בצינור־הסים, אך הבריטים ירו בו מלמטה, וכמה כדורים פגעו בעכוזו. הוא נלכד. שמו היה יאשה לבשטיין, והוא היה אחיה של אותה צעירה שעשתה עלינו רושם כה עז.

לא ראיתי את לבשטיין מעולם פנים־אל־פנים, עד השבוע. ידעתי שהוא שינה את שמו לאליאב. בליל־שבת האחרון ניבט אליי ממירקע הטלוויזיה. הוא רואיין לרגל הופעת סיפרו על חוויותיו במחתרת.

מול המצלמה ישב איש קשיש ודיבר בקול רק על מעשיו מלפני 40 שנים ויותר. הוא לא דיבר כאדם שהחכים עם הזמן, הנזכר במעשיו לפני שנות־דור, במילחמה שהסתיימה מזמן. הוא לא הביע צער על החיים שאבדו. להיפך. הוא דיבר בהנאה גלוייה על פצצות שהניח בשוק של יפו (כפי שהזכיר לו בחצי־פה המראיין הרפה), על הרג המוני שתיכנן וביצע באמצעות פיצוץ הרעלה, חניקה וירי („ארבע מיתות," כפי שניסח זאת בסיפוק.)

הוא סיפר בהרחבה על הפיצוץ בקולנוע רקס בירושלים, שאותו תיאר כמרכז של „מפקדים בריטיים ואנשי־כנופיות". זוהי, כמובן, שטות. קולנוע רקס היה סתם קולנוע ערבי, ככל קולנוע אחר בירושלים, והפיצוץ פגע בקהל מכל הסוגים, המינים והגילים. כשהתבקש להסביר את הרקע המוסרי, דיבר בסיסמות נבובות שנער בן 8 היה מתבייש בהן.

היה כדאי לשדר ראיון זה (אם אפשר לקרוא לזה ראיון, כשהמראיין אינו שואל אף שאלה רלוונטית אחת, כאילו דובר על מתכון לאפיית עוגת־קרם). הוא מפוצץ את האגדה, שרבים החלו מאמינים בה, כאילו אצ"ל ולח"י פגעו רק במטרות צבאיות ובאנשי צבא ומישטרה.

לשיא הגיחוך המעוות הגיע לבשטיין־אליאב כשנשאל אם אינו חושש שמא פירוט אמצעי־הטרור, כפי שהם מופיעים בסיפרו, אינו יכול לשמש חומר־לימוד לאויב. על כך השיב כי הערבים אינם יודעים לקרוא עברית, ועל כן אינם יכולים ללמוד.

נדמה כאילו ההתפתחות הריגשית והשיכלית של האיש נפסקה כאשר הבריטים ירו בו אז, אם כי הכדורים לא פגעו בחלק העליון של גופו.

לזכור את זכריה

בסתיו 1948 הייתי בקורס מס־כפים של חטיבת גיבעתי, שנערך בכפר־מנחם. מדי פעם יצאנו משם מיזרחה, לסיורים אלימים. אחדים מהם הגיעו לסביבת הכפר הערבי זכריה (זין פתוחה, כף דגושה) באיזור שבו שוכן כיום כפר־זכריה, ליד בית־שמש.

אני זוכר את ריח השדות, את העצים שמהם קטפנו פרי, את עיקבות האנשים והחמורים שראינו. כתוצאה פעלו אז כשטח כדי לגרש את תושבי הכפרים מיזרחה, לעבר חברון ובית־לחם.

לא נזכרתי בשמו של זכריה במשך שנים רבות. השבוע נלוויתי לצוות העולם הזה שערך כתבה על מחנה־הפליטים דהיישה, ליד בית־לחם. נתקבלנו בזרועות פתוחות, ואחד מבני־המקום שהתנדבו להדריך אותנו סיפר לי שהוריו באו מכפר־זכריה.

שאלתי את הצעירים האחרים על מוצאם, ושמעתי שמות הרבה — שמות של כפרים שנמחקו מזמן מעל פני האדמה, אך החיים וקיימים ברמיונם של הצעירים שנולדו במחנות, בני הדור השני והשלישי. לא פעם נתקלתי, בבתים ערביים, בארץ ובחוץ־לארץ, במפות של הארץ כפי שהיתה לפני 1948, ובהן מאות כפרים ועיירות שלא נותר מהם שריד. מפות אלה מודפסות על־ידי מוסדות פלסטיניים ברחבי הפזורה, והן נשק מסוכן מכל מיטען־חבלה.

כאשר ביקרתי במחנות־הפליטים ברמון־לבנון, שאלתי מאות אנשים, ביניהם ילדים וילדות בני 10, „מניין אתם?" וקיבלתי

באופן קבוע תשובות מדוייקות: שמות של כפרים ערביים ועיירות ערביות שאני זוכר אותם רק מעורפל.

אני נוהג להציג שאלה זו לכל הפלסטינים שאני נתקל בהם בחו"ל — מנהיגים, פעילים, שומרי־ראש, בני־מישפחה, פקידים. בכל פגישה כזאת מצטיירת מפה — לא מפת הארץ כפי שהיא כיום, אלא מפת הארץ של ימי המנדאט, כששלומי היתה בסה. וקריית־שמונה היתה חלסה, ואשדוד היתה אישדוד.

הזיכרון הקולקטיבי של עם הוא דבר עקשני מאוד. (ומי כמונו יודע זאת). אחרי שלושה דורות לא נמחק דבר. להיפך, נדמה שהדברים עוד התחדדו.

כל פגישה כזאת מעוררת בי שתי תגובות.

אחת היא במישור הריגשי. אני הייתי חייל ב־1948, ואני השתתפתי במיבצעים שבמהלכם גורשו הרבה ערבים. היינו צעירים ותמימים, לחמנו על חיינו, היתה מילחמה של „אין ברירה" (הראשונה והאחרונה, לדעתי). לא היינו מודעים לכך שבצד השני יש בני־אדם, גברים, נשים וילדים, וכי אנחנו זורעים זרע נורא של סבל ויסורים לדורות. אל לנו לברוח מפני הבעייה המוסרית הזאת, כי ככל שנברח ממנה, היא תרדוף אחרינו. חייבים אנחנו להבין מה שעשינו, ואיך זה קרה, ומה היה המחיר האנושי.

בשיחה עם הצעירים בדהיישה, לא העלמתי את חלקי בגורלה של זכריה.

ותגובה שניה במישור ההגיוני. אי־אפשר לסובב את גלגלי ההיסטוריה אחורה. גם הפליטים יודעים זאת. עמדתי על כך בשיחות רבות, מלב אל לב, שיחות כאובות וכנות. אבל מי שחושב שאפשר פשוט להוריד את המסך על מה שקרה, ולהתייחס אל הפליטים כאל נסורת שתתפזר ברוח, אינו יודע מה הוא שח.

הבעייה הזאת קיימת, כי האנשים קיימים. היא לא תיעלם, לא בעשר שנים ולא במאה שנים, אם לא תיפתר. והפיתרון היחידי האפשרי הוא זה שיחזיר לאנשים האלה את מעמדם האנושי וכבודם האלמוני. כלומר: פיתרון שיתקבל על ליבם ועל דעתם.

גם אז זה יהיה קשה מאוד. אל תהיה לנו אשליה בעניין זה. לא יהיה קל לפתור את בעייתו של אדם החולם על הבתים והעצים של זכריה, אף שלא ראה אותם מעולם. אבל הפיתרון יהיה אפשרי, כאשר תהיה הנכונות לעשות את חשבון־הנפש, להבין את רגשות הזולת ולהתמודד עם הבעייה המוסרית והמדינית.

שאם לא כן, תרדוף הבעייה הזאת את מדינת ישראל לדורותיה. לעולם לא יהיה שלום ולא תהיה מנוחה לבני כפר־זכריה, שנולדו במקום, כל עוד במרחק של עשרים קילומטרים (או אלף קילומטרים, המרחק אינו משנה דבר) יושבות זקנות ומספרות לנכדיהן על זכריה האחרת, זו הקיימת בזיכרונן. ונכדיהן יספרו לנכדיהם — עד אשר תבוא הבעייה על פיתרונה.

נאום הגבר

אשמתי. בגדתי, פשעתי. אני אשם. אני מכה על חטא.

כתבתי במדור זה כי במדינתם של עיוורים, שתום־העין הוא מנהיג.

שתום־העין במובן של בעל עין אחת. כך נהגנו לאמר על משה דיין ועל נלסון. ולא היא.

ידידי עמיקם גורביץ („קול שדי" בפי ידידיו, מכיוון שהוא משמש לעיתים כה קרובות כנושא דברו של הקדוש ברוך־הוא) מיהר להעיר לי שמובן המילה הפוך בדיוק.

„וישא בילעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, ותהי עליו רוח אלוהים. ויישא משלו ויאמר: נאום בילעם בן בעור, ונאום הגבר שתום־העין!"

בילעם התפאר בכך שהוא גלוי־עין, שהוא מיטיב לראות מאחרים. הטעות נובעת מן הדמיון בין הפועל „שתם" (שי"ן יומנית) והפועל „סתם". סתום־העין הוא בעל עין סתומה, היפוכו של שתום־העין. כשם שעצת־אחיתופל היא עצה טובה, בניגוד לדימוי שניתן לה בטעות בשפת־הדיבור אצלנו, היה זה דווקא חושי, יריבו, שעצתו הרעה הביאה לסופו המר של אבשלום המיסכן.

הנה כי כן, פקחתי את עיני הסתומות, וראיתי את טעותי. נאום הגבר שתום־העין.

מחסן של סנובים

יש מילים שאני שונא אותן במיוחד. אחת מהן היא „מאגאזין".

יש כתבי־עת, הקוראים לעצמם בגאווה בשם „מאגאזין". בטלוויזיה וברדיו יש תוכניות המתפארות גם הן בשם זה.

נדמה לי שמילה זו היא סמל לשיכבת הנובו־רישים הישראלים המצויים, הסנובה הגבוהה חסרת־השורשים וחסרת־התרבות, המנסה לכסות את ערוותה במילים מפוצצות, ואם אפשר לועזיות.

המילה „מאגאזין" מביאה את הדברים עד אבסורד.

כי מילה צרפתית זו אינה אלא שיבוש של מילה עברית פשוטה — מחסן. האירופים הביאו אותה מן המיזרח, אולי בימי מסעי־הצלב.

המילה העברית „מחזן" (וברבים: „מחאזין") מקבילה בדיוק למילה העברית „מחסן". כלומר, זהו מקום לאיחסון תבואה, סחורות וחפצים. כאשר הצרפתים אימצו לעצמם את המילה, הם השתמשו בה בעיקר כמושג צבאי — מחסן לנשק ולתחמושת. אחר־כך התרחב המושג, עד שהפך בכמה שפות שם נרדף לחנות, ובעיקר חנות כל־בו. משם, דרך ההשאלה, זה הגיע גם לשדה העיתונות.

עכשיו זה חוזר אלינו כשיבוש של שיבוש — אין תוכנית־מחסן ברדיו, וגם לא תוכנית־כל־בו, אבל יש „מאגאזין לענייני חברה".

יש לזה צליל נהדר. זה ממש מתגלגל על לשונם של סנובים משכילים למחצה.

כאשר אני שומע שעומדים לשדר „מאגאזין לענייני תרבות", אני מסובב את הכפתור. אני מתאר לעצמי מהו טיב התרבות הזוקוקה למחסן כזה.

כפפות מן הסוג השלישי

מוסדות־החקירה מתפארים בכך שהם לכדו את האשמים בכל הפיגועים החבליניים שבוצעו בידי ערבים. לעומת זאת לא לכדו מעולם את מבצעי הפיגועים הלאומניים, שבוצעו על־ידי יהודים — החל בהתנקשויות בראשי־הערים הערבים (יותר משלושה שנים) וכלה, בזורקי הרימון בהפגנת שלום עכשיו (יותר משלושה חודשים).

איני מעלה על דעתי אלא סיבה אחת לפער זה. כאשר יש חשודים יהודיים, מהמחנה הלאומני, נאלצים החוקרים לנגוע בהם בכפפות של משי. כאשר יש מבצעים ערביים, הכפפות עשויות מחומר שונה לגמרי. והתוצאות מלמדות שזהו הבדל משמעותי מאוד־מאוד.

יהודים הנחשדים בעבירות פליליות סתם זוכים בטיפול בכפפות מסוג שלישי. נראה כי כיום משתמשים חוקרים רבים כלפיהם בשיטות שונות של עינויים. מכות ואלימות מכל הסוגים.

ראשי המישטרה שוב אינם יכולים להכחיש עובדה זו. בשבוע שעבר התכנסו יחד עם היועץ־המישפטי־לממשלה וסיפרו על כל מיני דברים שהם מתכוננים לעשות כדי לעקור נגע זה.

עם כל הכבוד, כל מה שהוצע שם הוא, במיקרה הטוב ביותר, רפורמה שולית, ובמיקרה הרע ביותר קישוט ואחיזת־עיניים. להוסיף איש־ציבור לבית־הדין המישמעתי של המישטרה, להסמיך את פקידי מישרד־הפנים לקבל תלונות, לאפשר לאסירים לפנות לרופא המישטרה וכו' וכו' — לא, זה לא יועיל בהרבה.

שום בית־דין מישמעתי, המורכב משוטרים, לא ינהג ביד קשה כלפי שוטרים אחרים. מפני שכמעט כל קצין־מישטרה יאהוד לפחות את הכוונות של החוק־רים — המכים, אם לא את שיטותיהם. הם יתייחסו תמיד בסלחנות למי ששגה „מרוב להיטות". ומי ירצה לגלות שיש במישטרה גם סאדיסטים אמיתיים, סוטים ופיראי־אדם? כל מוסד נוטה להעלים ליקויים כאלה בשורותיו.

איבצן

רבותיי, האדונים יצחק זמיר ואריה איבצן: אם יש כוונה אמיתית לחסל את התופעה לפני שתשחית את מישטרת־ישראל לצמיתות וללא־תקנה, יש דרכים פשוטות, שאין להן תחליף. השוטר הראשון שיישלח לבית־הסוהר לחמש שנים, בעוון הכאת אסיר חסר־ישע, יהווה מסר ברור לחבריו.

לשם כך יש להוציא את הטיפול בעניין זה לחלוטין מידי בית־הדין המישמעתי של המישטרה. יש להעבירו לבית־המישפט הרגיל, אף שגם זה נוטה להביט בשוטרים מסוג זה בסלחנות־יתר. כאשר יתייחסו אל שוטר־פושע כאל כל פושע אחר, ויכניסו אותו לבית־הסוהר בחברת שאר הפושעים, הכל ישתנה באורח פלא.

אנשים

■ באחד מימי השבוע הגיעו לבניין הכנסת, בזה אחר זה, חברי הכנסת **משה שחל** מן המערך ו**יצחק זייגר** מן הליכוד. שחל נוסע במכונית מרצדס ספורט חדשה והיה לבוש בחליפה ועניבה, ואילו זייגר נוסע במכונית פיאט ישנה, והיה ללא מיקטורן. ח"כ **רוני מילוא** שראה את השניים, העיר: "הנה שחל נציג הפועלים וזייגר נציג הבורגנים."

■ ח"כ **אריאל ויינשטיין** הגיש הצעה לסדר־היום בעניין ילדים ומבוגרים הנעדרים מבתיהם. שאל אותו ח"כ **דן תיכון**: "האם אתה מתכוון לח"כ (דרור) **זייגרמן**?" דרור זייגרמן נסע לחו"ל בפגרת־הפסח, מבלי להודיע לאיש, וחזר רק השבוע.

■ אחד מראשי הליברלים הוא חסידו של אחד הארמו"רים גדולי־התורה. הוא נוהג להיפגש בקביעות עם הרבי ולהתייעץ עימו בענייני המיפלגה הליבר־לית.

■ **לשלמה** ("צ'יץ") **להט** יש מינהג קבוע. כאשר הוא נוסע במכוניתו ברחובות תל־אביב עם הנהג שלו ועוזרו, הוא מבקש מהעוזר **יוסי מילשטיין** לר־שום כל מיני דברים שהוא רואה וחושב שצריכים טיפול. השבוע נסעו השלושה לרמת־גן והנהג דן ("לבקו") **לבקוביץ** ראה משהו מסויים וביקש ממילשטיין לרשום. צ'יץ' לא שמע ומילשטיין אמר לנהג: "סע מהר ותעבור את הגבול בין תל־אביב לרמת־גן, ושם אתה יכול להגיד כל מה שאתה רוצה."

■ ללישכת ראש עיריית תל־אביב הגיעה פניה מאירגון עובדי־העיריה בדרישה לתוספת משכורת של 0.3 אחוז, בעיקבות ההצעה להטיל מס על משיכות מחשבונות הבנקים. צ'יץ' ענה לפונים, כי אילו היתה הממשלה חושבת שהעירויות צריכות לשלם את המס, היתה קובעת זאת. **חנן בן־יהודה**, מנהל קרן תל־אביב לפיתוח, שהיה עוזרו של צ'יץ', אמר על כך: "אני הייתי עונה להם שנשלם לעובדים במזומן את המשכורות, ואז הם לא יצטרכו למשוך מהבנק."

■ זה זמן מה מתחמק צ'יץ' מעימות ישיר עם מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, **דב בן־מאיר**. לפני כשלושה שבו־עות התחמק מלהופיע עם בן־מאיר בעימות טלוויזיוני בתוכ־נית ערב חדש, בנושא "תוכנית סינגפור," ועשה זאת שוב כשהתחמק מהזמנה של אגודת־הידידות ישראל–בריטניה, ל־ארוחת־ערב חגיגית אליה הוזמן, ושם אמור לשאת דברים גם דב בן־מאיר.

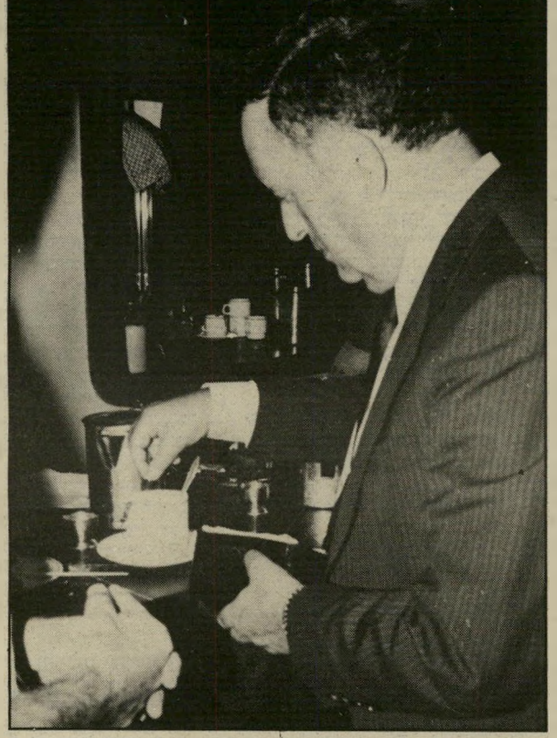
■ השופט **בנימין כהן**, נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, עשה השבוע מחווה שאין לה תקדים. כאשר עד מסויים סיים את עדותו ופנה לבית־המישפט בבקשה לחתום על ההזמנה המאשרת לו דמי־עדות, נד השופט בראשו ואמר: "על עדות־שקר לא מקבלים שכר." השופט לא חתם והעד יצא מהאולם ללא שכר.

■ "70 הוא הגיל שהחוק קבע כתאריך רישמי לתחילת ה־סניליות," אמר בחיוך השופט **חיים דבורין**, כאשר נשאל על פרישתו הקרובה לגימלאות. הוא ציטט בכך שופט אנגלי, שענה על השאלה אם אומנם כבר בגיל שיבעים יש צורך להוציא ל־גימלאות שופטים שכוחם ב־מותניהם, והם בעלי נסיון וידע בשפיטה.

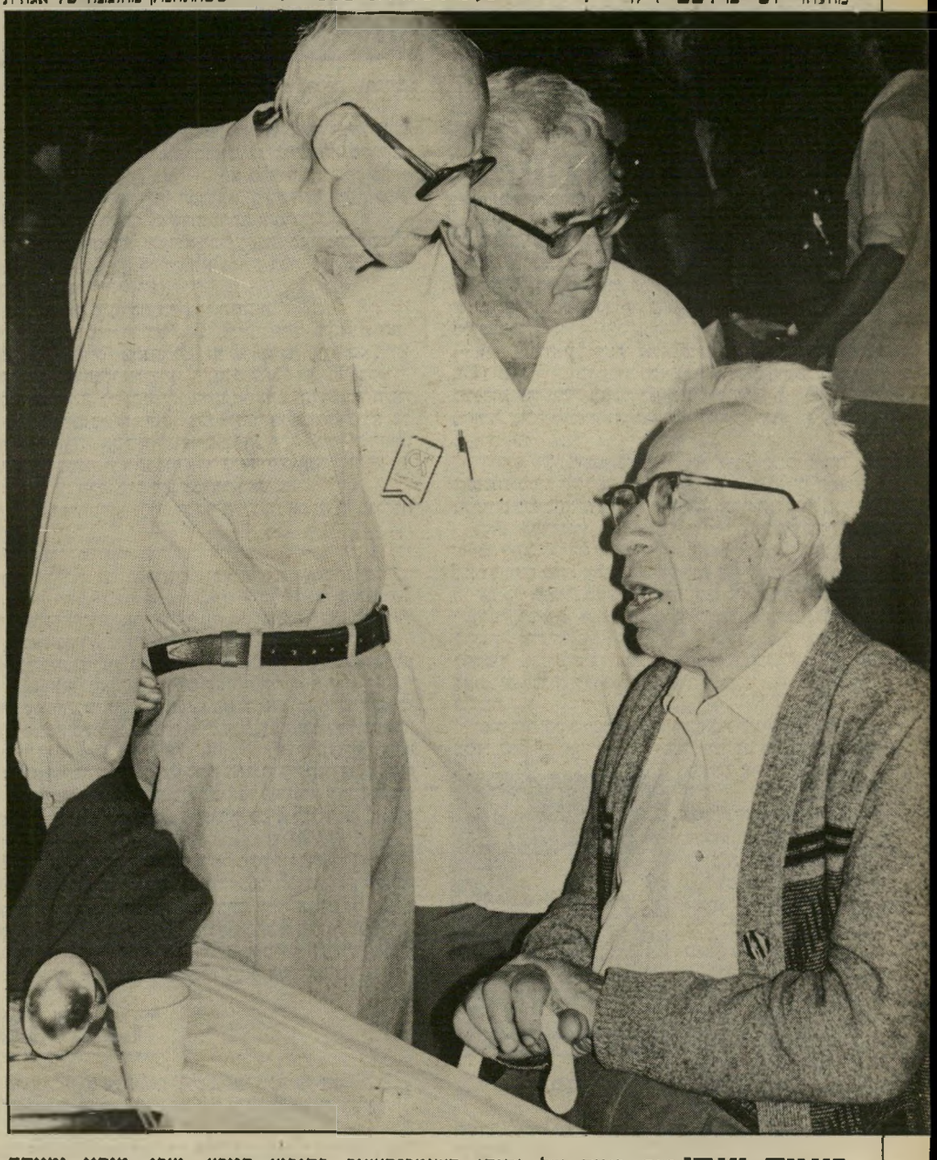
■ **בן־ציון שירה**, עוזרו של השר **יוסף בורג**, גילה לשר שלו, ליד שולחן במיזנון הכנסת, שהוא עצמו תומך

יעקב ארנון מי שהיה מנכ"ל מישרד־האוצר, השתתף בהפגנה שנערכה מטעם של"י – בשעה שנערכה בו קבלת־פנים למשלחת דרום־אפריקאית, שאורח הכבוד בה היה שר־התעשייה גידעון פת. אחד הדרום־אפריקאים יצא מהמלון והתחיל להתווכח בצעקות עם המפגינים. ארנון, יוצא הולנד, דיבר עם האיש בשפת אימו, הדומה לאפריקנס. השלט של ארנון אומר: "אנחנו שונאים אפארטהייד!"

מנחם סבידור יו"ר הכנסת, הגיע השבוע לתיאטרון הבימה להצגת בכורה של "ידיים מזוהמות". בעת ההפסקה ירד סבידור לפואייה של האולם והזמין לעצמו כוס־תה. בתמונה נראה סבידור כשבידו האחת הוא מוסיף ממתיק מלאכותי לכוס־התה, ובידו השניה מחזיק את ארנק־הכסף שלו. סבידור לא שוחח עם איש בזמן ההפסקה, וכשזו נגמרה עלה בחזרה לאולם. בגמר ההצגה הלך סבידור ולא נשאר להשתתף בקוקטייל שנערך לכבוד הצגת־הבכורה.

מאיר ישרי בעת כינוס של ותיקי השומר־הצעיר בקיבוץ הזורע. יערי, מנהיג ומייסד השומר־הצעיר, הוא בן־86. המפגש בין ותיקי התנועה היה מרגש ואחריו נערך במקום ערב נוסטלגיה שנקרא "שקדים וצימוקים". בערב זה שרו שירים והעלו זיכרונות בין השאר גם יעקב חזן, חייקה גרוסמן, נתן יהונתן ועוד. יערי לא דיבר בכנס, אך יעקב חזן דיבר גם בשמו ואמר בין השאר: "יש לי הרגשה ומטרה שאנו, כתנועה, עוברים עתה על אחד הגשרים מן העבר אל העתיד."

בשעון־קיץ. „למה?" שאל אותו בורג. ענה שירה „מכיוון שהתאומים שלי ממילא מעירים אותי ב־5 בבוקר." ענה לו בורג: „זהו שיקול פרסונלי פסול. השיקולים שלי הם רק ממלכתיים."

■ ארבעה יועצים ועוזרים פרלמנטריים יצאו השבוע ביחד מבניין הכנסת. הם ראו מולם מכונית חומה יפהפיה ונוצצת. הדלת הקידמית נפתחה, וממנה יצאה גברת לבושה יפה. העיר אחד היועצים לחבריו בתמימות: „תראה איזו מכונית יפה." האשה, ששמעה את דבריו, פנתה אליהם וצעקה: „יופי! תצלמו אותה, תכתבו עליה!" היועץ האומלל הוריד את ראשו והמשיך הלאה. „אחרי כמה דקות התברר לו, כי האשה היא **רעיה סבידור** והמכונית היא מכוניתו החדשה של יו"ר הכנסת **מנחם סבידור**.

■ השבוע פתחה **לאה רבין**, את מגבית נעמת, במסיבה שנערכה בביתה. את הערב פתח תא"ל (מיל') **יעקב חסין**, המשמש כנשיא המגבית. בסוף נאומו מחאו לו כפיים והוא אמר: „אין צורך במחיאות כפיים, אלא בעבודת כפיים."

■ בתוכנית־הרדיו יתוש ב־ראש נשאל **מאיר שליו** מה לדעתו צריך לעשות אם תהיה פלישה פיתאומית של הרוסים לארץ. שליו ענה: „מייד שמים אותם לעשרה ימים במרכז קליטה — ואחר כך הם יברחו."

■ באותה תוכנית דיבר שליו על מיפקד האוכלוסין ואמר, שלדעתו צריך לחכות עם המיפקד עד שתיגמר שביתת הרופאים, כדי שלא יצטרכו להתחיל לספור מהתחלה. ב־אותו עניין נאמר, כי במיפקד־האוכלוסין התברר שחוץ מהשר בורג — כל השאר הם תושבים זמניים.

■ עוד סיפרו בתוכנית הרדיו, בנושא „תוכנית סינגפור", כי נמצאו ניירות במגירה של **אריאל שרון**, ושם היתה תוכנית אחת של 45 ק"מ לכיבוש לבנון, תוכנית של 450 לכיבוש תורכיה ותוכנית של 4500 ק"מ לכיבוש סינגפור.

■ פרופסור **דויד ליבאי**, יו"ר לישכת עורכי־הדין, ביקר השבוע בבית־המעצר את עורך־הדין **אברהם חוטין**. חוטין נאשם בעבירות שונות של גניבה מלקוח. ליבאי שמע כי מצב בריאותו של חוטין קשה והלך אליו כדי לעודדו.

■ העיתונאי **ישראל סגל** פגש במיזנון הכנסת את ח"כ הליכוד **אהוד אולמרט**, ששאל אותו אם זה נכון שסגן־השר **דב שילנסקי** רוצה להיות היועץ המישפטי לממשלה, תחת **יצחק זמיר**. סגל ענה, כי הוא מכיר עוד מישהו שהיה רוצה בתפקיד זה, והצביע לעברו של אולמרט. אולמרט חייך, ואמר שזה לא יזיק לו בכלל להיות היועץ המישפטי לממשלה. אחד הנוכחים לא התאפק והעיר: „אבל ליועץ המישפטי אסור להיות מעורב בעסקים פרטיים."

■ **יעקב** („יענקלה") **אגמון** רואיין בקול ישראל, ונשאל, אם יש לו חלום שלא הגשים. אגמון סיפר, כי החלום שלו הוא שמישהו יבוא אליו ויאמר לו: „קח כמה כסף שאתה רוצה, ותעשה מה שאתה רוצה בתחום התרבות והאמנות." אגמון הוסיף, כי הוא מקווה שמישהו שומע אותו בתוכנית ויבוא להציע לו הצעה כזאת. למחרת טילפנה אל אגמון אשה שהציעה לו הגשמה חלקית של חלומו: היא הציעה לו 10 אלפים דולר לפעולה בתחום התרבות.

■ בטקס הענקת מילגות של אירגון יוצאי צפון אפריקה, אמר ח"כ **מאיר שיטרית** כי לדעתו יש לבטל את כל הזרמים בחינוך, ולהקים זרם אחד — לאומי. בצורה זו יחסך כסף רב. **אליעזר שמואלי**, מנכ"ל מישרד־החינוך, שמע אותו ואמר: „אני מסכים איתך, אבל יש לכם הסכמים קואליציוניים, ולכן אי־אפשר לסגור את הזרם החרדי."

■ חברי־הכנסת לשעבר, **דני רוזוליו**, היום מזכיר חברת העובדים, הוא יקה במוצאו. רוזוליו, שלשמו צליל ספרדי, סיפר כי במשך תקופה ארוכה היתה מישפחתו המישפחה היחידה בארץ ששמה רוזוליו. זה היה עד שהגיעה העליה המארוקאית, שבה היו רבים שנשאו שם זה. הוא סיפר, כי מקור השם הוא ברומא, משם עבר כנראה למארוקו ומשם לגרמניה.

■ המחזאי־בימאי **מוטי בהרב**, שעשה את שלאגר תיאטרון הילדים חוג לדראמה, הזמין לכינוס בינלאומי של אנשי־תיאטרון, שנערך בברלין. המזמין היה מכון גיתה לתרבות גרמנית. יחד איתו נסעה לכינוס גם **ציפי סינם**, מנהלת תיאטרון באר־שבע. המזמינים לא ידעו שבין השניים עבר חתול שחור: בהרב שלח לפינס את כתב־היד של חוג לדראמה, והחומר שכב זמן רב במגירה שלה, דבר שעורר עליה את כעסו. השתתפותם בכינוס הפיגה את המתיחות ביניהם, והשניים חזרו כידידים.

■ הצלם החובב **דני הבר** זיהה ברחוב שני עסקנים מיפלגתיים: את **דויד** (.עזר") **בורשטיין**, דובר רק"ח, ואת **דויד** („דניץ") **הייטנר**, בעבר מפעילי של". השניים שוחחו בעירנות ולא הבחינו בהבר, שצילם אותם בסידרת תמונות. אחרי הפיתוח הוסיף הצלם לתמונות בלונים, שבתוכם רשם דו־שיח דימיוני בין השניים. „בברית־המועצות האוייב המע־מדי אינו הבורגנות אלא מעמד הפועלים," נרשם באחת התמו־נות מפיו של העסקן הקומו־ניסטי. „אבל זה סוד. אסור שמישהו יידע." אחרי כמה שבועות פגש הבר את השניים באירוע ציבורי והראה להם את התמונות. דוניץ היה משועשע מהרעיון, אך בורשטיין נבוך מאוד, וטען שאינו מבין מה המצחיק בעניין. „אולי תעזור לי לפרסם את התמונות עם הבלונים בזו הדרך?" שאל הבר. אך העסקן הכלי־כול במיפלגתו טען, שאין לו כל השפעה במערכת ביטאון רק"ח.

■ השבוע ערכה אגודת אלסם את המסיבה השנתית שלה, בפעם הראשונה בבית פרטי. המסיבה נערכה על הדשא בווילה מפוארת עם בריכת־שחייה. השייכת ל**דליה** ו־**אלכסנדר לרנר**. הזוג נעל את הבית, אך אחת האורחות, שחיפשה שרותים, נכנסה פנימה ומצאה שני כלבים ענקיים שנותרו לשמור על הבית.

■ חלק משחקני תיאטרון חיפה בילו בשבוע שעבר בסדנא אנושית בהנחייתו של **ד"ר יופי פדר**, פסיכיאטר ומחזאי, שיצ־רתו הראשונה הלם קרב תועלה על בימת התיאטרון. הסדנא, שהיתה על טהרת המין הגברי, נערכה בקיבוץ נחשולים. השחקנים נשלחו לסדנא כדי להיכנס לאווירה המיוחדת של המחזה, המספר על קבוצת חיילים הלומי־קרב המגיעים למחנה בעורף, כדי שיחזור להם הכושר הקרבי. את ההצגה יביים **גדליה בסר**.

■ ח"כ המערך **משה שחל** גילה השבוע, כי ייתכן שהיה פושר מדי בעניין מילחמת הלבנון. כדוגמה ציטט את **לפונטיין** שאמר: „אלה אשר רוצים להדליק את העולם, חייבים קודם להבעיר את עצמם." שחל אמר, כי לדעתו גם חברי הקואליציה וגם חברי האופוזיציה אינם בוערים מספיק, והם נראים יותר כמו גחלים כבויות.

■ איש־התיקשורת הוותיק **יצחק ליבני** נתבקש לתאר את יופיה של ירושלים. הוא אמר כי אינו יכול, ולהמחשה סיפר על הסופרת הצרפתיה **סרנסואה** („שלום לך עצבות") **סאגאן**. לאחר ביקורה בירושלים אמרה סאגאן, כי בדרך כלל כשהיא נוסעת לבקר בערים יפות היא יכולה לתאר אותן לעצמה אחרי קריאה, וכשהיא חוזרת משם קל לה לתאר את יופיין. לא כך לגבי ירושלים. היא לא יכלה לתאר אותה לעצמה, למרות שקראה ספרים רבים עליה, ולא יכלה לתאר אותה כשחזרה. ליבני אמר, שיופיה של ירושלים הוא יופי בעל תחושה תת־הכרתית, ואי־אפשר להסביר אותו כמו שאי־אפשר להסביר יופי של שיר.

מהו גיל הסניליות של השופטים, מדוע כעסה רעיה סבידור ואיך לטפל בקלות בפלישה רוסית

ברוק שילדס תמונתה של שחקנית־הקולנוע האמרי־קאית המפורסמת, ברוק שילדס, מעטרת תחנות אוטובוס רבות ולוחות פירסומת גדולים בתל־אביב. בהיותה בארץ דיגמנה שילדס, לצורך צילומי סרט, בגדי־ים של חברה ישראלית. בתמונה נראית תמונתה של השחקנית שילדס כשהיא מציצה מעבר לכתפיהם של שלושה אנשי מישמר־הגבול.

בן ברשביט בנו של שלמה בר־שביט, שחקן „הבימה", הגיע לארוחת־צהריים חגי־גית בתוקף תפקידו. בן הוא חייל העובד בתחנת־הרדיו גלי־צה"ל, והגיע למקום כדי להקליט תוכנית. הוא סירב להצטלם, ובמשך שעה ארוכה הסתיר את פניו מהמצלמה, למרות שלא הסביר מדוע אינו רוצה להצטלם. גם אביו, שלמה בר־שביט, עבד בזמנו בגלי־צה"ל בתוכנית "שעתיים משתיים", ועזב את התחנה אחרי השערוריה שפרצה בה בעקבות מינויה של עדנה פאר, ואחרי הוויכוח בין עובדי התחנה ובין אבשלום קור.

בלונים

מאת דניאלה שמי

ח"כים אהרון הראל ומרדכי גור

■ בדיון שנערך בין ח"כ **חנן פורת** וח"כ **יעקב צור** בנושא מילחמת הלבנון ("שלג"), השתמשו בכל מישחקי־המילים לגבי שם המילחמה. כדור־שלג, מפולת־שלגים, שילגיה והגמדים ועוד.

■ בוועדת־החינוך של הכנסת ציינו 10 שנים למותו של המשורר **אברהם שלונסקי**. הבלשן פרופסור **ראובן סיוון** דיבר על חידושי־הלשון הרבים של שלונסקי, ואמר שהוא המציא את המילה ססקולי, על מישקל ססגוני. לשם המחשה אמר סיוון: "הכנסת היא ססגונית וססקולית."

■ בתוכנית הטלוויזיה שעה טובה הציג **שלמה ניצן** כל מיני ספרים שהסב את שמם. מכל רשימת הספרים הארוכה שהציג, נפסל לשידור ספר אחד: "ילקוט הכזבים מאת אריק שרון."

■ פעמיים נאלצה השחקנית הצעירה **עירית סרנק** לתקן את המראיין **אבי אתגר**, שהציג לה שאלות בתוכנית־הטלוויזיה שעה טובה. בכל פעם שאל אותה אתגר על ביקור אצל „גניקולוג", ופעמיים השיבה לו שביקרה אצל גינקולוג.

■ הכיתה שבה לומד בנו של העיתונאי **אמנון דנקנר** (אין לי אחות") יצאה לטיול בן יומיים במצדה והסביבה, והאבות הצטוו להילוות לבניהם. דנקנר מספר, שאחרי 40 הקילומטרים הראשונים הוא היה מאובק ומיובש, ובגדיו דמו לסמרטוטים. „מה שהרגיז אותי," הוסיף, „זה שלידי הלך **דויד קימחי**, מנכ"ל מישרד־החוץ, ואצלו כל קפל היה במקומו, בגדיו נשארו מצוחצחים והוא לא שפך טיפה אחת, של זיעה."

אנשים

למה דירה בירושלים עולה יותר מדירה דומה בניו־יורק?

פסוקי השבוע

● **ח"כ אהוד אולמרט:** „אי־אפשר לנהל מדינה על־ידי ועדות־חקירה ועל־ידי שופטים, עם כל הכבוד להם."

● **סגן שר־החקלאות, ח"כ מיכאל דקל:** „אנחנו לא נשלנו אף אחד מאף מילימטר אדמה."

ירדן לווינסון היפהפיה עם חברה מזה כשנה וחצי, המיסעדן רפי שאולי. ירדן ורפי, שניהם לבושי חולצות לבנות, נראים בתמונה שזופים ומאושרים. שאולי ערך מסיבה לכבוד ידידו, הצייר אבי פיילר, לקראת שובו לארץ. פיילר נדד בעולם שנים רבות, בין השאר בהודו ובאיי־סיישל.

● **ערבי מהשטחים,** ביחס לאדמות הגדה: „אני לא נולדתי באוויר. אני בן־אדם ואף אחד לא יוציא אותי מהבית שלי."

● **המחזאי יהושע סו־בול,** באותו עניין: „למה דירה בירושלים עולה יותר מאשר דירה דומה בניו־יורק? כי ירושלים יותר קרובה לכפר־סבא."

● **העיתונאי שלום רוזן־פלד,** על מהלכי המילחמה: „בשנה האחרונה, שנת המילחמה, למדנו שיש שיטות שונות להוליך שולל חברי ממשלה. אחת מהן — לספק להם אינפורמציה."

● **המשורר יב"ו:** „יקום זה שאינו רוצה להיות אתר היסטורי או מוצג ארכיאולוגי, וישים קץ לתפריט הכיבוש המייקר קיומו והרוצח תדמיתו."

טעם מהשמיים

גלידת קיווי־ערמונים

גלידת שמנת אמיתית
בתוספת פרי הקיווי
וערמונים מסוכרים.
להשיג בכל חנויות הגלידה
וברשתות השיווק.

סנוקרסט

גלידות איכות.

דחף

שוברשק

טל-ארויו

תאווה לכל גיל

טעמים-שמות

טל-ארויו

קסטה
CASSATA
שוקולד
בננה
לימון (בציר)
מוקצף
קפה קפוצ'ינו
מעדן

תַּשְׁמֹנֶת שֶׁל הַגְּלִידוֹת

חופשי על הכפר

משאירים את העניבה
בבית, לוקחים בגדי ים,
בגדי ספורט, ומשהו קל לערב,
וממריאים לאחד מכפרי הנופש
הבינלאומיים של "רובינזון",
באחד מאתרי הנופש היפים בתבל:

בכפר המצוי על חוף מדליק של אי
אקזוטי, או על הר מושלג המשקיף
אל נוף קסום, מתחיל שבוע של
"חופשי על הכפר":
טניס ושיט, סקי וצלילה, משחקי
כדור ומשחקי חברה, מוזיקה
וריאטרון, גלשני רוח ומפרשיות,
ריקודי עם ודיסקו, צעירים
ומשפחות, אוכל ושתיה והכל...
חופשי על הכפר!

לכל כפר מכפרי "רובינזון"
פעילויות מיוחדות משלו, וכל
כפר הוא עולם ומלואו. עולם של
שעשועים ורוגע, פעילות ומנוחה.

הכפרים מצויים באוסטריה, ★
פלמה דה מיורקה, ★ כרתים, ★
סיציליה, ★ מלגה, ★ קורפו, ★
איביצה ★ ויוון.

המחיר לשבוע (כולל טיסות):
החל מ- $499 בלבד.

ההרשמה החלה – ומספר
המקומות מוגבלו! החזרו!

פרטים והרשמה:
אצל סוכן הנסיעות שלך.

עמיאל סי אנד או

TUI
TOURISTIK UNION INTERNATIONAL

robinson clubs

רובינזון קלאב'ס
כפרי נופש בינלאומיים

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, עסק בכתבת־שער שלו ב"חרפת טוקיו" — בהידרדרותה של ניבחרת ישראל במהלך מישחקי־טוקיו. הכתבה גם התייחסה למוסר הירוד של חברי הנבחרת הישראלית בכדורגל. כתבה מרבזית בגליון, תחת הכותרת "פושעים מיוחסים", הוקדשה לניצול לרעה של סמכויות נשיא המדינה, והתערבותו חסרת־התקדים בחנינת פושעי צוואריון לבן, שהשילטון חפץ ביקרם.

תחת הכותרת "חבר בן־יוסף" שנרשם מסיו הזבא סיפורו של הרוג־המלכות העברי הראשון, שלמה בן־יוסף, של שותפו להדר־הגרדום ולקבוצת בית־ר' ראש־פינה, אברהם שיין.

בשער האחורי של הגליון הובאה סידרת המודעות השישית לתחרות "מלכת המיס" 1958.

בשער הגליון: אל"מ שמואל סחר, מנהל נבחרת ישראל בכדורגל.

"העולם הזה": 1081
תאריך: 18.6.1958

טנקים בביירות ★ המיקצוע השני ★ דויד בן־גוריון וחיים ארלוזורוב ★ אברהם שלונסקי מביע דעתו על משה דיין

העם

בארזים נפלה שלהבת

מאז ימי הכנענים, שישבו בכל הארץ מאוגרית השוכנת בצפון סוריה ועד באר־שבע בנגב, היו ארץ־ישראל ולבנון יחידה אחת. בניהן עמדו יחדיו מול המצרים והאשורים, הפליגו יחדיו לארץ אופיר, נהנו יחדיו מתמיכת כורש מלך פרס, היוו יחדיו בסיס לממלכת הצלבנים. מארזי הלבנון נבנה בית־המיקדש.

השבוע היה נדמה, כאילו שתי הארצות שכנו בכוכבים שונים. בביירות, אחת הערים העתיקות ביותר בעולם, רעמו הטנקים, טירטרו המקלעים. ממשלת־מיעוט נתמכת על־ידי המערב, עמדה בהגנה נואשת מול תנועת מרי תוקפנית, שאיחדה מוסלמים, נוצרים ודרוזים, השליכה את יהבה על גמאל עבד־אל־נאצר וקיוותה לסעד סובייטי.

שום דבר שנעשה בישראל במשך שבוע זה — 168 שעות גורליות לעתיד המרחב — לא היה לו קשר כלשהו עם מאורעות הלבנון. כאילו התרחש הדבר בקוטב הדרומי.

אולם רק טיפש יתייחס בשלוות־נפש לאסון שכנו: השלהבת שנפלה בארזים, עלולה לאחוז בנקל באוזבי־הקיר של ישראל.

המשק

המשכורת השניה

האזרח הישראלי מוציא יותר כסף מכפי שהוא מרוויח. לפי סטאטיסטיקה אחת, הפער הוא כ־20 ל"י לחודש. לפי חשבון אחר הוא מגיע ל־100 ל"י — לעומת הכנסה ממוצעת בחודש של 200 ל"י, מגיעה ההוצאה כמעט ל־300 ל"י.

החידון הלאומי: מניין בא הכסף?

עבודה מן הצד. חלק מן הפער כוסה על־ידי הפיצויים האישיים מגרמניה, שהגיעו בשנה שעברה ל־46 מיליון דולר. אולם החלק הארי בא, בלי ספק, ממקור לגמרי אחר: המשכורת השנייה של העובד.

לגבי מיקצועות שלמים, עבודה שנייה — אחרי העבודה העיקרית — היא דבר מקובל. היא באה לא רק כדי להגדיל את ההכנסה ברוטו של אב המישפחה, אלא גם כדי להשיג הכנסה נקייה, שאינה כפופה למס־ההכנסה. כי בעוד שאין לשכיר אפשרות רבה לרמות את מס־ההכנסה לגבי משכורתו העיקרית, שממנה מנוכה המס אוטומאטית, אפשר לעשות זאת בהכנסות נוספות.

כך עובדים כמעט כל המורים במתן שיעורים פרטיים, מבלי ששילטונות המס יכולים לבדוק זאת. כמעט כל מנהלי־החשבונות עוסקים בעבודות מן הצד במיקצועם. הוא הדין לגבי רובם של העיתונאים בישראל, העוסקים מן הצד ביחסי־ציבור, פירסום, בכתבי־עת מיקצועיים, בכתיבת מאמרים לעיתוני־חוץ. שחקני התיאטרון מופיעים בנשפים ציבוריים ופרטיים, פועלים עוברים בשירותים אחרי שעות העבודה.

ההוכחה: בעוד שהשכר הממוצע עלה בשנה שעברה ב־9% בלבד, הרי עלתה ההכנסה הפרטית הפנוייה (אחרי תשלום מיסים) בממוצע ב־13.6% לנפש.

מנפט לחשמל. לאן הלך הכסף של המישפחה הישראלית הממוצעת? קובע הדו"ח של בנק־ישראל: התצרוכת עברה מסיגריות זולות ליקרות, מכרטיסי־קולנוע זולים ליקרים, מלחם אחיד ללחם בן, ממזון־יבוא זול לתוצרת חקלאית מקומית יקרה (פירות וירקות), משימוש בנפט לחשמל וגאז.

אולם עיקר ההוצאה הנוספת הלך למצרכים בני־קיימא: מקררים חשמליים (170 אלף בכל הארץ), כיריים לגאז וכו'.

מפל גות

שתי הפגנות

25 שנה אחרי שנורו הירויות הקטלניות שהפילו את חיים ארלוזורוב, ערכו מוסדות מפא"י וההסתדרות את התנועות השיגרתיות של אזכרה והספד. רוב הנואמים דאגו שלא לסבך את עצמם בוויכוח ההיסטורי בין ארלוזורוב ובן־גוריון. אפילו משה שרת, מוכירו של ארלוזורוב במחלקה המדינית של הסוכנות, שסולק בידי בן־גוריון, הטביע בים של מלל חסר־תוכן כל רמז על הדו־קרב שהטיל את צילו על הימים האחרונים של המנהיג הגדול.

רק שני צלילים צרמו להארמוניה בגל ההספדים לאיש שהיה בחייו "ריסונאנס" ב־תנועת־הפועלים. האחד סופק על־ידי בן־גוריון עצמו: הוא נמנע מלהשתתף אף באחד מכל ההספדים והאזכרות. היתה זאת הפגנה גלויה נגד האיש שהריגתו פתחה בפני בן־גוריון את הדרך לשילטון באומה.

הצליל השני סופק על־ידי פינחס לבון, תלמידו ושותפו הקרוב של ארלוזורוב. בנאום בוועד־הפועל הציוני השמיע רמזים שקופים, שהצטרפו להפגנה ברורה נגד בן־גוריון.

"בגיל 20 היה כבר (ארלוזורוב) מבוגר ובשל למילוי התפקידים הקשים ביותר," אמר, "בגיל שלושים הגיע להנהגת האומה. אל מה היה מגיע אליו חי איתנו היום? מה היה נוף תנועתנו ומדינתנו, אילו ענק זה היה ממשיך בעלייתו המסחררת — כל אחד מאתנו יכול לנחש" אמר לבון.

הנוכחים נחשו בליבם. התשובה נתבקשה מעצמה: נוף התנועה והמדינה היה שונה מאוד אילו היה ארלוזורוב כיום ראש־הממשלה, ולא בן־גוריון. אולם לבון לא הסתפק בזה. "עשרים וחמש שנים עברו מאז הרצחו... ועדיין מקומו שנתפנה נשאר ריק, ועוד לא קם לנו מנהיג בעל שיעור כקומתו" קרא.

מכיוון שמקומו של ארלוזורוב נתפס על־ידי איש הסבור בהחלט שהוא מגיע — ואף עולה — על שיעור קומתו של קודמו, היתה זאת הכרזה נועזת מאוד.

הדיברה ה־11. אולם העובדה הבולטת ביותר השבוע היתה אחרת: בכל האזכרות וההספדים לא הזכיר אף לא איש אחד, אף לא במילה אחת, את הענין המרכזי בחייו של ארלוזורוב: שאיפתו לשלב את התנועה הלאומית הערבית עם התנועה הלאומית העברית בתנועת־שיחרור שמית משותפת. האיפול המוחלט שהרטל למחרת הרצח על צד עיקרי זה של השקפת ארלוזורוב, נשאר שריר וקיים גם כעבור 25 שנה. היה זה כאילו נערכה אזכרה למשה רבנו, מבלי להזכיר את עשרות הדיברות.

אנשים

● ח"כ **יוסף אלמוגי**, בתשובה לדרישתו של **משה דיין** לערוך קיצוצי ייעול: "אני מייעץ לכל חברי המיפלגה המדברים על פיטורי ייעול לייעל את מוחותיהם תחילה."

● המשורר **אברהם שלונסקי**, על דיעותיו של דיין: "אם מדינת ישראל איננה כת הציונות ואם צה"ל אינו בן הפלמ"ח, אז גם משה דיין אינו בן נהלל."

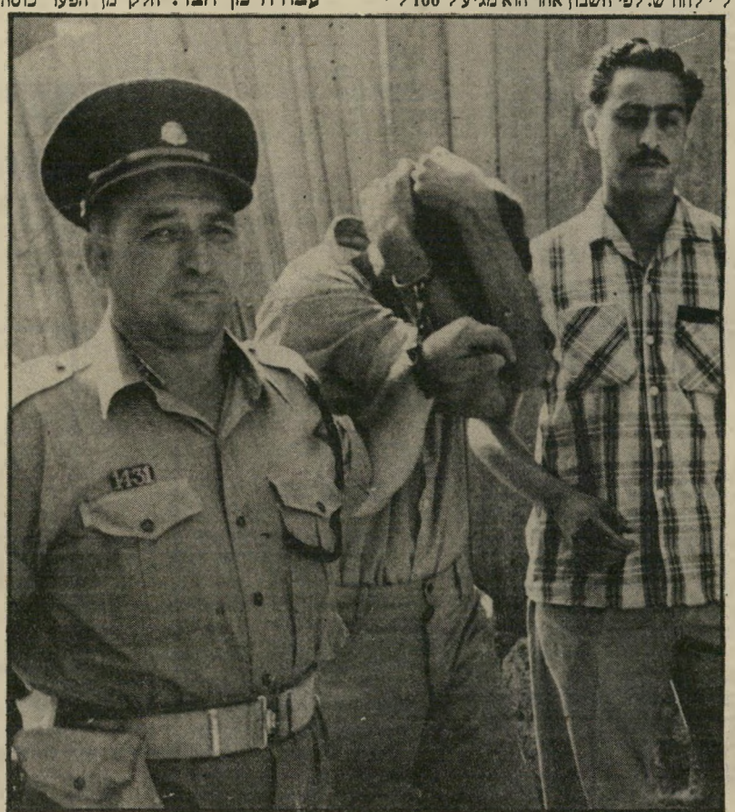
● ח"כ **יוסף סרלין**: "לקראת הבחירות פותחת מפא"י סופרמרקט ענקי ומבטיחה את הכל לכל. היא בעד ונגד סובסידיות, בעד ונגד פיתוח, בעד ונגד הנח"ל."

● הפרופסור **ישעיהו לייבוביץ**, כשהתבקש לגאום על היישגי המדינה: "מהו למדינה יש היישגים?"

● טענות מרות היו בפי ח"כ מפא"י **יוסף אלמוגי** נגד ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון**. קבל אלמוגי: "אי־אפשר לדבר עם בן־גוריון. כאשר אני מוזמן לשיחה אצלו למשך שעה, אני יודע מראש שהוא ידבר 55 דקות ואני רק 5."

בן־יוסף אחרי המוות תמונה יחידה במינה של שלמה בן־יוסף, הרוג־המלכות העברי הראשון, שצולמה שעה קלה לפני שנקבר בראש־פינה, ב־1938, על צווארו של בן־יוסף נראים עדיין סימני חבל־התלית. תמונה היסטורית זו הועמדה לרשות העולם הזה לפני 25 שנה על־ידי מכון זבוטינסקי.

השודד בתחתונים אחרי שישב 16 ימים במעצר, חובא חפושע רב־הפעלים לחידוש מעצרו, כדי לאפשר למישטרה לחשלים את חקירתה. השופט זוהר נענה לבקשת המישטרה וחידש את פקודתו האוסרת לפרסם כל חומר על זהות האיש או מעשיו. בתמונה: "הפושע המיוחס" תחתונים.

מכתבים

סימן־שאלה במקום תשובה

השאלה השביעית במיפקד האוכלוסין (.העולם הזה 2385, 2386).

משום שכרך עורך־שאלון המיפקד את היהודי עם המוסלמי, הנוצרי והדרוזי בסעיף 7, הרי שנתכוון בכך לומר שמשמעות המילה „יהודי" היא דתית בלבד. למי שאינו מסכים עם תפישותיו של אותו עורך־כורך ואינו דתי, לא נותרה לו ברירה כי אם לכתוב במישבצת המיועדת ל„אחר": לא יהודי, או לא דתי, או חילוני, או הומניסט, או גם לבחור בהגדרה ברורה יותר כגון אתאיסט, אגנוסט, רציונליסט, פנתאיסט וכדומה.

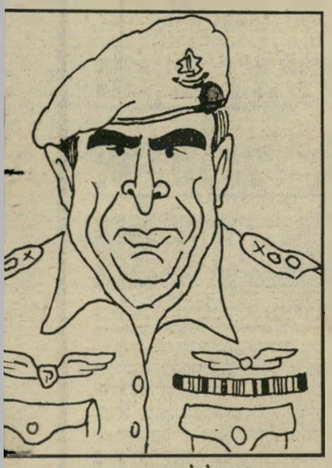
שונה הוא עניינם של אלה הסבורים שהיהודים הם עם ולא עדה דתית. אם אין הם רוצים לעשות שקר בנפשם או בחקירה — אפילו רצה יעקב דה־האן.

אני מציעה שייחקר הטבח בדיר־יאסין, ולשם איזון גם תוכנית ד' של ההגנה, לגירוש ערביי הארץ; כראי לחקור מי מהפעילים הציוניים בעיראק הניח מיטענים־חבלה בבית הכנסת מסעודה שמטוב בבגדאד, וכיצד השפיעו הפרובוקציות הישראליות בגבול הסורי על פרוץ מלחמת ששת הימים.

בכלל, אפשר לפנות את בית־רומנו מהחנויות שבו, ולהסב אותו להיכל־החקירות. ועדות־חקירה ישבו שם האחת אחרי השנייה, ויעסקו במלאכתן נון־סטופ. זה יכול גם להגביר את התיירות לישראל — מישרדי־הנסיעות יוכלו למכור חבילות־תיור מיוחדות ליהודי אמריקה, בשם „טוס לארץ־הקודש וחקור".

ציפורה קלופסר, ירושלים

● ● ●

הרמטכ"ל לשעבר איתן*
היכל החקירות

7. האם אתה/את

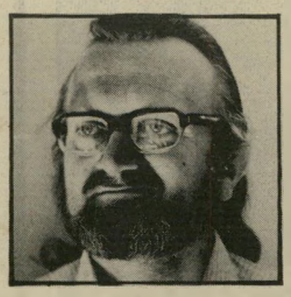
1 יהודי
2 מוסלמי
3 יווני־אורתודוקסי
4 יווני־קתולי
5 לטיני (קתולי)
6 נוצרי אחר, ציין: _____
7 דרוזי
8 אחר, ציין: _____

השאלה השביעית
לא מובן

כדאי לנסות — אבל אין הוכחות

ברצוננו להעיר:

● אין אנו בבית־החולים קפלן מפתחים את התכשיר ההורמונלי של בלוטת התימוס, אלא שהוא מיוצר ופותח במעבדות של מכון וייצמן, בהנהלתו של פרופסור טרייגין.

קורא שי"ק
התחכמויות

● אין כל הוכחה שתכשיר זה אומנם יעיל בטיפול בתיסמונת הזאת, וכל מה שאנו יכולים לומר הוא, שכדאי לנסות את השימוש בו במיקרים כאלה, ואז להווכח במידת יעילותו.

● למרות העובדה שלא רק הומר־סכסואלים נפגעים, אין בינתיים כל עדות לכך שכל גבר צעיר עלול להיפגע.

אנו שמחים לנסות לעזור לכל מי שיפנה אלינו בנושא זה, אולם חשוב לא לטפח אשליות ו/או אי־דיוקים.

ד"ר זאב הנדזל,
פרופסור צבי בנטואיץ,
מכון רות בן־ארי
לאימונולוגיה קלינית, רחובות

---

* בקריקטורה של מושיק בדבר.

להונות את המדינה

בתשובה לא נכונה, לא נותר להם אלא להשיב בסימן שאלה בשורת ה„אחר", ואף רצוי בתוספת: „לא מובן".

יצחק חסון, תל־אביב

שאלה מס' 7 היא מטעה ומפלה לא רק את האזרח היהודי, ככך שאין היא מאפשרת לו להחליט אם הוא קונסרבטיבי, רפורמי או יהודי אחר. היא מפלה גם את האזרח הערבי, שזהותו התרבותית־לאומית לא מוכרת כלל כאחת האפשרויות שבהן הוא יכול לבחור.

לכן, ההצעה לרשום בעמודה הריקה את המילים „אתאיסט" או „הומניסט" אינה מעשית. אפילו יעשו כך האזרחים היהודיים שירצו בכך, לא ייתכן שאזרח ערבי יעשה זאת. האזרחים הערביים בוודאי ירצו להפגין נוכחות — ולוא עקיפה — וינקבו בשמה של אחת הכיתות.

אי־אפשר להתחכם עם השאלון המסולף והמגמתי, כי כל תשובה שהיא היא בסופו של דבר שיתוף־פעולה עם מנסחיו.

ישיעהו תומא שי"ק,
תל־אביב

● ● ●

לחקור עכשיו!

בתגובה על הדרישה להקים ועדה לחקירת מהלכי המילחמה, הציע רפאל איתן להקים ועדת חקירה גם לעניין העסק הביש.

אני מסכימה. הגיע הזמן שסוף־סוף נדע את כל האמת על פעולות החבלה שביצעה המחתרת הישראלית נגד אזרחים מצרים. לא רק זאת. יש עוד המון עניינים שאפשר לחקור, ואולי זאת ההזדמנות להתחיל בבירור העבר הקרוב והרחוק שלנו. אחרי שחוקרים את רצח חיים ארלוזורוב, הכל מותר

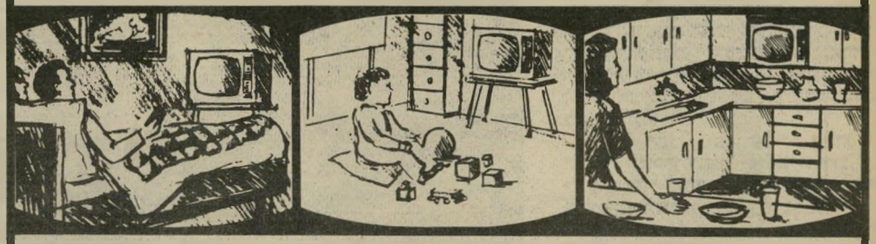
אתה צריך טלויזיה שניה

"14 Metz

רק *18,999 ש"ח

* לפי 44.50 שקל לדולר.

טלויזיה שניה אינה מותרות. תאר לך איך נראה סלון ביתך בערב, לו היית יכול להסתכל מהצד: אתה ואשתך שרועים על הספה מול הטלויזיה כשעיניכם נעצמות ורגליכם מחפשות תנוחה נוחה לגב; הילדים על הריצפה, ביניכם ובין הטלויזיה, בונים מגדלים, משחקים בקול רם... בקיצור מפריעים לשלווה. ואז, בשלב מסוים, כשמתחיל דאלאס", אשתך קמה (רלנטנת) ועוברת למטבח להכין את הארוחה למחר או סתם כדי לחדית כלים...

או מה עושים כדי לזכות במעט שלווה והנאה?

3 אפשרויות רכישה:

צורת תשלום	הסכום	מועד האספקה
מזומן	18,999 שקל	150 יום ממועד התשלום
3 תשלומים	3×7,113 שקל	150 יום ממועד התשלום האחרון
6 תשלומים	6×3,990 שקל	150 יום ממועד התשלום האחרון
9 תשלומים	9×2,990 שקל	150 יום ממועד התשלום האחרון
מזומן	26,845 שקל	מיידי
3 תשלומים	3×10,050 שקל	מיידי עם התשלום השני
4 תשלומים	4×7,830 שקל	מיידי עם התשלום השלישי
5 תשלומים	5×6,100 שקל	מיידי עם התשלום האחרון
6 תשלומים	6×5,290 שקל	מיידי עם התשלום האחרון

רכוש בעת טלויזיה „מץ" 14 אינטש צבעונית במחיר הנמוך ממשכורת חודשית, ואשתך תהנה מ„דאלאס" כמטבח. הילדים יצפו בטלויזיה בחדרם, ואתה תוכל לחבק את אשתך באנחת רווחה מול מבט, במיטה, בחורף.

„מץ" 14 אינטש - טלויזיה צבעונית ניידת ואמינה בעלת צבעים חדים, איכות קליטה מעולה, מכילה תוספת SECAM (לקליטת שידורי המדינות השכנות), אינה תלויה באנטנה על הגג וחסכונית בצריכת החשמל בקיצור, טלויזיה שניה שאינה מותרות!

300 המוניות הראשונות יקבלו שעון CITIZEN חינם!!!

ניתן לחשיג בח.ת.מ. ובחנויות המובחרות ברחבי הארץ

תצוגה ומכירה: מודיעין 19, בני ברק, טל. 799114

Metz

טלויזית המחר - כבר היום

אל: "מץ"
מודיעין 19 בני-ברק
☐ נא לשלוח אלי את טופס החזמנה של החברה כדי שאוכל להזמין טלויזיה. ☐ נא לשלוח אלי את נציגכם.
☐ אני מעוניין לקבל פרטים נוספים על טלויזית "מץ" 14.
שמי _____ כתובתי _____
עיר _____ טל _____ טל בעבודה _____

מבצע חנוכה

Business Lunch
מחיר: 500 ש"ח
מזנון חופשי ★ מבחר סלטים ★
מאכלים חמים ★ יין הבית חופשי ★
קפה פילץ, הירקון 81 תל-אביב, טל. 657021

תון טרמפ לחייל

הרקורד של אופל: אופל רקורד

פנים חדשות באולם התצוגה

את אופל רקורד כמעט ואין צורך להציג.
אנו מציגים רק את החידושים שלה.
לבחירתך 2 דגמים: סטנדרט ולוקסוס.
בנפח מנוע 1800 סמ"ק (90 כ"ס O.H.C) ו־2000 סמ"ק (100 כ"ס), נוסף על ה־1700 סמ"ק המוכרת.
חסכון כ־15% בצריכת הדלק לעומת הדגם הקודם.
הוצאות אחזקה נמוכות יותר.
מיבנה אוירודינמי משופר.
תיבת הילוכים חדשה (4 הילוכים עם אפשרות ל־5 הילוכים) או הילוכים אוטומטיים+ הצתה אלקטרונית,
אביזרי נוחות רבים וגימור מהודר.
אפשרות להגה כח בדגמי 1800 ו־2000 סמ"ק.

מאז 1953 נמכרו 6.8 מיליון מכוניות אופל רקורד!

OPEL REKORD

ליאו גולדברג בע"מ
משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374; **חיפה:** דרך יפו 132, טל. 04-528285-7; **ירושלים:** שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536,
סוכנים: חיפה: בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251 **נתניה:** מכונית נתניה, סמילנסקי 24, טל. 053-39423; **נצרת:** בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56, טל. 065-54677, **באר-שבע:** רכב בר שושר רמב"ם 13, טל. 057-70527

מכחכים

חוק חיי האדם

פיתרון לשבית הרופאים (.העולם הזה" 2386).

הסיבה להמשך האין־סופי של שבית־הרופאים שקופה לחלוטין: ההסתדרות אינה יכולה להרשות לעצמה לשלם משכורות גבוהות יותר לרופאי קופת־החולים, מבלי לייקר את השרות (רוב ההכנסות של רמי־החבר בהסתדרות מופנות למטרות אחרות, בעיקר פוליטיות ומיסחריות). הממ־שלה מצדה מעוניינת לשבור את

קורא פלשקס
שכר ממוצע לרופא

ההסתדרות באמצעות קופת־החולים, ביודעה שרוב חברי־ההסתדרות אינם זקוקים לשרותים הכלליים של אירגון־הפועלים, אלא דווקא לקופת־החולים — והיא מקוה ששביתה ארוכה תגרום לעזיבה המונית של חברי ההסתדרות.

לוא ניתן היה להשיג הסכם בין שתי המיפלגות הגדולות, היה קל ביותר לסיים שביתה זו (ואולי גם את שביתת

של"ג דאשתקד

כך הגדיר הקורא את השורות הבאות: „תרומתי לאלבום שירי מילחמת של"ג דאשתקד, במל־את לה שנה."

שנה חלפה שנה באה
אני קולי ארימה,
שנה טובה לך ממשלה
מאבא וגם מאמא.

שנה טובה לבן גיבור
אשר נפל על המישמרת,
בארץ מילחמות לא־לו
ארץ־ארז מנוכרת.

שנה טובה לכל חייל
בעיר וגם אי־שמה,
בארץ של"ג לבנון
המילחמה לא תמה.

שנה טובה, שנה טובה...

גבריאל כהן, גבעתיים

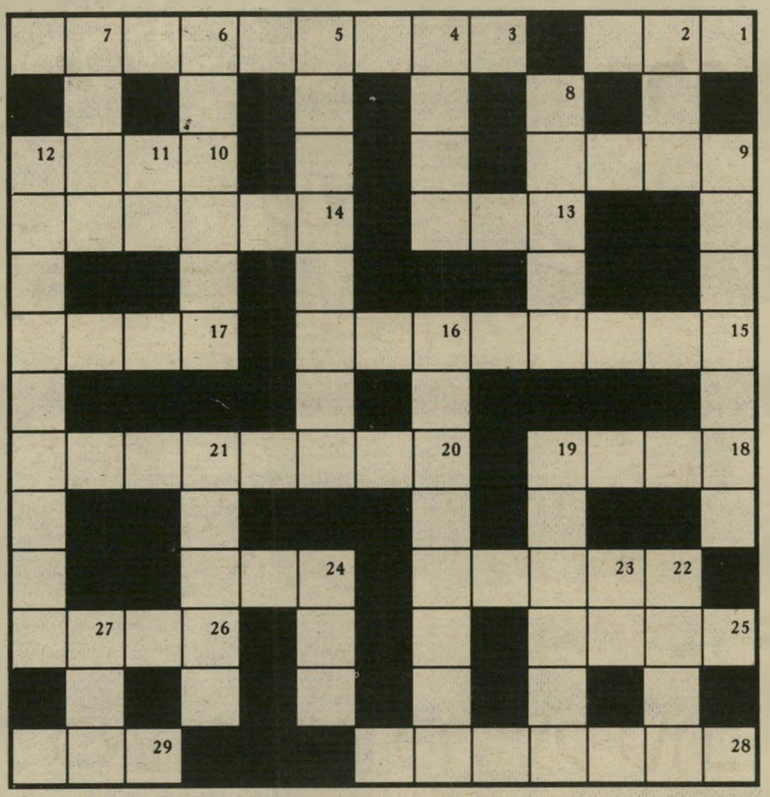
האחיות הממשמשת ובאה) בתוך יום אחד.

יש להעביר חוק בכנסת, שיקרא אולי „חוק השירותים החיוניים לחיי־אדם". בחוק זה יוגדרו מיקצועות מסויימים (רופאים, אחיות, צבא, מישטרה, נהגי־אמבולנס) כשירותים חיוניים שאין להתיר לעובדים בהם לשבות. כמו מיקצועות אחרים מסוג זה, יוצאו מיקצועות אלה מתוך מיסגרת המיקוח על הסכמים לשכר־עבודה והצמדה בין ענף וענף. ועדה מיוחדת של הכנסת תפקח על כך, שבמקרה של הרופאים, רופא מתחיל, דהיינו סטאג'ר בבית־חולים, יקבל את המשכורת הממוצעת, המתפרסמת מדי כמה חודשים על־ידי הממשלה.

מיכאל פלשקס, רמת־גן

תשבצופן 2389

מאת נדיב אבידן

מאוזן

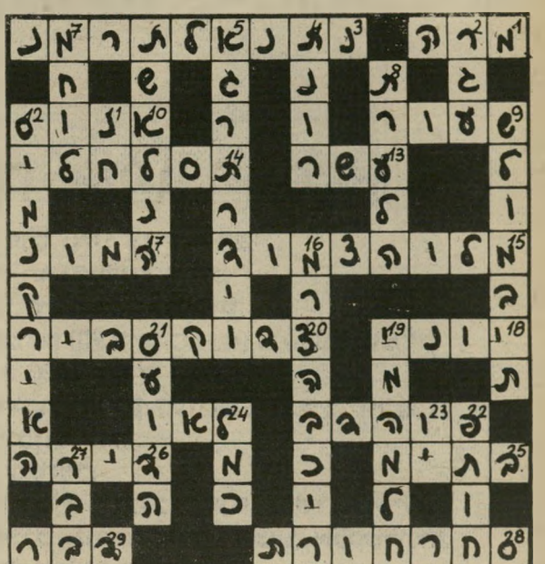
1. לא הצליח במושב במפגש צבורי (3)
3. לא נשאר אריש כמו נחש (4, 5)
9. מים לרביה לא לרוויה (4)
10. חלים על כל מי שישגה בהזיות (4)
13. השמיצו את הבהמה (3)
14. גם ע"י רפול הוא לא מגלה רגישות (3, 3)
15. מצטער, הח"כ לא טעם (3, 2, 3)
17. עוצמתם חוזרת להבליט את הגזרה (4)
18. אינו מגלה נכונות לתמוך בישיבות (4)
20. זה שירו של דוד, המפקד! (3, 2, 3)
22. דאגו לקיום הדגל מתוך הסכמה (5)
24. בתחת זה לא כבוד גדול (3)
25. ...והרי ידיעה: החורף חזר (מ) (4)
26. נוטה לאפשר חדירת אויר (4)
28. שר בשר בשר (7)
29. חפשו אותה ברגל בנסתרות (3)

מאונך

2. עשה הרבה רוח בערב (3)
4. זו הבריחה שלו על טהרת הנשים (4)
5. האוטוביוגרפיה של אבא? (3, 2, 3)
6. לבעלי הכנסה גבוהה: שימו עין על הפזמונים (6)
7. הוא מכריז: אני סובל מתחרות (4)
8. נוסך שלוה כשהוא עולה בסמוך לעצם (5)
9. מלות הפרידה של לובה אליאב לסיעה שהפכו לסיסמה (4, 3)
11. הוא לא אשם שהם מחפשים בלי משים (2)
12. חבר כנסת עם אבר נכנס לאליזבט בעזרת אמצעי החנופה שלו (מ) (4, 5)
16. סרב לחרוג למרות שהוא לא לגמרי נורמלי (3, 2, 3)
19. אפשר לגור שם לעת עתה ולסחוב בעליה (6)
21. נגיע להסכם עם איש המאפיה (5)
22. עפ"י השמועה כאן אחד ההורים רופק (4)
23. פקודה לתפרן: קח מה שהשאירו לך (2)
24. בהמה במרעה (3)
27. שמענו שהיא מחפשת רק את האריזה (3)

בהשתתפות:
זהבה ויגאל שילון

פיתרון תשבצופן 2387

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים

רוז בייבי RoseBaby

יצירות אקסקלוסיביות לתינוק ולילד
● תמונות קיר ● וילונות ● שמיכות ● כריות ● תיקים ועוד...
עבודות יד במבחר בדים, דוגמאות וצבעים גם עפ"י הזמנה!
כל קניה מעל 3000 שקל זוכה בשי חינם!
פתוח בימים א'–ה' משעה 10.00–13.00 ומ־16.00–19.00
רמת השרון, שדרות ביאליק 20, טל. 03-482760 (קומה ב', דירה 4)

אם "נערת כרמל" תופסת אתכם "על חם" באחת המסעדות הטובות תקבלו ממנה בקבוק יין כרמל חינם.

"בפעם הבאה שאתם מבקרים באחת ממסעדות היוקרה שברשימה- שימו לב! אם אראה אתכם שותים יין מתוצרת יקבי כרמל- זכיתם בבקבוק רוזה גרנש' חינם, בו במקום. זאת כאות הערכה על טוב- טעמכם. כדאי לכם לדעת שיש 10 כמוני, ולמשך הקיץ כל אחת מאתנו נושאת את השם "נערת כרמל". אנו מסיירות במסעדות הטובות האלה יום-יום, כך שהסיכויים שלכם לזכות בבקבוק יין חינם- גדולים למדי!"

לנוחותכם - זו רשימת המסעדות המשתתפות בחגיגה, (רשימה ראשונה):

האדומה ; פקין ; סינגינג במבו ; תל-אביב הקטנה ; הראל (נוה אביבים) ; נקטאר (מעוז אביב) ; ין-ינג ; אפרופו ; יודפת ; הראל (חשמונאים) ; לוטוס ; מי ומי (צהלה) ; אל גואנדלו (מלון השרון) ; הנרי השמיני (הרצליה) ; קסבה ; דניס ; מון ז'רדן ; לה בוזיולה ; רוסלקה ; גונדולה ; פונדג ; הטיילת ; ריצ'י ; פילץ ; דולפי ; אלהמברה ; מועדון המערה ; טאג' מאהל ; אלדין ; ויה מאריס ; שאול ; ציון אקסקלוסיב ; ורסאי ; אקרופוליס ; הרצל 117 ; צארום הבן ; הבית ברחוב ש"ס ; פירושקי.

בעל מסעדה המעוניין להצטרף למבצע יתקשר עם הסוכן המפיץ של כרמל באזור גוש דן בלבד.

טל-ארויו

כבר במכירה!
PENTHOUSE

גליון חודש **יולי 83**

ובגליון החודש:

★ **חייו הסודיים של ג'ון לנון**
-סדרת מאמרים בהמשכים
★ **מבט בצמרת!**
-הנסיך צ'ארלס לאחר החשכה...
סודות אינטימיים מחיי בית המלוכה הבריטי
★ **כל מה שרצית לדעת על אביזרי מין**
★ **היתרון בלהיות עני!**
...והרבה הרבה יותר!

ספרים זה סטימצקי

שאו נא תרומה
לשיפוץ מסגד חסן ביקו

התמוטטות הצריח של מסגד חסן ביק ביפו היא אות אזהרה המאיץ בנו להתחיל מייד בפעולות שיפוצו ושיפוץ המסגד כולו.

למען המטרה הנעלה הזאת התקיימה אסיפה בהשתתפות: מזכירות הוועד המוסלמי הכללי ויו"ר הוועד הציבורי להצלת המסגד, המכהן כיו"ר ועד הנאמנים.

כל הגופים החליטו לפנות לבני כל הדתות והעדות בארץ ובחו"ל, להשאת תרומות כספיות לביצוע פרוייקט שיפוץ הצריח והמסגד! פרוייקט העולה עשרות מליוני שקלים.

מסגד חסן ביק אינו רק מקום תפילה קדוש למוסלמים כי אם אתר תרבותי והיסטורי חשוב.

תרומתכם חיונית לשמירה על אתר זה!

תרומות מתקבלות בכל סניפי הבנקים בארץ לזכות חשבון מס' 145432 – בנק הפועלים סניף גבעת עליה (סניף מספר 682) יפו, ת"א.

תודתנו והערכתנו נתונות לכם מראש.

הועד המוסלמי הכללי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ניוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, דוד מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 481/75 עסק **שמירה על בריאותך ורכושך**

מכתבים

להתפכח מהשיכרון

על נצחון השמאל באוני־ברסיטות (.העולם הזה" 2386).

ברכותי לאגודות הסטודנטים לרגל נצחונה של שפיות הדעת והתמוטטותו של הפאשיזם הישראלי, אשר שלט שם קרוב לעשר שנים.

הנה כי כן, בזה אחר זה נפלו מעוזיו המפוקפקים של הליכוד בשלוש המיכ־ללות הגדולות.

אירוע מעודד זה, וכן מיכתבם של שמיניסטים לראש־הממשלה בדבר

היכן התום?

שלום שלום/ תמיד נחלום/
אך כל היום/ בו נהלום.
נגיף קרדום/ בגיל ורון/ בכל
שומרון/ נבנה גרדום.
עבור לרום/ ופתח שסתום:/
נהר ארום/ על השלום...
שחרר מרעום/ פצצת אטום/
ילד יתום/ וגיהינום.

מיכל ידיד ירושלים

סלידתם והתנגדותם למילחמת לבנון — מציתים איזו תיקווה בלב: נראה כי חלק מהדור הצעיר מתחיל להתפכח מהשיכרון המתעתע של שילטון הלי־כוד.

סמי ארגון, נתניה

● ● ●

על תיסמונת החסר החי־סוני הנרכש (AIDS), **הפוגעת בעיקר בגברים הומו־סכסואלים (.העולם הזה" 2386).**

אנו מודים לכם על פירסום הכתבה בנושא. בפירסום זה עזרתם לנו להגיע אל ציבור רחב, אשר נמנע מאיתנו להגיע אליו עד כה.

אנו מקווים כי עיתונים נוספים ילכו בעיקבותיכם.

שלומי סטיה,
ועד האגודה לשמירת זכויות הפרט, תל־אביב

● ● ●

פופאיי מודל 83

הסומק בלחייו של שר־האוצר לא איכזב – הטו־בים לכדורסל אכן ניצחו.

בימים של טרם הכלכלה הנכונה, היינו מתאספים מול מכשיר טלוויזיה שחור־לבן ומדי פעם צופים במישחק כדורגל.

מינהג יפה עשו להם עורכי־התוכניות כאשר היו משדרים סירטי פופאיי ומיקי־מאוס ברקות ההפסקה. כדי להפיג מעט את המתח.

ועכשיו? כאשר זכינו בכלכלה נכונה וכולנו מסבים מול פילאי „הציבעונית", יש לנו גם פופאיי חדש! ברקות ההפסקה של מישחק־הגמר הביאו את הפופאיי מודל 83 לאולפן ערב טוב.

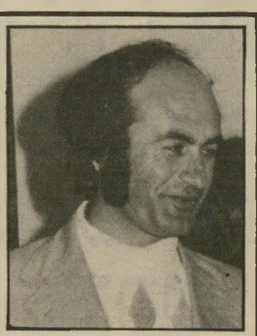
יורם אריזור, האיש שלו כולנו חייבים תודה על הצבע, הצליח למלא

קורא אמיר
לחם ושעשועים

את מקומו של הפופאיי המקורי, בידר אותנו בדקות ההפסקה וגם הבטיח ש„הטובים ינצחו" (פופאיי ינצח את פלוטו ויזכה באוליב...)

אני מציע לכל שרי־הממשלה ללכת

קורא מואסי
סיפרי השיבה

השמש של סרטא

לזיכרו של עיצאם סרטאווי.

דמעות ניגרו מעל הפצע/
הדמעות יבשו/ והדם יבש/
והשמש זורחת על סרטא/
והשמש שוקעת/ והשמש זורחת.

סרטא ציפתה לפרש, להת־גאות/ שבן מבניה נלחם ונישקו – המילה/ נושא כפרו בשמו/ הופך כפרו לעם.

האמנת בעמך, האמנת/ בלב הפתוח/ שמחת למותך בשקט/ ועיני הבגידה מזרות פצעים/ האמנת בנצחונך, האמנת/ שיבוא פתח לשלום/ האמנת בסרטא, האמנת/ והכיסופים פורחים כיונים.

עיצאם היה אנחנו/ היום הוא רבים בתוכנו/ והוא ממשיך לעיין בסיפרי השיבה/ מבעד לעיני האוהבים.

פאריק מואסי,
בקה אל־גרביה

● הקורא כתב את שירו בערבית, ותירגם אותו בעצמו לעברית. הוא חיבר עד כה חמישה סיפרי־שירה בערבית, ושלושה סיפרי־ביקורת־שירה. הוא משמש סגן־מנהל בית־הספר המקיף בבקה אל־גרביה.

בעיקבותיו של שר־הכלכלה־הנכונה ולקחת על עצמם יותר ויותר תפקידי בידור ולהרבות בהופעות, בעיקר בתפקידי־אורח בסדרות כמו החבו־בות.

תנו לנו לחם ושעשועים, תנו לנו את שוסטק וניסים, את מרידור וסבידור — לא רק במיסגרת מבט!

שמואל אמיר, תל־אביב

● ● ●

תעמולה אש־פית

חברי „שלום עכשיו" צעדו מראש־הנקרה לתל אביב, במסלול שיוביל את ה־חיילים מלבנון – הביתה (.העולם הזה 2388). אך הקורא סבור, מן הסתם, שהדרך ללבנון היא חד־סיטרית.

ביום הראשון, ה־29 במאי, בשידור המקוצר של מבט לחדשות, בין מישחק הכדורסל בקאן ובין יתר החדשות על המתח בגבול הצפוני ודיווח על הלווייתו של חייל, נאלצנו לראות את התהלוכה המבישה ולשמוע תעמולת־זדון של אנשי שלום עכשיו, חברי ושליחי אש"ף המנסים להרעיל כל חלקה טובה בעם ישראל.

עד מתי ישמשו הרדיו והטלוויזיה הממלכתיים כמכשיר תעמולה פרטי של אנשים פרטיים, ויכריחו את ציבור הצופים לשמוע ולראות אותם ואת מעשיהם הבוגדניים?

משה דולגין, תל־אביב

● ● ●

הכותל המערבי ומחנה אל־אנצאר

אמן ומרצה לאמנות בירו־שלים, מאנשי „יש גבול", שנידון למאסר בכלא צבאי על שסירב לשרת בלבנון, מסביר את מעש־הו.

בעיקבות הסערה אשר עורר המיקרה שלי, אני מרגיש מחוייבות להסביר את הסיבות אשר הניעוני לסרב לשרת בלבנון.

למרות שנמניתי עם חותמי העצומה של יש גבול, לא העזתי לבטא את־נגדותי זו בדרך מעשית, עד אשר נקראתי לשרת במחנה אנצאר. אנצאר הצליח לקומם ולעורר בתוכי הן את רגישותי הפוליטית־אזרחית והן את רגישותי האמנותית לדימויים.

אנסלם קיפפר, אמן גרמני עכשווי, מנתח באמצעות מיתולוגיות את עברו ההיסטורי של עמו. קייפר ישראלי ודאי היה נזקק לשני דימויים כדי להבין את ההיסטוריה שלנו: לכותל המערבי ולמחנה אנצאר, סמל הכיבוש „הנאור" ושליטתו של אדם על אדם.

אינני דורש מאף אחד לבצע אקט דומה. יחד עם זאת עלינו החובה לא רק להכיר במחשבה שאנו שייכים למשהו אלא גם לתת סממן חוזתי לדעותינו.

את מה שלא נוכל לאמר היום כבני־אדם, לא נוכל לעשות מחר כאמנים ואינטלקטואלים. התמזל מזלי, והודות ליש גבול הובא המיקרה שלי לציבור האמנותי בארץ, אך ישנם אחרים אשר ישבו ועדיין יושבים בכלא תקופות ארוכות יותר, באנונימיות, עם מצפונם בלבד.

צבי גולדשטיין, ירושלים

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכ־תביהם מתבקשים לנסח אותם בקצרה. לכתוב או־תם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למיכ־תביהם.

כרזת „יש גבול"
מיתולוגיה ועבר היסטורי

מרים בניחיני

מזל החודש: תאומים

הרבה כבר נאמר ונכתב על כך, שאנשים שנולדים באותו המזל עצמו אינם בהכרח דומים זה לזה, ולעתים קיימים הבדלים כל־כך קיצוניים בין אדם אחד ומישהו, עד כי קשה להאמין שהם משתייכים לאותה הקבוצה.

גורמים רבים מרכיבים את המפה האסטרולוגית, והשוני בין מפה ומפה הוא הסיבה להבדלים באישיות. מלבד השעה, השנה, החודש והיום, נוהגים אסטרולוגים להתייחס גם למעלות שבהן נמצאת השמש.

לדוגמה: ב־21 במאי השמש נמצאת במעלה 1 בתאומים, ואילו ב־1 ביוני היא נמצאת במעלה ה־10 בתאומים.

ומכיוון שהשמש עוברת 30 מעלות בכל מזל, הרי ש־30 טיפוסים שונים יימצאו באותן 30 מעלות – כלומר, כל מעלה מצביעה על אישיות שונה.

אסטרולוג בשם חרובל מתאר את אופיים של ילידי המזל לפי המעלה שבה הם נולדו. כאן נתאר את 15 הטיפוסים שנולדו בין ה־22 במאי וה־20 ביוני.

22.5 – אדם זה עלול להיות אומלל בחיי־הנישואין. אם זו אשה, יתכן שיהיו לה לידות קשות ומסוכנות. מעלה זו גורמת לאדם שיהיה נתון להשפעות רעות. עליו להיות חזק כדי לעמוד נגדן.

23.5 – אדם נוח, בעל יכולת ריכוז רבה. הוא יגלה כוח בטבע, בהתאם לכיוון שכוחו יובילו: אולי באופטיקה, אולי בחשמל ואולי בכימיה. או בשטח העל חושי.

24.5 – אופי חזק בכל הכיוונים, גם פיסית וגם נפשית. אדם שיכול ליסד אימפריה עצום ולתמוך בו. אדם זה לא יחמיץ את דרכו, וימלא תפקיד רב אחריות.

25.5 – חוש הסתכלות מדהיק וחד לגבי אנשים ודברים, יכול להיות בלש טוב. שיכלו מעשי, לא תיאורטי.

26.5 – אדם מושלם. כל דבר שהוא עושה נעשה בצורה יסודית ביותר. הופעתו נאה, מסודר בעסקים, מעט שיטחי בעיסוקים רוחניים, יכול להיות אנוכי וגא – אך חכם.

27.5 – אדם שעוסק בענייני בית, אוהב חיות־בית – אבל יותר מתוך תחביב מאשר בעסק.

28.5 – במקום זה יש סוד. החיים בעיני יליד תאריך זה הם סוד.

29.5 – אדם בעל כשרונות מעשיים, בעיקר מתאים לעסקים.

30.5 – אדם בעל שכל מוזר ביותר. הוא או היא יעסקו במשהו שלמרבית האנושות אין אליו סבלנות. כישרון לחבר חידות, לפתור אותן ולפתור בעייה.

31.5 – לאיש זה כוחות עצומים. מזלו בחיים הוא בצמיחה מהירה. בכל מה שיעסוק – יצליח, כאילו ייעזר בכוחות מאגיים. מיעצים לו שיהיה מתון ובעל שיקול־דעת, כתוספת לביטחון הגדול והאמון בעצמו, הגדול מדי.

לילדי ה־25 במאי יש חוש הסתכלות מפותח, והם יכולים להיות בלשים טובים

1.6 – אופי בלתי־רגיל, לא קל להבינו. יש לו יותר כוח ממה שמייחסים לו. קיים מום מסויים בצורתו החיצונית, וזה מפריע להתפתחותו. אופיו החזק לא בא לידי ביטוי מלא.

הוא יודע זאת, אך לא יכול להימנע מלהטעות מעט ולהיות דו־משמעי. איש־עסקים טוב, בעל זריזות וערמומיות בענייני־כספים.

2.6 – אדם שחוקר את המכניקה ואוהב נסיונות בדינמיקה.

3.6 – אדם בעל מטרות נשגבות וכישרונות מצויינים, אך מחוסר יציבות ורק לעתים רחוקות עושה משהו מועיל לו ולאחרים – אלא אם זה גורם לו עצמו הנאה.

4.6 – אדם בעל כוחות ענקיים במחשבה, בעל הגיון נפלא. הוא פילוסוף ומעמיק, מרשים את הסביבה שבה הוא חי.

5.6 – אדם אקטיבי, חסר מנוחה, עקשן, מתגעש ושיטחי במחשבה.

6.6 – אדם שתמיד פועל לטובת הכלל, אוהב שלום ומקדם מעשים טובים.

7.6 – אדם מאוד מסור, בעל כוונות מלאות מיסתורין, מחפש בנסתר ועשוי לחולל גדולות בתור עוסק בנסתר.

8.6 – טיפוס מרקורי מובהק, נמצא בתנועה בלתי־פוסקת, יודע ומתמצא בכל שטח, בעל הומור וכישרונות רבים.

לילדי ה־3 ביוני הם בעלי מטרות נשגבות וכישרונות מצויינים, אך הם חסרי־יציבות

9.6 – אדם שיש לו נטיה מועטה ביותר לעסוק בצורה מתמידה בעבודה כלשהי. אופי חלש, שנתון להשפעות חיצוניות.

10.6 – בן־אדם בעל אופי חיובי ביותר, שעל־ידי מאמץ אישי ועבודה עושה משהו לטובת האנושות. אדם בלתי־רגיל.

11.6 – אדם שבתחילת חייו קשה לו, אולם מאוחר יותר יגיע לטוב.

12.6 – אופי אציל, שנושא את חותם הנדיבות. נעוריו מבטיחים הרבה, אבל גורל ומזל פונים נגדו. לא נולד בזמן ובסביבה הנכונה. תוכניותיו הגדולות נהרסות.

13.6 – איש שמאבק החיים דיכא אותו, חסר לו מרץ ואומץ־לב מוסרי.

14.6 – בעל תחושות מעודנות, אוהב לעסוק במחקר ובטבע.

15.6 – אדם העשוי להשיג דברים ראויים לציון, אלא שאינו מצליח בשום דבר גדול.

16.6 – אדם הנצמד להרגלים מקובלים וחיי־חברה טובים, מקדיש זמן רב להעשיר את עצמו. בעל כישרונות אמנותיים.

17.6 – מעדיף את האמנות הדקורטיבית יותר מאשר את הטבע.

18.6 – אינו אוהב שינויים, אינו מתעניין בהמצאות חדשות. חוקר ומעמיק כשהתנאים מאפשרים. בעל שיפוט מצויין.

19.6 – אדם שתלטן ואכזר, בעל עמדה.

20.6 – אדם שצריך להיזהר בבחירת חבריו, כי עלול לסבול מדברים שאחרים עשו.

השבוע תוכלו להקדיש יותר זמן לדברים הנעימים. מי שהזניח את התחביבים שהיו חשובים לו פעם, יוכלו שוב לעסוק בהם. ב־שטח הרומנטי צפויות הפתעות משמחות. נ־סיעות קצרות וטיולים, יפגישו אתכם עם מכ־רים חדשים – הם לא ישארו בגדר מכרים בלבד, והקשרים שית־פתחו ישנו את חייכם בעתיד הקרוב. מיכתב או שיחת טלפון שיגיעו אליכם השבוע יהיו קשורים להתקדמות בקריירה שלכם.

* * *

המצב הכספי ממשיך להטריד. אתם ממש זורקים את הכסף ללא חשבון, ומוצאים את עצמכם במצב קשה. חשוב לתכנן כל הוצאה, מכיוון שבק־רוב תצטרכו להיכנס להוצאות לא קטנות. בסוף השבוע צפוי בילוי חברתי מהנה. סוף־סוף תוכלו לפגוש ידידים שעימם לא התראיתם זמן ממושך. שוורים שעדיין לא מצאו להם בני־זוג, שוב יוכלו להתחיל בפרשיית אהבה חדשה שבוודאי תצליח.

* * *

השבוע תהיה הזדמנות ליהנות מאירועים חברתיים, אירוח של ידידים בביתכם יוסיף להרגשה טובה ויעלה את מצב־הרוח. חיי־האהבה מרגשים במיוחד, הרגשות מ־בוטאים בנעימות. כל מה שעליכם לעשות כדי לקדם עניינים – לקחת יוזמה ולהעיז. מובטח לכם שהתוצ־אות יהיו משביעות־רצון. היוזמות, ההתל־הבות והשכל הישר יפרחו, אך צריך לעשות מאמצים ותיכנון מדוקדק ונכון.

בשבוע הקרוב תחושו עדיין עייפות ולאות. החיונית מעטה ואתם מתקשים לארגן סדר־יום שקט. בשטח האהבה אפשריות אכ־זבות, מכיוון שהיחסים ביניכם ובין בני־הזוג אינם כתמיד. אולם מי שימתין בסבלנות, יוכל שוב להגיע להבנה. העניינים הכספיים מתחילים להסתדר, קרוב לוודאי שתקבלו השבוע סכום כסף שכלל לא ציפיתם לו, כמו כן תתבשרו על העלאה במשכורת או שיפור התנאים.

* * *

עניינים כזפיים מתחילים להסתדר, תוכלו להרשות לעצמכם לבזבז כאשר אהבתם. גם בשטח הרומנטי המצב מש־תפר, אתם שופעים קסם ומנטיות לבני המין השני, והחיים יותר מהנים ויותר נוחים. מסיבות ומיפ־גשים חברתיים יוסיפו גם הם הנאה לתקופה. אורחים עומדים לבקר אצלכם, למרות החש־שות והעבודה הרבה שמצפה לכם בקשר לאירוח, גם אתם תהנו משהותם אצלכם.

* * *

למרות שמצבכם הכספי עדיין אינו טוב, ואין כל ספק שאתם ממשיכים לדאוג ולחשוש מהעתיד, דוו־קא במקום־העבודה מעמדכם עולה, ואנ־שים משבחים את עבודתכם. עוד השבוע תוכלו לשמוע הצעת חדשות הקשורות ל־קידומכם בתחום הק־ריירה. כדאי לנצל את מצב הכוכבים ולהעז ליזום חידושים מהפ־כניים. הממונים עליכם יתנו לכם חיזוק. בשטח האהבה רצוי לשמור על סודיות.

מצב־הרוח וההרגשה הכללית לא יהיו קלים. לקראת סוף־השבוע תצטרכו להשתדל למצוא לעצ־מכם זמן לנוח, שכן גופכם מותש ואתם נוטים לחלות. תוכנ־יות שאתם מתכננים בשטח־העבודה רצוי שלא תפרסמו ברבים – מישהו מתכנן לקלקל את שימכם הטוב. היו עיניים ואל תתביישו לומר לו בגלוי את דעתכם עליו. בקרוב מאוד יוצע לכם מקום־עבודה חדש. כדאי לשקול.

* * *

השבוע רצוי להרבות במנוחה. קיימת נטיה לחלות במהירות. המצב הכספי יפתיע לטובה, תוכלו להרשות לעצמכם לר־כוש את מה שעד עכשיו נראה כבלתי־אפשרי. הזהרו מקש־רים רומנטיים שעלו־לים לגרום לאכזבה. לא כדאי ליצור קשרים מחייבים, מכי־וון שאתם עלולים להיפגע. עדיף להת־רחק זמן מה מבילויים ופגישות חברתיות. בני מזל סרטן יהיו זקוקים לעזרתכם.

* * *

תוכניות לנסיעה לחוץ לארץ יעסיקו אתכם השבוע, הצעות מעניינות יושמעו באוזניכם – אלה קשורות בעבודה אח־רת ומאוד מעניינת. כדאי לשקול ברצינות שינוי מקום. בשטח הרומנטי תהיו מופת־עים, שכן אורחים שלא ציפיתם לבואם עשויים להגיע לפתע ולהוסיף עניין ומתח לתקופה. בקרב ה־מישפחה עדיין מורגש מתח, אתם נוטים להתפרץ ולהתרגז במהירות, אך זה יעבור.

עומס־עבודה מוטל עליכם כעת. תפקידים והתחייבויות רבות נוספות מקשות עליכם. ואינכם מוצאים זמן לנוח. מצב־הבריאות אינו טוב במיוחד, ואתם נוטים לחלות במהירות. הבטן רגי־שה במיוחד, לכן רצוי להקפיד על תזונה נכו־נה ובזמן. במקום־העבודה עלול להווצר לחץ דווקא בזמן שהעבודה מתקדמת. נסו שלא להסתכסך עם עובדים אחרים כדי לא לסכן את הפרוייקט שלכם.

* * *

מצב־הרוח יהיה הרבה יותר קל. שוב תוכלו להפגש עם אנשים שעמם לא יצרתם קשרים זמן רב, חיי החברה יהיו מאוד פעילים, והשטח הרו־מנטי יעסיק אתכם במיוחד. בני המין השני ישימו לב אלי־כם, וינסו גם ליצור קשרים יותר הדוקים. תצטרכו לשמור את שתי הרגליים חזק על הקרקע, שכן אתם עשויים לעבור נסיון רומנטי מעניין שייזכר הרבה זמן. אל תיכנסו להוצאות.

* * *

עניינים אשר קשורים למקום־המגורים יעסיקו אתכם השבוע. כדאי לחשוב על שיפוץ הדירה או מעבר לדירה אחרת. מבחינה כספית תוכלו להיעזר בידידים שיציעו את עזרתם. בקרב המישפ־חה מורגש מתח רב. רצוי לארגן חופשה ולצאת ליום יומיים לנסיעה שתרענן את־כם ותחזיר אתכם לעצמכם. בשטח ה־עבודה צפויה התקדמות: עוד השבוע אתם תהיו מופתעים מהצעה מעניינת מאוד.

נופש באוניית־פאר אינו דומה לשום נופש אחר שאתה מכיר.
חופשה באוניה גדולה ומשוכללת כמו האוג'יו סי שנבנתה במיוחד לשייט חופים – היא חוויה בלתי נשכחת.
אלא שנופש באוג'יו סי, באוירה בינלאומית, עולה לך פחות מנופש שיגרתי בשלוש ארצות באירופה, בלי כל הטלטולים ואריזת מזוודות ועם תמורה הרבה יותר גדולה.
האוג'יו סי עורכת שייט של 10 ימים. היא יוצאת מחיפה, מסיירת בפיראוס, נפולי, גנואה, אלכסנדריה, פורט סעיד, אשדוד ומסיימת בחיפה.
באוג'יו סי יש 30,500 טון של פאר, פינוק, בידור ומנוחה: קבינה מרווחת, 3 בריכות שחיה, סאונה, אולם קולנוע, גן טרופי, בארים, סלון יופי, ספריה. חדרי כתיבה וקריאה ואולמות בידור וריקודים.

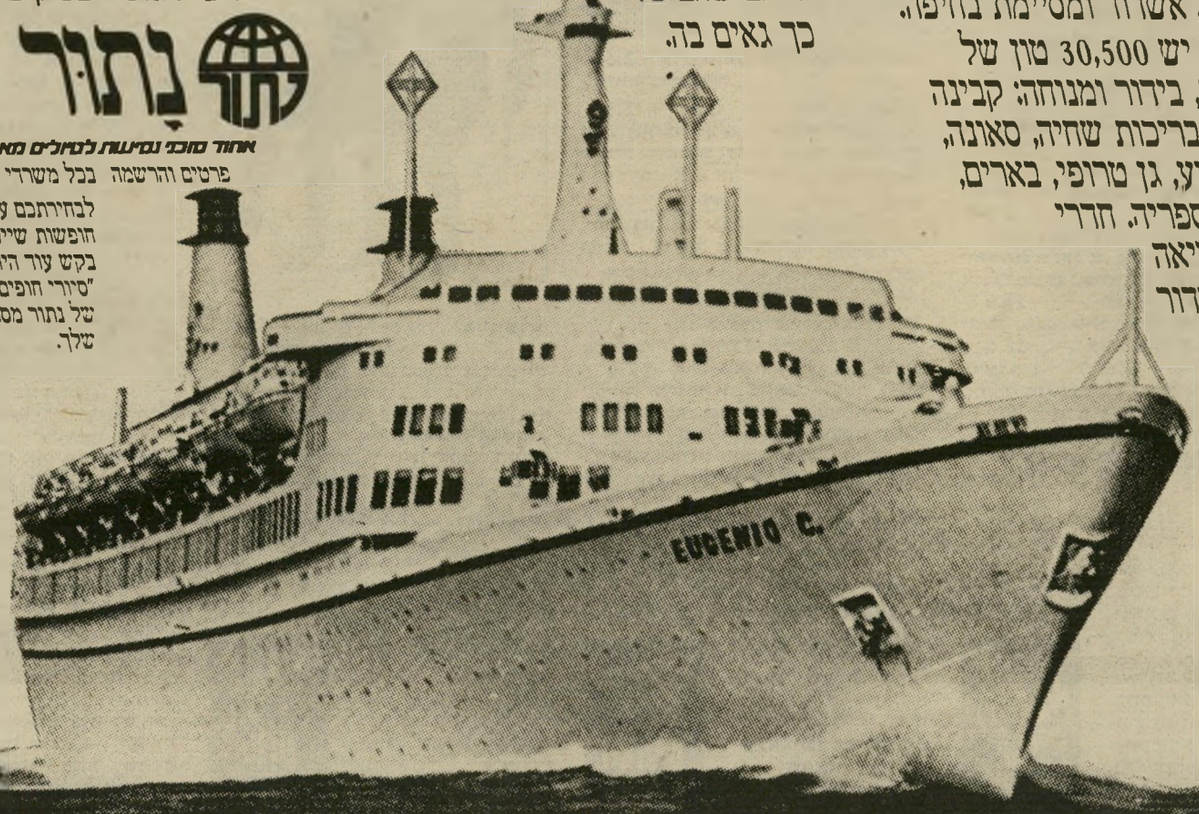
באוניה תזמורות ואמני בידור העורכים מופעים תיאטרליים ובידוריים מיוחדים בשיתוף הנוסעים. יש באוניה, כמובן, מטבח משובח שבו הצוות האיטלקי מבשל עבורך 5 ארוחות דשנות ביום (אם אתה עד כדי כך רעב...).
צוות ענק של דיילים, מלצרים ואנשי שרות דואגים לכך שלא תשתעמם לרגע, ושתנוח אם תרצה בכך. שתתברר, שתאכל ארוחות מלכים, שתהנה מכל רגע באוניה שלהם שהם כל כך גאים בה.

ואלה תאריכי ההפלגה של האוג'יו סי.
בחר לך את התאריך הנוח לך וצא לשייט חלומי.

תאריכי הפלגות

יוני	16 ,	26
יולי	6 , 16 ,	26*
ספטמבר	4 , 14 ,	24
אוקטובר	4 ,	14

* בהפלגה זו יועברו הנוסעים לאניה פרריקו סי בנמל גנואה. אוניה זו תשייט במשך כל חודש אוגוסט במקום האוג'יו סי

נתור

אחד מוכני נסיעות לטיולים מאורגנים בעם

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות.

לבחירתכם עוד עשרות חופשות שייט מלהיבות בקש עוד היום את חוברת "סיורי חופים וקווי נוסעים" של נתור מסוכן הנסיעות שלך.

פל-ארט

ועכשיו נתור מביאה לך: נופש באוניה חלומית במחיר נופש רגיל בחו"ל

איש מישמר־הגבול מול בעל חנות שנסגרה — ובאמצע מחסום המלט המנחק את המחנה

שדה הקרב דהיישה

ילד עם עניבה ילדים רבים מתרוצצים בסימטות מחנה הפליטים. הילד, כבן 7 – לבוש חולצת־כותנה לבנה, ארוכת שרוולים, מיכנסיים של גבר ועניבה מפוספסת בשחור־אפור. הגדולה ממידותיו – עומד ברחוב הראשי של המחנה. בתמונה העליונה: חייל מישמר־הגבול על רקע קיר־הבטון שבנו כוחות־הביטחון כעונש כדי לחסום את הכניסה הראשית למחנה.

איש מישמר־הגבול עמד כשגבו אל הכביש הראשי, ובחן בעניין את הנעשה לפניו. הוא היה גבוה, הכומתה הירוקה היתה דבוקה לראשו, ובידו הימנית אחז בחוזקה ברובה. מולו, במקום שער לפני ימים מעטים היתה הכניסה הראשית והיחידה למחנה־הפליטים דהיישה, עמד עכשיו קיר־בטון מוצק. פועלים, תושבי מחנה־הפליטים, עמלו כדי לקדוח בו חור ליציאת מי־הביוב שהציפו את הכפר.

דהיישה הוא מחנה־פליטים השוכן על הכביש הראשי ירושלים־חברון.

מאת

ענת סרגוסטי

קילומטרים ספורים מן היציאה הדרומית של בית־לחם. מדי כמה ימים שומעים ברדיו ידיעות בחדשות בנוסח: „עוצר הוטל היום על מחנה־הפליטים דהיישה, שליד בית־לחם." או: „אוטובוס ישראלי נרגם היום באבנים סמוך למחנה־הפליטים דהיישה."

כך במשך חודשים רבים — יום עוצר, יומיים לא, שבועיים עוצר, שבוע לא.

לפני כמה ימים שוב נרגם אוטובוס ישראלי שהוביל מתנחלים. היו יריות, כמה מתנחלים יידו אבנים בחזרה, צה"ל נכנס להשליט סדר, ילדה צעירה, תושבת המקום, נפצעה קשה ואושפזה בבית־החולים.

למחרת החליטו במימשל לחסום את הכניסה הראשית של המחנה, המובילה אל הכביש הבינעירוני, כדי שלא תהיה עוד אפשרות לזרוק אבנים

(המשך מעמוד 13)

על כלי־רכב ישראליים, וכדי להעניש את יושבי המחנה.

כבר מרחוק, כשמתקרבים לדהיישה, אפשר להבחין בה. אחרי נסיעה של כמה קילומטרים על הכביש מירושלים דרומה, שמשני צידיו בתי־אבן יפהפיים של העיר בית־לחם, הגולשת ממורדות ההרים, נגלית לפתע לעין דהיישה: קבוצה צפופה מאוד של בתי־בטון קטנטנים.

קומנדקר של מישמר הגבול עמד בפתח־המחנה. החיילים שראו אותנו ניגשו אלינו בהבעת־פנים חמורה, שאלו מי אנחנו. כשהסתבר להם שאנחנו עיתונאים הרוצים להיכנס למחנה, אמרו: „רק רגע, אסור לצלם, אסור להיכנס לפני שמקבלים אישור מן המפקד."

קודם כל: לא. הם לא כל־כך ידעו להסביר למה.

לבסוף ניתן האישור, אבל עם הסתייגות קלה: „אסור לצלם את כוחותינו."

כדי להיכנס למחנה, יש צורך להתפתל בתוך מישעול צר בין שני גדרות בתים. הכניסה הראשית נחסמה.

שנתיים בעוון דגל

ב**רחוב הראשי** פגשנו את השבאב (בערבית: הנוער). כשראו

מקום הפגיעה במקום זה, בפתח הבית, נפצעה הילדה אחרי קרב יידוי־אבנים בין המתנחלים ובין תו־שבי מחנה־הפליטים, ואחרי התערבות צה"ל. בתמונה – אחות הפצועה.

הקדושים לוח־שנה הנושא את תמונותיהם של ארבעה צעירים, תושבי הגדה, שנהרגו במהלך פיזור הפגנות. לפני שמו של כל אחד מופיע התואר: „הקדוש". מתחת לתמונות – כיפת־הסלע.

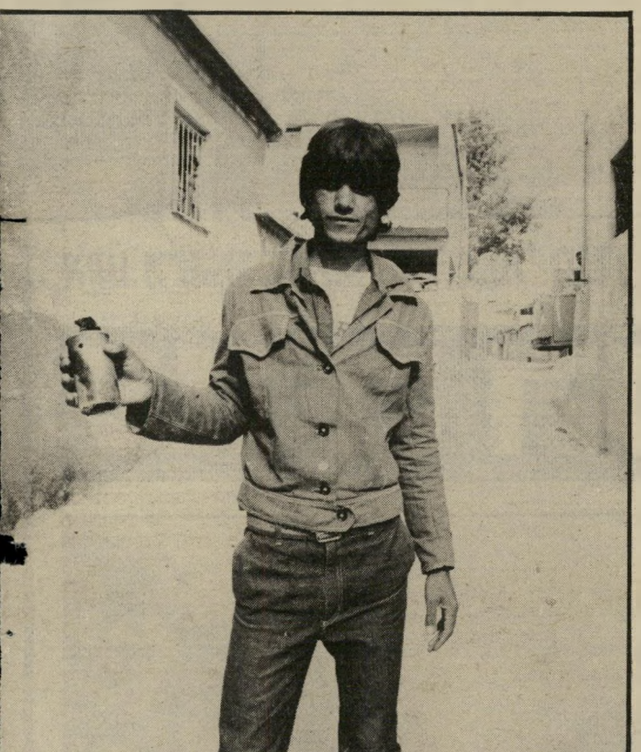
לחם ואבנים ילדה קטנה, מן הילדים הרבים במקום, מחזיקה בידה רבע כיכר לחם, עומדת ליד שער־ברזל קטן המוביל אל תוך ביתה, כשליד השער ערימת אבנים גדולה.

הצעירים את אורי אבנרי, כמעט שהתנפלו עליו מרוב שימחה. היינו אולי הישראלים היחידים שנכנסו לדהיישה, מלבד לובשי־המדים, כמובן, המסתובבים פה באופן קבוע.

הצעירים הקיפו אותנו מכל עבר, וילדים קטנים, עשרות ילדים, החלו להתאסף סביבנו.

30 אחוז מתושבי דהיישה הם ילדים. זהו אולי הנשק הסודי של הפליטים. והם הגיבורים — הם אלה שמיידים אבנים, הם אלה שמארגנים הפגנות, הם אלה שנהרגים בעת פיזורן. ילדים שהם כבר דור שלישי במחנה־פליטים, הלומדים בדרך הקשה מהי זהות לאומית, מהי אחדות לאומית, מהו מחנה־פליטים ומהו מישטר כיבוש צבאי.

סימטות־המחנה אינן סלולות באספלט, כמו בערים, אלא יצוקות בבטון אפור. דהיישה אינה שייכת לשום עירייה ואין לה מועצה משלה. יש שם מוכתר, שעליו אומרים תושבי המקום כי הוא שתול מטעם המימשל, וישנם התושבים עצמם. הם דואגים לשטח הציבורי. הם שסללו בבטון את הסימטות הראשיות, הם שהיתוו

רימון גאז צעיר תושב דהיישה מחזיק בידו אחד מרימוני־הגאז הרבים שנזרקו, לדיברי התושבים, אל תוך המחנה בעת ההתכתשות עם המתנחלים. רימונים כאלה נזרקים באופן תדיר.

תעלות לניקוז הביוב. הרחובות נקיים.

מתחת לעץ־תאנה ישבה קבוצת גברים ששיחקו שש־בש בצל, ליד חנות קטנה ישבו שתי זקנות בתיל־בושת מסורתית, מיטפחות לבנות לראשיהן, והסתכלו בנו בסקרנות. יום של שיגרה בדהיישה.

השבאב הובילו אותנו פנימה, אל תוך המחנה, דרך סימטות צרות. מדי פעם הם גירשו את הילדים הרבים שהלכו אחרינו. ילדים חדשים צצו מעבר לכל פינה.

נכנסנו לתוך מועדון הצעירים. חדר לא גדול, במרכזו שולחן פינג־פונג מכוסה אבק. הרשת היתה זרוקה בצד, ושתי מדקות ירוקות היו מונחות על השולחן. מסביב לשולחן עמדו כיסאות רבים, התיישבנו. מסביבנו התיישבו כתריסר נערים, בני 17 עד 20.

הקירות חשופים, פרט לשני לוחות־שנה של ועדת הנוער לעבודה חברתית, התולים על הכתלים. בראש כל לוח היו ארבע תמונות של צעירים בני הגדה, שנהרגו בעת פיזור הפגנות על־ידי כוחות ישראליים. כאן הם נקראים „הקדושים", בהערצה.

בכל קיר יש חלון, זגוגיות אין. חלק מהזגוגיות שבורות, חלק מהחלונות לא זכו מעולם בזגוגית. בצד נצבה מריצת־ברזל, עם שאריות בטון בתוכה.

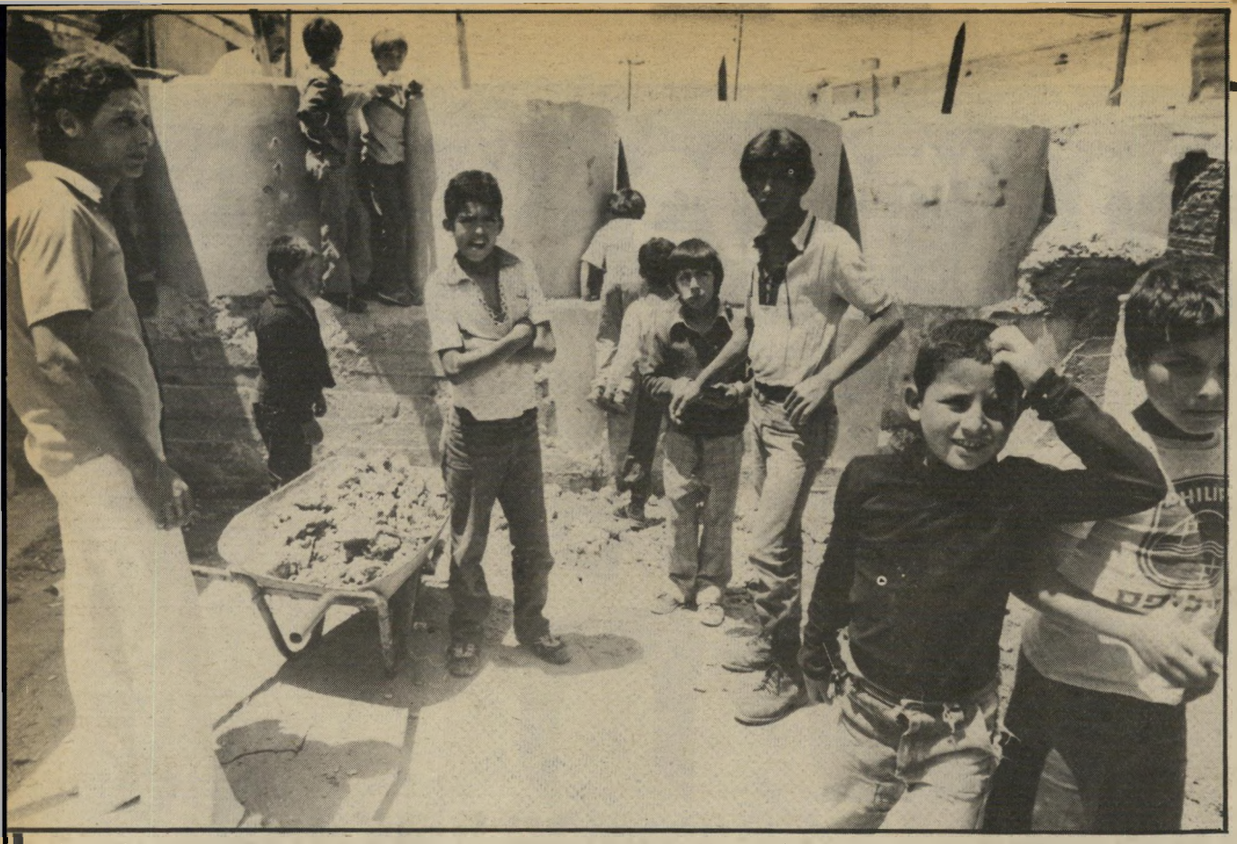
אחרון הצעירים שנכנס הגיף את דלת־הברזל מאחוריו, וניגש לסגור את החלונות בתריסי־הברזל. היתה אפילה קלה בחדר.

שוב נפתחה הדלת, וצעיר נוסף נכנס לחדר, קצת בביישנות. אחד הנערים שישבו מול הדלת הביט בו בשתי עיניים שחורות, פעורות לרווחה, כלא מאמין. אחרי רגע קם, חיוך רחב התפשט על פניו. הוא ניגש אליו והתחיל לחבק אותו ולנשקו, כמו אחרי פרידה ארוכה.

השניים באמת לא ראו האחד את השני זמן רב. הצעיר שנכנס לחדר, שוחרר לפני זמן קצר ממאסר בן

קיר מנוקב קירות רבים במחנה־הפליטים מנוקבים בכדורי רובים. על קיר אחד הבתים מתנוססת כתובת אדומה: „כן למאבק! לא לספסרי האדמות! לא למפריעי ההפגנות!" הרחובות הראשיים מכוסים בשיכבת בטון. כשלאורכם (כמו שנראה בתמונה) תעלות־ניקוז.

הנשק הסודי של תושבי הגדה הוא הילדים. כ־30 אחוז מהתושבים בדהיישה הם ילדים. הם הגיבורים. הם אלה שמיידים אבנים, הם אלה שמפגינים והם אלה שנהרגים כאשר אנשי צה"ל ומישמר־הגבול מפזרים את ההפגנות. ילדים אלה נולדו תחת משטר כיבוש, והם לומדים יום־יום על בשרם את החיים בצל משטר כזה. ברקע: הרחוב החסום של דהיישה, במבט מהמחנה.

שנתיים. אשמתו, כך סיפר: הנפת הדגל הפלסטיני וציור סיסמות.

שם, בתוך החדר המאובק, החל יוסף אבו־לבאן לגולל לפנינו את סיפורה של דהיישה. סיפור קטן, המסמל את סיפורו הגדול של כל העם הפלסטיני.

תושבי דהיישה הם פליטים מ־40 כפרים, שהיו קיימים באיזור הסמוך לבית־שמש ולהרטוב. הם באו מכפרים שאינם עוד, מכפרים שעל הריסותיהם ניבנו אחר כך יישובים יהודיים.

ב־1948 הגיעו למקום 20 אלף איש. המקום היה ריק לחלוטין, וכולו אדמת־טרשים מסולעת. אונר"א סיפקה לפליטים אוהלים, ומאוחר יותר נבנה לכל מישפחה חדר קטן, שגודלו שני מטר על שלושה. תושבי המקום שזכרו את הכפרים הפורחים שאותם עזבו, נטעו מייד עצי־פרי רבים, והיום אפשר לראות בכל פינה מוכית בטון עץ ירוק פורח, תות או תאנה. הם גם עיבדו מעט שיטחי אדמה מסביב למקום המיושב.

ב־1952 נורה למוות הקורבן הראשון של דהיישה, בעת פעולת־תגמול של צה"ל. עד היום זוכרים את שמו.

לחם ומים לצה"ל

חייהם של הפליטים תחת השילטון הירדני לא היו בדיוק גן־עדן, והצעירים מכנים את שילטונו של המלך חוסיין „מישטר פאשיסטי". באמצע שנות החמישים היו בגדה הפגנות זועמות בגלל כוונתו של חוסיין להצטרף לברית־בגראד — גוש פרו־בריטי ופרו־אמריקאי — שעוררה התנגדות בקרב כל הלאומנים הערביים במיוחד התיכון. בעת פיזור המהומות על־ידי צבא ירדן, נהרגו שלושה מתושבי המחנה.

אבו־לבאן מדבר בהתרגשות. הוא זוכר את כל הפרטים כאילו היה נוכח בכל המאורעות האלה. הוא מכיר היטב את ההיסטוריה של העם הפלסטיני.

במשך כל זמן השיחה מתרוצצים מחוץ למועדון זאטוטים. אחדים זורקים מדי פעם אבן לעבר החלונות. הצעירים בפנים מסבירים בחיוך, כי הילדים למדו לא לאהוב כל זר המגיע למחנה.

ב־1956, סמוך למילחמת סיני היתה פעולת־תגמול של צה"ל בכפר הסמוך חוסאן. בפעולה זו נהרסה תחנת־המישטרה בחוסאן על־ידי יחידה 101. תושבי דהיישה יודעים לספר על הרוג אחד מבין התושבים המקומיים.

1967, מילחמת ששת הימים. תושבי הכפר ישבו והאזינו לאחמד סעיד, הקריין המצרי בקול קהיר, שסיפר על נצחון הכוחות הערביים, והבטיח שבעוד זמן קצר יושלכו כל היהודים לים. זמן קצר לאחר מכן הופיע כוח־שיריון בשערי מחנה־הפליטים.

התושבים, שהיו עסוקים בימי המילחמה בעזרה לחיילי הלגיון, והילדים הקטנים — מספר יוסף אבו־לבאן, שהיה אז בן 10 — נשאו על ראשיהם ג'ריקאנים של מים לחיילים.

הם חשבו לתומם כי טור־הטנקים שייך כנראה לאחד הצבאות הערביים, שעל־פי השמועה באו לעזור לליגיונרים במילחמתם נגד הישראלים. כך קרה שכוחות צה"ל שנכנסו לכפר, נתקבלו בלחם ומים.

במשך שנתיים היה מחנה־הפליטים שקט לחלוטין, עד שהתחילו „בעיות". ב־1969 זרקו אנשי חולית פת"ח פצצה על רכב צבאי סמוך לדהיישה. בתוך זמן קצר הגיעו הבולדוזרים הישראלים, כלים כבדים שהפכו מאז דבר שבשיגרה, והרסו שלושה בתים. המיגרש הגדול שבו עמדו פעם הבתים משמש כיום כמיגרש־משחקים לילדי דהיישה.

הצעירים סביב השולחן הקשיבו בשקט. איש לא הוציא הגה מפיו. הרעש היחידי הוא של הילדים הקטנים, שהתאספו מחוץ לחדר. אחרי כחצי שעה של שיחה, הביא מישהו מגש גדול עם שתיה קרה.

תמיד בלילה

יוסף אבן־לבאן המשיך לספר. הוא מלווה את דבריו בתנועות ידיים. הוא מעורה בפוליטיקה ובניבכי הפלגים השונים באש"ף, לא פחות מאשר בהיסטוריה הפלסטינית. הוא אינו צועק, מדבר בשקט ובכבוד. קשה להבחין בשינאה בדבריו.

בסמוך למחנה־הפליטים יש מחצבה גדולה, הנמצאת בבעלות ערבי־קש ויהודי. הצעירים מספרים, כי המחצבה גורמת להם סבל רב. הכפר מכוסה באופן קבוע בענן אבק, הגורם לכולם בעיות־נשימה. הם מספרים, כי בכל יום בצהריים נערך פיצוץ דינמיט במחצבה, ואבנים מועפות על בתי המחנה. רוב הבתים סדוקים, והם טוענים כי זו תוצאה ישירה של הפיצוצים. הכל בטוחים, כי בדרך זו מקווים הישראלים לאלץ אותם לעזוב את המקום. דהיישה היא אחד המקומות הפעילים בגדה. בכל תאריך היסטורי בתולדות העם הפלסטיני היו שם הפגנות. התושבים פטריוטים מאוד למקום, והם טוענים — כי גם אילו היתה להם אפשרות, לא היו עוזבים את המחנה. הם מרגישים קירבה רבה ואחדות עם כלל תושבי הגדה המערבית, ומצהירים שהנציג היחיד שלהם הוא אש"ף. הם אומרים זאת ללא כל הסתייגויות.

רבים מתושבי המקום עצורים לתקופות שונות. בימים אלה נמצאים יותר ממאתיים צעירים במעצר, כמאה מהם אסירים לתקופות ארוכות.

בכל לילה, הם מספרים, כאילו מוסיפים עוד פרט של שיגרה, מגיעים למקום לובשי־מדים, ונערכים מעצרים וחיפושים. תמיד בלילה, בין חצות וזריחת השמש.

הם אינם רוצים שהישראלים ישימו עליהם תווית של טרוריסטים. הם מודים כי זריקת אבנים לא תועיל במיוחד להקמת המדינה הפלסטינית הנכספת, אך טוענים כי זו הדרך היחידה של הילדים לבטא זהותם הלאומית.

וכך קרה מה שקרה בינם ובין המתנחלים לפני כשבועיים. אוטובוס ישראלי עבר, ככלל יום, על הכביש הראשי. מישהו, שלדעתם הוא פרובוקטור מושתל או מטורף, החל זורק אבנים על האוטובוס.

המתנחלים ירדו מן האוטובוס, מספרים הצעירים, והתחילו לרוץ פנימה לתוך המחנה, כשהם יורים ומשליכים אבנים. אחרי זמן קצר הגיעו

מישפחת הפצועה מתגוררת בבית קטן, שאותו ב־נה אבי־המישפחה בסמוך לחדרון הקטן שנבנה על־ידי אונר"א. במשך היום מערימים את כל המיזרונים בצד החדר, כדי שאפשר יהיה לעבור. זקנות בתילבושת מסורתית. בתמונה: שתי

מבצע מאחץ חקור

מקרר
ווסטינגהאוז
חינם

אחד מכל 25 רוכשי מקררי ווסטינגהאוז-
יקבל את כספו חזרה!

כל הרוכש מקרר ווסטינגהאוז היום
זכאי להשתתף בהגרלה. אולי
תקבל אותו חינם!

ההקפאה במקררי "ווסטינגהאוז"
האמריקאים של אלקטרה,
היא הקפאת NO FROST.
שיטה זו הומצאה באמריקה, ומיושמת
שנים רבות במקררי היוקרה "ווסטינגהאוז".
שנים של נסיון ושכלול
הביאו אותה לידי שלמות.
כשאתה קונה מקרר אמריקאי באלקטרה,
אינך עובר "חבלי לידה" של יצרנים
שרק עכשיו "גילו" את שיטת NO FROST.
ולמעשה לומדים אותה על חשבונך.
באלקטרה **האספקה מידית** והעיקר:
יש לך מקרר לכל החיים, עם השרות
המצויין של אלקטרה.

ההגרלה בפיקוח רואה חשבון החברה,
יועץ משפטי, נציגי החברה
ונציגי משרד הפרסום.
ההשתתפות אסורה על עובדי
חברת אלקטרה ומשרד הפרסום.
המבצע: עד סוף יוני
(בכפוף לתקנון המבצע).

מודעה זו אושרה ע"י משרד הפרסום

Westinghouse

אלקטרה
מקבוצת כלל תעשיות

אלקטרה

להשיג בסניפי אלקטרה והמפיצים הנבחרים. סניף ת"א: דיזנגוף סנטר, טל' 03-298987/8/9. סניף חיפה: רח' הרצל 18/20, טל' 04-670870; 04-670009. סניף נתניה: שד' בנימין 18, טל' 33133, 053-33486. סניף ירושלים: מרכז כלל, טל' 227852, 02-222475. סניף באר-שבע: רח' קק"ל 132, טל' 057-72211. סניף אילת: מרכז מסחרי ע"ש רכטר, טל' 059-72933.

יוון: מלינה מרקורי האמיתית

כלי־התיקשורת בישראל נוטים להתייחס לשרת־התרבות והמדע היוונית, מלינה מרקורי, בעויינות המהולה בשוביניזם גברי: אשה, כוכבת קולנוע, סוציאליסטית ים־תיכונית, אולי האנטי־תזה המוחלטת של גדעון פת. אליעזר שוסטק ויצחק מודעי.

ביקורה האחרון בבריטניה חיזק את התדמית הזאת. מלינה העזה לדרוש מהבריטים להחזיר ליוון את שכיות החמדה, הפסלים והמימצאים הארכיאולוגיים הגנובים.

גם הבריטים עצמם התייחסו אליה בליגלוג סלחני. הם קנו את הסחורה מהכובש התורכי המושחת, בחצי חינם, לפני שנים רבות. החזרת האוצרות תיצור תקדים, שעלול לחסל את המוסיאון הבריטי, שהוא, כדברי הפילוסוף המנוח ברטראנד ראסל „סוחר עתיר־יוקרה בחפצים גנובים".

מרקורי לא הירפתה. היא רגילה במאבקים קשים, כמעט אבודים, והיא גם מודעת לעובדה שהפעם אין לה כל סיכוי. את המטרה העיקרית, הדגשת שייכותם של אוצרות־התרבות האלה ליוון, היא הצליחה להשיג. היוקרה שצברה בתוך יוון תסייע לה להוציא לפועל כמה מתוכניותיה השאפתניות בתחומי המדע, האומנות והתרבות.

נציגת פיראוס, מלינה מרקורי נולדה סוציאליסטית. היא סיפרה לעיתונאי הבריטי בארי כהן, ש„ינקה את הפוליטיקה עם חלב אמה". סבה היה ראש עיריית אתונה, ואביה כיהן שנים רבות כנציג השמאל בפרלמנט היווני.

ההפיכה של הקולונלים ב־1967 מצאה את מרקורי בסיור בארצות־הברית. היא נצלה את המוניטין שלה ככוכבת קולנוע מפורסמת, כדי לתקוף את המישטר הפאשיסטי בכל הזדמנות, ולארגן את מיטב האמנים בעולם לפעולות־מחאה נגד התעללות בעצירים הפוליטיים הרבים.

הקולונלים שללו ממלינה מרקורי את אזרחותה היוונית, החרימו את רכושה וניסו להתנקש בחייה. עם נפילתם ב־1974, שבה מרקורי ליוון, היתה בין מייסדי פאסוק הסוציאליסטית, ותוך שלוש שנים נבחרה לפרלמנט היווני כנציגת פיראוס המאוכלסת בפועלים פשוטים, מעוטי־הכנסה.

מאז נצחון פאסוק ב־1981, מכהנת מרקורי כשרת־החינוך־והתרבות, והיא אחראית גם לאגף־העתיקות. „ליוונים," אמרה מרקורי לבארי כהן," הארכיאולוגיה מהווה חלק עצום מחיי־התרבות. כמעט כל חפירה מעלה מימצאים בעלי ערך רב, ולעיתים אין לנו תקציב, כדי לפצות את בעלי האדמות שבהן נמצאו האתרים."

מרקורי הקימה עשרות מועצות־תרבות, שבהן מכהנים פועלים, טכנאים ואיכרים לצד אמנים, בימאים ואנשי תרבות אחרים. מועצה בהרכב כזה מנהלת עתה גם את התיאטרון הלאומי של יוון.

אוניברסיטות פתוחות. מרקורי שואפת לבידור מסועף, ומקדישה מרץ ומשאבים לפיתוח חיי־התרבות בכל יוון, ולא רק באתונה. היא מתכננת העברת מירב תקציב מישרדה לרשויות המקומיות, כדי להבטיח את התפתחות חיי התיאטרון והתרבות גם באיזורים המרוחקים. היא מעדיפה חמישה מרכזי תיאטרון איזוריים — שיכללו גם בתי־ספר לדרמה — על תיאטרון יוקרתי אחד בבירה, שישרת רק את האליטות.

שיטות אלה יחסכו הרבה ביורוקראטיה ריכוזית, ויאפשרו התאמת התכנים וסיגנון־הפעילות לתנאים המקומיים.

מאז כניסתה לתפקיד הצליחה מרקורי לייסד שלוש אוניברסיטות פתוחות, השוקדות על חינוך מבוגרים, עם דגש מיוחד על ארכיאולוגיה, וערכי תרבות הלניים.

כינוס הים התיכון. מרקורי מגלה, כמובן, עניין מיוחד בקולנוע. התקציב לעידוד התעשייה המקומית גדל פי 20 מאז 1981. מלינה מרקורי מאמינה שהמסר המיוחד, הים־תיכוני־אירופי־סוציאליסטי של רוב יוצרי הקולנוע היווניים, ניב יצירות־איכות מובחרות.

מרקורי דוחה בבוז את ההאשמות כאילו היא שובניסטית הלנית ותומכת בבדלנות יוונית. מישרדה עומד לארגן כינוס תרבותי גדול של כל עמי הים־תיכון, ובמרכזו פגישה עם שרי־התרבות האירופיים. היא עומדת בקשר הדוק עם עמיתה הצרפתי, ז'אק לאנג, ומאמינה שכל עם חייב לפתח את תרבותו מתוך מגע מתמיד ופורה עם העולם כולו.

שרת תרבות מרקורי
לא שובניסטית הלנית

שגרירות שקרנית

הגברת פראנסס נילי, נציגה בכירה של אירגון הידידים הקווייקרי, דיווחה השבוע לעולם קטן על מדיניות ההשמצות של שגרירות ישראל בוושינגטון כלפי מחנה־השלום.

לפני כשבועיים תידרכה מחלקת־ההסברה של השגרירות קבוצה של יהודים מקומיים. הנושא: ביקורו של פעיל־שלום בכיר בוושינגטון, שנמנה עם הנהלת של"י המאוחדת.

וכך תיאר פקיד השגרירות את של"י: מדובר במיפלגה קומוניסטית לכל דבר, המתנגדת לרק"ח אך ורק בנושא הסובייטי. של"י היא איחוד של קומוניסטים מושבעים ועוד עורך עיתון אחד (הכוונה, כנראה, לאורי אבנרי), שעניינו היחיד הוא לעודד פורנוגראפיה."

סתם שקר קטן ומבחיל, קטן בממדיו לעומת הכזב הקולוסאלי של „שלום הגליל".

עם זאת, מתעוררת כאן שאלה עקרונית חמורה ביותר. לפחות יש לנו כאן עסק עם פקיד קטן ומטומטם. חבריו המתוחכמים יותר דווקא מנצלים את הופעות פעיליי־השלום, כדי למכור לעולם את „ישראל האחרת". אבל בכל מיקרה, מתכחשת הנציגות הרישמית לתפקידה העיקרי, ומשמיצה אורחים ישראליים העושים בחו"ל, תחת להגן עליהם.

אסיר סוניל קאנטי
כל השערות נתלשו

האם הוא־חי? במחצית השנה הראשונה למעצרו לא המישפחה בשום מידע אודותיו, ולא ידעה כלל את מקום הי בינואר 1982 ביקר אותו אחיו. סוניל לא היה מסוגל ללכת, נתלש ברובו, והוא סיפר שעונה לעיתים תכופות, תוך ש בהלם חשמלי (שיטה החביבה על מענים בכל העולם. די מארצות־הברית ומנורווגיה מספרים, שאמצעי זה הוא פופו גם בקרב חוקרי המוסד כלפי עצירים פלסטיניים בלבנון).

מאז עברה שנה ומחצה, ואיש לא הורשה לבקר את כ מכריו ובני מישפחתו חוששים לחייו.

דרום־אפריקה: התליינים בפעולה

שלושה לוחמי חירות שחורים, חברי הקונגרס האפר הלאומי עלו השבוע לגרדום. שלושת הנדונים תקפו מ צבאיות ומישטרתיות בדרום־אפריקה, כחלק ממאבק עמם ל ונגד האפלייה הגיזעית.

סינון מוגוריין, ג'די מוסולולי ומארכוס מוטאנג, כולם ב העשרים של חייהם, יתייצבו לפני התליין, שיבצע רצח מי בשירות האפרטהייד.

המונח „רצח מישפטי" אינו לתפארת המליצה. ש הנרונים לא הורשו להעיד ב„מישפט". נציג־ההגנה ניסה ל את הודאות־הנאשמים, והודיע שהוא יכול להוכיח שהם קשות בהלם־חשמלי ובמכות. הסניגור לא הורשה להמצי ההוכחות, וההודאות נתקבלו על־ידי השופטים. שלושה נא אחרים, שנדונו אף הם למוות, זכו ל„המתקת" ע למאסר־עולם. בדרום אפריקה הכוונה באמת לשהות בכלא ע מותו של הנדון.

המזכיר הכללי של הקונגרס, אלפרד נזו, הוקיע פיסקי־הדין, וגינה את שליטי דרום־אפריקה הצמאים לדם. ו ההיסטורי מורה, כמובן, שגורי־דין כאלה לא הצליחו מעולם תנועת־שיחרור כלשהי.

חבל שראשי אירגוני מחתרת לשעבר, כמו מנחם בגין ו שמיר, המנהלים כיום את מדיניות־החוץ הישראלית, אינם נ להסביר אמת פשוטה זו לידידי־נפשם בפרטוריה.

בנגלה־דש: אסיר־המצפון

קוראי עולם קטן מכירים את המדור אסירי המצפון ביזמון הלונדוני טיימס, המוקדש לאסירים פוליטיים, בדרך כלל ללא מישפט הוגן, ככל רחבי העולם. מטבע הדברים הוקדשו מדורים רבים לאסירים פוליטיים בגוש המיזרחי, בעיקר בברית־המועצות ובצ'כוסלובאקיה, אבל לא נגרע חלקן של ארצות אמ המרכזית והדרומית, מדינות העולם השלישי בכלל, ארצות־ערב והגדה המערבית הכבושה.

השבוע מתארת סופרת טיימס את גורלו של עיתונאי מבנגלה־דש, סוניל קאנטי דר, הכלוא מיוני 1981, מבלי שהוג רישמית בעבירה כלשהי.

סוניל בן ה־37 הוא גם עובד סוציאלי, וכתבותיו מנו בסיגנון בוטה ואמיץ. הוא לא חסך את שבט ביקורתו בנגלה־דש, שפגע בזכויות־האדם ועינה אזרחים רבים חלקי־המדינה. סוניל התפרסם במיוחד בזכות סידרת מא שהתמקדה בפרשיות שחיתות בבית־החולים הממשלתי ב ראנגמאטי. לא רק הטיפול הרשלני ותנאי־התברואה הי הוקעו במאמריו של סוניל. העיתונאי הגדיל לעשות מש פרשת־שחיתות ומעילה בכספים שנועדו לקניית מזון ל שפזים בבית־החולים.

רק שעתיים מכאן - יוון. כמובן!

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

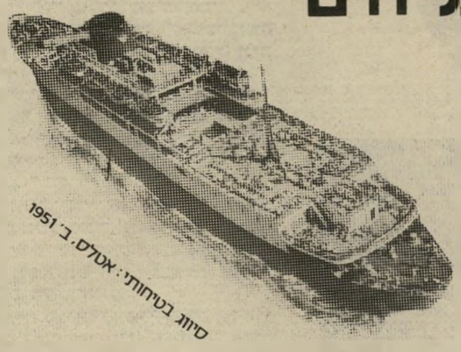
OLYMPIC AIRWAYS אולימפיק יוס-יוס ב-8:50 בבוקר

העשוי התיירותי המובחר

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"

7 ימים על הים

מ- $480

סיווג בטיחותי: אטלס, ב' 1951

שייט באונית פאר, נוף מרתק של מים ושמים, 6 ארוחות ביום (גם מזנון חצות), סיפוני שיזוף, קאזינו, סאונה, 7 סיפונים, קוקטיילים, דיסקוטק, קולנוע, שעורי התעמלות, 3 בריכות שחיה, בינגו, תזמורת, צוות הווי, נשף תחפושות, משחקים, חנות פטורת־מכס, מספרה מיזוג אויר מלא בכל התאים.

המסלול: חיפה – פאטמוס – קוסדאסי (תורכיה) – פיראוס (אתונה) – רודוס – אלכסנדריה – פורט־סעיד – אשדוד – חיפה.

הפלגה בכל יום שישי מחיפה

תנאי תשלום מיוחדים לבעלי כרטיסי אשראי, ויזה, דיינרס-קלאב וישראכרט.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:

אלאלוף ושות'-ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל. 622591, 615283. חיפה: היאט 6, טל. 671742. אשדוד: הנמל, ביתן 16, טל. 34541

רכב ביבוא אישי בשיטת טוס-הפלג

ההפלגות בקו ונציה

לאור הבקוש ההולך וגובר לקנית רכב ביבוא אישי יחד עם טיול באירופה הכנו עבורך תוכנית חדשה המעניקה אפשרויות מגוונות של טיולים באירופה יחד עם רכישת רכב.

פרטים בכל משרדי הנסיעות ואצל:

הטבות שאנו מעניקים

- הסדרת טיסות אל מרכזי הרכב האירופיים.
- הפלגה עם מכוניתך החדשה באוניה "סול אולימפיה" מונציה לחיפה.
- ייעוץ והכוונה בהזמנת רכב.

יתרונות התוכנית

- מימון חלק נכבד מהטיול ע"י הרווח ברכישת הרכב.
- המכונית שתרכוש תהא בסטנדרד אירופאי גבוה.
- זמנים קצרים לאספקת המכונית.
- שילוב של טיול באירופה במכוניתך החדשה והפלגה מהנה בים התיכון.

אולימפיה - שנת בניה 1967 דרגת סיווג בטיחותית א'.

י. כספי בע"מ סוכנים כלליים.

חיפה - רח' העצמאות 76, טל: 674444, תל־אביב - רח' בן יהודה 1, טל: 664902, 655749, ירושלים - רח' ינאי 4, טל: 244266, 247315.

אנשים בעולם

הנסיך פיטר: קוצים בישבן

הילדון החמוד הזה בן ה־5 הוא יצור עליז בדרך כלל. אלא שהפרוטוקול אינו מרשה לו מה שכל אמא טובה מרשה לילד בגיל כזה. בעת תחרות רכיבה שנערכה בבאדמינטון, ניסתה אמו, הנסיכה **אן**, להחזיקו במקום אחד באורך־רוח לא יתואר. כי הנסיך הקטן **פיטר** לא התרשם ביותר מן הרוכבים, יצא מתוך השורה והחל משחק עם עצמו בדרך מקובלת לגילו: תחילה הוריד את כובעו ויצא מן השורה. אחר כך התחיל לעשות פרצופים, ולבסוף מצא מקל ועשה לו רובה. מעניין ממי שאב את כל המרץ הזה — מהוריו, או מדודתו, הנסיכה **מרגרט**?

טרי מור:
הייתי אשתו הסודית
של האוורד יוז

ב־5 באפריל 1976 מת במטוס שהביאו מאקפולקו ליוסטון, אחד המיליארדרים העשירים והמיסתוריים בעולם — **האוורד יוז**. במשך שנים לא הראה פניו בציבור, והשמועות הילכו אימים בדבר היותו כבול בניגוד לרצונו, על־ידי יורשים מיסתוריים וכיוצא באלה. המיסתורין לא נחשף לחלוטין עד עצם היום הזה, אבל לאט־לאט מתבררים פרטים על האיש שהיה מוקף באפשרויות אך בודד בצורה מוזרה. השחקנית **טרי מור** בת ה־51 הגיחה מפינתה בלוס־אנג'לס והודיעה קבל עם ועדה: „אני אשתו הסודית של האוורד יוז! אני תובעת לממש את חלקי בירושה, לא למען הכסף כי אם למען יושרי ושמי הטוב."

ואומנם, בית־המישפט שלפניו התבררה תביעת יורשיו של יוז, הכיר בה יחד עם **אלה ריים** ו**ג'ין פיטרס**, נשותיו־לשעבר של יוז, דודניות, בן, שילטונות־המס והמורמונים, כולם שותפים לירושה בת 2 וחצי מיליארד דולר.

לפי עדותה של מור, נישאו השניים ב־1949, ומעולם לא התגרשו משום שלשניהם, כמורמונים, מותר להינשא בשנית ואין חטא הביגמיה תופס אצל חברי כת זו.

בראיון מיוחד לעיתון הצרפתי פארי מאץ' גילתה טרי, כי הכירה את יוז כשהיתה בת 16. רק כמה שנים אחר כך התוודה לפניה כי התאהב בה כשראה את סירטה חזרה באוקטובר. האם התאהבה בו ממבט ראשון? „לא," אומרת טרי. להיפך, הוא נראה לה זקן. סוף־סוף היה מבוגר ממנה ב־23 שנים.

אבל האהבה באה באיחור, ורווקא דרך הטלפון. בשיחות ארוכות לתוך הלילה מצאה טרי את עצמה מוקסמת מגבר שהאמין שהוא כמעט גילגולו הנכון של ג'יימס בונד.

הנסיך אלברט: יפה שתיקה ליפה

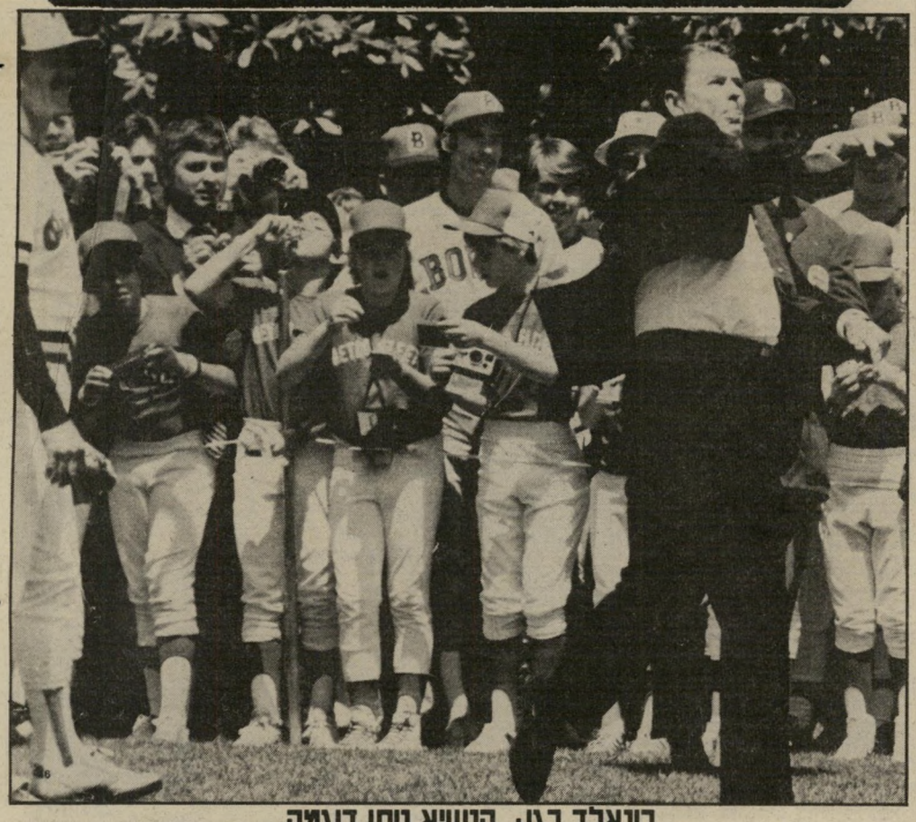
למרות שמלכות מונטה־קארלו ביקשה מן השמיים יום יפה לתאריך מירוץ הגראנד פרי, ירד גשם וכמה נהגים הסתבכו. לעומת זאת, התנהג הנסיך **אלברט**, בנם של **גריים** ו**רנייה**, בצורה רומנטית ומצא לו פינה רגועה להתייחד בה עם יפהפיה שאת שמה ותוארה אין יודעים.

דייוויד בואי: השבוי התארח אצל שוביו

אין ספק כי שני האנשים שבתמונה הם יריבים מושבעים: **דייוויד בואי** מגלם קצין בריטי בשבי היפאנים במילחמת העולם, בסירטו של **נאגיסה אושימה** חג מולד שמח, מיסטר לורנס ואילו **ריוקי סאקאמוטו**, מצידה השני של בת הלוויה, מגלם את הקולונל היפאני ששבה אותו. במציאות הלך בואי להיות אורח־הכבוד בקבלת־פנים מפוארת ביותר שערכה המישלחת היפאנית אחרי הקרנת הסרט בפסטיבל הסרטים בקאן. כך קרה שהשבוי הלך לאכול אצל שובו — אוכל שהוטס במיוחד מיפאן.

אנשים בעולם

רונאלד רגן: הנשיא נותן דוגמה

אלוף חדש בחרה לה נבחרת השחקנים הלאומיים מיקצועיים. שליחתן של כל הנבחרות מקרב שחקני הבייסבול החובבים בארצות־הברית. המשוגעים לספורט האמריקאי הלאומי סבורים, כי כל רצונו של תינוק היוצא מרחם אמו הוא להדוף את הכדור הסגלגל קדימה ובכל הכוח. הנבחרת פתחה את חודש הבייסבול הלאומי החובבני על המידשאה של הבית הלבן. **רונלד רגן** כיווץ שפתיו, חשק שיניו והשיק את הכדור. לרוץ אחריו כדי לקלוט אותו זה כבר עניין לאזרח הפשוט, בבגדים המתאימים למישחק.

מי מין ואיזאבל הופר: לאהוב את האחת זה לאהוב את האחרת

מבחינה חיצונית הן נראות כמו שתי אחיות. **למיר־מיר ואיזאבל הופר** אותו החיוורון בפנים, אותם תווים עדינים, אותו עידון של הגוף ואותו חיוך של אי־איכפתיות לכל הרעש המתחולל סביבן. שתיהן כוכבות אהובות בארצן, אלילות של הבר הצרפתי. כל אחת לחוד אינה סובלת מחוסר־עבודה, ואולי אף להיפך — ישנן תקופות שכל אחת מהן נראית אפילו יותר מדי על הבר.

אך בפעם הראשונה היתה זו בימאית, **דיאן קריס**, שהחליטה לתת לשתיהן הזדמנות משותפת, בסיפור־ידידות בין שתי נשים. עד מהרה הפכה בימת־הצילומים למקום חגיגה. השתיים התיידדו במהירות הברק, כאילו הכירו זו את זו מאז ומעולם. הן הגיבו זו לזו כאילו החליפו ביניהן מוחות וקראו זו את מחשבותיה של זו. כל חוויה רגילה הפכה למקור שעשוע בצוותא, וכל בדיחה היתה לרעמי־צחוק. אך לאמיתו של דבר, נמשכה החגיגה כל זמן שנמשכה ההסרטה. „כי אומנם באופן פיסי," אומרת איזאבל „אנו דומות זו לזו כמו אחיות, אבל חיינו שונים לחלוטין."

כעת, אחרי סיום הסרט, נראה לשתיים כי חל **טילטול** מה בין תפקידיהן בסרט וחייהן במציאות, מה עוד שתפקידיהן נתפרו לפי מידותיהן ותכונותיהן. עכשיו הגיע העת לברר כל אחת לעצמה מי היא, בעצם.

לורה דל־סול: להיות כרמן על הבד זה להיות כרמן לפני ואחרי

בת 21, „ביילאורה" מיקצועית. זה הכינוי הניתן בספרד לרקדנית ספרדיה אופיינית. זאת היא **לורה דל־סול**, המגלמת את כרמן של **קארלוס סאורה ואנתוניו גאדס**.

זאת היא כרמן שונה מאשר היכרנו על בימת־האופרה, בעיקר משום שהיא בשר ודם. אמיתית כל־כך עד שקשה להבחין מתי נגמרת לורה ומתחילה כרמן. זאת בדיוק היתה כוונתם של סאורה הבימאי וגאדס הכוריאוגרף, שתרו את ספרד לאורך ולרוחב כדי למצוא נערה שלא רק תדע לרקוד כי אם תהיה כרמן. ולהיות כרמן, לדבריו של סאורה, זה להיות אשה יפהפיה, אנדלוסית, שחורת־שיער, בעלת שפתיים עבות ועיני איילה כהות. ואמנם, חיצונית דומה לורה דל־סול לתיאורו של סאורה.

רק מכונת כביסה אחת דומה ל־ AEG בלה...

אלעזר מרסומאים.

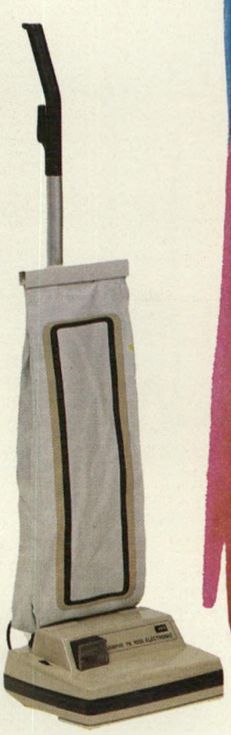
... AEG בלה!

מדוע מנסים למכור לכם מכונות כביסה
"... כמו בלה..." או ".. דומה לא.א.ג...."?
כיוון שכולם מכירים בעליונות
האיכותית והטכנולוגית של מכונת
הכביסה A.E.G. - בלה.
ומנסים לחקותה - ללא הצלחה!
א.א.ג. - בלה עולה קצת יותר -
אך שווה הרבה הרבה יותר!

AEG

מסורת של איכות!

ל־A.E.G. מבחר מכשירי חשמל ביתיים נוספים העושים את החיים נוחים יותר: מייבשי כביסה, מדיחי כלים, שואבי אבק,
מפזרי חום, מיקסרים, מגהצים, טוסטרים ועוד ועוד. תוכלו להשיגם בחנויות המובחרות למכשירי חשמל.

שילוב של מראה רומנטי עם ציפוי חדשני לעץ.

מימין: חידוש! - עץ אלון ארוג כְּבֵד.

למעלה: רדיו-טייפ, אחד מן הפריטים של "מימד 75".

למטה: שילוב של עץ אשה ומשטחי פורמייקה.

מטבח עץ אלון מלא. עם ציפוי מגן חדשני השומר ע
מראה העץ הטבעי.

אנו מזמינים אותך אל אולמי התצוגה של פוֹנְקְנְפוֹל. אך, לפני כן, כדאי שתעשי סקר שוק ותראי מה מציעים לך המתחרים...
כך תוכלי להתרשם מן העליונות של פוֹנְקְנְפוֹל בתיכנון ובעיצוב מטבחים.

מטבחי פוֹנְקְנְפוֹל מיוצרים למעלה מ-90 שנה, כאשר הקו המנחה הוא התייעצות מתמדת עם עקרות הבית לשם יצירת מטבחים הנוחים והשימושים ביותר. לכן, זוכים מטבחי פוֹנְקְנְפוֹל בפרסים ובתארים שונים בתחרויות עיצוב מטבחים באירופה ובארה"ב.

בואי לראות ולגעת בפרטי הפרטים של מטבחי פוֹנְקְנְפוֹל. מובטחות לך כמה הפתעות.

מטבחי פוֹנְקְנְפוֹל מצופים גם בגבם למניעת לחות. יש להם מדפים המותאמים לפי רצונך באמצעות מערכת נקבים סמויים הנאטמים בפני ליכלוך כאשר אינם בשימוש.

מטבחי פוֹנְקְנְפוֹל עומדים על רגליות מתכת מתכווננות המאפשרות כוון גובה משטח העבודה בין 74 ל-90 ס"מ. הפנל הקדמי נצמד במגנטים ומאפשר פתיחה קלה לשם נקוי.

poggenpohl

פתחי וסגרי את הדלתות והרגישי בפעולתם הרכה והמושלמת של הצירים. ראי את הניצול המושלם של נפח הארונות. ואם תרצי תוכלי גם להנות מצלילי הרדיו-טייפ המותקן בארון המטבח לפי בקשתך.

מטבחי פוֹגֶנפוֹל מותאמים למכשירי חשמל הבנויים בתוך הארונות מתוצרת המפעלים המוליכים באירופה ובישראל.

מטבח שאת חייבת לראותו הוא "מימד 75" המטבח החדיש בעולם. רעיון מבריק וגאוני בפשטותו שקשה לתארו במילים.

לפוֹגֶנפוֹל 26 סוגי מטבחים שונים מעץ דובדבן, יסמין, אֵשֶׁה, אלון, מהגוני, עץ צבוע, פורמייקה ושלובי עץ ופורמייקה. חידוש הוא עץ אלון ארוג כְּבֵד.

מבחר הדגמים, הצבעים והחמרים מאפשר יצירת יותר מ-200 אפשרויות שאחת מהן ודאי תהיה המטבח עליו חלמת.

צוות התכנון של פוֹגֶנפוֹל יתן לך שרות חינם ויפקח על ההרכבה בביתך עד לפרט האחרון.

לפוֹגֶנפוֹל גם 18 מערכות שונות של ארונות לחדרי אמבטיה עם כיורים יצוקים הניתנות להתאמה לפי דרישת הלקוח.

פוֹגֶנפוֹל - עיצוב שצריך לראות - איכות שצריך לגעת!

אולמי התצוגה: רמת-השרון, סוקולוב 93, טל. 03/494036.

"קולגייט"-מי שמכיר משחת שניים טובה יותר-שיפתח את הפה ...!

בדיקות קליניות הוכיחו, שמשחת השניים קולגייט, היא אחת המשחות הטובות והיעילות ביותר לבריאות השניים, לנשימה רעננה ולחיוך זוהר ובוטח.

משחת השניים קולגייט, מכילה M.F.P פלואוריד המסייע בחיסון אמאיל השן נגד חומצות הגורמות לעששת ולרקבון השניים.

אגודת רופאי השניים הבריטית, מאשרת כי משחת שניים המכילה פלואוריד מסייעת במניעת רקבון השניים. משחת השניים קולגייט + M.F.P פלואוריד עונה על הדרישות והיא בעלת ערך משמעותי כחלק מתכנית קפדנית וכוללת של טיפול בשניים.

מחקרים הוכיחו כי השמוש במשחת שניים קולגייט עם M.F.P פלואוריד חשובה במיוחד לילדים, ולשמירה על בריאות השניים אצל מבוגרים.

הצטרפו אל מליוני האנשים ברחבי העולם אשר הפכו את קולגייט למשחת השניים הנמכרת ביותר בעולם כולו.

מאמרים שיווקיים בתשלום

בתביעה חסרת־תקדים להגדלת מזונות, טוענת אשת קצין־החבלה הראשי של המישטרה: בעלי מכר חומרי חבלה שהוא היה ממונה על השמדתם

אשת החבלן

במשך 31 השנים שרב־פקד בדימוס יוסף חכים שירת כחבלן־המישטרה, הוא פירק מיטעני־חבלה רבים, ואפילו טילי אוויר־אוויר. הוא הצליח לנטרל מנגנונים מסוכנים מבלי לאבד אפילו אצבע אחת.

פצצה אחת בלבד הוא לא פירק, וזו התפוצצה השבוע, בעוצמה רבה ובהפתעה גמורה.

„למרות עושרו הרב, לי הוא נותן ברוב חוצפתו רק 50 שקל (500 לירות) לחודש! זאת בעת שנטש אותי ואת חמשת ילדיי, ואני נאלצתי לצאת לעבודה במשק־בית, כדי לפרנס את ילדינו.

בתביעה להגדלת מזונות ציינה ריבקה חכים, בין היתר:

התחתנו ב־1946. בשנת 1968 נטש יוסף חכים אותי ואת חמשת הילדים הקטנים שלנו, ועבר להתגורר עם אשה בשם שרה אורבך. הוא הכיר את שרה אורבך מ־1956, בעת שהיתה נשואה, ובאותו עת היו קשריו איתה קרובים ביותר. הוא עזר לה להתגרש מבעלה.

מאז 1968 המשיך בעלי לקיים יחסי־אישות איתי, ואחרי זמן־מה היה חוזר אל אהובתו, שרה אורבך.

בכל אותה התקופה, שאני והילדים סבלנו חרפת רעב, היה חי יוסף חכים חיי־מותרות עם אהובתו.

עד כאן קטע מכתב־התביעה.

האשה גם סיפרה, שלאחרונה חלה הרעה במצב בריאותה, והיא נאלצה להפסיק את עבודתה. לכן נותרה במחסור, ואף הגיעה כמעט לחרפת־רעב.

ריבקה חכים סיפרה בתביעתה, שפנתה ליוסף חכים ודרשה שישלם לה מזונות, אולם הוא צחק לה ואמר שרי לה ב־50 השקלים לחודש — סכום שנקבע לפני שנים רבות ומעולם לא עודכן.

הרפתקה כמיקצוע

ליוסף חכים סיפר שהוא נולד בצרפת, להורים ממוצא סורי. אך לריבקה גירסה אחרת: בעלה הגיע לארץ בגיל רך מסוריה.

בגיל 13 התחיל חכים לעבוד עם אביו בפרדס בפתח־תיקווה. לצבא הב־ריטי התגייס ב־1940, ויצא למשימה למצריים.

כאן נערכה הפגישה הראשונה שלו עם עולם הסכנה וההרפתקה, שנמשכה יותר מארבעים שנה. חכים הצעיר התנדב להשתתף בקורס לסילוק פצצות.

אז הוא טרם ידע, כפי שההתבטא, שההרפתקה הזו „תהפוך למיקצוע שלי".

אחרי שלחם, לפי דבריו, ביוון, נפל בשבי הגרמנים. הוא נשלח יחד עם שבויים אחרים למחנות באוסטריה ומאוחר יותר לפולין.

בדרך הצליח להתחמק משומריו, הגיע עד לשטח שבו פעלו חיילי הצבא האדום.

אחרי המילחמה חזר חכים לפתח־תיקווה. השלב הבא היה הצטרפותו להגנה. השנה היתה 1947.

שנה אחרי קום המדינה הוצע לו להתגייס למישטרה כחבלן. צעדיו הראשונים כחבלן היו במישטרת מחוז תל־אביב.

בתל־אביב היה יוסף חכים חבלן ראשי של המחוז. במשך 21 שנה פירק חכים מיטעני־חבלה במחוז המרכז.

את החלק האחרון בקריירה המישטרתית שלו עשה כקצין־חבלה־ראשי במחוז הדרום.

יוסף חכים התלונן לא פעם באוזני ידידיו ומכריו שבעבר היה מיקצוע חבלן־המישטרה תפקיד אפור. „במשך התקופה הארוכה הזו, 21 שנים, לא הזמינו אותי אפילו ביום־עצמאות אחד לנשיא המדינה," התלונן חכים. מה היו הרגעים הקשים ביותר בקריירה שלו כחבלן?

רגע אחד כזה היה כשהוזמן לטפל בטילי אוויר־אוויר בנמל־התעופה לוד, בתקופת מילחמת סואץ. מטוס־קרב צרפתי נאלץ לבצע נחיתת־אונס מייד אחרי ההמראה. הטייסים הצליחו לעזוב את המטוס ולהתרחק בשלום. על המסלול נשאר רק המטוס שבתוכו טילים, שעמדו להתפוצץ בכל רגע.

חבלן המישטרה יוסף חכים ישב לבדו במשך שש שעות מול אחד הטילים במטוס, והצליח לפענח את סודותיו של כלי־הנשק הזה.

מעולם הוא לא עסק קודם בפירוק טילים.

אחרי שהטיל הראשון פורק, נוטרלו בקלות יתר הטילים שהיו במטוס. אחרי המיבצע הזה אמר חכים: „אומרים לי שאני בר־מזל, שיצאתי מהעניין בלי פגע. אך אני יודע שבמיקצוע החבלן אין די במזל".

הזוג המאושר רבקה וויוסף חכים במסיבה, לפני שנים. „הוא הלך וחזר, ושוב הלך לאשה אחרת, ושוב חזר אלי," סיפרה אשת החבלן־בדימוס. בשבוע שעבר הרגישה האשה החוקית שבעלה מסרב להגדיל את דמי המזונות, בסך 50 שקל.

לישון בשקט

פעם אחרת שבה היה קרוב למוות, היתה אחרי שעות עבודתו. ביולי 1980 עשה יוסף חכים את דרכו באחד הרחובות של רמת־גן. במיקרה עבר ליד אוטובוס אגד, שבתוכו נתגלה מיטען־חבלה.

למרות שהיה חשש שהמיטען עומד להתפוצץ בכל רגע, אחז בו חכים ורץ לחצר האחורית של אחד הבתים, שם

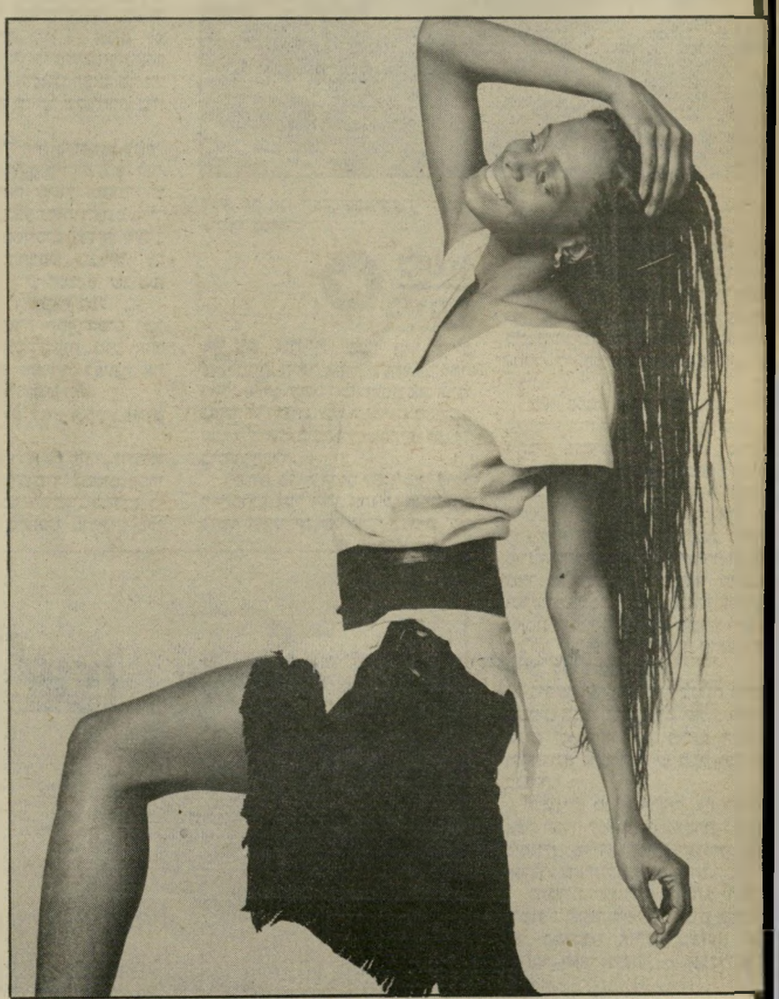
הידועה בציבור שרה אורבך, שוטרת לשעבר ביחידת ה־מישטרה בנמל התעופה בן־גוריון, שאיתה מתגורר יוסף חכים מזה 14 שנה. חכים הכיר אותה כשהיתה עדיין נשואה, טוענת האשה החוקית, שמסרבת עתה להסכים בקלות לגט.

„הדוגמניות לא

אומרת ארלין מדיסון, הדוגמנית הכושית שבאה לישראל והגונבת את ההצגות

פרישה מוקדמת „אין לי כוונות להיות דוגמנית עוד 10 שנים. אני אפרוש מן המסלול בגיל 24 ואפנה את מקומי לצעירות ויפות ממני. אני מפרגנת לדוגמניות אחרות ומעודדת צעירות ויפות לעלות למסלול," אומרת ארלין.

למה הן חוששות ממני – שואלת ארלין. „הרי אני שונה מהן ולא מהווה תחרות עבורן! אני בכלל רק אורחת כאן. זוהי הכנסת אורחים!" ארלין מהווה אטרקציה בכל תצוגת אופנה, שבה היא משתתפת.

גוף מהמם יש לשחורה היפהפיה בת ה־21. רגליים שלא נגמרות, חזה שופע, ושיער ארוך־ארוך, והעיקר – היא יודעת לרקוד בצורה שרק שחורים יודעים. אז מה הפלא שהדוגמניות הישראליות לא מפרגנות לה ומונעות ממנה להופיע?

הן לא מפרגנות לה, הן לא ידידותיות כלפיה. הן: דוגמניות־הצמרת הישראליות, הנחשבות לעילית במיקצוען. היא: ארלין מדיסון, דוגמנית כושית צעירה ויפה, המרשימה בתצוגות את כל רואיה וגונבת את ההצגה. לא חשוב מי מופיעה לצידה ומה גובהה — ארלין היא הסטאר.

גובהה 174 ס"מ, רגליה חטובות ולא נגמרות. החזה יחסית שופע, אחוריים עגלגלים, שיער ארוך־ארוך, עיניים שחורות ומרצדות, שפתיה מלאות מאוד ופניה חייכניות עם גומת חן.

הפצצה השחורה הזאת הגיעה לישראל ממש במיקרה. בלוס־אנג'לס, מקום מושבה הקבוע, פגשה לפני שישה שבועות את מעצב השיער הישראלי גילי גמליאלי. „נפגשנו במיספרה של בתיה ועליזה, היא מספרת. „גילי הסתכל עליי ולא הוריד עיניו ממני. בסוף גם תפש אומץ, ניגש אליי, והתחלנו לשוחח".

אחרי שיחה קצרה הוא אמר לה: את כל־כך יפה, למה שלא תבואי לישראל לדגמן? והיא השיבה לו: „באמת, למה לא?

שכחו השניים את התסרוקות והלכו לקנות כרטיס־טיסה.

יומיים אחרי כן באה ארלין לישראל.

ארלין מתארחת כרגע אצל בני־הזוג גמליאלי, וגם על כך יש ללשונות הרעות מה לומר. „אומרים עלי שאני אופר־גירל, כלומר האומנת של בתם. זה בהחלט לא נכון, על אף שאני מאוד אוהבת את מורן בת השנתיים ומטיילת עימה לעיתים."

ארלין, בעלת עור השוקולד הבוהק, נולדה בלוס־אנג'לס לאב אינדאני ואם מטכסס. יש לה 11 אחים ואחיות. אחות אחת היא דוגמנית, וארבע אחרות הן זמרות.

ארלין בת ה־21 עוסקת בדוגמנות כבר שלוש שנים. „פניתי לשטח הזה כי יש לי נתונים פיסיים, וגם מאוד מצא חן בעיניי החופש שבעבודה. אני

מפרגנות ליי"

שוקולד בישראל היא ארלין מדיסון, הייבוא האישי של גילי גמליאלי, שפגש אותהבארצות־הברית. ראה שיש בה פוטנציאל טוב של דוגמנית שתוכל להצליח בארץ. בתוך יומיים היא נחתה בישראל והתחילה לעבוד.

לא אוהבת שעות קבועות, בוודאי לא להיות כלואה במישרד.

„אני מאוד אוהבת את עבודת הדוגמנות. את המסלול, את הקהל, את חיוכיו ותגובותיו ואת מחיאות־הכפיים. בדוגמנות־צילום אני אוהבת את האפשרויות לשינוי הדמות."

בישראל ארלין כבר מועסקת כדוגמנית. יש לה לפחות שלוש תצוגות בשבוע.

„אני טיפוס חבורתי מטיבעי ואוהבת אנשים, וקצת קשה לי להבין את יחסן הקר והאדיש של הדוגמניות אליי? ממה הן חוששות, ממה הן פוחדות? הרי אני אחרת, ואני לא מהווה תחרות לגביהן.

„אני יודעת שאני בולטת על המסלול גם בצבע עורי וגם בצורת הילוכי המרקד. כן, למדתי הרבה שנים ריקוד קלאסי, בלט וסטפס. אני מרגישה חופשיה על הבימה, ולעתים, כשהמו־סיקה מתאימה, אני פשוט רוקדת בלי לחשוב מה יגידו.

„זה אצלי בדם, הן לא מבינות את זה. זה לא כדי למשוך תשומת־לב. בכלל באמריקה דוגמניות חייבות לדעת לרקוד.

אחרי התצוגה הגדולה של גרשון בר שהיתה לי בהילטון, באו אל מאחורי הקלעים אנשים שלא הכרתי ונתנו לי המון קומפלימנטים, וזה היה מאוד נעים. לפחות יש לי פידבאק מהקהל האוהד.

אופי של ציפור

„בעלי חבורת־האופנה מתייחסים אלי יפה, וידוע לי על מיקרה אחד שבהם פנתה דוגמנית אל בעלי־החברה וביקשה שלא יזמנו אותי, כי אני לא דוגמנית ולא מקצועית.

„הופניתי גם אל מארגנת־תצוגות אחת, והיא אמרה לי: יש לי כבר כושית אחת בצוות הדוגמניות, לא צריך יותר.

„נכון שבישראל אני לא מרוויחה כמו באמריקה, אבל טוב לי כאן. מזג האוויר נעים, ואני פוגשת גם אנשים נחמדים.

„בארצות־הברית אני מקבלת 55 דולר לתצוגה ו־25 דולר לשעת חזרות, שברדך־כלל נמשכת שעתיים. לפעמים, אם זה שאו גדול, אני מקבלת גם 150 דולר לערב. פה, מכיוון שעדיין לא מכירים אותי, אני מקבלת 2500 שקל לתצוגה.

„שרית דמיר, שהיא דוגמנית וכוריאוגרפית, מאוד מפרגנת לי, ומזמינה אותי לכל תצוגה שהיא מביימת.

„מה אני עושה בכסף שאני מרוויחה? אני נורא בזבזנית. אני אוהבת שאנשים ירגישו טוב, לכן אני תמיד מזמינה חברים לארוחות, קונה להם דברים ונהנית מהחיים. עד היום לא חסכתי כסף.

„בלוס־אנג'לס אני גרה עם אמא, כך שאני יכולה להרשות לעצמי להיות לארז'. פה אני לבד, ואני חייבת לחסוך כי בקרוב כשאתאקלם אשכור דירה לבדי."

ומה בעניין הגבר הישראלי, איך הוא מוצא חן בעיניך? „עד עכשיו לא פגשתי כאן שום גבר שממש מצא חן בעיניי. הגבר הישראלי הוא מאוד אגרסיבי בהתנהגותו. הוא אומר לי הכל ישר בפנים, אין לו בושה ואין בו עדינות.

„אני מאוד אוהבת גברים לבנים. הם מושכים אותי פיסית. מה מושך אותי? העור הלבן שלהם. הם סקסיים לדעתי. אני אוהבת יהודים. באמריקה היה לי חבר יהודי אמריקאי."

ומה בענין חתונה? „אני עדיין לא חושבת על נישואין בשלב זה. יש לי אופי של ציפור. אני אוהבת להיות חופשיה, לעשות מה שאני רוצה ומתי שאני רוצה. לקום, לנסוע או להשאר, הכל כאוות־נפשי.

„כן, בטח שיש לך תוכניות לעתיד. אני אדגמן עוד שנתיים, מקסימום שלוש, עד גיל 24, כי כל יום גדלות וצומחות עוד נערות יפות וצעירות, וצריך לפנות מקום גם להן. אחר כך אפתח בארצות־הברית מכון לטיפוח־הגוף ולהתעמלות."

1979: עגלגלה
חיקוי של מרלין מונרו

1982: רזה
עם נוצות לא לה

סיפורם של שדיים

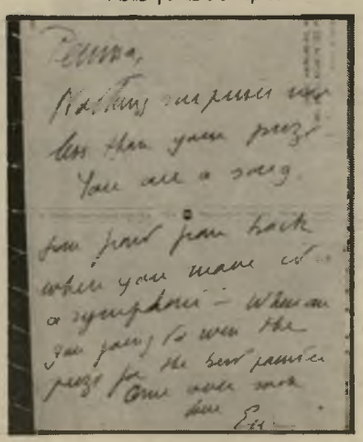
בשבוע שעבר היה הצלם **מולה הרמתי** זקוק לדוגמנית סכסית במיוחד. הוא פנה, כמובן, לפנינה. תדהמתו היתה גדולה כשגילה של־**פנינה רוזנבלום** אין בכלל שדיים שופעים. נמצא פיתרון: השדיים של פנינה מולאו בגומיות מתאימות. אחרי התיגבור, הם היו שוב ראויים לתואר השדיים של המדינה.

אני לא נוהגת לספר סיפורים בגוף ראשון, אבל הפעם אני מוכרחה לסטות ממינהגי. פנינה היתה מועמדת בתחרות מלכת המים בשנת 1971. כמו בכל השנים היו בתחרויות נערות יפהפיות. פנינה בלטה רק בפניה היפות שאותן נהגה להבליט בצמה לראשה, כמו אינדיאנית, דבר שהיה מיוחד בימים ההם. להפתעתי היא נבחרה על־ידי הקהל כסגנית שניה למלכה. בתחרות שבה נבחרה **אוריט דוידסקו** כמלכת־המים.

תקופה קצרה אחרי התחרות התחילה פנינה לבלוט בחזה השופע שלה ברחובות העיר. פגשתי בה ושאלתי מניין ההתפוצצות הזאת והגודל החדש. כי בדיוק באותה תקופה התגלה שהדוג־מנית הפולניה **סוזי לרנר** הזריקה זריקות מתאימות לשדיה. פנינה הכחישה, וטענה ששדיה גדלו בגלל השמנת־יתר של גופה.

כששאלתי אותה השבוע הסבירה שהיא כבר אינה צריכה להציץ את שדיה. אם ואכן, השדיים פשוט נעלמו. פנינה רזתה לאחרונה מאוד, אולי זאת הסיבה שלמסיבה לרגל הצגת סיפרה, היא באה במחשוף מכוסה בנוצות.

פנינה היא כיום נערה בינלאומית. היא הראתה לי אפילו גלויות שקיבלה מ**אריק־דה־ריט־שילד** (40) הרווק היחידי במישפחת רוטשילד הצרפתית. האמינו לי, היא ממש נבונה. אני בטוחה שהיא גם תנצל את העובדה שאין לה כבר שדיים מפוצצות. היא סיפרה שהיא כבר מכרה לסופר־פארם מכשיר שייבאה מארצות־הברית לחיזוק שרירי־החזה. מובן שכולם ימשיכו לאכול את כל מה שפנינה תמכור להם. אפילו את מה שמזמן אין לה.

הגלויה של רוטשילד: הצד הקדמי והאחורי
קשרים בינלאומיים

1971: פנינה (משמאל) כסגנית מלכת־המים
טיפוס של אינדיאנית

זמר במיני

בועז שרעבי אוהב אותן תימניות. הרומן היחידי שהיה לו, עד כמה שאני יודעת, שלא היה עם תימניה היה עם **אורית דוידסקו**, בתקופה שהיא יצאה איתו ועם **אורי גלר**. אשתו, שממנה התגרש, היתה **ליאורה סחה**, בת אחיו של **בו־סי סחה** המנוח.

לפני ארבע חודשים הכיר בארץ גרושה תי־מנית יפהפיה בשם **אורנה**, שהיתה נשואה

בועז שרעבי
בניו־יורק

לחייל־או"ם מפינלנד, שהפך דוגמן. שרעבי נסע לארצות־הברית, פתח מיני־מארקט, אך פעם בשבוע הוא שוכר את המועדון פיקוקוס בווילאג' שבו מופיעים זמרים ישראליים.

בועז הבטיח לאורנה שברגע שיסתדר ישלח לה ולבנה כרטיס כדי שיצטרפו אליו. הוא עמד בהבטחתו. כיום הם גרים ביחד, עם התינוק בן השנתיים.

במיכתבים המגיעים לארץ, מבטיח בועז שהוא יחזור, אבל רק אחרי שיעשה בוכטה של כסף.

נחמדה בת 50

בשבת שעברה נפרדה מקשישי בית־האבות ברעננה אורחת שביקרה שם מדי יום, בשלושת השבועות שעברו. היא נראתה ככוכבת מעולם אחר.

היתה זו **זיווה רוזן (שפיר, קריטש, מייד)**, בבית־אבות זה מתגוררת אמה, **רוזה**, בת 83.

זיווה הגיעה הפעם לארץ בלי הפודלים שלה ובלי עשרות כובעים, אך עם התילבושות המתאימות. היא התבגרה.

אבל על שני זוגות הריסים המקשטים את

זיוה שפיר
ביקוראצל אמא

עיניה היא אינה מוכנה לוותר. היא מזכירה כוכבת אחרת שנוחתת מדי פעם בארצנו, עם ריסים שמזכירים תריסים, שבעדם אפשר בקושי לראות את העינים — הפסלת אילנה גור.

זיווה, שהיתה נערת־זוהר לפני יותר מ־30 שנה, נערת־הזוהר הראשונה של ישראל, חגגה לא מזמן את יום הולדתה ה־50. היא חגגה בחברת בעלה השלישי, **פרד מייד**, שהגיש לה כמתנת יום־הולדת מעיל מינק.

היא מנהלת כיום בית־ספר לאופנה בשם קביזון מודלין סקול.

כשנשאלה איך היא שומרת על גיזרתה, היא סיפרה שהיא עבדה על עצמה שנים, ושכנעה את עצמה שבעצם היא לא אוהבת לאכול. „יש לי נטיה להשמנה, ואני משמינה כשאני רק מסתכלת על זית", אמרה.

איך זה לחיות בעולם של זוהר, כשיש צעירות יותר ויפות יותר?

היא הסבירה: „אני לא מנסה להיות יפה יותר ממה שאני, אבל אני מנסה להיות הנחמדה ביותר".

רחל מרחלת על כל העולם

ראש־הלשכה מתחתנת

הכלה נורית חפץ והחתן גדי ברנר
סערה במישרד

ביום שלישי בשעה 11 בבוקר הגיעה מכונית ביואיק מפוארת לבית־הכנסת ברחוב בן־יהודה בתל־אביב והוחנתה על המדרכה. ממנה יצא חתן בחליפה כהה. היה זה **גדי ברנר** (44). כמה דקות אחריו הגיעה הכלה, **נורית חפץ**, מזכירתו של שר־המשפטים לשעבר, **שמואל תמיר**.

החתונה היתה צנועה ואלגנטית, והשתתפו בה כ־25 איש. בלט ביניהם תמיר בחליפתו המהודרת בצבע חום כבד, כאילו היה החתן השני. הוא בא בליווית אמו, אך בלי אשתו, **רות**.

היה זה רגע מרגש לכל המשתתפים, כי הזוג היה בלתי־רגיל. שניהם, וכל אחד לחוד, עבר כיברת־דרך עד לרגע בו נישאו.

במשך 10 שנים היתה נורית חפץ מזכירתו הצמודה של שמואל תמיר. היתה זו מזכירה שהפכה לשם דבר. היא היתה תמיד לצידו. זה החל עוד כשהוא היה חבר־כנסת בלתי־חשוב. כשהתמנה כשר־המישפטים, הוא מינה אותה כראש־לישכת השר בירושלים. כשנכנס תמיר לבניין מישרד־המשפטים שברחוב צלאח אל־דין, הגישה אליו, אפילו של עוזריו היתה דרך המסננת של נורית חפץ. מנהל־המישרד, מאיר גבאי, והיועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, מצאו שביגלל שינויים שנערכו לפי הוראותיו של שר־המישפטים בבניין, הדלתות שלהם, שהובילו ללישכת־השר, נעולות במיתקן אלקטרוני. הם היו חייבים לעבור את מחסום האינטרקום, ואת המחסום של נורית חפץ בכל פעם שרצו להיכנס לחדרו של השר. רק אחרי שקמה סערה במישרד, שונו הסדרים. אך למנעולים שהותקנו על המגירות השונות במישרד היו מפתחות רק לשר ולנורית. נורית עבדה גם במישרדו של תמיר שבשדרות רוטשילד בתל־אביב. באותו בניין ישנם המשרדים לצילום רפואי של האחים ברנר, עסק שהם ירשו מאביהם. אם יש שני אחים תאומים שונים, הרי אלה האחים ברנר. האחד הוא **אסף**, גבר שקט, שנשא אשה בשם **דיאנה**, ויש להם שלושה ילדים.

האח השני הוא גדי ברנר, שם־דבר בחיי־הזוהר של תל־אביב. הוא היה נשוי בזמנו ל**אילנה**, אשה נאה שממנה יש לו בת המשרתת כיום בצה"ל. הוא נפרד מאילנה וניהל במשך שנים רומן עם **זיוה שומרת**, הדוגמנית ומלכת־היופי, כשהוא מחזיק בשני הבתים בו־זמנית. באחד הפיסים עם אשתו נולדה בת נוספת, כיום בת 7. לכסוף התגרש מאשתו. היה זה רק לפני שנה. הוא נפרד גם מזיוה, ניהל רומן עם דיילת אל אל **ניצה עמית**, שממנה נולדה לו בת שלישית. גדי הכיר בה כבבתו, ודואג כיום לכל מחסורה.

לנורית אלה נשואין ראשונים.

שמואל תמיר מלווה על־ידי אמו
בלי רות

הרבי חיתן, הרבי גירש

נירה עדי התגרשה בימים אלה. למי שלא זוכר: נירה הפכה דתית, נעלמה מחוגי הבוהמה, ורק לפני זמן קצר זכתה בבירכתו של הרב, כשנשאה לגבר שומר־מיצוות.

הנישואין ארכו זמן קצר ביותר. השניים התגרשו.

לפני כן היתה נירה נשואה לשחקן **דודיק סמדר**, שממנו יש לה בן המשרת בצבא. היא התפרסמה מאוד ככוכבת תוכניות־לילדים, שבהן כיכבה לצידו של ישראל גוריון.

פעם הדהימה את ידידיה, כשהצטלמה בתמונות־עירום בגיל 40. מייד אחר־כך הפכה דתית.

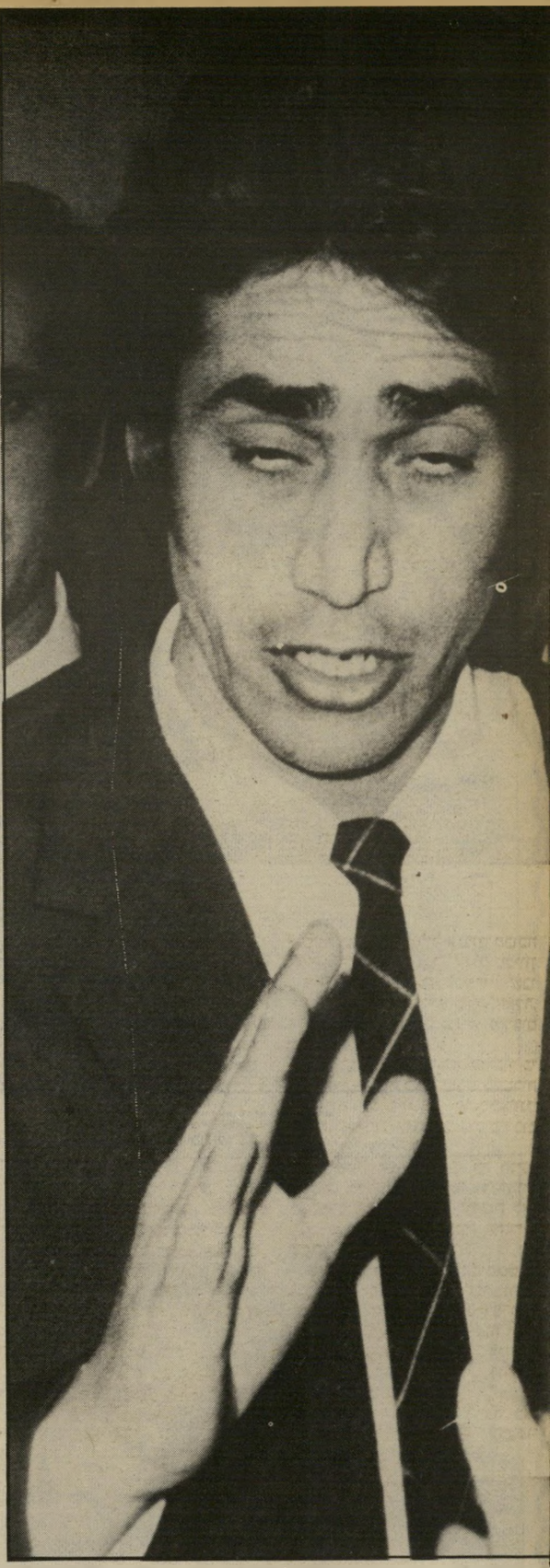
חתונה משומנת היטב

600 איש חגגו מסביב לברכה במלון אכדיה ביום השני שעבר את חתונתו של **אייל ליבוביץ** (22), בן הזקונים של **שוקי ליבוביץ** מעץ הזית עם **רונית פנצר** (20).

היתה זו חתונה סולידית. חסרה היתה הדוגמנית כיום בלוס־אנג'לס.

אנטה לא רוותה נחת מחייה לאחרונה, אחרי שאיבדה את בנה בתאונת־דרכים מחרידה. בימים אלה עומדת בתה **דפנה** לקבל את הגט המיוחל מבעלה, אבי שני ילדיה, האדריכל **יורם רסקין**.

מתן חנינה בסתר

מועמד לחנינה ברנס
רצח בחולות

"דבר הטוב ביותר שהישראלים עשו עבורנו, היה ביטול עונש־המוות בגדה," כך אמר עורך־דין ערבי משכם. הוא סיפר כי בתקופת שילטון ירדן, מי שנידון למוות והיה לו כסף, היה פונה לעורך־דין נודע, משלם לו הרבה כסף והיה זוכה בחנינה. "רק העניים הוצאו להורג, כל היתר זכו בחנינה," אמר.

במדינת־ישראל בוטל עונש־המוות כמעט בכל המקרים, אך מוסד החנינה הוא עדיין מוסד חשוב וחיוני, שמאות אסירים נושאים עליו עיניים. הוויכוח ברבר מתן חנינה לעמוס ברנס החזיר את נושא החנינה לחדשות, אך נושא זה בעצם לא ירד מעולם.

לפני ימים ספורים זכה בחנינה ברוך אבו־חצירא, בן־דורו של השר, שנידון למאסר לשנים רבות בגלל עבירות חמורות של שוחד ושחיתות. היה ברור לכל, כי הוא אינו זכאי לחנינה, ובכל זאת נעתרו שר־המשפטים, והנשיא, והסבירו כי המדובר רק בהקלה קצרה בעונש, וכי אביו של האסיר הוא אדם זקן וחולני, שסבל דיו בחייו.

חנינה זו רק אישרה בעיני מישפטנים רבים את הרכילות המסתובבת בבתי־מישפט האומרת כי לאסירים שהם דתיים ויוצאי עדות־המיזרח קל יותר לזכות בחנינה, בעיקר אם המליץ על כך רב.

מאז חנינתו של בן־ציון הפך מוסד החנינה בישראל למוסד הנתון לביקורת. כדי למנוע הידרדרותו של מוסד חשוב וחיוני זה, יש לעשות אולי כמה שינויים בהליכים הנהוגים בו כיום.

בלדרית הסמים, חגית ולדמן, זכתה לפני כחודשיים בחנינה. היו השגות רבות על חנינה זו מצד עורך־הדין דויד יפתח, סניגורם של שמעיה ושרה אנג'ל, הנאשמים ברצח כפול. חגית היתה ערת־תביעה במישפטם. היא שוחררה בחנינה ימים ספורים לפני מועד עדותה במישפט.

כאשר העלה הסניגור את חשדותיו אלה באולם בית־המישפט, הגיש לו פרקליט מחוז תל־אביב, עורך־הדין אהרון שרר, מיכתב ואמר כי בו נמצאות הסיבות לחנינה. אך פרקליט המחוז הוסיף וביקש שתוכן המיסמך ישאר חסוי מפני הציבור והעיתונות, ויעמוד רק לפני עיני הסניגור.

עד היום זוהי הדרך המקובלת. חנינות ניתנות בסתר, במחשך, הרחק מעיני הציבור.

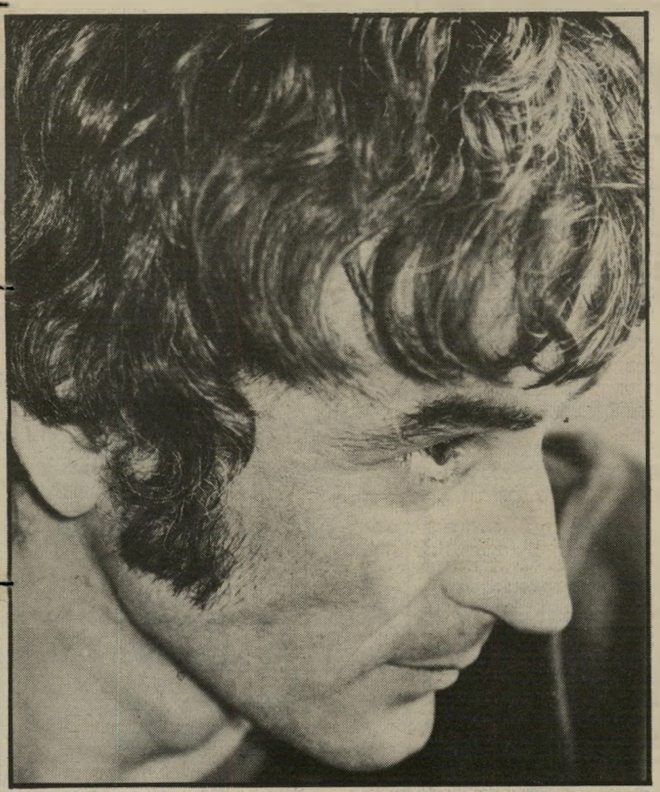
ביטול העבירה – למפרע

בעוד שאדם עומד לדין באופן פומבי, כל ראיה במישפטו נחשפת לעיתונות ולציבור, הרי כאשר הוא מקבל חנינה, נותר מעשה־החסד לוטה בערפל כבד, ואינו מתפרסם כלל.

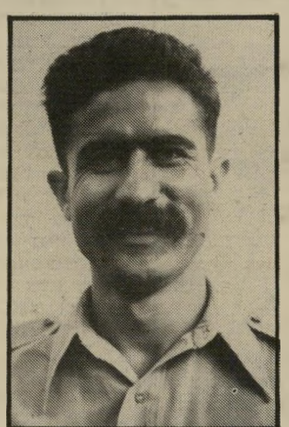
מבחינה פורמלית, החנינה אינה הליך מישפטי, אולם הוא תוצאה של הליך כזה, וקשורה כן באופן הדוק ביותר. "חנינות הן מוצר־לוואי של מישפטים," אמר עורך־הדין מיכה קירש, מי שהיה פרקליט מחוז ירושלים.

החוק קובע, כי סמכות החנינה היא בידי נשיא־המדינה, השוקל את כל הנתונים ומחליט. אולם החלטתו זקוקה לחתימת קיום של שר־המישפטים במיקרה של אדם שנידון בבית־מישפט אזרחי רגיל של המדינה — ושל שר־הביטחון — כאשר העבריין נידון בבית־הדין צבאי.

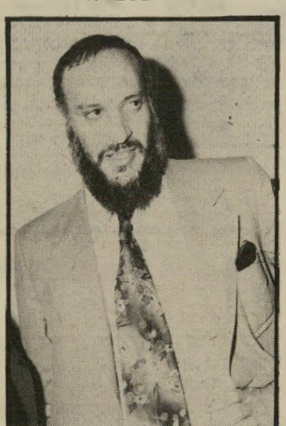
החנינה הרגילה היא הקלה בעונש. הנשיא מפחית את עונשו של אדם ומקצר את תקופת־מאסרו, או אפילו מקטין את הקנס שהוטל עליו. אולם לנשיא גם סמכות לתת חנינה מוחלטת, אקט המבטל למפרע את העבירה ומוחק אותה כליל. סוג זה של חנינה הוא נדיר ביותר, אך גם בו נעשה לפעמים שימוש.

נחון אוריין
רצח איש "ברינקס"

נחון שימחון
רצח בטבריה

נחון ברוך אבו־חצירא
שוחד

אין כמעט אסיר במדינה שלא הגיש אי פעם בקשת חנינה, ורבים שולחים כמה וכמה בקשות כאלה. ואם לא האסיר עצמו, הרי שבני־משפחתו פונים לנשיא בבקשות חנינה עבורו.

מבחינת החוק, אין כל צורך שהאסיר עצמו או מישהו מבני־משפחתו יפנה לנשיא. הנשיא יכול לתת חנינה גם על סמך יוזמה פרטית שלו, ללא כל בקשה.

מול כל אותם האסירים המתחננים לחנינה, ניצבים מפעם לפעם כמה אסירים הטוענים כי הם חפים־מפשע וכי לא ביצעו את העבירה, ולכן אינם רוצים בחנינה, אלא בזיכוי ובטיהור שמם.

כזה היה עמוס אוריון, שטען כי לא הוא שביצע את רצח איש ברינקס, שבו הורשע. כזה היה הרס"ר חיים שימחון, אשר הורשע בשנות החמישים ברצח מירה ארצי, וטען אף הוא כי הוא חף־מפשע ורוצה את טיהור שמו. וכזה היה דויד יעקובוביץ, שהורשע ברצח ואונס בגן־מאיר.

אך למרות הכל, כאשר הגיעה החנינה, לא סרב איש. הם מיהרו לעזוב את הכלא, וביקשו רק לשכוח את שנות־המאסר הארוכות.

חנינה אינה מונעת מישפט־חוזר, כפי שסבורים אנשים בטעות. מי ששוחרר בחנינה, יכול לצאת מן הכלא, לחקור, לברר, למצוא ראיות ולהביא למישפט חוזר אשר יטהר את שמו. אולם עד היום לא עשה זאת איש מכל אותם שטענו כי הם חפים מפשע ואשר זכו בחנינה.

למרות הופעתו המרשימה של ברנס בטלוויזיה והתעקשותו הרבה על חפותו, קשה להאמין כי הוא יסרב לחנינה, אם זו תוגש לו.

לאיש אין ספק כי החנינה היא מוסד חיוני. תנאים משתנים, מדיניות עונשים משתנה, אנשים ויושבים בכלא שנים ארוכות משתנים גם הם ללא הכר, ולכל אלה אין מוסד אחד היכול להצילם, מלבד החנינה.

לעיתים, כאשר עבירה מסויימת מתגברת ונראית כמאיימת במיוחד על הציבור, מדיניות־הענישה דורשת החמרה בעונשים על עבירה זו. ואז יתכן, כי למרות נסיבות אישיות מיוחדות ואשמתו הקטנה של האסיר, הוא נידון לתקופה ממושכת מאוד, למען יראו ויירא.

אולם אחרי זמן עשויה המדיניות להשתנות, העבירה שוב אינה נפוצה כל־כך, ואין צורך להרתיע את הציבור. אז מגיע אולי הזמן להחזיר את העונש למתכונת שהיתה הולמת אותו מלכתחילה.

כאן נכנסת לפעולה החנינה.

מיקלט־לילה במירפסת

בעוד מיקרים אחרים מתברר בי־משרד־המישפטים, כי באותו סוג של עבירה חלו לעיתים הבדלים משמעותיים בעונש בין שופט אחד ומישנהו, או בין בית־מישפט במחוז

נחון יעקובוביץ
רצח ואונס בגן־מאיר

אחד ובית־מישפט במחוז אחר. כדי להשוות את העונשים ולהעמיד את העניש על גובה אחיד, יש צורך בחנינה.

לעתים עוד יותר קרובות משתנות הנסיבות האישיות של האסיר. בגלל מחלה קשה הפך „החתול המטפס", שהיה ידוע בביצועיו המלהיבים על צינורות וגגות, לשבר־כלי, ושוב אינו מסוכן לחברה.

לפעמים קורה משבר במישפחה, האשה יורדת לזנות, הבנים והבנות מידרדרים, והחשש של הרס מישפחה מצדיק הקלה בעונש.

כל אלה הם הגורמים העיקריים לחנינות.

החנינה לחפים־מפשע היא אמנם הדרמאתית ביותר, אך היא נדירה עד מאוד. רק לעיתים רחוקות מתברר, כי הורשע אדם חף־מפשע, וגם אז ניתן לתקן זאת בדרך של מישפט־חוזר.

אך גם כאן החנינה יכולה לקצר את ההליך ולטהר את האדם.

פרופסור דויד ליבאי, היום ראש לי־שכת עורכי־הדין, היה בתחילת שנות השישים ממונה על החנינה במישרד־המישפטים. הוא זוכר מיקרה שבו הורשע אדם בנסיון התפרצות לדירה. האיש כתב לנשיא וטען כי נפל קורבן לטעות. אומנם היה לו עבר פלילי של פריצות, אך הוא טען כי באותו לילה שבו נעצר רב עם אשתו, עזב את הבית בכעס וחיפש לו מקום לינה. הוא מצא את המירפסת והתכוון ללון שם, ולא לפרוץ לדירה.

צוות מישרד־המישפטים חקר את הפרשה, שוחח עם אנשי המישטרה, ואומנם התברר כי אחד החוקרים הע־לים מבית־המישפט ראיות. איש המיש־טרה הועמד לדין, והנשיא חנן את הפו־רץ. החנינה היתה מוחלטת וביטלה את ההרשעה מעיקרה.

במיקרה זה תוקנה הטעות המישפ־טית בדרך יעילה וקצרה.

★ לפתוח דף חדש

ב תקופה שבה היה פנחס רוזן שר־המישפטים וחיים כהן היועץ־המישפטי, היה צוות מיוחד של מישפ־טנים שעסק בחנינה. אחד היה אוסף את החומר וכותב את הדוח, היתר היו עוברים על התיק ומעירים הערותיהם.

או היה השר בודק את התיק ומח־ליט אם להמליץ לפני הנשיא. באותה התקופה, כאשר אדם היה טוען כי הוא חף־מפשע, היה הטיפול בתיקו זוכה בקדימות ודחיפות עליונה.

שימוש נוסף שנעשה בחנינה המוח־לטת, המבטלת את העבירה מעיקרה, הוא עזרה לאנשים בעלי מיקצועות מיוחדים לפתוח דף חדש בחייהם, ולכפר על עוונות ילדותם. כמה וכמה עורכי־דין מכובדים שנידונו בילדותם ונעוריהם על גניבות זעירות או תקיפות, זכו בחנינה כזו, כדי שיוכלו להשיג רישיון עריכת־דין. גם ימאים היו זקוקים בעבר לתעודת־יושר של המישטרה, וגם בהם היו מתחשבים במיקרים ראויים.

הפרופסור דויד ליבאי טיפל בעצמו בכמה חנינות כעורך־דין. באחד מביקו־ריו בבתי־הסוהר פנה אליו האסיר פנחס צבאג, וטען כי הורשע ברצח שלא ביצע.

יחד עם עורך־הדין יצחק טוניק שהופיע בתיק, ועורך־הדין יצחק ארזת המנוח, בדקו את התיק והגיעו למסקנה כי היו בו כמה דברים מוזרים: ההרשעה התבססה על עדותו של עד הגנה דווקא, שעשה בדיקות־דם, שהחשידו את צבאג.

פניה לאותו עד גילתה, כי בית־המישפט לא הבין את עדותו, וכי המסקנה שהסיק בית־המישפט מדבריו אינה נכונה.

עם כל החומר הזה פנו שלושת עורכי־הדין ליועץ־המישפטי דאז, אהרון ברק, והוא אומנם המליץ על חנינה של הקלה בעונש. צבאג יצא מהכלא אחרי כ־10 שנים.

גם בחנינתו של עמוס אורין היה הפרופסור ליבאי פעיל ביותר. במיקרה זה ייצג עורך־הדין ליבאי את אורין בעירעור בבית־המישפט העליון.

ליבאי לא טען מעולם כי אורין חף־מפשע, אך בגלל חוסר־תיאום בזמנים של שעת־הרצח, היתה אפשרות כי אורין היה אומנם אחד האנשים שביצעו את הרצח ונסיון השוד, אך לא הוא אשר לחץ על ההדק.

עורך־הדין חשב כי הרגשת העוול שבעירה באורין כל הזמן, נבעה מכך שחשב כי הוא היחיד היושב על ביצוע פשע, בו היה דג־דקק בלבד, ואילו העבריינים העיקריים יצאו ללא כל עונש.

במיקרים כאלה נוהג היה שר־המישפטים לפנות לשופטים העליונים שישבו בדין, ושואל לחוות־דעתם. לעיתים היו תשובותיהם של השופטים מאלפות ומפתיעות.

היו מיקרים שבהם הודו השופטים במיכתבים אישיים כי ליבם לא היה שלם עם ההרשעה, וכי לוא ישבו הם בערכאה ראשונה, לא היו מרשיעים על־סמך העדויות בתיק. אך כאשר הובא להם העירעור, לא יכלו להתערב בשיקולי מהימנות של השופטים דלמטה.

מיכתב כזה היה כמובן ממריץ את הנשיא לחנינה.

★ אקט של חסד

ל א תמיד מסביבים הנשיא והשר בעניין החנינה. היו מיקרים שבהם הוגשה המלצה של השר לנשיא, אך אחרי עיון אמר הנשיא כי יש לח־כות עוד, ולא לתת את החנינה מייד. והיו מיקרים הפוכים, בהם שר־המישפ־טים לא המליץ על חנינה, אך נשיא־המדינה עמד עליה.

במיקרים כאלה היה שר־המישפטים כותב מיכתב לנשיא, ומציין בו כי בגלל כבוד הנשיא, הוא מבטל את דעתו שלו מסכים לחנינה.

עד היום כל הליכי החנינה הם נסתרים. הציבור אינו יודע אפילו על החנינה עצמה, וכמובן שאינו יודע את נימוקי החנינה, שנכללו במיכתבו של שר־המישפטים לנשיא. אם היו אנשי־ציבור או חברי־כנסת שהמליצו על החנינה — גם דבר זה אינו מובא בדרך־כלל לידיעת הציבור.

מדיניותו של מישרד־המישפטים בנושא היתה תמיד, כי חנינה היא אקט של חסד, ולכן צריכה להינתן בסתר. נימוק נוסף היה, כי מיכתב של שר לנשיא הוא בגדר תיכתובת מישרדית פנימית, ואין להביאו לידיעת הציבור.

הציבור אינו יודע אפילו מהו אחוז מקבלי החנינה מבין מבקשיה, ומיהם הזוכים בחנינה. רק מפעם לפעם, בגלל עניין ציבורי או הקשר אחר, מתברר לפתע כי אדם מסויים זכה בחנינה.

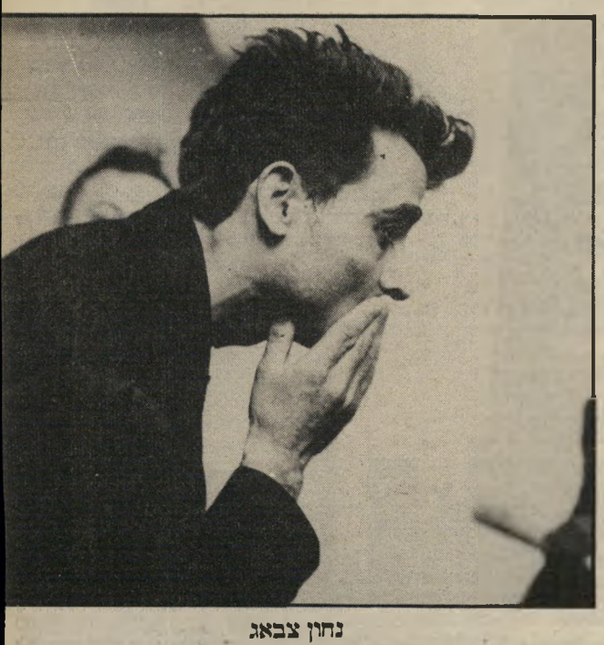
התירוץ כי הסיבות לחנינה הן אישיות ופירסומן עלול לגרום מבוכה לאסיר, הוא אומנם נכון. אולם מכיוון שחנינה תמיד עוקבת פסק־דין שבו נתגלו רוב הנסיבות האישיות האלה, אין בכך כדי להצדיק את אי־פירסום החנינה.

כדי למנוע את ההרגשה בציבור כי מוסד־החנינה מנוצל לעיתים למטרות פוליטיות או אישיות פרוטקציוני־סטיות, יש צורך לתת לחנינות פירסום מסויים, ולהעמידן תחת ביקורת.

העולם הזה מציע, כי כל חנינה תפורסם מייד עם הכרזתה ברשומות. אין צורך לפרט שם את הסיבות לח־נינה, אלא רק שם הנחון ותאריך החנינה.

לעומת זאת, במישרד־המישפטים, במקום המאפשר עיון לציבור, יוצגו תקצירי הנימוקים לחנינות. גם בהם אין צורך לפרט את כל הנסיבות האי־שיות העלולות לפגוע, אלה רק את תמצית מיכתב־השר, בלי להיכנס לפרטים מביכים.

תיקון קל זה יעשה הרבה כדי למנוע לזות־שפתיים ופיקפוקים במו־סד־החנינה.

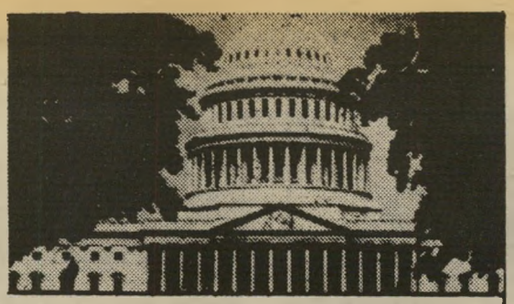
נחון צבאג
רצח בעל המאהבת

נחון בן־ציון
גניבה

אמריקה בגדול

בלי אותיות קטנות

המסלול הגדול

פארקים לאומיים:
הרי הרוקי, יילוסטון, ציון פארק, גרנד קניון, ברייס קניון, מאונט רושמור, יוסימיטי.
ערים גדולות: ניו יורק, וושינגטון, סן פרנסיסקו, לוס אנג'לס, שיקגו, דטרויט, סן דיאגו, סלט-לייק-סיטי.
אתרים מעניינים: טיחואנה (מקסיקו), עולם הים, אולפני יוניברסל, דיסנילנד, הוליבוד, מפלי הניאגרה, ביח"ר למכוניות, מקדש המורמונים, רודיאו, שייט בסנייק-ריבר, מועדוני "קאונטרי", מופעי פולקלור, ארוחה מקסיקנית, טיולי הליכה בקניונים ועוד.

נהנית על בדרך המסלול שבא אתה יכול!

אירופה
ב-6 מסלולים מרתקים
החל מ-$1,050
כולל טיסה
מסלולים מיוחדים לשומרי מסורת.

הרשם היום
אצל סוכן הנסיעות שלך!

קמפינגטורס
כך מטיילים צעירים בעולם

השווה לפני שתצא:
כשאנו אומרים: אמריקה בגדול, אנו מתכוונים לאמריקה מחוף לחוף. במסלול עשיר, מגוון ומרתק הרבה יותר מהמקובל בכל טיול אחר. וכשאנו אומרים, בלי אותיות קטנות, אנו מתכוונים, שאצלנו המחיר כולל הכל, לפי המפורט, ואם משהו לא כלול במחיר, גם זה מפורט: "בלי הפתעות" ותוספות בלתי צפויות.

טיול שעושה חברים:
כך מטיילים צעירים בעולם. לא עוד תיירות מדובעת, אלא אוירה חופשית "בלתי מכופתרת" שמפגישה צעירים מכל העולם. בלי מסגרות, בלי מחיצות, כמו שצעירים אוהבים.
במקום להשקיע במלונות, במלצרים, בטיפים וכל השאר, אתה חוסך בטיולינו עשרות רבות של דולרים אותם תוכל להשקיע ולבזבז על עצמך בלבד!!!

לגילאי: 25 — 35
28 — 20
18 — 17

מה שהטיול כולל זה מה שעושה את ההבדל

ב"קמפינגטורס" הטיול כולל הכל.
* **כל** דמי הכניסה לכל האתרים שבמסלול.
* **כל** דמי הכניסה לפארקים הלאומיים.
* **כל** ציוד הקמפינג.
* שתי **ארוחות** מלאות ביום — במסלול הגדול.
* שלוש **ארוחות** מלאות ביום — במסלולים אחרים.
* לינה **בקמפינגים** המעולים ביותר **ובתי מלון** בניו יורק וושינגטון וסן פרנסיסקו, ובמוטלים בלאס-וגאס ובניאגרה. (במסלול הגדול).
* **מלווה וטבח** ישראלים (במסלול הגדול) • מלווה וטבח אמריקאים (במסלולים האחרים.)
*אוטובוס ממוזג אויר.

19 יום **$699**

26 יום **$929**

19 יום **$999**
(טיול מוטלים)

26 יום **$1,359**
(טיול מוטלים)

הגדול מכולם
35 יום **$1,650**
שילוב קמפינג ובתי מלון

תשלומים ללא הצמדה וריבית

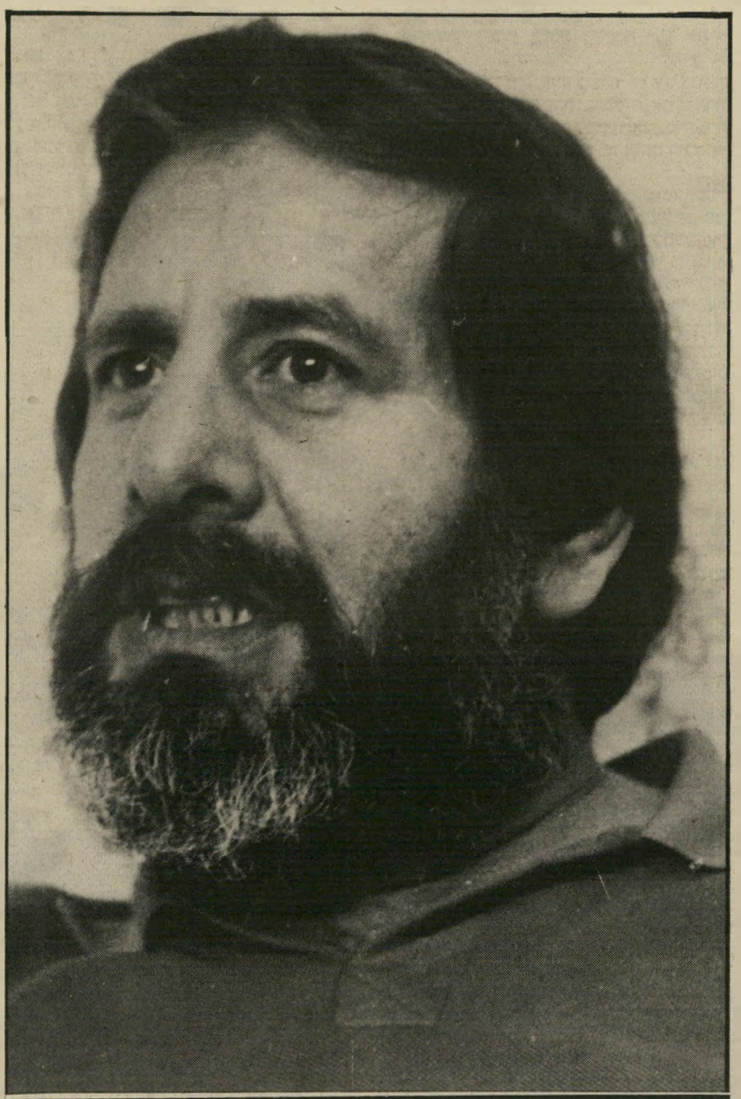
המחירים
כוללים ארוחות וכל דמי הכניסה
אינם כוללים טיסה

חיים טופול מחדש בלונדון את הופעתו ב„כנר על הגג" ועומד לפרסם את הביוגראפיה שלו בעברית, מספר על דרכו מדפוס „דבר" אל השורה הראשונה של השחקנים בעולם, על מישפחתו ועל חבריו

לא רציתי להיות שחקן. חלמתי להיות פועל־דפוס, ולהקים בית־דפוס בקיבוץ. במשך חצי שנה הייתי סטאטיסט ומקים בימות בלהקת־הנח"ל

אבא היה מעורב בהגנה. גרנו חמש נפשות בחדר אחד, כמו כולם, כשבחדר השני גרה מישפחה של ארבע נפשות

אני זוכר איך הבריטים הכניסו את הגופה של יאיר, מכוסה בסדין לבן, למשורייין וכיוונו את המקלעים נגד הרב פרנקל וגב' בוכוביץ

אני מעריך מאוד את מה שגליה עושה, ואני חושב שזו הדרך היחידה אם רוצים לשמור על חיי־מישפחה

אם אני רוצה לעשות רק סרטים, אני צריך לארוז את הפקלאות ולגור בהוליווד. אבל אני לא מעוניין לחיות בארצות־הברית

זה לא היה באשמתי שאני קיבלתי את תפקיד כנר בקולנוע. נורמן ג'ואיסון חשב שהאוריינטציה שלי זהה לשלו, והייתי הכי זול

ראיינה שרית ישי

„אני לא רוצה לחיות בהוליווד!"

דרך לקובנטרי ירוקה ופרות רועות באחו. בתים קטנים, אדומים, מציצים בכל מקום, ונחלים זורמים ביניהם. הרכבת המהירה לונדון־קובנטרי חולפת במהירות־הבזק על פני הבתים הקטנים – את לא מספיקה לשתות את הקפה והכרטיסן לא מספיק לבדוק את הכרטיס וכבר את בעיר המפורסמת, שהופצצה קשות במילחמת העולם השנייה.

קובנטרי לא מופיעה במפתו של תייר ממוצע, אנחנו מצאנו את עצמנו בדרך לשם, מכיוון שבקובנטרי, הסובלת בימים אלה מאבטלה כבדה, ושבתי־החרושת שלה נסגרים האחד אחרי השני, נמצא חיים טופול.

שם, בקובנטרי, נערכות הצגות־ השדה של המחזמר „כנר על הגג", שעתיד לכבוש בשבוע הבא את בניין תיאטרון „אפולו" הענק בווסט־אנד של לונדון, בירתו העולמית של התיאטרון.

בלונדון כבר סיפרו לנו, כי כל הכרטיסים למחזמר המוצג בפעם השנייה עם אותו השחקן בתפקיד הראשי אזלו. אין כרטיסים לחודשיים הראשונים. בקובנטרי הרטובה היה האולם ושני היציעים מלאים מפה לפה. שמו של טופול מופיע על הכרזה שמעל הכניסה לתיאטרון באותיות גדולות יותר מהאותיות המבשרות את שם ההצגה. כבר מהרגע שאת נכנסת בכניסה האחורית, ברור לך מי שם הסטאר האמיתי. השומר לא מאפשר לך להיכנס לחדרו של הוד־רוממותו: הוא אוכל כעת. אנחנו מבקשים להעביר לו ידיעה שאנחנו פה, ותוך דקותיים מקבלת את פנינו ברברה המלבישה האישית של טופול, ומובילה אותנו אחר כבוד לחדר־ההלבשה.

הדבר הראשון בו הבחנתי היתה המזוזה הירוקה. אחר כך סיפר לי טופול שזוהי המזוזה שקיבל מזהרירה חריפאי, כשנסע בפעם הראשונה לעשות את „כנר על הגג" לפני 16 שנים. מאז הוא תוקע אותה בכל חדר־הלבשה שלו – אם בתיאטרון ואם בסרט. „שירגישו קצת מה זה יהדות." הוא אומר.

בהצגה קיבלנו, כיאה לאורחיו של הסטאר, מקום טוב באמצע. אני חייבת להודות שהתרגשתי עד דמעות. טופול הוא שחקן נפלא, מצחיק, מרגש, יש לו עיניים

אני לא רוצה לגור בהוליווד

(המשך מעמוד 51)

ממזריות, שלפעמים משחקות יותר מאשר כל דבר אחר בגופו. אחר־כך היו מחיאות־כפיים סוערות, והמסך הורם חמש פעמים, והקהל עמד על רגליו וצעק „בראבו!" ואחר־כך קהל המעריצים, שחיכה לו בפתח התיאטרון וביקש חתימה בנימוס בריטי מאופק, והמלצרים במיטעדת המלון – למרות שהוא כבר 16 שנים מצליחן בינ־לאומי, לא יכולתי שלא לחשוב שוב: טופול שיחק אותה.

הוא לא מתנהג כמצליחן. הוא נחמד, לבבי, עם המון הומור. שיחות־הטלפון שלו מתנהלות בעברית יותר מאשר באנגלית. דקה לפני שהוא עולה הבימה הוא מטלפן הביתה, לרחוב דוב הוז בתל־אביב, אומר שלום לבן עומר, מדבר עם האשה גליה המספרת לו שהיא הולכת לראות הצגה בקאמרי, מטלפן ללונדון לוודא שעדי בסדר. הוא נחשב איש־מישפחה למופת.

„לווראייטי". לא צריך דימיון מפותח כדי להבין מה מצבו הכספי של אדם, היכול לוותר בקלות על רווחים שהם בהחלט לא קטנים בקנה־מידה ישראלי.

הוא חי בישראל וגם בלונדון. אבל למרות שמזה 16 שנים יש לו דירה במיד־וויל, איזור־יוקרה לונדוני, הוא טוען שביתו האמיתי הוא ברחוב דוב הוז בתל־אביב. הוא בראש וראשונה שחקן ישראלי, גם אנחנו רואים אותו כך.

■ ■ ■

● מדוע החלטת לכתוב את הביוגרפיה שלך?

יום אחד הגעתי לנמל־התעופה בלוד, ופשה וגליה חיכו לי, כאילו לקחת אותי הביתה. בדרך הם הכניסו אותי לאולפני הרצליה, בתואנה שצריך לסדר שם משהו.

שם חיכו לי 600 חבר'ה, ונפלתי לתוך התוכנית חיים שכאלה.

טופול ב„בנר על הגג" ב־1967 בלונדון
„הלכתי ללהקת־הנח"ל ברגשות מעורבים –

ומישפחת טופול נחשבת המאושרת שבמישפחות השחקנים בישראל.

הוא שיחק כבר לצידם של גדולי השחקנים בעולם, תחת שרביטם של בימאים מפורסמים. הוא מה שמכונה בעגה הבינלאומית „סלבריטי", והוא עדיין מתרגש מסיפורי להקת הנח"ל. לא קרה לו מה שקרה למצליחנים ישראליים אחרים, שהצליחו הרבה פחות ממנו. הוא לא שוכח מילים בעברית, ובהחלט לא קל לו יותר להתבטא באנגלית.

הוא כעת רוכב שנית על גלי ההצלחה של „בנר על הגג". הביקורות שהראה לי יצאו

> **כשפשנל הציע לי לעשות את „בנר על הגג" שלחתי לו מיברק: המחזה לא מוצא חן בעיני", והתפקיד לא מעניין אותי**

מעורן כדי להלל ולשבח את ההצגה, ובעיקר אותו. ובאחת מהן היה כתוב: „טופול – האגדה החיה."

כמעט ברור ש„בנר" יכבוש בשנית גם את וסט־אנד. הוא השתתף בסידרת הטלוויזיה „רוחות מילחמה", על־פי הרומן הממורסם של הרמן ווק. גם על תפקידו בסידרה, לצידם של רוברט מיצ'אם ואלי מק־גרו, הוא קיבל ביקורות נלהבות. הוא מספר לי. ויחד עם זאת מעניין אותו לעשות תפקיד בסרט ישראלי, לשחק בעברית פעם נוספת.

הוא תורם את כל רווחיו בארץ

מתוך שבע שעות הקלטה שודרו שלוש. אני לא יודע מה מידת הצפיה בתוכנית, אבל התגובות שקיבלתי היו די מעניינות. ומכיוון שמר וידנפלד, בעל ההוצאה הידוע, ביקש ממני כבר מזמן לכתוב ספר, ומכיוון שהיו לי שבע שעות הקלטה עם חלקים מעניינים וחלקים מעניינים פחות, ומכיוון שאת עבודת־המחקר עשו בשבילי ועלו הרבה סיפורים שבאמת לא היו עולים לולא עשו את הערב הזה — החלטתי שאני כותב סוף־סוף את הספר.

כתבתי את הספר בהתחלה באנגלית, והגירסה האנגלית מיועדת לקהל שלא מכיר את אורי זוהר ולא יודע מה זו להקת הנח"ל. ראיתי בזה — איך לומר לך — לא יחסי־ציבור לארץ, אלא מעין דרך לפתוח אשנב לארץ.

הספר מחולק כך, ש־60־70 אחוזים בו עוסקים בארץ, ו־30־40 אחוזים מספרים על הקריירה החו"לית שלי.

● הגירסה העברית של הספר שונה מעט מהגירסה האנגלית.

הספר העברי שונה לגמרי. הפרופורציות פשוט משתנות. בארץ אני לא צריך להסביר מה זה להקת הנח"ל ומי זה אורי זוהר. כשכתבתי את הספר באנגלית, ישבתי וחיפשתי מילים מתאימות, ושחס־וחלילה לא אחזור על אותה מילה. בעברית לא היתה לי בעייה של שפה ומילים. זה הלך אחרת, חלק.

●נהנית מהכתיבה?

מחלקה הגדול נהניתי. יש סיפורים שנורא איכפת לך, ואתה רוצה להעביר אותם נכון. אחר־כך אתה קורא וזה יוצא לא טוב, ואתה לא מצליח להעביר את האווירה, לא באה לך המילה.

ויש סיפור שאתה חושב: אה, בסדר, לא מ־יודע־מה. ואז, כשאתה מעלה אותו על הדף, הוא יוצא עלא־כיפאק

● איזה סרק אהוב עליך ביותר?

כל הפרקים אהובים עליי.

●נניח שלא היה לי זמן לקרוא את כל הספר, והיית מאוד רוצה שאתרשם ממנו. על איזה סרק הייתי ממליץ?

הייתי רוצה שתקראי את כל הספר. אבל אם את מתעקשת נו, טוב. זו קומבינציה של חוויות בגרות וילדות, מחשבות על המיקצוע, מסעות ופגישות עם אנשים — סך־הכל, פחות או יותר, כל מה שאני יודע לומר. כי הכתיבה היא לא המיקצוע המרכזי שלי.

אבל אם את מדברת על מומנטים חשובים לי בספר, אז זו אחת מחוויות הילדות החזקות ביותר שלי, החוייה הקשה ביותר אולי, פגישתי עם המוות.

●מוות במשפחה?

לא, המוות של יאיר שטרן.

●היית נוכח בזמן הרצח של יאיר שטרן?

לא כשמורטון ירה, אלא כשהורידו את הגופה. יאיר נרצח ברחוב מיזרחי ב' מס' 8. אנחנו גרנו ברחוב מיזרחי ב' מס' 18. למדתי אז במישמרת שנייה בתחכמוני. הייתי בן 7 וזו היתה חוויה די קשה.

אני זוכר אלונקה שמונחת עליה גופה וסדין לבן, אני זוכר את הכנסת הגופה למשוריין, אני שומע את טריקת־הדלת ואת המקלען שמכוון את המקלע נגד הרב איסר ידידיה פרנקל והגברת בוכוביץ' מהמכולת, ואחר כך המשוריינים נסוגים, והחיילים הבריטים הנסוגים לאחור, אל המכונית מכוונים את המקלעים כאילו שבוכר־ביץ', אני והרב פרנקל עומדים לעלות עליהם.

אני זוכר את אנשי־החוק מסתלקים מהמקום כאילו שהם עברו עברה. כל הדברים האלה ביחד משחקים — איך לומר? לא סרט — אבל רצים בתוך המוח, האחד בתוך השני.

אני זוכר את המעש מודבק על הקיר על־ידי חבר'ה עם מיטפחות וכובע־טמבל, ואני מריח את ריח־הדבק, שהיה חמוץ.

אני רואה תמונה של יאיר עם עניבה, תמונה של איש מהוגן — לא תמונה של טרוריסט, אלא של איש נורמאלי לגמרי — ואני רואה בפעם הראשונה את האותיות „הי"ד". והקם „הי"ד" מתחבר עם קדוש.

את יודעת מה זה עשה כל זה לילד בן 7?

בורוכוב, והייתי נער עובר שעבר בדפוס דבר כפועל־דפוס. החלליות הכי מצחיקות שלי היו כשעברנו על זלמן רובשוב, הוא זלמן שזר המנוח, שהיה פעם עורך דבר והיה בא לבקר בדפוס.

● מתי ידעת שאתה רוצה להיות שחקן?

עד היום אני לא יודע. גם היום יש לי ספקות.

● הלכת מייד ללהקה צבאית?

מה פיתאום ! יצאתי להכשרה עוד לפני שהתגייסתי. מי חשב על להקה צבאית? הדור

> **המפיקים של כנר שאלו אותי אם אני דתי. אמרתי שאני לא עובד ביום־כיפור ובראש־השנה, ומאז הסעיף הזה נמצא בכל חוזה שלי**

שלי זה אלה שנדפקו ולא הספיקו להיות בפלמ"ח או במחתרות, והפסידו את מילחמת העצמאות. אנחנו היינו אלה שזרקו לנו את הקמת המעברות. הנח"ל הקים אוהלים וגידל עגבניות.

הפלמ"ח התפטר ואמר: נלך לאוניברסיטה. הפלמ"חניק חיפש את המחר.

למעשה, פעולות־התגמול התחילו ב־52־53. עד אז גידלו עגבניות. זו היתה תקופה עם הרבה דביליות, שנסתיימה תמיד בכך שמסתננים חדרו לארץ ואו"ם היה קובע שהעיקבות הובילו לגבול, ובזה נגמר העניין. עד שמישהו אמר: אם העיקבות הובילו לגבול, אז נעבור את הגבול ונחפש את העיקבות.

או"ם היה או אלוהים כל־יכול. מי העז להטיל אז ספק או דופי באו"ם?

טופול ב„בנר על הגג" ב־1983 בקובנטרי
– חלמתי לעבור עם סופאפו לצנחנים!"

אני מרגיש את ריחות השכונה. גרנו בפלורנטין פינת מיזרחי, והיה שם בית־כנסת ספרדי ובוכרי, והיו שם חסידים בשטיבלאך ומבתי־מידרש. היינו נכנסים לבית־הכנסת, ואני עדיין יכול לשמוע את הליחשושים שבין מינחה ומעריב — והכל מתערבב למין החוויה שהרימה לי את רמת האדרינלין בדם, חוויה של גורל, ושותפות, ורצח, יחד עם ידיעה שאבא בהגנה, ולמעלה, הבנים של פיקצ'בסקי — האחד בהגנה והשני בלח"י.

בשביל ילד זה היה המון־המון וכבר, יותר כבר מאשר למבוגרים.

● ספר לי על הבית שבו גדלת.

ההורים, שניהם ממוצא רוסי־פולני. אמא שלי היתה תופרת ואבא שלי היה פועל פשוט, טייח. שניהם הגיעו מפולניה.

אני הייתי הבכור, והיו — וישנן, ברוך השם — עוד שתי אחיות.

אבא היה מעורב בהגנה, וגרנו בחדר אחד כמו כולם: חמש נפשות בחדר. בחדר השני גרה מישפחה של ארבע נפשות, שיחד איתם התחלקנו במיטבח אחד בבית־שימוש משותף, והיה חם וטוב.

אחר כך הייתי בתנועת הנוער העובד בקן ללוהקת הנח"ל היה שיר נגד או"ם, והצנזורה פסלה אותו. זה היה דבר קרוש, האו"ם, והם פחדו שראג האמרשילד ידע על השיר של להקת הנח"ל.

■ ■ ■

● איך הגעת ללהקת הנח"ל?

הייתי במחזור ח' של קורס מ"כ בבית־דרס, אחרי שעברתי הכשרה בגבע ועמדתי להצטרף אחר כך למישמר־דויד.

עברתי קורס מכ"ים וקיבלתי את הדרגה הנכספת של רב"ט, והובטח לי שאני עובר עם סופאפו לצנחנים. יחד אתי בקורס היה ביילים, ולשנינו היה קול חזק, והיינו מספרים לחבר'ה בריחות צבאיות חבוטות, שקיימות מהיום שהמציאו צבא: על הרס"ר ועל הרס"פ.

יום אחד הגיעה להקת נחל להופיע עם סטארים כמו יונה עטרי ויוסי בנאי, והחלטנו לעשות דבר נורא: מה שלא יהיה — אנחנו לא צוחקים; וכך ישבנו חצי שעה, והם עברו קשה מאוד — ושום דבר, כלום. ואנחנו לא היינו חבר'ה שלא ידעו עברית. היו אז הרבה בצבא שלא ידעו עברית אנחנו היינו השמנת של תנועות־הנוער, והם ידעו את זה. אבל שום דבר: לא צחקנו בכלל.

אחרי חצי שעה אמולג הרס"ר אמר: „טוב, די מספיק. עכשיו ביילים וטופול יעלו ויעשו דברים מצחיקים." „היתה אצלנו החלטה מראש שמה שלא יהיה — צוחקים מכל מה שאנחנו עושים.

אחרי איזה זמן באתי לפיקוד לקחת משהו, ופיתאום אני רואה את יוסי בנאי, והוא אומר לי: „א, אז הגעת?" אמרתי לו: מזמן'ומרת הגעת?' והוא אומר: „ללהקה". אמרתי לו: איזו להקה? אני מ"כ! והוא עונה: „איזה מ"כ? אתה בלהקת הנח"ל!'

לא עזר לי שום דבר. הוא הלך לקצין־חינוך ולמפקד הנח"ל, ואני הועברתי אחר כבוד ללהקת הנח"ל.

● לא רצית להצטרף ללהקה?

היו לי רגשות מעורבים. מצד אחד היה בזה איזה קסם שמשך אותי, מצד שני רציתי ללכת לצנחנים, עם סופאפו.

מכל מקום, במשך איזה חצי שנה הייתי על תקן של סטטיסט ובונה בימות.

● עד אז לא רצית להיות שחקן?

הרבה זמן אחרי זה לא רציתי להיות שחקן.

● מה רצית להיות בשתהיה גדול?

רציתי להיות פועל־דפוס וחקלאי. רציתי להקים בית־דפוס במשק. גם כשהקמנו אחר כך את בצל ירוק וחזרתי למשק, התנאי היה שכל מי

„פעם הייתי חולם בלילה מה אני אעשה אם יהיו לי 50000 לירות. ופיתאום היו לי 50000 ועוד 50000 ועוד 50000 — וזה די הבהיל אותי, אבל לא כעסתי הייתי בשוק מהעניין של הכסף"

שחבר בבצל ירוק יהיה חבר משק. כולנו היינו חברי מישמר־דויד: אורי זוהר, גליה, אני, נחמה הנדל וברקו, זיכרונו לברכה.

גליה היתה בכלל חברה בקיבוץ גדות. היא עזבה את הקיבוץ, והצטרפה אלינו, למישמר־דויד.

הכוונה היתה שנעבוד ארבעה ימים בשבוע בתיאטרון סאטירי, שכל ההכנסות • נכנסות לקופת המשק, ויום אחד בשבוע נעבוד בקיבוץ. אבל בצל ירוק היתה עסק שהצליח מהר, והיתה דרישה. ואנחנו נהנינו להופיע. אז בצל ירוק הרוויח הרבה כסף, והכסף הלך למשק, ומצאנו את עצמנו מופיעים יותר ובאים פחות למשק. ואז החלטנו לנתק, וככה הפכנו שחקנים.

● שחקן מצליח — זכית בהברה בינלאומית שאין שחקן ישראלי אחר שזכה בדומה לה — אתה מביט אחורה. היו לך אכזבות, בשלונות?

כישלון אישי ממש, שהיה אסון — לא. אבל הייתי שותף לכישלונות, וזה די כואב. כמו למשל נאצר אל־דין, שגם ביימתי וגם שיחקתי בו תפקיד ראשי, והיו לי ציפיות עצומות ממנו, ציפיות שאף אחת מהן לא התגשמה.

והיה סרט שעשיתי בספרד עם ריצ'ארד וידמרק וג'נבייב פייג', שנקרא הכישרון לאהוב, שהיה אחד הסרטים הגרועים שנעשו אי־פעם בתעשיית הקולנוע.

● הסרט נכשל או אתה?

אני לא חלק בלתי־נפרד מהסרט, זו היתה אכזבה עצומה. אתה משקיע ציפיות, אתה מקווה, חולם, ופיתאום הכל מתנפץ.

דווקא סביב הכישלון של הסרט הזה היו הרבה סיפורים פוקח־עיניים. למשל, אנשים נפלאים שהכרתי בספרד בזמן הצילומים, או ההרגשה האדירה שהיתה לי בפעם הראשונה, של מה שהקולנוע עושה לחשבונך הבנק שלך. אני זוכר שישבתי ליד הבריכה במדריד עם כל המישפחה שלי, ופיתאום תפסתי שבארבעת השבועות האלה שאני מצלם את הסרט, אני מרוויח יותר ממה שאבא שלי הרוויח, מרוויח וירוויח כל ימי־חייו! פיתאום אתה מבין שהעולם מטורף, ושלא צריך לקחת אותו ברצינות.

● היה קשה לך להתרגל לזה שהרווחת הון־תועפות?

מה שקרה לי זה שהרגשתי כאילו הרווחתי במיפעל הפיס, ועור מיפעל הפיס — אתה לא מבין, אבל אתה גם לא כועס.

● איך, בעצם, התחילה הקריירה הבינלאומית שלך?

התחילו להכיר אותי מאז שעשינו את סאלח שבתי. בעצם התכוונו לעשות סאטירה קטנה, מקומית, בלי לקרוץ החוצה — וסאלח פרץ החוצה. זה סרט שעד היום עובד בעולם. בכל מיני סינמטקים מציגים אותו גם עכשיו.

הסרט הזה הביאו אותי שם עליי פוקוס בינלאומי. אחר כך עשיתי את הטל צל ענק והייתי שותף בסרט שהיו בו ענקים כמו יולי ברינר, ג'ון ויין, פרנק סינטרה וסנטה ברגר.

● את הסרט הזה הציעו לך משום שרצו דווקא בך, או מפני שצילמו אותו בארץ ואתה היית בסביבה?

רק מפני שזה צולם בארץ לא מאמין שהיו טורחים להסיע אותי לחו"ל. חוץ מזה, אל תשכחי שהשלישיה שלי באנגלית הסתכמה אז ב־30 מילים בדיוק.

באותה תקופה סאלח רץ בניו־יורק ובלונדון. עשו אודישן לכנר, ואז המזכירה של המפיק הרולד פרינץ שאלה: „מה עם הזקן מתל־אביב, שמופיע בסאלח?" ואז שלחו לי מיברק אם אני מעוניין לבוא לאודישן. עניתי להם במיברק עם המישפט הבא: „פידלר און דה רוף סאונדס קרייזי, אנד ספיישלי אין אינגליש, באט איי וייל טרייי."

● איך הגבת כשקיבלת את המיברק — אתה שחקן מתל־אביב שמוצע לו לשחק תפקיד ראשי בהפקה יוקרתית בלונדון?

צחקתי ולא אמרתי שום דבר לאף אחד, חוץ מאשר לגליה ולאלידה גרא, שעזרה לי עם האנגלית.

● איך התכוננת למיבחן?

לקחתי את התקליט של זירו מוסטל ולמדתי את כל השירים, ובדקתי עם אלידה גרא שאני מדבר נכון.

נסעתי ללונדון וזה היה באמצע הקיץ של טופסי והחסקות והגלשנים. את צריכה להבין באיזה מצב הייתי: זה היה אחרי ההצלחה של סאלח, והייתי די בשוק מכל העניין עם הכסף.

● היית בשוק מזה שהיה לך פיתאום כסף?

בדיוק. הייתי בשוק מזה שיש לי כסף כמה שאני רוצה, ואין בעיות. פעם הייתי הולך לישון וחולם מה הייתי עושה אם היו לי 9000 לירות, איך הכסף הזה היה פותר לי את הבעיות, איך הייתי קונה אוטו. ופיתאום היו לי 9000 ועוד 9000, זה די מבהיל.

פשוט הפסקתי לעבוד. עשרה חודשים לא עבדתי, לקחתי חופש. הייתי הולך ככל בוקר לים, לטופסי, וחזור הביתה בערב.

ואז הגעתי ללונדון שוב, ילד בן 30. מחכה לי הסוכן של ויליאם מוריס — הם כבר הריחו שאולי יש פה פרנסה — והוא מסתכל עליי ואומר: „אתה טופול?" אמרתי: כן. והוא אמר: „אתה שיחקת בסאלח שבתי?" אמרתי: כן. והוא אמר: „את הבן?" הוא התכוון לשייקה לוי מהגשש, שהוא קצת דומה לי. אמרתי לו: לא, את האבא. ומהרגע הזה הוא לא היה בעסק, הוא לא רצה שיאשימו אותו בטעות.

הלכנו לרויאל דרורי ליין, התיאטרון שבו התקיימו המיבחנים — ושישבת שם כל שורת הבוחנים, המורכבת מאסיסטנים, מהבמאי והמפיקים — ואני נכנס ככה מגולח למישעי, שוזף, ילד נחמד וחייכני. אומר לי המפיק: „מיסטר טופול," ואז כל השורה מפנה את ראשה ועוברת אותי מחפשת את „מיסטר טופול". אחר־כך הם חוזרים אלי, ואני אומר: זה אני. רק אז הם קולטים שעשו טעות נוראית.

אז מישהו אמר: „טוב, אם הוא כבר פה ושילמנו לו כרטיס־טיסה, אז שיעלה על הבימה — מה יש לנו להפסיד?"

התרגשתי מאוד ושרתי כמה שירים, וככה יצא לי קול כזה יפה, מההתרגשות. אחרי שחזרתי ושרתי כמה שירים, הם שאלו: כמה פעמים ראית את ההצגה? אמרתי: ראיתי פעם את רודנסקי בישראל ופעם את זירו מוסטל בניו־יורק. אז הם אמרו: ומכל־כך מעט פעמים אתה זוכר בדיוק תנועות? אתה עושה בדיוק את התנועות של טוביה!

אמרתי להם ששיחקתי את התפקיד 40 פעם, כשהחלפתי את רודנסקי בישראל.

הם היו בהלם ואמרו: „מה אתה שיחקת בכנר על הגג" הם לא ידעו אפילו, ואני חשבתי שבגלל זה הזמינו אותי למיבחן.

אחר כך אמרתי שאני מאוד רעב. הלכנו לאכול במיסעדה מאוד פנסי בקובנט־גרדן. באותה תקופה הייתי צימחוני. הם כולם הזמינו בשרים, ואני הזמנתי רק ירקות. הם פחדו שאולי אני רתי, ואז הם שאלו אם אני מוכן לעבוד בשבת. הבנתי שאין להם מועמד יותר טוב, ושאולי יש לי סיכויים, ואמרתי להם שאם בחוזה יהיה כתוב שאני לא עובד ביום־הכיפורים ובראש־השנה, זה יספק אותי. אני אמרתי את זה בתור בדיחה. אחר־כך מצאתי את זה בחוזה.

מאז אני לא עובד ביום־הכיפורים ובראש־השנה.

עכשיו אני מקווה שיום אחד גם נגיע לזה שגם ביום שישי לא אעבוד.

„סאלח שבתי שם עליי פוקוס בינלאומי. המזכירה של ההפקה של כנר שאלה את המפיקים למה שלא ננסה את השחקן הזקן הזה מתל־אביב לתפקיד של טוביה"

אחר כך הכל התחיל להתגלגל. הסוכן הקטן של ויליאם מוריס אמר לי: „תשמע, אתה מוצא חן בעיניהם."

הדבר הכי מעניין הוא, שכאשר פשה רצה לעשות את כנר על הגג בארץ, הייתי בניו־יורק. פשה שלח לי מיברק, והשבתי שלא, שהמחזה לא מוצא חן בעיניי ושהתפקיד לא מעניין אותי.

● היית בן 30, שחקן מישראל. הסתחררת מעט?

לא ניתחתי אף פעם מה בעצם קרה ואיך

(המשך בעמוד 62)

*תצלומים של רבקה בורוביץ

טופול בדירתו במלון בקובנטרי
„אני נהנה להיות חצי שנה בכל שנה בארץ –

טופול בחדר־ההלבשה שלו בקובנטרי*
– ורוצה לקיים את הבית של המישפחה שלי בתל־אביב."

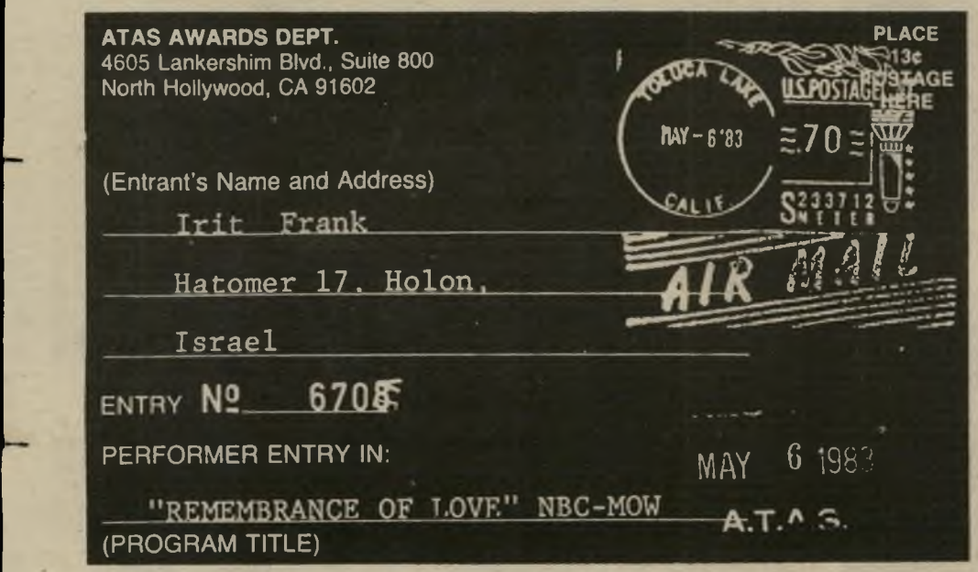
עם גליה ובתו עדי
„גליה מנהלת מישפחה המפוזרת לפעמים בשלוש יבשות..."

מלצרית במסעדה תל־אביבית היא מועמדת לפרס

עירית מחכה

המועמדת עירית פרנק, המועמדת לפרס אמי. משמאל ההודעה מטעם התחרות על מועמדותה לפרס. הסרט, המספר על השואה, זכה בהצלחה בארה"ב. עירית היא בוגרת בי"ס בית צבי.

לאמי

עירית מדברת מהר, מלווה את דבריה בתנועות־ידיים זריזות, מלאת חן, קצת כמו ילדה קטנה. העיניים החומות שלה בורקות וצוחקות.

היא רק בת 24, אבל כבר מגיל צעיר ידעה שמישחק זה הדבר שהיא רוצה לעשות בחיים.

כילדה היתה הולכת הרבה לקולנוע. „אמא אמרה שאהיה ג'ולי אנדריוס."

היא קטנת קומה ורזונת, מסתובבת בבית יחפה. אחרי־הצהריים היא יושבת על המירפסת, רגליה משולבות על הכיסא, שותה מיץ קר, מעשנת מעט ובעיקר עסוקה כל הזמן בהרמת הטלפונים הרבים. יש לה הרבה חברים.

עירית היא מה שנקרא בת־תערובת. אבא שלה נולד בגרמניה, למישפחה מאוד־מאוד מיוחסת. הסבא הגרמני שלה היה שופט. „אנשים סופר־אינ־טלקטואלים," היא אומרת ומוסיפה, ספק־בצחוק ספק־ברצינות, „אולי קצת מעבר למה שאפשר לסבול."

אמא שלה נולדה בפרס. „הסבתא הפרסית שלי היתה יושבת על הריצפה ומכינה שעועית."

אבא שלה, מיכאל פרנק, בא לארץ בעליית־הנוער, והיה מילדי כפר־הנוער בן־שמן. אחר כך נסע לפרס עם קבוצת ישראלים, מטעם סולל בונה, ושם הקימו תנועת־נוער ציונית.

כך הכיר את מישפחת חכימיאן. ב־1948 באה המישפחה לארץ מפרס, כאן נפגשו שוב מיכאל פרנק ומתילדה חכימיאן — והתחתנו.

הצד הגרמני של המישפחה לא כל־כך אהב את השידוך המוזר הזה עם החמולה הפרסית, אבל הזוג הצעיר לא ויתר. „הם עיקמו את האף, אבל הוא לא נתן להם אפשרות להחליט בשבילו."

עירית היא תוצר של מיזוג בין שתי תרבויות שונות לחלוטין. „אני מאו־שרת שהיתה לי אפשרות לראות את שני הצדדים, ולקלוט משני הצדדים," היא אומרת בגילוי־לב, ומדליקה סיגריה. „אני מאושרת שיכולתי לשבת עם אבא ולדבר איתו על ניטשה, ופרויד והסה, ולקבל מהסבתא הפרסית את החום." היא בטוחה שהמיזוג הזה עזר לה הרבה ביחסיה עם אנשים. „בצבא הסתדרתי נהדר עם כל אחד. יכולתי לדבר עם הנהגים בסלנג שלהם, ועם האל"מ בסיגנון שלו, בלי תחושה של בעייה. מבחינת קומו־ניקציה, זה נתן לי המון."

בבית היתה אמא שלה מבשלת אוכל מיוחד ולאבא — ששירת במשך שנים כאיש צבא־קבע בחיל־האוויר — היתה מכינה מפעם לפעם את המאכלים האהובים עליו: כרוב חמוץ ונקניקיות.

מכל המישפחה הגדולה, הגרמנים והפרסים, אהבה עירית את הסבתא הפרסית יותר מכולם. „היא היתה הבן־אדם הכי פתוח בעולם שאני

סבתא פרסית מס־עודה חכימיאן, שעירית אוהבת מאוד. כאן, כילדה עם אמה וסבתה.

סיפור של עירית פרנק נשמע כמו סיפור הצלחה אמריקאי. היא עושה עכשיו את צעדיה הראשונים כשחקנית, וכבר מועמדת לפרס אמי האמריקאי. זהו פרס יוקרתי לסירטי טלוויזיה, המקביל לתחרות אוסקר. עירית מועמדת לפרס זה על מישחקה בסרט הטלוויזיה האמריקאי זיכרון אהבה, שבו שיחקה תפקיד־מישנה של נערה צעירה בשואה.

לצידה בסרט, מופיע השחקן האמ־ריקאי הנודע קירק דאגלאס וגם בנו, אריק.

מיזוג בין תרבויות

היא לא כל־כך מתרגשת מהעניין. „כשאבא הודיע לי," היא אומרת בחיוך, „לא כל־כך הבנתי על מה הוא מדבר. לקח לי 24 שעות לעכל את הבשורה. עשו מזה עניין רציני, בגלל קירק דאגלאס. האמריקאים אהבו את הסרט," היא אומרת ומוסיפה בלחש, כאילו לא רוצה שאיש ישמע: „הסרט הוא די קיטש."

מלצרית בקומה ה־זו למרות הצלח־תה המסחררת מאז שגמרה לימודיה, עירית עדיין אינה יכולה להתפרנס רק ממישחק. לפרנסתה עובדת עירית כמלצרית בבר של מיסעדת פאר בתל־אביב. ומחכה לרגע שבו תוכל להתפרנס אך רק ממישחק.

סבתא גרמניה הצד השני של מישפחתה הוא גרמני. בתמונה: בטיול עם סבתה הגרמניה, אם אביה, בגרמניה לפני שלוש שנים. השושלת הגרמנית היתה מיוחסת.

בינלאומי על מישחק בטלוויזיה

בנו של קירק אריק, בנו של שחקן הקולנוע המפורסם, קירק דאגלאס, הופיע לצידה של עירית בסרט זיכרון אהבה. הוא בן גילה, אבל בין השניים לא היתה כימיה רבה.

נערת השואה הופיעה בסרט הטלוויזיה האמריקאי זיכרון אהבה, שם שיחקה בחורה צעירה בשואה. המתאהבת בנער בן גילה. התפקיד העניק לה מועמדות לפרס יוקרתי.

אהבה בגימנסיה וסרט הזוכרון ש־ו: הופיעה עירית הוא בחינת בגרות. שם היא משחקת בפעם הראשונה

תפקיד ראשי. הסרט מספר על אהבת־בתולין בין שני ילדי גימנסיה צעירים ויפים. לצידה בסרט מופיע דן תורן. יותר מכל רוצה עירית להופיע בתיאטרון.

„זה נראה לי יותר רציני, שם היתה אידיאולוגיה. גם אבא היה בשומר הצעיר וגם אחי הגדול, אבל אני הייתי הכי שרופה."

כשהלכה לצבא, רצתה להגיע לתיאטרון צה"ל, אבל לא קיבלו אותה. כך הגיעה לחיל־האוויר.

אבל עוד בהיותה חיילת השתתפה בסדנא של מרים נבו בלוד. עבדה שם שנה וחצי עם אנשים מלוד, ולבסוף העלו את פונדק הרוחות של נתן אלתרמן, בחסותה של רחל מרכוס.

אחרי שיחרורה מהצבא הלכה ללמוד מישחק בבית צבי. היא גמרה את הלימודים לפני שנה, וכבר הופיעה בשלושה סרטים.

„את החוזה הראשון, לסרט של ג'אד נאמן, חתמתי בידיים רועדות."

אחר כך בא הסרט האמריקאי, שעל תפקידה בו היא מועמדת לפרס אמי, ואחר־כך תפקיד ראשי בסרט חדש של אסי דיין ונפתלי אלתר, בחינת בגרות.

„זה סרט לכל המישפחה," אומרת עירית בחיוך קצת ציני. „אין בו עירום, והמגע המיני נעשה מתחת לסדין. לא רואים כלום."

השאיפה שלה, כמו של כל שחקן רציני, היא להתפרנס רק ממישחק. אבל כרגע אין הרבה פרנסה, למרות ההצלחה המסחררת שלה.

את הפרנסה בשנה האחרונה היא מביאה בעבודת לילה מתישה כמל־צרית. „אין דבר יותר מדכא מאשר לעבוד כמלצרית. אחרי שהשקעתי 8 שנים בלימודים — זה כבר יותר משמשקיע רופא — אני רוצה יותר מאשר מלצרות."

ומה שהכי־מעניין אותה במישחק זה התיאטרון. זה מה שהיא למדה, וזה מה שהיא רוצה ויודעת לעשות.

היא יודעת, שכדי להגיע למצב בו תוכל לבחור לעצמה את התפקידים, היא חייבת לעבוד קשה. „שחקן הוא חייל," היא אומרת ברצינות, כשבזווית־העיניים ישנו חיוך שלא נגוז.

„אף אחד לא יתן לי עכשיו לעשות את דסדמונה או את ז'אן דארק. אני צריכה קודם להוכיח את עצמי. אי־אפשר להיות רק אידיאליסטיים, צריך גם לאכול."

כששואלים אותה על החיים הרומנ־טיים של עירית פרנק, היא משתתקת פיתאום, חושבת רגע, לא כל־כך מאושרת מהשאלה. לבסוף היא אומרת, קצת בביישנות אבל בכנות גמורה: „אף פעם לא הייתי לבד." וזהו, זה מספיק, זה כבר אומר הכל.

היתה לה אהבה גדולה של שלוש שנים עם צעיר, שכמעט עזבה בגללו את הקריירה שלה. אבל זה נגמר לפני חצי שנה.

„ועכשיו," היא אומרת בהחלטיות, „אחרי שלוש שנים של נסיון, אני מאמינה שכן־אדם שיהיה איתי יצטרך לחיות עם המיקצוע שלי. אני לא אוותר — וזה גם לא בריא שאוותר."

אין היא סבורה שהיא פמיניסטית. מה שחשוב לה „חיה ותן לחיות". האהבה חשובה לה מאוד, כך היא מכריזה.

ענת סרנוסטי ■

הדרכה מינית הסרט בחינת בגרות הוא מעין הדרכה מינית ל־נערים ונערות. הסצינות המיניות אינן גלויות ונעשות תחת הסדין. עירית אומרת כי זהו סרט לכל המישפחה, ולכן אין בו עירום גלוי. בסרט משחזרים את הנסיון המיני הראשון וכל הלבטים סביבו.

מכירה, למרות שבאה מרקע שמרני־כביכול. היא היתה מקבלת הכל בכבוד."

מתחת לסדין

עירית נזכרת בצחוק במיפגשים המעטים שהיו בין שתי המישפחות. הצד הגרמני של המישפחה מתגורר בארצות־הברית, וכשהיו באים לבקר, היו יושבות שתי הסבתות על המירפסת בבית־ההורים בחולון. „זאת היתה מדברת אנגלית והשנייה היתה עונה לה בעברית. וככה הן דיברו."

מגיל צעיר כבר היתה עירית פעילה מאוד בחוגים דרמאתיים. התפקיד הרציני הראשון שעשתה היה חנה סנש. אחר כך עברה ללמוד בבית־הספר התיכון ילין, שהוא בית־ספר לאמנויות, שם למדה מישחק.

„בחיים לא הייתי תלמידה טובה. בשום בית־ספר ובשום גיל. בתלמה ילין הייתי טובה בתיאטרון ובמישחק," היא אומרת.

היא היתה שונה מכל חבריה לכיתה. כשכולם הלכו לצופים, היא הלכה לשומר הצעיר, למרות שקן הצופים היה קרוב ולשומר הצעיר הייתי צריכה לרכב על אופניים עד קצה העיר.

נמר של שיר

שירי רעיה הרניק ★ "יצירת־מופת" של תחיית הציונות ★ האלגוריה של נגיב מחפוט ★ פיקרסקה מיזרח־ברלינית ★ על היסטוריה וממון

שירה

קרב מאסף

ספר השירים של **רעיה הרניק** שירים לגוני*, שראה אור החודש, הוא מסיפרי השירים המרגשים ביותר שראו אור בשנים האחרונות. זה ספר אמיתי וחסכני, ספר שהמילים זכו בו בנקיון, למרות שאחד מנושאיו המרכזיים של הקובץ הוא המעקב אחר הבן שנעקר.

יש בשירים לגוני מאותו איפוק אירופי, המכוסה בדוק של עצב; איפוק, שאינו עוד מאפייני התרבות והחברה הישראליים. שירים לגוני הוא קובץ של שירים מעולים, המעידים על אותה חרב מהפכת של המוות, כפי שהועלו בידי אם, המתארת נתיב־חיים קצר, משולל ברירה אחרת, משנות השישים ועד אותו קרב נטול תכלית על מיבצר הבופור, שבו נפל הבן **גוני**.

מיבחר צנום זה של שירים, מתקופה של יותר מ־20 שנה, מעלה כרונולוגיה רגישה לחברה הישראלית, העוברת תהליך של התאבדות. שיריה של רעיה הרניק מציגים בחיסכון מילולי את ההכרה בדבר האסון העומד להתרגש עליה. בשיר משנת 1962, היא כותבת: **"בשיבואו הדברים סתאום / באותו היום / באותו היום / אעמוד פעורת עיניים / אל מול האסון. // כל חיי קוסאים אל המחר הזה. / אבן שואבת — אני הברזל / עיני אבנים להטעות / אינני בוכה..."** ובהמשך היא מנבאת: **"אני יודעת את גורלו / חיי סובבים סביבו / נביא אני / נביא המחר והאימה. // כל הלילות הם מילחמה / באמת הנוראה מכל חלום / אני ברוכה. אבל זוכרת / להודות בעד היום. // סופרת רגעים ברחמים. / אוספת שעות. ימים. / מקווה. / אבל יודעת בוודאות אימים / לאן רצות כל השנים / ומחכה."**

שיריה של רעיה הרניק הם בבחינת קרב־מאסף לחלום שהיה מי שחלם להגשים בארץ, ובין מציאות אחרת — של דם, של יזע, של ברזל ושל מוות. השיר הבא מספר על חזון אפוקליפטי, חזון משנות השישים השקטות והנאיביות: **"בשמת אחרון הספרטאים / היתה רממה. / הקרב עוד הידהד בצוקים התלולים / אבל הכובשים באחרון הנצנוצים / כבר סנו מקום / לשחר השוקט. // אחר־כך נאמרו הרבה מילים / אבל אני שומעת רק / את שתיקת המתים. מעבר למימד האישי, שיר זה הוא ממיטב השירה העברית החדשה.**

שירים לגוני הוא תרכיז כואב של תחושת חשרת־האסון הקרבה ובאה. במחזור שירי התשה 1970 כותבת הרניק: **"אני לא אקריב / בכורי לעולה. / לא אני..."** היא משוררת תמונת־מצב של חיים בארץ, ברגישות שאינה מאפיינת משוררים רבים: **"תבוא נדע / עוד שעה / עברה / בארץ ההפקר / בין שלום למילחמה... חיים / בין השעות / בשטח ההפקר / שבין / ההדשות."**

שירי רעיה הרניק מלווים את ההיסטוריה הישראלית החדשה, ואת בנה גוני, הגדל לתוכה. בשיר שכותרתו קורס קצינים 1976, היא אומרת על גוני וחבריו: **"סס לבן על הכתף / גורן עמום וניצן / מוטי, אבי ודגן / ועופרת / ועופרת פורחת סביבם. // כל מה שהם כואב לי. / ימים. צעירותם. חוסנם. / והתג שעל המצח / ויום מותם."** בבחרותו שבה האם לתאר את גוני: **"בלילה כשנולדת התהסבו / השמים מעלי. / הכובבים / הבריקו כמו משוגעים / מעל הר־ציון וגת־שמנים..."**

כאב האם של רעיה הרניק מתפרץ במילים, עשרת מונים חזק יותר מהזעקה הגופנית: **"ילדים הם כמו פרחים / אסור לקטוף אותם / ולהחזיק בכף היד..."** שום שירת משורר אינה יכולה להשתוות לכאב אם.

רעיה הרניק מכוונת בכמה מהשירים, לכמה שורות, מצב היסטורי. כמו בשירי מולדת, המוקדשים לתנועת שלום עכשיו, היא מעירה הערה שירית למצב היסטורי עכשווי: **"קרב המאסף / האנשים העיסים היודעים / שהכל נגמר / היתה טעות אריסם / שגיאה היסטורית? לא חשוב. / עכשיו כבר מעבר לזה. / ורק הגאווה, והעיקשות / וגם האהבה האבודה / והכבוד — עד שיתם..."** ומהשגיאה ההיסטורית ממשיכה הרניק, דרך הקרב במעבר תרמופילי, אל המסקנה הישראלית: **"ההלך — זכור את הבית השלישי."**

השירים האחרונים הם כבר ממש בצל המוות, עם ההערה המכאיבה: **"הארץ שאהבת מסנה ראשה / אבל אולי האדמה מחבקת אותך / ופרח אולי יבוסו מדימעה..."** ולרגע, אותו ניצוץ תיקווה אמיתי של אם: **"בוא נפסיק את המישחק הזה / השמיע קול השמיע קול / בחשיכה. לאות ציון וביותן / אני אדליק את האורות / חזור הביתה. חזור לישון..."**

בשיר הנעילה מגבשת רעיה הרניק את כאבה לאותה מילחמה שבה לאיש לא היה צורך, והיא מביאה דו־שיח בין גוני שנפל לבנו שלא נולד ולא יוולד: **"ובלילה בא אלי / הילד שלא נולד / מביט בעיני / ושאל / איפה אבי? // העינים שלו היו / עיניך בני וזוזית / הגבות שלך / ושלי. / הילד שאל / איפה אבי? / אביך, ילדי. נישא ברוח / הדר. בארץ נכר / נשאר אביך. ילדי. / מישהו טעה. בני היפה / ועכשיו אתה לא תהיה. // איפה אבי שואל הילד / שלא נולד / ואיפה אני שואל הגבר / שנשאר בפיסגת הדר."**

משוררת הרניק
ההלך – זכור את הבית השלישי

קובץ שיריה של רעיה הרניק אינו ספר־זיכרון, אלא קובץ של שירים מופלאים, שכאבם הוא צער העולם והמדינה, שאחרוני הטובים בה מנהלים קרב־מאסף מול כוחות־השחור שכיסוה. אם להשתמש בדימוי מעבר האומה, כמינהג המדינה בימים טרופים אלה, שיריה של רעיה הרניק משולים בעיני לכאב **רחל** אשת **יעקב**, וצער **חנה ושבעת בניה** — הקול הנגדי למקהלת הצבועים הלאומית, השרה ומיללת בהתאם לקול מנהיגה מרחוב סמולנסקין שבירושלים.

מסך החול

מיראמר

למרות השלום (המפוקפק) עם מצריים, לא יצאה התרבות הישראלית מכליה כדי לפגוש במחצית הדרך את הספרות המצרית. כמה תריסרי ראיונות פוליטיים עם המובילים בסיפורת המצרית, מחזה וחצי ממצריים וכמה ספרים מתורגמים — מהווים את היבול העלוב של התרבות הישראלית מאז שלום זה.

החודש ראה אור בתרגום לעברית הרומן מיראמר, מאת המספר המצרי הנודע **נגיב מחפוט***. רומן זה, שראה אור לראשונה ב־1967, הוא אחד הרומנים בעלי המיבנה המודרני ביותר בספרות המצרית. זה סיפור־חתך על עלילה אחת, שבו מספרות ארבע דמויות את סיפורן האישי, בגוף ראשון. אחד המספרים הוא

* נגיב מחפוז – מיראמר; עברית: יצחק שניבוים; אחרית דבר: ששון סומך; הוצאת תמוז; 204 עמודים (כריכה קשה).

* רעיה הרניק – שירים לגוני; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 31 עמודים (כריכה רכה).

החוויה הישראלית

כי מציון ייצא זרנוק קודשו

אם יש בעיני ערך כלשהו לציונות כלשהי, אין זו הציונות האלימה של **זאב ז'בוטינסקי** ויורשו **מנחם בגין**, כי אם הציונות נוסח בית־מידרשו של **אחד־העם**, אבי תורת המרכז הרוחני בציונות.

אחד העם (**אשר הירש גינזבורג**) קבע, כי הקיום היהודי לעתיד כוחו ביצירה היהודית והרוחנית של בני הדת היהודית בעתיד, וזו הסיבה העיקרית לבניית מרכז לאומי יהודי בארץ ישראל — מעין גירסה מודרנית של חזון **ישעיהו הנביא**, שכתב: **"והלכו עמים רבים ואמרו לכו נעלה אל־הר־יהוה אל־בית אלוהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר־יהוה מירושלים: ושפט בין הגויים והוכיח לעמים רבים וכיתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מילחמה..."**

אלא שהמציאות הישראלית טפחה לא פעם בשנים האחרונות על חזון הנביאים מחד, ועל הציונות האחד־העמית מאידך, והציגה יהודי „גוי" למדי, נטול תורה, הגנה, חוכמה ושיפיון. את התורה שנועדה לצאת מירושלים החלו להחליף מוצרים אחרים, ארציים יותר.

המוצר האחרון של הגניוס היהודי, שפליטתו התיישבה בארץ־ישראל, הוא קומנדקר לפיזור הפגנות, שתצלומו / שירטוטו פורסם בעיתונות*, עם דברי הלוואי הבאים: **"קומנדקר המסייע לפיזור הפגנות וקומנדקר מוגן מפני מוקשים פותחו באחרונה במפעל 'תעשיות רכב נצרת' ומעוררים עניין רב בארץ ובעולם. הקומנדקר לפיזור הפגנות (בתמונה), בולל שיפורים רבים: מצלמת טלוויזיה מיוחדת המותקנת בו, תאפשר לצלם מפגינים במטרה לאתרם לאחר מכן; תותח יניקה המתבר לשני מיכלים יאפשר התזת סילון מים או גז מדמיע בשני ארבע דקות רצופות לעבר מפגינים שיבקשו להסתער על הרכב; שתי מערבות כיבוי אש מיוחדות הורכבו בו בדי להתגבר על מחסומים בוערים. תא ההגה הוא בעל שמשות משוריינות ומגן על הישבים בתוכו מפני אבנים. המהירות המירבית: 100 קמ"ש..."**

במילים אחרות: **"בי מציון ייצא זרנוק קודשו..."** — במקום **בנדיקטוס שפינוזה** „התזת סילון מים או גאז מדמיע", ובמקום **אלברט איינשטיין** „מצלמת טלוויזיה לצילום מפגינים". במקום **הרמב"ם** תעשיות רכב נצרת.

מסדנת ה„גאוניות" היהודית: קומנדקר לפיזור הפגנות
הראש היהודי ממציא תמיד פטנטים

את התורה הישראלית החדשה יירכשו, מן הסתם, ממשלות נאורות כממשלת דרום־אפריקה, חונטות של קולונלים דרום־אמריקאים. הקו מנדקר לפיזור הפגנות יישמש בוודאי לצילום אמהות, ביניהן יהודיות, המפגינות בכיכר דה־מאו בבואנוס־איירס, בדרישה להחזיר את ילדיהן שנעלמו — ואיש אינו יודע לאן.

„עם הספר" של אמצע שנת 1983 המיר את הנייר, העט ומכונת הדפוס בקומנדקר לפיזור הפגנות, כפי שהוא המיר את שפינוזה, הרמב"ם ואלברט איינשטיין בשר **יעקב מרידור**.

* ראה: מדור מיכתבים (העולם הזה 2387).

סירחאן אלבחירי שאיבד עצמו לדעת. סירחאן הוא גם היחיד בין ארבעה המספרים שהיה במקורו פלאח פשוט, פלאח שהמהפכה המצרית הביאה להתפתחותו והתקדמותו בחברה. סירחאן הוא גם זה המגן על המהפכה ועקרונותיה. סירחאן הוא תוצר של אותה מהפכה מראשית שנות ה־50, המבקש את קידומו בחברה, כאשר הוא חפץ לשאת בת־עשירים ומנצל את מישרתו הרמה למעשי־שחיתות. הוא מתאבד, כאשר קלונו מתגלה ברבים.

הדמות המרכזית ברומן היא דמותו של **עאמר וג'די**, זקן בן 80, שלמד את החיים מכל הכיוונים האפשריים ועבר עולם ומלואו, עד שבא להתגורר בפנסיון יווני ישן, בעיר־הנופש אלכסנדריה, לתקופת החורף, שבה המחירים זולים יותר. בעלת המלון **מארינה**, יווניה זקנה שנהגה בעבר לארח את נכבדי החברה המצרית, משום שמלונה היווה צוהר אל אירופה ומינהגיה, מייצגת שיור מהזיכרונות על מצריים שקדמה למהפכה. מצריים המושחתת של פארוק ומיפלגת הוואפד. הסיבה לבואו של וג'די אל הפנסיון היא תיקוותו לחיות בצל זיכרונותיו. בפנסיון הוא פוגש **בטלבה מרזוק**, מכר ותיק, שהמהפכה הורידה אותו מנכסיו.

בפנסיון של מארינה היווניה פוגש וג'די גם את **זהרה**, פלאחית צעירה, יפה וחזקה, המתקבלת לעבודה כעוזרת בפנסיון מיראמר. אחרי שנמלטה מכפרה, מתוך התנגדות למישפחה פחתה, שביקשה להשיאה לפלאח זקן ועשיר.

דמות נוספת היא דמותו של **חוסני אלעלם**, בן למישפחה עשירה, שהמהפכה הותירה בידיו רק מאה פדן קרקע, המאפשרים לו לחיות בתענוגות. נפשו של חוסני חושקת בזהרה, שעימה הוא מתכוון לבלות בילוי חולף, מבלי לשאתה לאשה.

הסיבה המוליכה את סירחאן לפנסיון מיראמר, המאכלס את העבר הקדם־מהפכני, היא היכרותו את זהרה, שלמענה הוא נוטש את אהובתו, פרוצה אלכסנדרונית שהוא חי בדירתה. למרות אהבתו את זהרה, אין סירחאן מוכן לשאת את זהרה המבינה שכדי ללוכדו עליה להשכיל. זהרה משקיעה מכספה כדי ללמוד, וסירחאן פוגש במורתה, ומחליט לשאתה לאשה.

אורח נוסף בפנסיון מיראמר הוא **מצנור באהיי**, תמהוני המשמש כקריין ברדיו אלכסנדריה. הוא מתאהב באשת ידידו שבבית־הכלא, וכאשר זו מקבלת את הסכמת בעלה לגירושין, מגלה מצנור שליבו נתון לזהרה.

מיראמר הוא סיפור פיקרסקי לא במעט, המבקר את שנות השישים של מצריים, ימי שילטונו של **גמאל עבד אלנאצר**. מחפוט' משמיע ביקורת זו בלשון של סמלים ורמזים. בעיני המצרים נחשב כיום מיראמר כנובאת־סופר על מפלת 1967, שהתרחשה מעט אחרי הופעת הספר. במיראמר מציג וטווה מחפוט' תמונת־מצב חברתית שהביאה לאסון של 67.

זהרה מסמלת את מצריים השפוייה, הפשוטה והבריאה בנפשה, מצריים הנופלת מדי פעם ברשתם של זרים, כפי שכותב **ששון סומך** באחרית דבר למהדורה העברית, בעוד שמג'די, איש המישטר הישן, מעריצו של **ז'גלול־פחה**, מייסד הוואפד, הוא זה המוכן להעניק למישטר החדש את האשראי, תוך התעלמות מהניוון וההסתאבות המייצגים את ילדי אותה מהפכה.

מיראמר לקורא הישראלי הוא אמצעי להיכנס לתוך העולם המצרי, על פסוקי הקוראן השזורים בו, הקונצרטים הלילים של **אום כולתום**, העימות אירופה־המיזרח, וכל שאר המרכיבים האנושיים של מצריים החדשה. ספר מעניין ביותר. מאחר שאיני יודע ערבית, נבצר ממני לבקר את רמת התרגום של **יצחק שניבוים**, למעט הפרק האחרון, שראה אור במעריב (17.7.70) בתרגומו של **מתתיהו פלד**, שתרגומו מעולה בהרבה מזה של שניבוים.

תרגום

זימרוק

יורק בקר, סופר מיזרח־גרמני ממוצא יהודי, עשה לו שם בעולם בסיפורו יעקב השקרן, המספר מהווי הגיטאות בתקופה האחרונה של השואה. זה סיפורו של גבר, השומע במיקרה ברדיו של המפקד הגרמני של המחנה כי הרוסים מתקדמים, והוא מתחזה בעיני האחרים כמחזיק ברדיו נסתר — מה שמביא לו עמדה נכבדת. אחר־כך הוא מזין את חבריו בשקרים, כדי לשמור על מעמדו. ספר זה של בקר הוסרט במיזרח־גרמניה ואף זכה בפרס דב הכסף בפסטיבל הסרטים במערב־ברלין ב־1975.

סיפורו השני של יורק בקר הרואה אור בעברית הוא ימים ללא שינה*. לחץ הצנזורים בארצו שהתערבו בעריכת הספרים הביא את בקר לעבור למערב־גרמניה.

במהלך קריאת ימים ללא שינה חשתי לא מעט את אווירת הרחוב הישראלי, ועינו המפקחת של הרחוב על הפרט ומחשבותיו, מאז פרוץ מילחמת־לבנון. ימים ללא שינה הוא גירסה מזרח־גרמנית ל־1984. אין מחנות־ריכוז, הוצאות־להורג או עינויים — לעומת זאת שולטת ברחוב עבדות רוחנית. הכל בסדר, כל עוד האזרח אינו מתמרד כנגד אותה עבדות רוחנית.

סיפור המעשה עוסק בהתמרדותו של המורה **זימרוק** באותה עבדות־רוחנית. זימרוק נוטש את אשתו, המייצגת את השיגרה (**„אני תשב ביצד לשטות את חיי מן היסוד. אומנם, עדייך חשרה לי ההבדרה הסופית"**). השינוי הגדול בחייו מתחיל, כאשר הוא אומר לתלמידיו כי להפגנת האחד במאי אין חייבים לבוא. יקחו בה חלק רק אותם הרוצים לבוא. התוצאה: בירור מישמעתי.

באחת השבתות הוא פוגש באולם־היקודים, **באנתוניה קראם**, הצעירה ממנו. כעבור שבועיים הוא עובר להתגורר בדירתה, ועד מהרה הוא מגלה כי היא **„האשה הריאקציונית ביותר ששכב עמה בימים מן הימים"**. בהמשך חיפושיו יוצא זימרוק בעת חופשתו לעבוד כמחלק עוגות ולחם בחנויות, תחת לעבוד עבודה שיכלית, כמינהג המורים במיזרח אירופה.

בחודש השני של החופשה נסעו זימרוק ואנתוניה לחופשה בהונגריה, שבמהלכה נסתה אנתוניה להימלט אל המערב. זימרוק שב ללמד בבית־הספר, עד שאחד ההורים מתלונן עליו, על שאילץ את אחד מתלמידיו לקרוא בכיתה בקול רם את שירו של **ברטולד ברכט** בשבחי הספק, והוא נגוף. אנתוניה נרונה למאסר וזימרוק מחליט להמתין לה. הוא מפוטר

סופר בקר
שילטון העבדות הרוחנית

מעבודתו, והופך עד מהרה לנהג המכונית המחלקת עוגות ולחם בחנויות.

ימים ללא שינה של בקר הוא יותר נובלה מאשר רומן, ויש בו מהייחוד של הנובלה הגרמנית. זה סיפור על מות האהבה והחירות של הפרט במדינה, בעולם. סיפור מומלץ ביותר לקריאה. תרגומו של **צבי ארד** מפריע לקורא, והוא לוקה בתיסמונת **אהרון אמיר**. בחודשים האחרונים קראתי תרגומים של ארד מגרמנית, לספריהם של **אריך־מריה רימארק, ארתור קסטלר, מרטין ולזר ויזרק בקר** — ומתוך התרגומים, עשוי הקורא להגיע למסקנתי, כי הארבעה כותבים באותו הסיגנון.

כלכלה

כסף וחירות

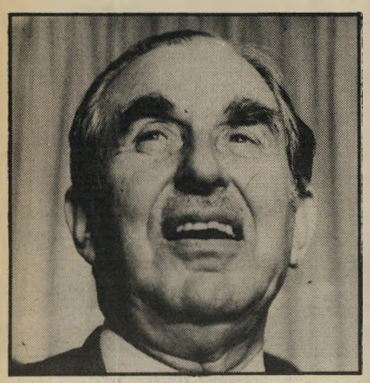
בינות לכל הספרים המהודרים העוסקים

* יורק בקר – ימים ללא שינה; עברית: צבי ארד; הוצאת זמורה ביתן; 111 עמודים (כריכה קשה).

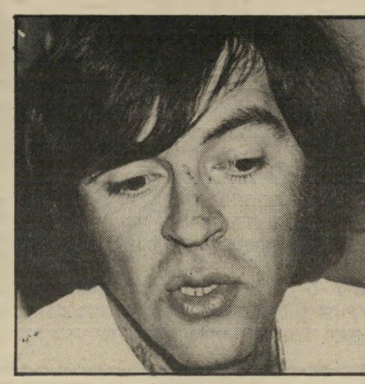
מי מריבה עברון, המין וה„אפסות" של ראובני ★ פוסטר ושמו בניאל ★ הגדנ"ע, הלאומיות והחינוך ★ נשיא כשפן יקום

■ צל"ש למבקר־התיאטרון **בועז עברון**, על שהעז להתייחס לטאבו ישראלי חדש כאילו לא היה טאבו. כוונתי לרשימתו בידיעות אחרונות (2.6) על מערכוני החוויה הישראלית מאת **יותם ראובני**, תחת הכותרת אפסות. עברון התעלם מהמילכוד שבו לכודים באחרונה מבקרים רבים. הבאים לבקר יצירותיו של ראובני. הסיבה למילכוד: ביקורת שלילית על נושאי כתיבתו עשוייה לעֹרר תיאורות כביקורת נגד המיעוט ההומוסכסואלי. התוצאה: ביקורת לא מאוזנת (אם כי בספריו הראשונים של ראובני בלטה עוד עוצמה ספרותית). קביעתו של עברון על מחזהו של ראובני: „הדיבורים גם על המלחמה וגם על המין אינם מעוררים כל אימון..." היא בבחינת אות למבקרים אחרים.

■ הקורא התמים עשוי להאמין, כי את התיאטרון הישראלי עשויים לייצג בעולם הרחב מחזאים כניסים **אללני, חנוך לוין, עמוס קינן, יהושע סובול ויוסף מונדי**. ידיעה לאקונית בידיעות אחרונות (2.6) מגלה, שאת ישראל אין מייצג באיגוד התיאטרון הבינלאומי איש מהמחזאים האלה — ואפילו לא **אפרים קישון**, או מישהו אחר מרמתו. אותה ידיעה מספרת על כמה מינהלני תיאטרון (**שמואל עומר, נועם סמל, דויד אלכסנדר, בארי סברסקי**) המייצגים את התיאטרון הישראלי בקונגרס הדו־שנתי של איגוד התיאטרון הבינלאומי. בנוסף להם מועמד לשמש כחבר בוועד־הפועל של איגוד־המחזאים הבינלאומי אחר בשם **ערן בניאל**. מעניין מי

מחבר־נשיא הרצוג
טלית שכולה תכלת

סופר ראובני
טאבו, לא־טאבו

שלח אותו לשם? מי מימן נסיעתו לשם? לאלוהי המועצה לתרבות ולאומנות ול**אבנר שליו** — הפיתרונים.

■ פעם, במחצית שנות השישים, היתה בירושלים קומונה שמאלית, שבחלה בכל מוסכמותיה של החברה הישראלית, קומונה שחבריה ניבאו השכם והערב את תהליך ההתנוונות של ישראל, המיליטריזציה של המדינה וכל שאר הצרות שהוכחו עם הזמן כנכונות. כותב שורות אלה נימנה עם חברי אותה קומונה, שלא נרשמה במישרדי רשם־החברות. לפני כשבועיים נזכר כותב שורות אלה באותה קומונה ובכמה ממבקריה. הסיבה: ראיון בידיעות אחרונות (3.6) עם מפקד הגדנ"ע אל"מ משה שריד, שהיה אורח של קבע באותה קומונה, בעודו סגן צעיר ורך לימים, ערב מילחמת ששת הימים. בימים ההם היו לו למשה שריר, שהיה קצין־חינוך צעיר, יומרות לשינוי תבל, יומרות שהיו רחוקות מהלאומיות והלאומנות שצה"ל והגדנ"ע מייצגים בהווה. באותו ראיון אהבתי את אמירתו של אל"מ שריר „אנו לא מנותקים מהמציאות של ישראל". היא הוכיחה ששריר יהיה בעתיד הלא רחוק מועמד „טיבעי" לנהל את המועצה לתרבות ולאמנות. כפי שמלחשות לשונות־הרע — שהרי יש לו יתרון על המנהל הנוכחי: הרקע הדתי שלו. ההשוואה בין הנושאים — המעט פילוסופים — של שנות ה־60, שהעסיקו אז את אל"מ שריר, ובין מה שהוא מייצג כיום, מביאה אותי לכדי רצון עז להיות מנותק מהמציאות של ישראל, שהוא מייצג אותה היום.

■ על סיפורו החדש של נשיא־המדינה החדש **חיים הרצוג** עם כלביא יקום אמר לי באחרונה ידיד, פרשן צבאי וחוקר מילחמות ישראל: **„סיפורו של הרצוג מציג את מילחמות ישראל בטלית שכולה תכלת. הוא מצליח לכסות על פרשיות בזיוניות כלטרן, תל מוטילה ואחרות, עד שניתן להסוך את שם סיפורו לנשיא כשפן יקום."**

■ **התנצלות:** לפני כמה שבועות פורסם במדור זה כי חבר־הכנסת **גד יעקבי** מימן בעקיפין את פירסום שיריו בחוברת האחרונה של סימן קריאה בכספי ציבור, שאותם קיבל מהכנסת, בתוקף היותו חבר ועדת־הכלכלה של הכנסת. אינפורמציה זו נמסרה לי בידי עורך כתב־עת יריב (בפורמט מגאזיני). שפחץ מן הסתם להזיק לסימן קריאה. חשתי בכך, שלא בדקתי די הצורך את העניין. מסתבר, כי כספים לחלוקה אישית נמסרו רק לחברי־הכנסת של ועדת־הכספים, כך שגד יעקובי לא מימן את פירסום שיריו בסימן קריאה בכספים אלה, או כספים אחרים. על כל פנים, לא התכוונה הרשימה בנמר של נייר לפגוע בסימן קריאה. ולראייה: באותו גיליון הופיעה רשימה אוהדת, לסיקור מחקרה של ד"ר **נורית גרין**, שפורסם באותה חוברת על תרבות הכיכרות של **מנחם בגין**, שפורסמה בסימן קריאה.

בממון ובכלכלה, שראו אור בעברית בשנים האחרונות, בולט סיפורן צנום של **ס. הרברט פראנקל** בין כסף לחירות שראה אור באחרונה*. פראנקל, בעבר איש אוניברסיטה מאוכספורד, מציג עיון מרתק בכלכלה מוניטארית, תוך עיסוק מאלף במה שניתן לכנות הפילוסופיה של הכסף.

פראנקל סוקר את השיטות המוניטאריות; מבקר את דיעותיו של **גיזן מיינרד קיינס** על האגירה, יורד לשורשים ההיסטוריים של התפתחות הכסף, וחלקו בפילוסופיות החברתיות של מאתיים השנים האחרונות. בדומה לקארל מארכס, אין פראנקל פוסח על מחבר רובינזון קרוזו. הסופר **דניאל דיפו**, ומביא מדבריו על האשראי: **„האשראי הוא זהיר מדי, הוא גברת ביישנית מדי כדי לבוא עימה במגע... בתנאים משפילים; אם רצונך לשעשע בתולה זו, עליך לפעול בהתאם לעקרונות הנאים של בבוד וצדק..."**

את סיפורו מסיים פראנקל בקביעה: **„המבוכה המוניטארית של העולם החפשי — איש לא יטפל בה זולת אזרחיו..."** פראנקל מזהיר את הקוראים מפני השתלטות הטוטליטריזם הכלכלי של המדינה על החופש של אזרחיה.

בין כסף לחירות הוא ספר המומלץ לעם־ישראל, שאמונתו האחרונה היא בעגל הזהב של הכסף. כדאי ליטול חופשה לכמה שעות מהבורסה, למכור חצי מניה, לרכוש את הספר הזה, לעיין בו, ולקבל את מימד העומק ההיסטורי של הכסף, בהיסטוריה המודרנית. ספר מומלץ ביותר.

* ס.ה. פראנקל – בין כסף לחירות; עברית: א. סנד; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 104 עמודים (כריכה רכה).

מאת בן עומר

מילון בן־זונה

טוב. הנה הגיע הקיץ סוף־סוף. תמיד הוא בא בסוף, בהתפרצות אדירה. עוד מימי המערך זה ככה — אז אל תאשימו אף אחד.

שילשל מיכתב

לא שם זין

קריאת תחת

אפשר להתחיל להזיז הצידה את הדברים הלא נחוצים: ביגדי־חורף, מעילים, שמיכות־פוך, תנורי־חשמל וסיפרי־מופת. גא לשים בנפטלין את הספרות הקלאסית. מי יש לו כוח עכשיו למלחמה ושלום למשל? מי רוצה לקרוא שוב את ימי ציקלג?

ביררתי מה צריך לעשות כדי לעבור את הקיץ בנוחיות יחסית. הנה המירשם:

קמים בבוקר. שותים קפה ועושים מיקלחת.

תרבות זו לא מילה גסה

המרד הגדול פרץ אצלנו בבית לפני שלושה שבועות. הכל התחיל בזה שחברה סיפרה לי איך שהיא משתעממת כל שבת, ואין לה מה לעשות — קוראת קצת עיתונים ומשתעממת, מכינה לבעלה ולה כוס קפה ומשתעממת, הולכים לאכול ארוחת־צהריים במיסעדה טובה? ומש־תעממים.

בשבילי הסיפור הזה כאילו לקוח מספר מדע בדיוני. מה לא הייתי נותנת עבור שבת אחת של שיעמום! זאת אומרת, שבת בלי ללכת לספורטק ולבעוט בכדור כמו מטומטמת (וגם לקבל הערות מהילדים שאני בועטת בדיוק לכיוון הלא נכון). מה לא הייתי נותנת בשביל שבת שלא נוסעים בה לספארי בפעם ה־100, עם כל עם ישראל ועם חלונות סגורים באוטו — וכל זה כדי שהילדים יראו שוב את הגמל היפה וההיפופוטם השמן והאריה המפחיד. שבת בלי ללכת לים, לשבת על החול החם ולהניע את הראש כמו כדור פינג־פונג — ימינה, לראות איפה הגדול, שמאלה, לראות איפה הקטן.

החלטתי לעשות מרד. לצעוק על הילדים, לצעוק על הבעל, להגיד להם כמה החיים שלי קשים, לשבור איזה צלחת, להפיל כיסא. אבל הבעל שלי, שהרגיש שהסערה מתקרבת, אמר לי: „למה שלא תיקחי לך איזה שבת של שיעמום? תתעלמי ממני ומהילדים." חטפתי את ההצעה בשתי הידיים.

כבר ביום השישי הכנתי לי בגדים יפים שאלבש בשבת, והלכתי לישון מוקדם. מההתרג־שות שאני יכולה לקום באיזה שעה שאני רוצה, התעוררתי ב־7. קמתי לאט־לאט, התלבשתי בתנועות איטיות, כמו שרואים בסרטים. חלפתי על פני המיטבח הרעשני באלגנטיות חד־פעמית. לאט הסתרקתי והתרחצתי, לאט שתיתי את הקפה שלי בסלון, כדי לא לשמוע בפעם המי־יודע־כמה את השיר של תהילה שבקע מהמיטבח בשלושה קולות גבריים.

ב־11 התייצבתי בביתה של חברתי — אחת שידועה בתרבותיותה הגדולה — ושאלתי אותה מה עושים עכשיו. יחד הלכנו, שתינו נעולות נעלי־עקב, לעבר התאטרון הקאמרי. למה להקאמרי בשבת, ב־11 בבוקר? שאלתם — בבקשה.

יש בתל־אביב משהו שניקרא שבתרבות. שבת אחד במוסיאון תל־אביב ושבת אחת בהקאמרי. ככה כל הזמן. מי שהמציא את הרעיון הזה, פשוט מגיעות לו שתי נשיקות על שתי הלחיים שלו.

אני מניחה שכל שבת התוכנית משתנה. אבל בשבת הזאת שאני הגעתי, הם בטח שמעו עליי ועשו מאמצים יוצאים מהכלל. לכן גם נהנתי. המראיין הקבוע הוא יצחק ליבני, שאין צורך להרחיב את הדיבור על כישוריו כמראיין. לענייני השכלה כללית ראיין יצחק ליבני את ח"כ מוטה גור. אחר כך באה השחקנית ליאורה ריבלין, סיפרה לקהל איך היה לעבוד על קרובים קרובים, וגם סיפרה כמה היא שונאת לראות טלוויזיה וכמה זה משעמם אותה.

להקת הריקוד שר מרכז המחול של עיריית תל־אביב נתנה הופעה יוצאת מהכלל של שני קיטעי־ריקוד, אחד של הכוריאוגרף אבי לפידות ואחד של הכוריאוגרפית רודה מנס. יצחק קלפטר של וסיפר, שוב שר ושוב סיפר.

שעתיים מאוד־מאוד מהנים, תמורת כרטיס שלא עולה גרוש. תוכנית מעניינת, קהל מאוד תרבותי, שלא מפצח גרעינים, לא זורק בקבוקים ואפילו לא מדבר בקול. סתם יושב ונהנה.

לא רוצה לשמוע יותר שאין לכם מה לעשות בשבת.

חזה עוף

כל זה מבלי להסתכל החוצה ולראות את האוויר עומד על 38 מעלות בצל, ואין צל.

מי שצריך ללכת לעבודה — שילך. אבל כל שעה הוא צריך לעזוב את העבודה שלו, לרדת לרחוב ולקנות ארטיק או משקה קר. בהפסקת־הצהריים צריך לאכול מנה גדולה של סלט ואיזה אייס־קפה ענק, ולקרוא את עיתון־הצהריים. העיתון זה בשביל לראות שהצרות הפרטיות שלכם זה מצחיק לעומת הצרות של העולם.

אחרי העבודה לוקחים טכסי הביתה. זה נכון שטכסי עולה הרבה כסף, אבל תחשבו כמה אתם חוסכים בזה שלא מדליקים תנורי־חימום בקיץ. כשנכנסים הביתה, מסתערים על המיקלחת. אחרי המיקלחת תופסים לימונדה וסיגריה ומתפרשים על כיסא־נוח.

עכשיו בא הקטע הכי־חשוב: לוקחים את הספר הזה של קובי ניב ודודו גבע בנו של מגוחך – כי זה בדיוק מה שצריך בן־אדם תשוש בשביל לחזור קצת לחיים.

בנו של מגוחך הוא ספר־קיץ מובהק. אני יודעת את זה כי בהרבה ציורים של דודו גבע יש אנשים שלא לובשים בכלל בגדים — ואיזה סיבה יש לזה אם לא שחם להם? מדפרפים וצוחקים, קוראים וצוחקים, מסתכלים וצוחקים. ככה עוברים את חודש יולי בסערה.

כדי שתיראו על מה אני מדברת, הנה כמה דוגמאות מתוך הפרק מילון בן זונה לעברית.

ילדים מוגבלים או טלוויזיה מוגבלת

על המירקע שרה ג'ילדה לריגולטו את אחת האריות הכי־מפורסמות במצר־סופרן נדיר, והילדים שלי קוראים טרזן ומגרדים ברגליים: זהו משבר לא קטן לאם שוחרת־תרבות. חזרתי למיטבח וחשבתי, שאולי אופרה של ורדי זה לא בדיוק לפי טעמם וכראי לחכות לתוכנית הבאה. בתוכנית הבאה ניגש הילד הגדול, כיבה את הטלוויזיה ואמר שהדיבורים של פרופסור רן מירון עם פרופסור גרשום שולם בענייני עגנון מפריעים לו להתרכז בקריאה. (כבר ציינתי שהשעה היא 4.30 אחרי־הצהריים.)

אבל כל חצי שעה הרי מתחלפות התוכניות ותמיד יש תיקווה. ב־5 יש תוכנית ילדים ידועה בשם ערב חדש, ושם בדרך כלל מראיינים אנשים כמו עזרא גולדברג בעניין עמוס ברנס, או את יורם ארידור בעניין הקטסטרופות. הילדים שלי ירדו לחצר לשחק בכדורגל.

ניחמתי את עצמי, שילדים לא יכולים להתעניין בכל תחום, וחיכיתי בסבלנות לשעת השידורים לילדים של היום למחרת.

בשעה 3 שלחתי אותם שוב לראות טלוויזיה. ב־3.05 שאל אותי הילד הקטן מה זה בדיוק איזוטופים. אמרתי לו שאני לא יודעת בדיוק (אפשר לחשוב שבערך אני יודעת), והוא אמר „חבל שאת לא יודעת, כי עכשיו יש תוכנית בטלוויזיה על זה." בשעה 4 בהו הילדים שלי לעבר המכשיר, כי היתה תוכנית בעברית מדוברת. שם התוכנית הפוקדים באים, והיא משודרת הרבה מאוד פעמים בשבוע, כך שהילדים כבר יודעים אותה בעל־פה וזה משעשע אותם.

בשעה 5 שוב ערב חדש, ואחריה תוכנית־הילדים המפורסמת על אמנות בעידן הטכנולוגי. הילדים ירדו לחצר לשחק כדורגל.

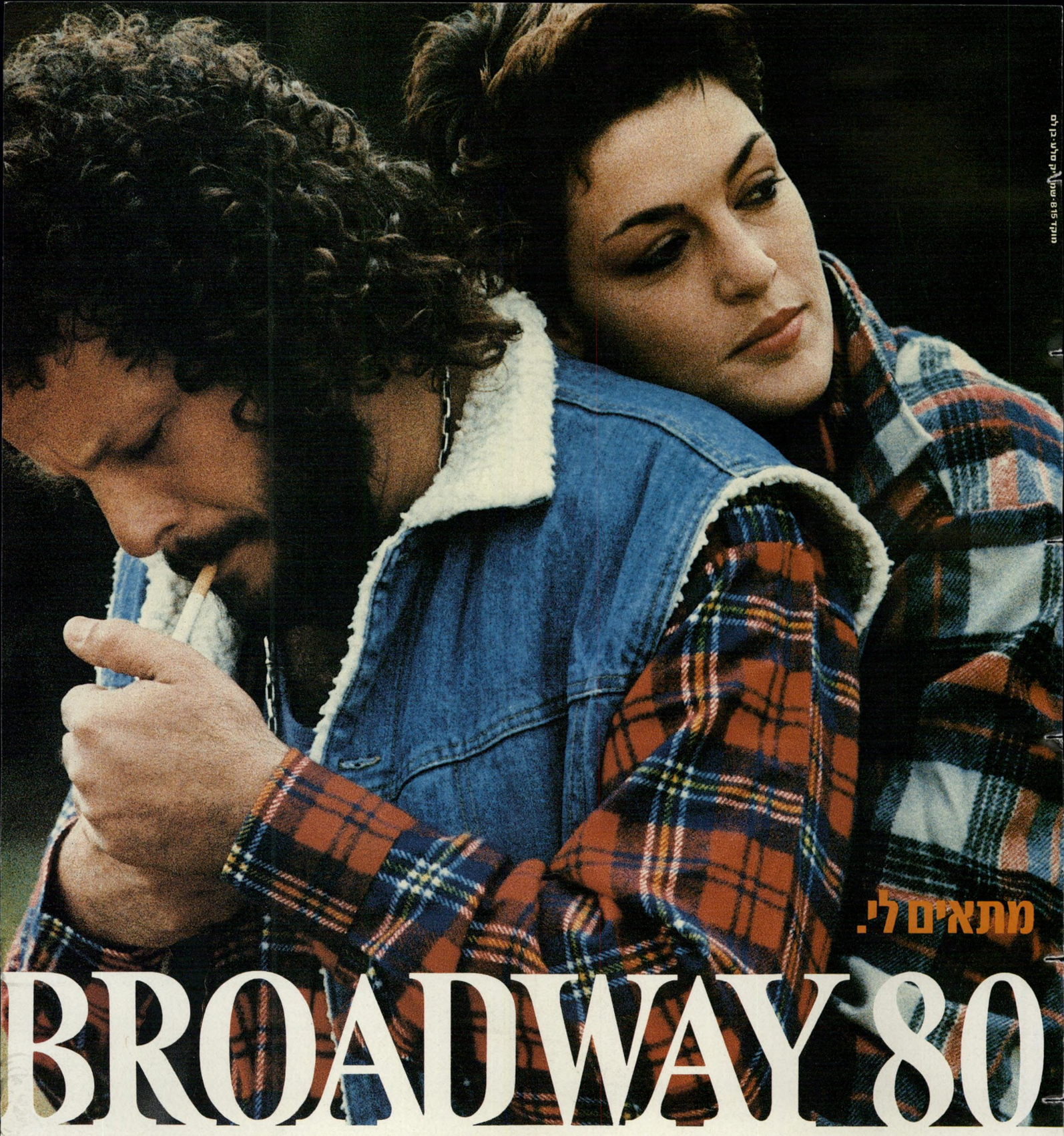
ביום השלישי לצפיה בטלוויזיה, שהיה גם היום שהחלטתי את ההחלטות הכואבות בקשר לרמתם השיכלית של ילדים, היתה תוכנית מעניינת במיוחד. חצי שעה על חשבון ריפרנציאלי ואינטגראלי, חצי שעה על צמיחת המדינות החדשות באפריקה וחצי שעה על פלסטיות של סלעים. הדבר ששבר אותי יותר מכל היה איזה סרט מצוייר וילדותי שלמראהו צעקו הילדים שלי „יופי! סרט מצויירי!" אחר כך הם ירדו לחצר לשחק כדורגל.

לאף אמא לא נעים לגלות, פיתאום, שיש לה ילדים מאוד לא אינטליגנטיים. למעשה מטומטמים. ואיך בן־אדם מגלה תגלית איומה כזאת? הרי כל הסכתות והדודים והחברים תמיד אומרים כמה שהילד/ילדה חכמים ומפותחים וכמעט מחוננים, עד שכל אמא מתחילה להאמין בזה.

אבל בשביל להיות הורה אובייקטיבי, כמה שאפשר, ולהמשיך להיות בטוח שהילד/ילדה הם באמת על רמה רצינית, אפשר כמובן לקחת את הצאצא לבחינות אייקיו, או כל בחינה פסיכו־טכנית אחרת, או אפילו לאיזה פסיכולוג טוב, שיחווה את דעתו על הרמה של הילד. אפשר לנסות עוד דברים רבים, אלא שהדרך הפשוטה, הנוחה והזולה ביותר היא פשוט להושיב את הילד/ילדה מול הטלוויזיה (בזמן התוכניות לילדים, כמובן) ולראות מה הוא מבין ועד כמה הוא מתעניין בדברים. זה פחות או יותר מה שרוב ההורים עושים, ולפי זה הם מחליטים איזה ילד יש להם.

גם אני חשבתי ככה. אני גם חשבתי שהשעות שילדים צופים בטלוויזיה זה משהו בין 3 אחרי־הצהריים ועד 6 וחצי או 7. אז בשעות האלה אמרתי להם „ילדים, לכו לראות טלוויזיה יש תוכניות בשבילכם."

מתוך המיטבח הצצתי בכל פעם לראות איך הם מגיבים. חשכו עיניי: ילד אחד (כמעט בן 8) תפש ספר על טרזן וקרא בו בהתלהבות. הילד השני (כמעט בן 5) היפנה את הגב שלו למקלט והתחיל לגרד את הרגליים שלו בהתלהבות.

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

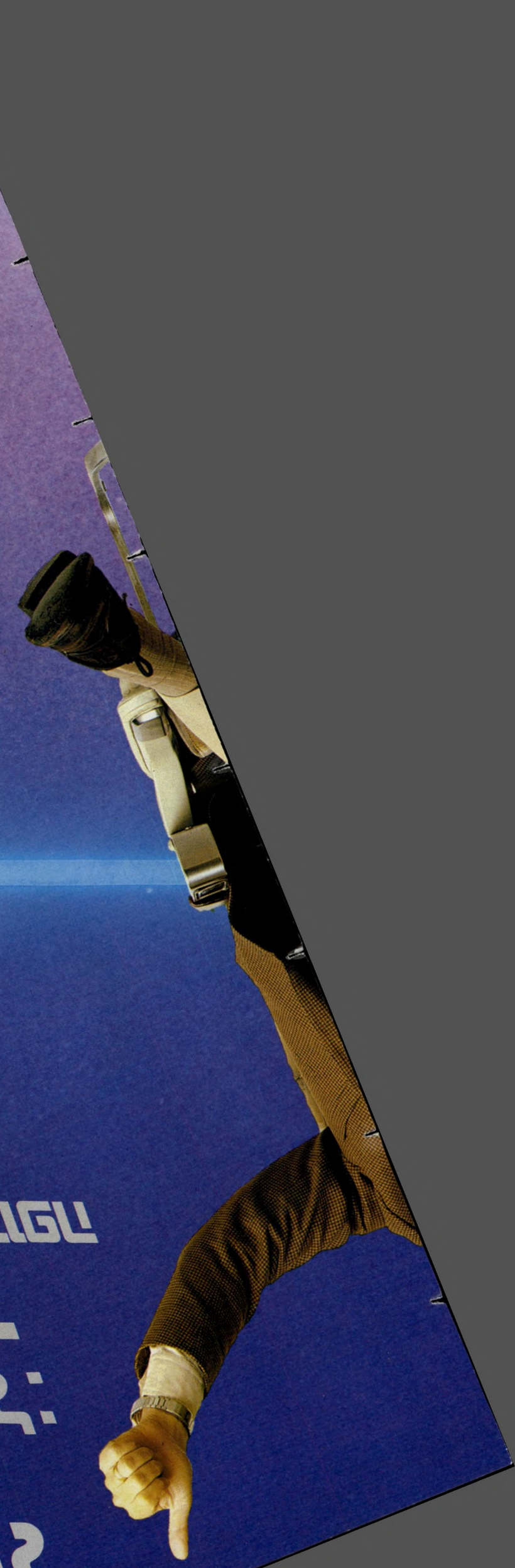
טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ՊԱՏՐԱՍՏ ԼԻՆԻ ՄԵՐ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ՔՎԵԼ ՄԻԱՅՆ ՄԵԿ ՀՈՒՅՆ Է՝

ՈՉ

כיוון חדש

נוסע יקר,

"כמי שמרבה לטוס בין ישראל לבין אירופה אני שמח להציג בפניך את המטוס החדש, המצטרף לצי מטוסיה של חברת התעופה הלאומית שלנו. כמוני, גם אתה תמצא, בודאי, כי הבואינג 767 החדש של אל על, המופיע לראשונה בשמי אירופה, הופך את הטיסה לנוחה ונעימה במיוחד.

לראשונה נוח לעבור וקל לגשת מכל מקום לכל מקום

"אם טסת אי-פעם לחו"ל, אין צורך לספר לך כיצד, אחרי שעה או שעתיים של טיסה, מרגיש לפתע הבן-אדם צורך נפשי וגופני לקום מהמושב ולצאת ל"שטח", כדי... כדי לראות, למשל, מה נשמע בשירותים, או, אולי, לומר שלום למכר או שניים, או סתם כך כדי לחזק את העצמות.
"ב-767 החדש של אל על הרווח בין שורות המושבים הופך את הגישה מכל מושב ולכל מושב במטוס לקלה ולנוחה ביותר.

"המעברים הרחבים מאפשרים לעגלות המשקה והכיבוד לעבור מקצה אחד של המטוס למשנהו, בלי לחסום את הדרך. יש מספיק "מרחב מחיה" גם לעגלה וגם לבן-אדם שבמקרה נתקק דווקא באותו רגע ל... רחוץ ידיים.

לראשונה ניתן בטיסות לאירופה ליהנות מסרט וידאו עם תצפית טובה מכל מושב.

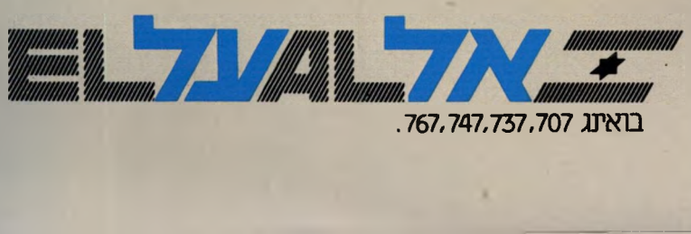
"במטוס הבואינג 767 החדש של אל על מקרינים סרטי־וידאו בטיסות לאירופה וממנה, והפעם, ניתן גם ליהנות מהם. אני אישית אוהב מאד לצפות בסרטים, ואם גם אתה נהנה מכך, צפויה לך הנאה כפולה. ב-767 החדש, פשוט תענוג לצפות בסרט ומכל מושב שהוא במטוס. טיסה נעימה באל על

ושיהיה במזל."

שלך

חיים טופול

*כל התמורה עבור השתתפותו של חיים טופול הועברה ע"י אל על למועדון "וראייטי" בישראל.

בואינג 767, 747, 737, 707.

אופנת קומודור לצעירים

אופנת קומודור, אופנה לצעירים.
להשיג בחנויות המובחרות.
הפעם יש מה לבחור.

אופנת קומודור · רח' התבור 24
טל: 03·653995

„אני לא רוצה לגור בהוליווד!"

(המשך מעמוד 53)

השתנו החיים שלי. מכיוון שהאנגלית שלי היתה מוגבלת, אז החברים שלי בלונדון היו ישראלים, ועל הישראלים זה לא עשה רושם.

אל תשכחי שלונדון זה לא כמו ניו־יורק. כשאתה סטאר בניו־יורק, הרעש שעושים סביבך יכול להעביר אותך על דעתך. פה, בלונדון, מתייחסים אליך יפה מאוד, אבל זה הכל. אתה יכול לקבל מיכתבים יפים ממעריצים, יכולים לגשת אליך אחרי ההצגה ולבקש חתימה, אבל עדיין לא מטרידים אותך במיסעדה, אלא אם זה תייר אמריקאי. כך שההצלחה לא עולה לך לראש.

חוץ מזה אתה לא יכול להסתובב 24 שעות בווסט־אנד ולהגיד אני סטאר, כי 24 שעות בשבוע אתה עומד על הבימה ונותן את חלבך ודמך.

■ ■ ■

● אתה משחק כעת מחדש את טוביה ב„בנר על הגג", שהיתה ההצלחה הגדולה ביותר בקריירה שלך. מדוע החלטת לנסות את אותו המזל פעמיים?

בשנה שעברה התקיימה בלונדון הצגה של רויאל וראייטי, המופע שכובד בנוכחותה של המלכה הוקדש למחזמרים, זה היה הרעיון של המלכה־האם. הופעתי כבר בשלוש רויאל וראייטי וחשבתי שזה מספיק.

חוץ מזה, שהשנה לא היה לי מה למכור. בדרך־כלל אני עושה חשבון שמופע כזה גורר פירסום אדיר. אמרתי לא, אבל המשיכו לנדנד לי . לא ידעתי מה רוצים ממני, ונסעתי לארץ. צילצלו לי ארצה עד שבסוף הבנתי שאסור להם בצעם להגיד לי שהמלכה־האם ביקשה שאופיע, כדי שחס־וחלילה לא אגיד „לא" למלכה.

ככה רמזו לי עד שהבנתי את העניין, ובסוף הסכמתי להשתתף.

כשעמדתי על הבימה, מצאתי את עצמי ממש

עשיתי סרט בספרד. ישבתי עם המישפחה שלי מסביב לבריכה, וביתאום תפסתי שאני מרוויח בארבעה שבועות יותר ממה שאבא שלי הרוויח, מרוויח וירוויח כל ימי חיי

נהנה לעשות את זה. ואת, שראית את המופע, ראית את התגובה של הקהל. אחרי זה קיבלתי איזה שש־שבע הצעות לעשות את זה שוב.

לא רציתי להתחייב על הופעה של חצי שנה, והרי כנר על הגג זה פרודוקציה יקרה, ואין אפשרות לשלם אותה בתקופה מוגבלת. בסוף הסכים תיאטרון אפולו, השייך לשלושה מפיקים שהתאחדו, לעשות איתי חוזה של 100 הצגות.

● כדאי להם להשקיע כליכך הרבה כסף רק למאה הצגות?

אפולו הוא האולם הגדול ביותר בלונדון. יש בו 2500 מקומות. הוחלט על התנאים ב־4 במאי. התנאי שלי היה, שהבימאי יהיה הגאון ג'רום רובינס, ושהתפאורה תהיה של אהרונסון, ומייד נכנסנו לחזרות, והנה אנחנו כאן, עם הצגה שהעמדנו על הרגליים בשלושה וחצי שבועות.

● מה ההרגשה שלך לשחק את טוביה החולב אחרי 16 שנים?

את הטכסטים לא זכרתי בעל־פה. כמובן שזכרתי שירים — את המנגינות, את המילים לא כל־כך. ואני מוצא שזה מאוד מעניין. גם את מעגל הגיר הקווקזי עשיתי פעמיים, אם כי לא באותה השפה.

מה שקורה הוא, שאני מרגיש נפלא. השחקנים מסביבי מקריינים אנרגיות שונות מהשחקנים ששיחקתי איתם לפני 16 שנים, וזה מפעיל אצלך איזה דבר שונה. הקצב שלהם שונה והקצב שלך משתנה, ולמרות שאתה אומר אותו־טכסט, אותו חומר, התוצאה יוצאת אחרת לגמרי.

● אינך חושב שזה מגביל אותך בשחקן, כאשר אתה מזוהה עם תפקיד מסויים. זה לא מפוגג אותך במה שמכונה „טיים קאסטינג"?

אם שחקן מזוהה עם תפקיד, זה לא אומר שהוא לא יכול לעשות דברים אחרים. ואם יול ברינר עושה את המלך ואני, זה לא אומר שהוא לא יכול לעשות סרט. אבל את המלך ואני אף אחד לא יכול לקחת ממנו, אפילו לא אריק לביא, כמו שאת טוביה בכנר על הגג אף אחד לא יכול לקחת מזירו מוסטל.

● גם אתה לא?

גם אני לא! אין ספק שזירו מוסטל יצר את התפקיד של טוביה.

● איך הוא הגיב כאשר נורמן ג'ואיסון בחר בך לגלם את דמותו של טוביה בסרט „בנר על הגג" — ולא בחר בו?

הוא כעס מאוד, וגם הרבה חברים שלו כעסו. כן, הוא שייך לחבורה ניו־יורקית, שהיתה ביחד עוד מתקופת הרשימות השחורות של ג'וזף מק־קרתי, והיתה להם מן לויאליות כזו של קליקה, במובן הטוב של המילה.

● זה השפיע על הקריירה שלך?

לא, מה פיתאום?

● בקליקה הזו היו מפיקים ובמאים, שיכלו להחליט שלא להעניק לך תפקיד מסני שסחבת ממוסטל את „בנר" בקול־נוע.

לא, זה בכלל לא היה כך. הוא לא כעס עליי. היינו חברים לפני התקרית עם הקולנוע. הוא ידע שלא אני החלטתי לשחק את התפקיד. הוא חשב שהתפקיד בקולנוע הגיע לו, וזה לא היה באשמתי שאני קיבלתי את התפקיד. זה לא היה באשמתי שלא לקחו אותו — זה היה שיקול של נורמן ג'ואיסון, וזה נבע לדעתי משתי סיבות: מוסטל עשה תפקיד נהדר על הבימה במחזה דבר מצחיק קרה לי בדרך לפורום. על הבימה זה היה בלתי־דגיל, בסרט זה היה כישלון טוטאלי. אליבא דאניני־טעם הוא היה מה שנקרא Over Doing, ומה שהיה טוב על הבימה, לא היה טוב לסרט.

אי־אפשר לזלזל בסיבה נוספת: אני גם הייתי השחקן הזול יותר.

● אתה יכול להגיד לי כמה כסף קיבלת על „בנר"?

לא!

אבל, בכל אופן, אין ספק שזירו יצר את התפקיד וסידר מקום מצויין לכל הטוביות עם הספוטים עלינו.

בכלל, אני צריך להגיד לך שזירו מוסטאל, אלאן ארקין, פיטר יוסטינוב ואני מקבלים כל הזמן אותן הצעות. אחד הכישלונות החרוצים שלי, אשת האופה, נבע מכך שזירו היה צריך לעשות את התפקיד, וגם אני כמובן קיבלתי טכסט. צילצלתי אליו, שאלתי אותו אם קיבל טכסט. אמר: „בטח!" אמרתי: טוב, זירו, אני חייב לך. עד שאתה לא נותן תשובה שלילית, אני לא נוגע בזה. הוראה ברוח זו נמסרה גם לסוכן שלי.

לזירו היה די שכל להגיד „לא", לי לא היה שכל. עשיתי את זה ונכשלתי כישלון חרוץ.

● כמה סרטים בינלאומיים עשית עד עכשיו?

15, וההצעות זורמות אלי כל הזמן. השאלה היא, מה אני עושה איתן.

● מה אתה עושה איתן?

אם אתה רוצה רק סרטים, אז אתה צריך לארוז את הפקלאות ולעבור להוליווד. בגלל סיבות שונות, שאני לא רוצה להיכנס אליהן, אני לא רוצה לשבת בארצות־הברית, ולא מעניין אותי לחיות בהוליווד. ובכלל — לא בא לי לעשות סרט אחרי סרט. ממילא אני משלם מיסים ענקיים.

אז אני נהנה לחיות חצי שנה בארץ, ואני רוצה לקיים את הבית של המישפחה שלי בארץ.

● איזה סרט עשית לאחרונה?

עשיתי את סידרת הטלוויזיה רוחות מילחמה, שיחקתי את גסטרוב. התפקיד קיבל ביקורות אדירות בארצות־הברית, ומאוד נהניתי לעשות אותו. יחד איתי שיחקה גם אלי מק־קגרו.

● איך אלי מק־קגרי?

מיסכנה. הביקורות קרעו אותה. בתפקיד הראשי שיחק רוברט מיצ'אם.

● איך רוברט מיצ'אם?

נחמד לאללה.

● יש לך תוכניות לסרט בקרוב?

יש שני סרטים ישראליים שמעניינים אותי. אני מקווה שיצא מהם משהו. האחד זה מקוס אחר לפי עמוס עוז, ואני כעת קורא את התסריט, והצעה שנייה זה הצעה שהיפנה לי ריקי שלח, סרט בשם מסיבת פרידה לאקדוחן.

● הפקה ישראלית יכולה להרשות לעצמה שחקן כמוך?

אני עושה להם הנחה, אבל בכל זאת אעלה להם בסף.

● כמה?

את הכסף הם יצטרכו לשלם למועדון וראייטי.

● למה, אתה תורם את הכסף ל„וראייטי"?

לא רוצה לדבר על זה.

■ ■ ■

● מהי המעורבות שלך עם פשנל? בתוכניה האנגלית של ההצגה כתוב, שאתה מנהל „שותף של „התיאטרון העממי".

התיאטרון העממי זה גלגול של בצל ירוק והתרנגולים. בתחילה היינו שלושה שותפים: פשה, אורי זוהר ואני. החברה יצרה סרטים ועשתה הצגות. עכשיו אורי חזר בתשובה, ואני למעשה מנהל בתיאטרון העממי, ושותף ברבריס מסויימים, כשפשה הוא הבוס הגדול.

● אתה בקשר עם אורי זוהר?

ועוד איך!

● מה דעתך על מה שקרה לו?

אני חושב שזה טוב מאוד, מכיוון שהוא והמישפחה שלו מאושרים — וזה הכי־חשוב. זה שהוא הפסד לכל האחרים — זה כבר לא הבעיה שלו. זה שכמה חברים שלו מרגישים נבגדים — זו הבעיה שלהם. מה הם עשו כשבילו כשהוא היה צריך אותם?

● כשאתה פוגש אותו, אתם מדברים בכלל על מה שקורה מחוץ לעולם החרדי?

נסעתי ביחד עם עומר, בני, ועם גאנדי לטיול בביקעת־הירדן, לראות את הביקעה בירקותה. כשחזרנו עברנו בירושלים, ונכנסנו להגיד שלום לאורי. הוא ישב ולמד, קיבל אותנו והתרגש. סיפרנו לו שאנחנו באים מהביקעה ושהיא ירוקה, ושהירדן ברוחב של קילומטר בערך. ופיתאום ראיתי שהעיניים שלו נדלקו. הוא התרגש ואמר: „מה, באמת, הבקעה הצהובה הפכה לירוקה?"

בטח שהוא התרגש. הוא הרי גדל בתנועת־נוער וטייל ומכיר את הארץ.

הוא אדם מבוגר והוא רוצה בזה, ואני מסיר את הכובע לפניו על כוח־הרצון שלו, וההתמודדות עם הקשיים. אנשים חושבים שזה קל. שטויות! הוא צריך להתמודד עם אנשים שלומדים־מגיל 3, והוא התחיל בגיל 40. שם לומדים בחברותא, והוא לומד עם צעירים בני 20, שהם זריז־מחשבה ומפולפלים, והוא צריך להתמודד עם זה.

אבל הוא מאושר, וזה מה שחשוב.

● כשאתם נפגשים, הוא מבקש לדעת מה קורה בחוץ?

היו לי אכזבות בקאריירה שלי, כמו „נאצר אל־דין" וסרט שעשיתי עם ריצ'ארד וידמארק וגינבייב פייג', ושהיה אחד הסרטים הגרועים שנעשו אי־פעם

אני נותן לו „בריפינג" קצר, כדי שלא לבטל את זמנו.

● קצת קשה לי להבין, איך אתה מקבל את זה במובן מאליו.

למה אנשים מבינים שזוג מתגרש אחרי 10 שנים, אחרי שאהבו ועשו ילדים? פיתאום האלאס, סוגרים עניין על חייהם הקודמים, כאילו לא היו. למה זה נראה טיבעי לאנשים, ואת זה אנשים מקבלים בקלות רבה. אבל כאשר אדם מתגרש מחייו הקודמים ובוחר בדרך חדשה, שונה, זה נראה להם מוזר?

● לא סיפרת לי עדיין של המישפחה שלך.

יש לי שלושה ילדים, ענת, שהיא בת 25 ועכשיו גמרה כאן לימודי תיאטרון ונסעה לישראל כדי לשחק אצל יענקל'ה אגמון בבית לסין; עומר, שהוא בן 21 ומשרת בחיל־הים, וטילפן לי אתמול לספר לי שהתקבל לאוניברסיטת תל־אביב ללימודי קולנוע; ועדי, בת 17, שלומדת בארט סקול.

● לא מפריע לך שבתך תהיה שחקנית?

מפריע לי? את יודעת איזה כיף זה שענת משחקת המלך אובו ואנחנו, כל המישפחה, נוסעים במכונית והיא מתייעצת איתנו על התפקיד, וכולנו מנתחים את הדמות, והיא יודעת שזה מעניין כל אחד מאיתנו וכל אחד יכול לתרום משהו? את יודעת איזה נחת יש לי, כשאני יודע שהיא מחשיבה את דעתי וכשאני מוזמן להצגות בית־הספר והמורה רוצה לדעת מה אני חושב? אין כיף גדול מזה!

● לא מסחידה אותך דרך־החתחתים שהיא עלולה לעבור בתור שחקנית?

בכלל לא. זה רק יחזק אותה. היא בחורה שיודעת מה היא רוצה.

הציעו לה לשחק את אחת מבנותיי בכנר על הגג, כאן, בלונדון. המפיקים חשבו שזו תהיה פירסומת אדירה, שאני משחק עם בתי. היא אמרה: לא!

● אשתך, גליה, היתה גם היא שחקנית, ואומרים שאפילו טובה. היא ויתרה על הקריירה שלה למענך?

לא הייתי רוצה לראות את זה כך, אבל אני חושב שזה כך. לא למעני, אלא למען המישפחה. אין ספק, שהיא הקריבה את הקריירה שלה. היא אומנם עשתה בארץ תוכנית־טלוויזיה והצגה, אבל ברגע שהתחלנו לנסוע — ורצינו לנסוע ביחד — אז גליה החליטה שכדאי שניסע ביחד ושהיא תוותר על הקריירה.

חוץ מזה, יש בזה לא רק הקרבה — יש בזה גם הרבה כיף. לנהל את מישפחת טופול זה הרבה עבודה. היא צריכה לפעמים לנהל מישפחה הנמצאת בשלוש יבשות: אני בארצות־הברית, ענת ועדי באנגליה, עומר בארץ. והיא צריכה לשמור על כולנו. זה פול טיים ג'וב.

● היא מרגישה בסדר עם זה?

לפעמים אני מתאר לעצמי, שהיא חושבת על זה. אבל אין דרך אחרת. היא יודעת את זה, אם רוצים לשמור על מישפחה — צריכים להיות ביחד.

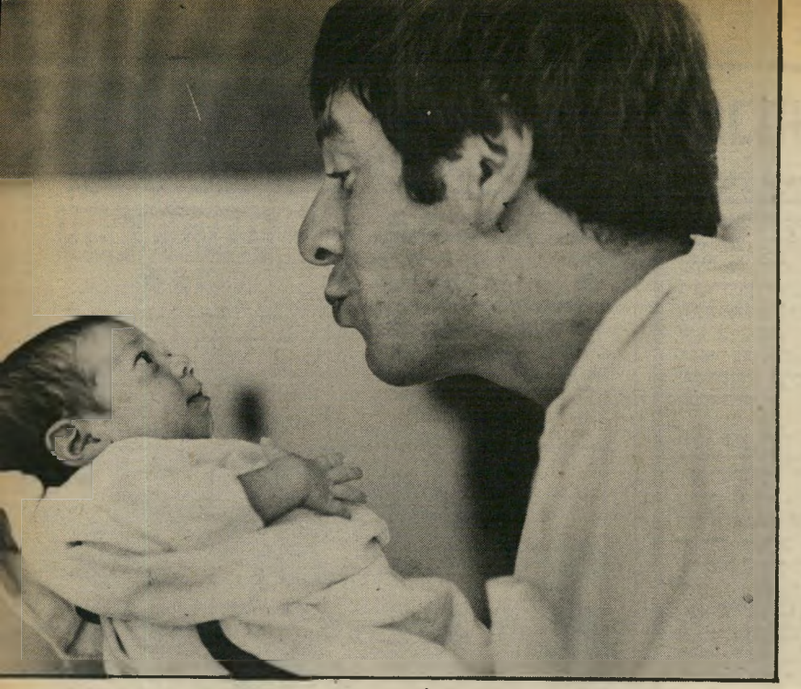
● ואם זה היה להיפך, אם היא היתה מסתחת קריירה בינלאומית, היית מוותר על הקריירה שלך למענה?

אני לא יודע.

● חשבת על זה פעם?

לא.

אני רוצה שתדעי: אני מאוד מעריך את מה שגליה עשתה ועושה למען המישפחה, וזו לדעתי הדרך היחידה, אם רוצים ויש עניין לשמור על חיי־מישפחה. אני לא חושב שיש דרך אחרת.

טופול עם בתו
„היא יודעת מה שהיא רוצה..."

תוכניות מועדפות
בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
15.6

● **בידור: עוד לחיט 8.03 — מדבר ומזמר עברית).** תוכנית מיוחדת שהוקלטה במועדון־לילה תל־אביבי בשם קולוסיאום.

● **קומדיה: שלושה בדירה אחת (11.10 — מדבר אנגלית).** בפרק סטנלי קזנובה חש רופר מדוכא, אחרי שאשתו הלן אמרה לו, שנשים אינן נמשכות אליו. הוא מגיע לפאב שבו עובר ג'ק, המשתתף בצערו, והמשכנע את ג'ואן, לקוחה נאה, שתצטרף לשולחנו של רופר ותעמיד פנים שהיא מתעניינת בו. ואז מגיעות לפאב כריסי, ג'אנט והגברת רופר.

בקסטר + קליפט: אני מתוודה
יום רביעי, שעה 10.05

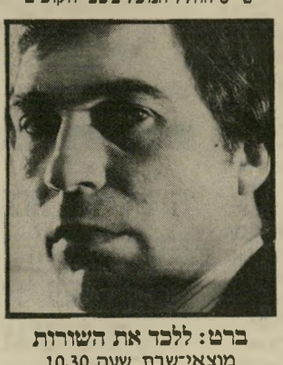
בהשתתפות קהל ורקדני הדיסקוטק. בביצוע השירים משתתפים להקת הכל עובר חביבי, נורית גלרון, אפרים שמיר, להקת קליק, נתן כהן ושלמה גרוניך.

● **סרט קולנוע: אני מתוודה (10.05 — מדבר אנגלית, צולם ומוקרן בשחור־לבן).** סרט קולנוע של הבימאי הנודע אלפרד היצ'קוק. הסרט מגולל את סיפורו של רוצח המתוודה לפני כומר קתולי. בהמשך ניצב הרוצח מן הצד, אפילו כאשר הכומר עצמו נחשד בביצוע מעשה הרצח המדובר. ברומה לסרטיו האחרים של אלפרד היצ'קוק, ידועה זהות הרוצח מראש, והמתח נוצר במהלך הדרך שבה מגיע אליו החוק. בתפקידים הראשיים: מונטגומרי קליפט בתפקיד הכומר, אן באקסטר בתפקיד ידידתו־לשעבר, והשחקן הגרמני או־אי הסה בתפקיד הרוצח. הסרט צולם ב־1953.

יום חמישי
16.6

● **מדע: גופו של עניין (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק שישי בסידרה, תחת הכותרת ליבם של דברים, מתאר את פעולת הלב ותיפקודיו, ומדגים ניתוח־לב פתוח.

● **מותחן: האנשים של סמיילי (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק שני בסידרה המבוססת על רב־המכר של ג'ון להקארה ובעיבודו. בפרק זה משחזר סמיילי את צעדיו האחרונים של ולאדימיר, לפני שהוא נרצח. הוא מוצא תשליל הצילום של שתי דמויות ידועות מקהילת הגולים הרוסים במערב המכלים עם פרוצות. הוא גם מוצא את המיכתב ששלחה אוסטרקובה לוולאדימיר, טרם מותו. השחקנים אלק גינס, שון פיליפס, ברנרד הפטון, אנתוני בייט ואיילין אטקינס בתפקידים הראשיים בסידרה. הסידרה הוקרנה באחרונה בטלוויזיה הירדנית.

ברט: ללכד את השורות
מוצאי־שבת, שעה 10.30

מגלם שחקן סידרי־הראווה צ'רלטון הסטון. מאחרי מסכות־הקופים מופיעים שחקנים ידועים, ביניהם מוריס אבנס, קין ואנטר ורודי מקדואל. הסרט זכה בכמה פרסי אוסקר.

שבת
18.6

● **נוסטלגיה: ימים מאו־**

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 15.6.83

● **סידרה קומית: זוהי אימי (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה חדשה מהווי השחורים בארצות־הברית, שכל שחקניה שחורים. גיבור הסידרה הוא ספר בשם קליפטון, בעליה של מספרה וושינגטונית הקרויה על שם אביו המנוח אוסקר, ואותה הוא מנהל בעזרתה של אחותו טרייסי וגיסו ליונרד. אך הדמות הדומיננטית בסידרה היא האם רחבת המימדים (השחקנית: טרסה מרית), השולטת היטב במישפחתה וזוכה ביחס של כבוד והערכה.

יום חמישי 16.6.83

● **סידרה קומית: ביקורי בית (8.30 — ערוץ 6 — 26 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית המתרחשת על רקע בית־חולים. יחסי קירבה גדולים נוצרים בין המנהלת האדמיניסטרטיבית אן אנדרסון (השחקנית לין רדגרייב) ובין המנתח צ'רלי מיכאלס (השחקן ויין רוג'רס).

● **סידרה עלילתית: החברה (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** דראמה על עולם העסקים וחברות־הענק הבריטיות, על רקע פעילותה של חברת־צדקה המסייעת לילדים ממישפחות חד־הוריות.

יום ששי 17.6.83

● **תעודה: המטרה הבלתי־אפשרית (12.15 — שני הערוצים — 25 דקות " מדבר אנגלית.** סידרה זו בוחנת לעומק את המצאות־האנושות והישגי־המדע בכל שטחי־החיים.

● **סידרת מתח: סוואט (5.15 — ערוץ 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתארת את פעילות ושיטות עבודתה של יחידת מישטרה מיוחדת, המורכבת מגברים אמיצים שהוכיחו את עצמם כלוחמים מעולים במילחמת וייטנאם.

יום שבת 18.6.83

● **סידרה עלילתית: הרפתקותיו של גיון סילבר (6.55 ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על חייהם והרפתקותיהם של שודדי־ים ומלחים בריטיים ופורטוגלים במאה ה־17.

● **בידור. תוכנית־הבידור של מוצ"ש (9.30 — ערוץ 6 — 30 דקות — מזמר בשפות אירופיות שונות).** תוכנית־הבידור המרכזית של הערוץ הלועזי בירדן. זמרים, רקדנים, ואמנים אחרים מן השורה הראשונה.

יום ראשון 19.6.83

● **סידרה מרתקת: זה לא ייאומן! (6.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית פופולרית, המצולמת באולפן טלוויזיה בנוכחות קהל. תופעות של מעשים מדהימים ועוצרי־נשימה, שיאים עולמיים בתחומים שונים וכישרונות נדירים.

● **סידרה עלילתית: נאני (9.10 " ערוץ 6 — 50 דקות " מדבר אנגלית).** עלילה המתרחשת באנגליה בתחילת המאה, ומספרת את קורותיה של אומנת העובדת בבתיהם של בני־אצולה ואילו־הון, ומחנכת את ילדיהם. פירקי הסידרה מתארים את חיי־החברה הגבוהה בלונדון וסביבתה באותן שנים.

יום שני 20.6.83

● **סידרה לילדים: בית קטן בערבה (6.35 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית** פרקים חדשים בסידרה הפופולארית, הנקראת במתכונתה החדשה התחלה חדשה, ועוקבת במיוחד אחרי הבת לורה.

● **מוסיקה: שעה של מוסיקה קלאסית (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות).** מיבחר של יצירות מוסיקליות קלאסיות, בביצועם של מיטב המוסיקאים בעולם.

יום שלישי 21.6.83

● **סידרה מדעית. עולם המחר (7.45 — ערוץ — 15 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית המציגה המצאות חדשות וגילויים מדעיים בכל תחומי־החיים, עם דגש מיוחד בנושאי רפואה. בכל תוכנית מוצגות שתיים־שלוש המצאות וגילויים, וניתנים דברי הסבר מקיפים.

● **סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** אחרי כישלונה של מיס אלי לבטל את צוואת בעלה, היא מחליטה לא להתערב יותר במאבק בניה על ניהול חברת יואינג. דמות נשית אחרת מנסה לסכל את מזימותיו של ג'־אר, ונתוורת', אמו של קליף ברנס, יריבו של ג'־אר. אולם בדרכה למנוע ממנו את קניית המכונה לזיקוק־הנפט. שהיתה נחוצה לו מאוד, מוצאת היא את מותה בתאונת־מטוס.

חורי, לניאדו ואחרים: מישל עזרא ספרא ובניו
יום שלישי, שעה 9.30

שרים (8.30 — מדבר אנגלית). הפרק ריצ'י משיב מילחמה־שערה ממשיך בסיפור הווי־החיים של בני הנוער בארצות־הברית של שנות החמישים. בפרק זה מאיימים שני ביריונים על ריצ'י וידידו פונזי מלמד אותו כיצד להילחם בהם.

● **דראמה: ללכד את השורות (10.30 — מדבר אנגלית).** קצין־מוריען ותיק בשירות ק־ג־ב עורק מערבה, ומוסר לבניון הברריטי מידע המביא לאנרלמוסיה בממשלת בריטניה. היש אמת במידע זה, או שמא מדובר בתכסיס הטעייה מודיעיני? הסרט מבוסס על מחזהו של מארי סמית, והבימאי הוא גורדון פלמינג. בתפקיד העריק הסובייטי מופיע ג'וס אקלנד, וברנרד מילס מגלם את הבריטי החשוד כבוגד.

● **קומדיה: וויז וישום־טר (11.20 — מדבר ומזמר אנגלית).** חלק א' של סקארפי ושמאץ', שבמהלכו מנסים סקארפי ושמאץ לפי־תור מעשה רצח, בעיקבותיהם של בלשי־הטלוויזיה סטארסקי והאץ'.

יום ראשון
19.6

● **בידור: עד סוף (8.03 — מזמר אנגלית).** בתוכנית סירטונים על ג'ון ארמיטריידג', וסירטונים מזמרים של ג'ו קוקר, העומד להגיע בקרוב לביקור בישראל.

● **סידרה: דאלאס (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק אימוץ.

● **דראמה: נסיון רצח (10.20 — מדבר אנג־**

לית). דראמה העוסקת בנושא הבריטי האהוב: „ביתו של האנגלי — מיבצרו." כתב מייקל הייסטינגס.

יום שני
20.6

● **בידור: תהילה (8.03 — מדבר ומזמר אנגלית).** הפרק התחלות ממשיך בסיפור החיים בין כותלי בית־ספר ניו־יורקי לאמנויות.

● **מותחן: קאז (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק המשחר לטרף מביא עוד אחת מעלילות הקריירה המישפטית של עבריין שהפך לפרקליט.

● **דראמה: מבעד לוורדים (10.55 — מדבר אנגלית).** דראמה מוסיקאלית העוסקת בשואה, בהשתתפות שחקן אחד ותישעה נגנים.

יום שלישי
21.6

● **סידרה ישראלית: מישל עזרא ספרא ובניו (9.30 — מדבר עברית).** פרק שני, המביא עיבוד בינוני לטלוויזיה של יצירת ספרות גרועה. מהווי עדות המיזרח.

מותחן: לא יאמן כי יסופר (11.10 — מדבר אנגלית). הפרק אצל מי הגברת יביא את גילגוליה המופלאים של תמונה שצוירה בצרפת ונתגלגלה לאנגליה.

שידור

צל"ש

הטיל של טל

● לכתב־הצבאי של קול ישראל, **שמואל טל**, על הסקופ שהטיל כטיל במהדורת הבוקר הזה, ביום הרביעי האחרון, על הרקע הביטחוני והמדיני של ראש־הממשלה, מנחם בגין, כפי שהוצג בפורום מודיעיני סגור בידי ראש־"המוסד" לשעבר, אלוף (מיל') **יצחק** ("חקה") **חופי**. בפירסום סקופ זה הקדים טל את הכתב הצבאי של הטלוויזיה, **דן סממה** (החסר מהלכים בפורומים הצבאיים הסגורים) ואת הכתבים והפרשנים הצבאיים בעיתונות היומית. טל עורר שערוריה פוליטית מהמעלה הראשונה, כתוצאה מכך אילץ ראש־הממשלה את חופי להופיע בטלוויזיה, ולרכך את הדברים שפירסם טל מפיו בראיון מוזמן ובלתי־משכנע.

צלג"ש

טימטום מיקצועי

● לסרט התיעודי דמותם לנגד עיני, ששודר בשבוע שעבר, ביום ראשון, בשעת־שידור מאוחרת (אחרי דאלאס). הסרט פרש את סיפורה של יהדות פולין במשך קרוב ל־100 שנים, באמצעות עדויות וסרטי־ארכיון ישנים, שזו להם ההקרנה הראשונה בטלוויזיה הישראלית. הסרט, שהפקתו נעשתה בידי המכון לשימור תרבות האידיש (איוו) השוכן בניו־יורק עולה ברמתו עשרת מונים מעל לפרקים המתייחסים ליהדות מיזרח־אירופה בסידרה הישראלית עמוד האש. הוא הוקרן בארצות הברית כסידרה בת ארבעה פרקים, בשידור מחוץ־אל־חוף, בשעת־שידור של שיא, וזכה לפרסים בינלאומיים ולביקורות נלהבות. מבחינת המחשה טלוויזיונית זהו "השיר על העם היהודי שאיננו עוד." בלשון שירו של המשורר **יצחק קצנלסון**.

יש גם השערותיה, המעידה על אטימותם של מנהלי הטלוויזיה הישראלית. הסרט/סידרה

כתב טל
סקופ

נרכש להקרנה בטלוויזיה בידי **יאיר אלוני**, כאשר שימש כמנהל המחלקה לסירטי־תעודה. אך אלוני, שסיים את תפקידו, לא קבע את מועד השידור. מנהליו של אלוני, **צבי** ("**צביקה**") **שפירא**, מנהל מחלקת־התוכניות, ומנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, לא בחנו את הסרט־סידרה, לא צפו בו, ולא ידעו דבר על חשיבותו ועל הישגיו בחוצלארץ, שניהם גם לא ידעו כי מדובר במיני־סידרה בת ארבעה פרקים. בעייתם היתה תישבוצו "בשל אורכו", ב"שעת־שידור נוחה". שעת־שידור נוחה, למעצבי מדיניות השידורים של הטלוויזיה, היא ביום־ראשון, אחרי דאלאס. התוצאה: חוסר־רגישות לעובדה ש־צפייה בסרט זה היתה עשוייה לשנות, לא במעט, את יחסם של בני עדות־המיזרח ליהדות פולין.

לשאלת העולם הזה הבהירה דוברת רשות־השידור, **אריאלה רבדל**: "הסרט דמותם לנגד עיני אכן מצוי בתחנה זמן רב, ויאיר אלוני קבע שהוא ילך לשידור. את הסרט שיבץ מנהל חטיבת־התוכניות, צבי שפירא, ביום א', מאוחר בלילה, מאחר וזה הזמן היחידי לשידור סרטים תיעודיים או דראמות ארוכות. שפירא אכן לא ידע כי מדובר בסרט בן ארבעה פרקים..."

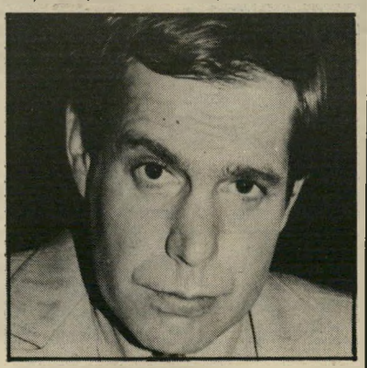
תגובה אחרת היתה **ליוסף לפיד**, מנכ"ל רשות־השידור: "לא יצא לי לראות את הסרט. אני מוכן לבדוק אפשרות של הקרנה חוזרת כסידרה בעתיד..."

מבט לעונשים

ישיבת הבוקר של מערכת מבט, בבוקר היום הרביעי, הציאה להתפוצצות חסרת־תקדים שם בין עורכה הזמני, **מיכאל קרפין**, ובין הכתבים האחרים.

ישיבת־הבוקר נפתחה בצל הסקופ ששודר שעה וחצי קודם לכן, בידי כתבנו הצבאי של קול ישראל **שמואל טל** (ראה צל"ש) בפרשת ראש־"המוסד" (מיל') יצחק חופי.

את הישיבה פתח קרפין בהלקאה עצמית, על ההידרדרות של מערכת מבט בשבועיים שקדמו

עורך קרפין
מי שמאחר –

לבוקר זה. קרפין ציין כי הכתבה שהוקרנה ערב קודם לכן במבט, על ביקורו של ר' משה טייטלבוים, מנהיג חסידי־סאטמר, היתה צריכה להיות מוקרנת בראש־המהדורה, ולא בסופה. הוא המשיך והאשים את כתבי מבט בעשיית "סבוטאז", בחוסר הבקרה שלו עליהם, ובניסיונות של כתבים שלא לשרת את מגמות־העריכה שלו.

בשלב זה הגיע לישיבה ראשון הכתבים המאחרים, **יגאל גורן**. קרפין "פתח פה" והתחיל לגעור בגורן. בסוף הגערות מציין: "אם תגיע ב־8.35, מוטב שלא תגיע בכלל לעבודה...". גורן התיישב בצד ושתק.

המאחר הבא היה **אורי גולדשטיין**. קרפין לא חסך מילותיו נגדו.

המאחר השלישי היה הכתב הצבאי, **דן סממה**, שנימנה בעבר על אנשי־חצרו של קרפין (ראה: פסקול). קרפין צרח על סממה וביקש ממנו לצאת מהחדר. הוא אמר לסממה: "בתור עונש, אתה לא עובר היום. את כיסוי פרשת־חופי, שהיא בתחום שלך, יעשו כתבים אחרים. היום הזה אינו נחשב לך כיום עבודה...".

בהמשך ישיבת הבוקר התברר עוד אחד ממחדלי מבט: סיפור "פרשת הצהרתו של ברי־לב". בדיון התברר, כי ברי־לב לא הוזמן לטלוויזיה להסביר את עמדתו, מאחר והכתבים חשבו שברי־לב אמר את מה שאמר על "ויתורים ברמת־הגולן" בעת סיור שערך בספרד, הם לא ידעו שהדברים נאמרו בארץ, במסיבה לכבוד אורח מספרד.

במהלך כל הישיבה הזאת ישב מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, לצידו של קרפין ולא הוציא הגה.

בתום הישיבה, הציע אחד מוותיקי הכתבים במבט, שבערב, תיפתח המהדורה במילים: "מבט לעונשים" במקום "מבט לחדשות".

באותה מהדורה רואיין חופי על־ידי יגאל גורן, שאינו שייך לנושא זה כלל.

כתב סממה
– אינו מראיין!

פרשת דמותם לנגד עיני מעידה על הטימטום המיקצועי, המנחה את מדיניותם של מנהלי הטלוויזיה. שסירטי־התעודה, הפכו אצלם לעניין שולי. אבסורדים כאלה לא התרחשו בימי קודמיהם של טוביה סער וצביקה שפירא.

"פורום" הפגנות

בפעם המי־יודע־כמה התמקד הדיון האחרון של פורום החדשות בדיווח על מיספרי המשתתפים בהפגנות בכלי־התיקשורת האלקטרוניים מלמכתיים.

הדיון בא בעיקבות דיווחו של הכתב לענייני הפגנות, **מנשה רז**, על הפגנת שלום עכשיו בתל־אביב, לרגל מלאת שנה למילחמת־הלבנון. רז דיווח על 150 אלף משתתפים, מיספר שצוטט מפי מארגני־ההפגנה, ולא מפי מפקדי־המישטרה במקום, כנדרש מרז.

העובדים בחל"ת שלא ישובו לעבודתם, אישית־איש בתאריך היעד שלו, יאבדו את זכויותיהם ברשות־השידור.

מטרת סנקציות אלה היא לעצור את תהליך אימוץ "האובייקטיביות העיתונאית" של כמה מכתבים אלה, שעבודתם בעיתונות המודפסת חשפה לא במעט את עמדותיהם והשקפותיהם הפוליטיות.

ה"סקופרים" של הספורט

למרות שמדור הספורט של הטלוויזיה הוא חלק אינטגרלי של חטיבת החדשות, משוללים עובדי מדור זה ומנהלו, **יואש אלרואי**, כל חוש עיתונאי.

הדבר הוכח פעמיים במהלך השבוע שעבר, כאשר מדור הספורט שידר סקופים שנקברו בין שאר דיווחי הספורט.

ראש־אב"א ירון
רגישות

סוף החל"תים

בכוונתה של הנהלת רשות־השידור והנהלת־הטלוויזיה לחולל בעתיד הקרוב מהפיכה בעניין החופשות־ללא־תשלום של עובדי הרדיו והטלוויזיה, בעיקר אותם העובדים, לאחרונה, בכלי־תיקשורת אחרים. הכוונה היא להציג לעובדים אולטימטום, שייאלץ אותם לשוב לעבודתם בטלוויזיה או להתפטר ממנה. הסיבה: פינוי תקנים לעיתונאים חדשים.

הנהלת רשות־השידור מתכוונת להודיע זאת לאנשי הטלוויזיה בחל"ת (חופשה־ללא־תשלום): **מוטי קירשנבוים**, (יורדים על השבוע) **ישראל סגל** (שבועון מיפלגתי): **דן שילון** (חברת־סרטים פרטית): **יעל חן** (שבועון מיפלגתי): **אלי ניסן** (רשת מקומונים): **אבי אנגל** (רשת מקומונים) ועוד כתבי־רדיו המנצלים את החל"ט שלהם לעבודה במקומונים ובכלי־תיקשורת אחרים.

הסקופ הראשון עסק בשערוריית־שוחד של מישחק כדורגל בליגה א', שבמהלכו הודו שחקני קבוצת־כדורגל שקיבלו שוחד. השני היה התגלית בצילום־איטי (סלאו־מושן) של שער־הניצחון שהבקיעה הפועל תל־אביב במישחק־הגמר על גביע המדינה. היה זה שערו של גיל לנדאו, שהקנה לקבוצה את גביע המדינה.

על הסקופרים של מדור־הספורט אמר כתב מבט: "במדור הספורט היו מתעלמים גם מתמונות בילעדיות של רצח קנדי, אילו היו מצלמים אותן!"

רדיו

ה"גיבוי" של פאר

אחת הפרשיות הראשונות שיהיה על תת־אלוף **עמוס ירון** לטפל במיסגרת תפקידו כראש אכ"א תהיה הסדרת היחסים בין כותלי התחנה הצבאית, גלי צה"ל. כמה מעובדיה הבכירים של התחנה (שטרם פרשו, כדוגמת השדרן והסופר **יצחק בן־נר**) ממתינים להחלטות ירון.

קודמו בתפקיד, האלוף **משה נתיב**, שהשתחרר משירותו בצה"ל בשבוע שעבר, סיפק את הגיבוי למנהלת מחלקת התוכניות של גל"צ (בתוקף צו של בית־המישפט העליון), **עדנה סאר**, לדעת בכירי התחנה חרג בכך האלוף נתיב מהנדרש ממנו בתוקף תפקידו. והוא עשה זאת, ברומה להחלטות אחרות שלו בתפקידו, כדי לרצות את הרמטכ"ל (מיל.), **רפאל איתן**.

אחד מבכירי גל"צ אמר: "השאלה היא עכשיו האם פאר תלקק לירון, כפי שעשתה זאת לרפול ולנתיב?" אותו בכיר לא לקח בחשבון כי מעמדו של ירון אינו מקביל לזה של קודמו. חרב מסקנות "ועדת־כהן" עדיין מרחפת מעל לעורפו, ועל ירון להיות רגיש יותר מכל קודמיו, בראשות אכ"א, לרחשי הציבור.

פסקול

עוד אשה

לרשימת הנשים־הכתבות במבט עומדת להצטרף בקרוב **רינה חנינא**, ששימשה במשך שנים כעוזרת־הפקה בחטיבת־החדשות ●● במסיבת־קוסקוס שערך הכתב הצבאי, **דן סממה**, לכתבי חטיבת־החדשות, לרגל יציאתו של הכתב לענייני־כלכלה לשעבר, **אלישע שפיגלמן**, נערכו באופן בולט רבים ובכירים מחטיבת־החדשות, שהחרימו אותה בשל היחסים המשובשים המאפיינים את החטיבה מאז כניסתו של **מיכאל קרפין** למישרת עורך זמני של מבט ●● מאפיין נוסף להידרדרות העוברת על חטיבת־החדשות של הטלוויזיה הוא בממוצע של זמני מהדורות מבט בשבוע האחרון. המהדורות נעו בין 25 דקות ל־27 דקות, בעוד שזמן־השידור המתוכנן של "מבט הוא 30 דקות לפחות. גם 25 ו/או 27 דקות אלה עמוסות בכמויות גדולות של כתבות לוויין ובכתבות תפלות המתמשכות בלי־סוף. מה שמעיד על אטימות מבט לסיפורי־חדשות מקומיים המוחדרים מתוך טימטום או פחדים ●● ממקורות בסוכנות היהודית מתברר כי המועמד הבא של הסוכנות ל"תור־השליחים" שלה הוא הכתב הצבאי, **דן סממה**, הדובר צרפתית והמיועד לשמש כשליח בצרפת. הארם המטפל בהסדרת יציאתו של סממה לצרפת הוא הח"כ־לשעבר ומנהל מחלקת־הנוער־והחלוץ של הסוכנות, **אברהם בין** ●● חבר הוועד המנהל מטעם המערך, **ישראל פלג**, נוהג לאחרונה כבעל עניין אישי במתרחש בתוכנית זה הזמן ומנחה התוכנית, **רם עברון**. פלג מאשים את עברון באי־ראיון של חכ"י המערך במיסגרת התוכנית. פגם בולט בהתייחסותו של פלג לתוכנית זו הוא עובדת היותה של אשתו, **ענת גותן** (כיום פלג) תחקירנית של זה הזמן – דבר המעורר תמיהה רבה בפרוזדורי בניין הטלוויזיה.

אנשי „תחזית מזג־האוויר" תפסו בריזה על שפת־הים בתל־אביב ★ מי זקוק לתיקוניו של המוהל ★ איזו שחקנית ישראלית היא „מיקרה כבישי"?

יורדים על „יורדים"

ה הברקות של השבוע:

● שמונה שרים הם הקהל שמחכה לקבל את פניהם של שרים אחרים, האמורים לנחות בנמל־התעופה בניו־יורק.

● „אני מתעסק בעניינים חשובים. ואתה מפריע עם השטויות האלה", אומרים חברי ועדת החקירה לעניין רצח **חיים ארלוזורוב**, שאינם מוכנים לשמוע וידוי מפי רוצחו של **אמיל גרינצווייג**.

● הרמטכ"ל־לשעבר מתעקש להיפרד מכל עם ישראל. „ניפרדתי כבר מכל תושבי הארץ. נשארו עוד ארבעה, שניים מאופקים ושניים מחיפה. אני אחכה להם בנמל־התעופה," מבטיח **רפאל איתן**.

● „נגר הוא הלייסט של המדינה, שולחן בלי לייסט — והמדינה מתפוררת," מכריז רפול לפני כינוס נגרים.

אלה הן ההברקות האקטואליות של השבוע, בתוכנית הפופלארית יורדים על השבוע.

השבוע נערכה ההופעה ה־250 של התוכנית, וזו בהחלט סיבה טובה למסיבה. **טוביה צפיר**, מכוכבי ההופעה, ערך לכבוד המאורע מסיבה בגן־ביתו.

בכל השבוע, מספרים אנשי צוות־ההופעה, יש מערכונים חדשים, שירים אחרים והברקות טריות מענייני היום. **מוטי קירשנבאום** ו**מאיר שליו** נוהגים לעלות לבימה ולקרוא את החידודים שחיברו. **רבקה מיכאלי**, טוניה צפיר ו**יוני חן** מציגים את המערכונים, הנכתבים בידי **ב. (בריזון) מיכאל** ו**אפרים סידון**. מחברי המערכונים נוהגים להיפגש פעם בשבוע עם קירשנבאום ושליו, במיסעדה הירושלמית הצריף.

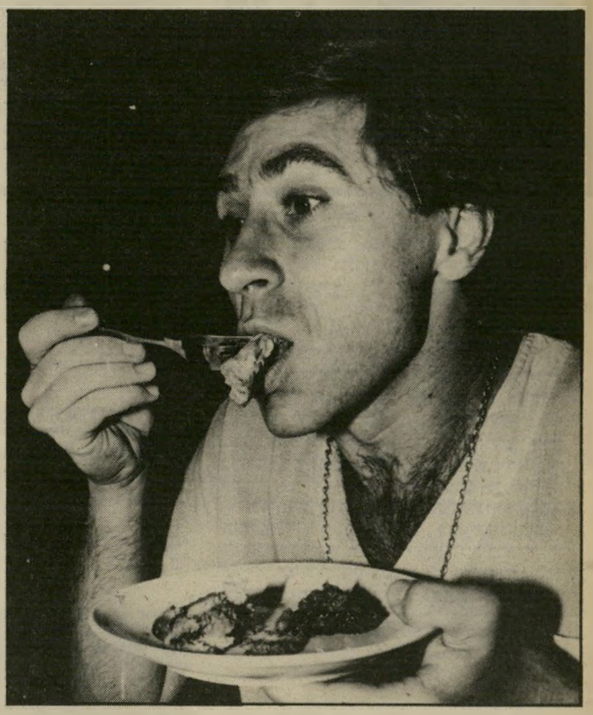
אחר כך הם יורדים שליו וקירש־נבאום לתל־אביב, ופוגשים את שלושת השחקנים התל־אביבים ומתחילים לעבוד. „על השירים אנחנו עובדים יומיים לפני ההופעה," מספרת רבקלה מיכאלי, „על המערכונים עובדים ביום האחרון."

איך מקבל הקהל את ה„ירידות"? „היזמנתי את רופא־המישחה," ממשיכה רבקה, „ואני יודעת שאם הוא לא יצא באמצע — סימן שהצלחנו. רק אחר כך שמעתי, מיד שנייה, שהוא כעס מאוד על הקטעים הפוליטיים.

„אני רוצה להיות כמה שיותר בבית", היא אומרת, „ולכן החזרות נערכות אצלי."

מישפחת מיכאלי רבקלה מיכאלי, בתה מיכל ו־בעלה־לשעבר יורם ליבוביץ. יורם בא למסיבה, שנערכה בגן־ביתו של טוביה צפיר, כדי לברך את רבקלה, ובאותה הזדמנות נפגש גם עם ילדיו. רבקלה התלוננה לפני יורם על היום הקשה שעבר עליה.

בית גדול יוני חן, ממשתתפי ההצגה יורדים על השבוע, הסתובב סביב שולחן־האוכל בביתו של טוביה צפיר, והודיע לכולם שכרגע הוא פנוי רק לאכול ולא לצילומים.

השלווים מאיר שליו מחבק את אשתו הדיילת, רינה. כל הערב היה מאיר עסוק בצילומים. רק לקראת סוף המסיבה הוא התפנה לאשתו, ששוחחה עם חברים.

לגרד בזיכרונות

ב־1947 הגיעה בחורה צעירה בעלת צמות, דוברת גרמנית, והציגה קטע של ו'אן ד'ארק. הבימה היתה לפני נסיעה לאמריקה. אמרנו לה שתתאמן, וכשנחזור — נעשה לה מיבחן־חוזר. כשחזרנו היא היתה כבר בהקאמרי," סיפר **שמעון פינקל**.

עודד תאומי ואשתו חווה — עורד שיחק עם אורנה את תפקידו הראשון.

סיפר **יצחק חיזקיהו**: „שיחקנו בחתונת הדמים, נסענו להציג באשקלון, והתארחנו במועדון הים התיכון. בערב, אחרי ההצגה, ישבנו

השנה של אורנה

אורנה פורת, שקיבלה את פרס ישראל, אוחזת בפסל שקיבלה במתנה מנחום שמיר. את הפסל עשה נחום אחרי שראה את ההצגה נשי טרויה. הרעיון של ישיבה על הבימה לקוח מתוך ההצגה.

כך התחיל הרומן של **אורנה פורת**, שחגגה השבוע את יום־הולדתה ה־59, עם קרשי הבימה.

באחד מימי השבוע התאספו במיסעדה לוטוס כל החברים שהיו מעורבים בחייה של אורנה פורת, השחקנית ומנהלת התיאטרון לילדים ולנוער.

היה שם **גרישון סלוטקין**, שנקרא בפי הנוכחים „החוטף", מכיוון שהוא לקח את אורנה להקאמרי; היו שם ליד הבריכה ושתינו ארק. לאט־לאט אורנה גמרה את כל הבקבוק. התחילה השתוללות פראית. קפצנו לבריכה כדי לבדוק עם היינו שיכורים אמיתיים. הקוריוז היה, שמצאנו 1000 דולר — והחזרנו את הכסף."

ועוד מסיפורי הארוחה: כשהיו חסרים שחקנים בהקאמרי, לקחו את **שמואל בדנים** הבימאי שישמש כניצב בהצגה הנפש הטובה מסצואן. „היה עלי להיות נגר", סיפר

קריאה מוטי קירשנבוים קורא לבנו כנען, שיאות התוקף. יותר מאוחר, כשהצלמים התעייפו, הסכים לעמוד ליד חזרתו ולשוחח איתם. ואפילו להצטלם.

לוקוס לטלוויזיה עמוס ורחל ארבל קיבלו את הדג הגדול ביותר. הם חשבו שהדג מיועד רק להם. מהר מאוד התברר להם, שהוא שייך גם לחברים שישבו לידם. הם הגיעו במיוחד מירושלים לארוחה החגיגית שנערכה ללהקה.

דג חי חוזה רואסי, מתופף להקת תחזית מזג האוויר, מנסה לנגוס בדג החי שהובא לשולחנו על־ידי המלצר מישל. חוזה ביקש שיראו לו את הדגים החיים, לפני שיוגשו לו מטוגנים. „ללא ספק," הוא אמר, „אלה הדגים הטובים ביותר שאכלתי אי־פעם."

תחזית מזג־האוויר

אל „היכל התרבות" הגיעו כל היפים והיפות של הגימנסיות, מכל קצות הארץ.

הנוער חגג את מזג־האוויר השרבי של יום השישי לא על חוף־הים. לשם שינוי הוא בא לאולם היכל התרבות, במיכנסיים קצרים ובגופויות קיציות, להקשיב לתחזית מזג האוויר, להקה המנגנת ג'ז ורוק, ומשרבבת גם מיקצבים רדום־אמריקאיים ומיזרחים.

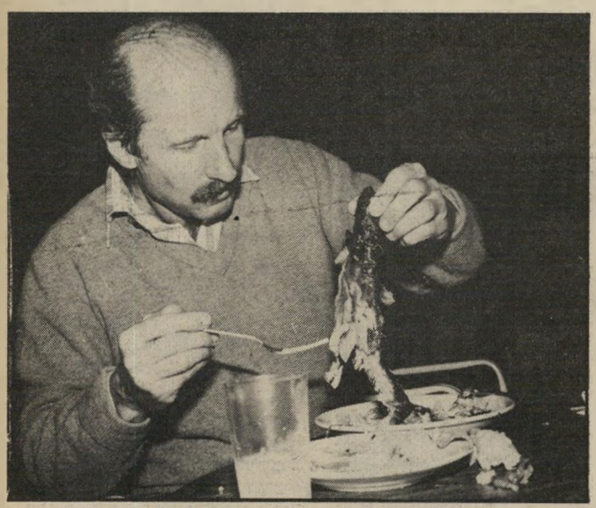
ההופעה היתה חגיגה לכל שוחרי מוסיקת הג'ז והרוק. האולם היה מלא ורבים מהנוכחים ישבו על המדרגות.

הלהקה האמריקאית, שנוסדה ב־1970, נחשבת לאחת מלהקות הג'ז הטובות ביותר. היא גם להקת חימום — פותחת קונצרטים גדולים.

חברת סי־בי־אס הקליטה לקראת בואם את תקליטם האחרון. הלהקה באה לישראל אחרי סיבוב הופעות ביפאן, נתנה כאן שני קונצרטים: האחד באמפי־תיאטרון של קיסריה, השני בהיכל התרבות. אחר־כך היא תמשיך ללוס־אנג'לס. „ואחר־כך אנחנו רוצים לנוח", אמר **ויין שוורטר**, אחד ממייסדי הלהקה, שהוא גם נגן הסכ־סופון.

בערב, אחרי ההופעה, הוכנה להם ארוחה על חוף־הים, עם הרבה קלמרי, לובסטרים, דגי־לוקוס ובקבוק ארק גדול.

טעמו של המשקה היה להם זר, ולשאלותיהם סיפרו המארחים שזהו משקה ששמר אותו בעל־המקום **ג'וזי חקק**, לאורחים חשובים שבאים ממר־חקים, ושהוא בא ישר מיקבי לבנון.

הרבה דגים ג'וזף זאנגוויל, ממיסדי להקת תחזית מזג האוויר, היה עסוק כל זמן הארוחה באכילת הדגים. הוא לא פסק מלאכול ולא שוחח עם הישבים איתו לשולחן.

איפה האוכל? אורנה בודקת את הצלחת הריקה, מחפשת אגרול שהיא כל־כך אוהבת. לידה יושבת בתה, ליטל, הלומדת בחוג לתיאטרון באוניברסיטה.

המוהל חילק כרטיסים

„אני עומד לשרותך, גבירתי," פנה איש במיגבעת שחורה ובחליפה מחויטת אל הנשים, והוציא מכיס מעילו כרטיס־ביקור. הנשים הנרהמות הביטו בכרטיס ופרצו בצחוק. בכרטיס נרשם באותיות גדולות: „רוטמן ישראל, מוהל מיקצועי, אומן ובעל ניסיון רב, שזכה בכל המיבחנים הארציים."

הנשים המשועשעות הסבירו לו שרק גברים נזקקים לשירותי מוהל. אך הוא המשיך להתעקש. אחרי שהכניס בבריתו של אברהם את **ירום כין**, לא עייף מלחפש עוד לקוחות. „אולי יש עוד גברת שמצפה לתינוק?" שאל.

כל זה התרחש בביתו של **מנפרד בין**, שערך מסיבת ברית־מילה לבנו. מנפרד, שהיה שיכור מהתרגשות בשל הולדת בנו, שיתף בשימחתו חברים קרובים מאוד.

את הארוחה החגיגית הכינו במיסעדתו והיא לא היתה דווקא על טהרת הספגטי והפיצה, אלא היתה עמוסת בשר. המנות המתוקות לקינוח הגיעו במיוחד מגרמניה.

מנפרד סיפר לנוכחים שהוא נכח בשעת הלידה, ולחץ את שרירי־האגן שלו, כמו שלימדו את אשתו בקורס. „זה היה מרגש מאוד להיות שם ולראות פיתאום איך שהראש מתחיל לצאת, ואחר כך הגוף — ופיתאום לגלות שיש ילד!" אמר.

ירום הודו ישראל רוטרמן, מנפרד כץ והיולדת המאושרת סילוויאן, אוחזים את התינוק ירום, על כתפו של האב. המוהל שיחק עם הרך הנולד אחרי שנימול. הקפיץ אותו, ואפילו הראה לאם כיצד לטפל בתינוק. ירום לא בכה ולא הראה סימני־התנגדות לתעלוליו של המוהל.

מרכוס רחל מרכוס־אלתרמן היתה בין הראשונים שהגיעו לארוחה החגיגית לרגל יום הולדתה של אורנה פורת.

בונים. „הייתי צריך להרים ארון ולפ־נות לאורנה ולומר לה מישפט אחד, שמעולם לא אמרתי אותו — כי כשהיתי פונה להביט בה, היא היתה פולת לעברי, כך שהיתי כועס ועוזב את הבימה."

„היינו צמאים מאוד ושתינו ויסקי, התאהבנו ממשקה ראשון", סיפר **נחום**

איפה האוכל? המשך

שמיר, שהקים ביחד עם אורנה את תיאטרון הנוער. „נפגשנו בה־קאמרי, בנינו ביחד גם את הבנין האיום בריונגוף. הרבה ויסקי נשפך שם."

„זה היה 1965. המוח של אורנה עובד כמו מונה שקלים בתחנת דלק," המשיך שמיר. הלכנו ליגאל אלון המנוח, שהיה שר־החינוך. אורנה אמרה לי: ‚אתה תדבר על תיאטרון, ואני על כסף.'

„וכך זה היה. אורנה השיגה 100 אלף לירות, וכשיצאנו משם התחילה אורנה לבכות מרוב שימחה. זהו טבע שני אצלה לבכות.

„גם כשקיבלו אותה להקאמרי ראיתי אותה יושבת ובוכה. שאלתי אותה: למה את בוכה? היא ענתה לי: ‚אני מבטאת את השימחה שלי. התקבלתי לתיאטרון?'"

ביום־הולדתה אורנה אומנם לא בכתה. היא הודתה לכולם, על שהתאספו לברך אותה ביום שבו מלאו לה 59 שנים.

גילה אלמגור שאיחרה התנצלה לפני אורנה. שתהיהן מופיעות בהצגה נשי טרויה.

על גילה אמר נחום שמיר: „היא מיקרה כביש, ובעצם מלכת הכביש". גילה באה עטופה בתחבושת, בעיקבות תאונת־דרכים, וסיפרה שאשה אחת ניגשה אליה ושאלה אותה אם גם נשים פלסטיניות לובשות תחבושות לצוואן.

„חלאת המין האנושי!"

כאשר הכיר אלי את חדווה, (השמות בדויים, מכיוון שהוטל איסור על פירסומם) היא עבדה כמלצרית במיסעדה. כאשר היחסים ביניהם נעשו הדוקים, גילתה לו חדווה כי בעבר הרחוק, לפני שש שנים, עברה תקופה מסויימת בזנות. היא היתה מאושרת שהצליחה לצאת מהמיקצוע העתיק, להשתקם ולעבוד בעבודה מכובדת. היא אמרה לו, כי לעולם לא תשוב לזנות.

זנות תמורת נישואין

אלי וחדווה התחילו להיות יחד כבעל ואשה ב־1977. היא עברה במיסעדה והוא עסק תקופה מסויימת במכירת מיצים, והכל היה טוב ויפה.

אז נכנסה חדווה להריון וילדה לאלי בת. המיסעדה נסגרה, ואלי לא עבד גם הוא. הם התגוררו בדירה קטנה בכרם־התימנים בתל־אביב, ובמשך זמן קצר ביזבזו את כל חסכונותיהם.

אז פנה אלי לחדווה והפציר בה לחזור לזנות. הוא אמר לה, כי אם לא תעשה כן יזרוק אותה ואת התינוקת מן הבית, ולא ידאג להן. אולם אם תעבוד בזנות ותפרנס אותם, יישא אותה לאשה וגם יכיר בילדה כבתו.

בבית־המישפט טענה חדווה כי אלי גם היכה אותה, מכיוון שסירבה לצאת לרחוב, אך הדבר לא הוכח.

חדווה ירדה לזנות והיתה עובדת בכל יום בשעות־היום ברחוב הירקון. רק בימי השישי והשבת לא עבדה. את חלק הארי מכספה היתה מוסרת לאלי, ואת יתר הכסף שמרה למישחקי־קלפים, שלהם היתה מכורה.

שלוש שנים בערך עבדה כך ומסרה את כספה לאלי. יום אחד החליט הגבר כי הם יעברו ליבנה, מקום שם מתגוררת מישפחתו. שוב חזר והבטיח לחדווה כי הם עומדים להתחתן והוא יכיר בילדה.

גם כאשר התגוררו ביבנה, המשיכה חדווה לעבוד ברחוב הירקון בתל־אביב. אלי היה מביא אותה למקום עבודתה ולפעמים גם היה מחזיר אותה משם.

אלי עצמו לא עבד כמעט כלל. מפעם לפעם היה מוכר שעונים יפאניים זולים בתחנה המרכזית בתל־אביב, אך לרוב היה משחק סנוקר או הולך לדוג.

ביוני בשנה שעברה נפרדו השניים. אלי לא נשא את חדווה לאשה ולא הכיר בילדה ככתו. חדווה הכועסת התלוננה במישטרה וסיפרה, כי אלי ונותנת לו כספים. אחת מהן גם ראתה אותו מגיע לפעמים עם חדווה לרחוב הירקון ובא לקחתה מהעבודה.

השופט הרשיע את אלי בסרסרות לזנות.

כדי להקל בעונשו, הביא אלי את אשתו החדשה, נערה אותה נשא לאשה זמן קצר אחרי שעזב את חדווה. האשה נמצאת בחודשי הריונה האחרונים, וליבו של השופט נכמר עליה.

אך כאשר ביקש סניגורו של אלי, עורך־הדין אמיר גורן, רחמים על שולחו בגלל האשה שנשא, קבע השופט כי יש בכך משום חוצפה ועזות־מצח.

אחרי שאלי הבטיח פעמים אין ספור לחדווה כי ישא אותה לאשה ויכיר בילדתה, מיהר ונשא לו אשה אחרת. בכך הפר את הבטחתו לה ומעל באמונה.

תובעת גיא
עונש חמור

היה הסרסור שלה במשך ארבע שנים ולקח ממנה את כספה, וכי הוא אשר שידל אותה לרדת לזנות.

התובעת פנינה גיא הגישה כתב־אישום נגדו בעבירות אלה, והמישפט התברר לפני השופט חיים דבורין.

אלי עצמו הכחיש בכל תוקף כי חי על רווחיה של חדווה, או כי שידל אותה לרדת לזנות. הוא אמר כי אומנם היתה מביאה מפעם לפעם כסף מעבודתה כמלצרית, אך אלה היו הלוואות שאותן החזיר לה במלואן. לטענתו, נודע לו כי היא עובדת בזנות

הרחמים — לא על הסרסור

השופט ציין לחומרה כי חדווה הצליחה כבר להשתקם, ואלי הוא שהחזיר אותה למיקצוע הנקלה. „הוא

כך קרא השופט לסרסור ש„אין לו בליבו רחמים עליו" — ואסר פירסום שמו

רק זמן קצר לפני שנפרדו, ולכן עזב את תל־אביב וחזר ליבנה.

סתירות ושקרים רבים

השופט ששמע את שני הצדדים קבע, כי אלי הוא שקרן ביודעין ובזדון.

השופט מצא סתירות ושקרים רבים בעדותו של הסרסור, ולא האמין כמעט לאף מילה מדבריו.

השופט הסתמך גם על עדויות של זונות שעברו יחד עם חדווה. הן העידו כי ידעו שהיא עובדת למען אלי ניפנף בפני במעשהו הזדוני כאשר נשא אשה אחרת. וביקש ממני להקל ברינו. אין לי אלא לצטט את השופט זילברג שאמר, כי סרסורים כאלה הם חלאת המין האנושי, ואני סבור כי גם אלי הוא כזה."

השופט קבע, כי אין בליבו כל רחמים על אלי, וכי הוא מקל בדינו רק בגלל רחמיו על האשה והילד שב־רחמה.

אלי נידון לשלוש וחצי שנות מאסר, מזה שנה וחצי בפועל.

כדי שלא להעניש את אשתו ואת המתלוננת, ציווה השופט כי שמות הצדדים יאסרו לפירסום.

אילנה אלון ■

במדינה

משפט

התחייבות לפני אלוהים

גבר מוסלמי שגירש אשתו בניגוד לרצונה, אשם בעבירה פלילית גם אם אחר־כך הסכימה האשה לגירושין.

ריאב עיסאווי כעס מאוד על אשתו, וללא מחשבה נוספת גרש אותה לפני בית־הדין השרעי. הוא אמר לה את הנוסחה הרשומה, „לכי, לכי, לכי" והיא היתה מגורשת כדת — אך לא כדין.

בתקופה הג'אהלית, לפני שמוחמד ייסד את האיסלאם, היחס לאשה אצל הערבים היה כאל מטלטלין. היא היתה רכוש בעלה לכל דבר. הוא יכול היה לגרשה כרצונו, גם בניגוד לרצונה וללא הסכמתה. האשה לעומת זאת לא יכלה ליזום גירושין מבעלה, והיתה תלויה תמיד ברצונו. הצהרת גט מפי הבעל היתה בעצם הודאה בחוב, התחדות המוהר ששולם עבור האשה.

מוחמד ניסה להקל במיקצת על האשה, וקבע בכמה שורות בקוראן כי: „אם אתם שולטים על הנשים, אתם שולטים בזכות האמנה ואלוהים ערב לה."

מדינת־ישראל הרחיקה לכת עוד יותר, וקבעה כעבירה פלילית את גירוש האשה בניגוד להסכמתה.

אך עיסאווי היה כל כך כועס ונרגש, שהוא לא חשב על התוצאות הפליליות של מעשהו כאשר גרש את אשתו בשנת 1977.

בודדה וחסרת־מגן. למרות הגירושין הנמהרים, המשיכו בני־הזוג להתדיין ביניהם לפני מושב־המישפחה, מוסד שקבע החוק כדי להסדיר סיכסוכים מישפחתיים בין בני־זוג מוסלמים. בסמכותו של מושב המישפחה לחייב גט בין הצדדים, מסיבות שיראו לו.

אחרי שלוש שנות דיונים במושב־המישפחה, ב־1980, הסכימה האשה לגט־פיטורין, ונקבע כי היא מגורשת מבעלה מאותו אקט ראשוני ב־1977, למרות שאז עדיין טרם הסכימה לגט.

עיסאווי הועמד בינתיים לדין פלילי בשל הגט של 1977, ונידון על־ידי השופט מנחם אילן לשלושה חודשים מאסר בפועל ועוד חצי שנה על־תנאי, וכן לקנס כספי גבוה.

עיסאווי, שנשא בינתיים אשה שנייה והוא כיום כבר אב ל־16 ילדים משתי נשותיו, עירער על ההרשעה. סניגורו, עורך־הדין יוסף סלטון, הבקיא במישפט האיסלאמי, טען לפני בית־המישפט העליון כי הסכמתה של האשה לגט ב־1980, והחלטת מושב־המישפחה על גט למפרע, מרפאים את העבירה הפלילית, וזו אינה קיימת עוד.

הוא ביקש מהשופטים, דוב לוין, חנה אבנור ושושנה נתניהו לזכות את עיסאווי ולבטל את העונש שהוטל עליו.

השופטים שאלו את הסניגור שאלות רבות. הם רצו לדעת אם יש סמכות למושב־המישפחה להחליט על גירושין למפרע, והאם הסכמה של שלוש שנים לאחר מעשה מרפאה את העבירה.

הם הביעו את דעתם, כי המחוקק התקומם על התוצאה הציבורית של גירושין בניגוד לרצון האשה. גירושין המותירים אותה ואת ילדיה בודדים וחסרי־מגן, וללא מקור־הכנסה בתוך חברה הבנה לאשה הגרושה והמשפילה אותה.

בית־המישפט העליון דחה את עירעורו של עיסאווי, והותיר בעינו את העונש שהוטל עליו. סניגורו ביקש כי לפחות יותן לנאשם לרצות את המאסר בעבודות־חוץ, מכיוון שהוא חייב לדאוג לכל ילדיו הרבים.

נראה כי לכך תיענה המישטרה.

דהיישה

(המשך מעמוד 33)

החיילים, זרקו, לדיבריהם, עשרות רימוני־גאז ופיזרו את ההתקהלות. אחרי שנרגעו הרוחות, ואחרי שהמתנחלים הרסו בחמת זעם כמה מכוניות, עזבו החיילים את המקום והתושבים חשבו שהתקרית נגמרה.

אך לא כך היה. למחרת ב־8 בערב, מספר אחד הצעירים באנגלית לא רעה, הגיעו אוטובוסים, משאיות ובולדוזר צבאי. החיילים התחילו לסגור בבטון את הכניסה למחנה.

תושבים שהיו בקירבת מקום נתנו את הסימן המוסכם לכל האנשים לבוא. שריקה עזה היא האות המורה לכולם להתאסף, ברגע שקורה משהו.

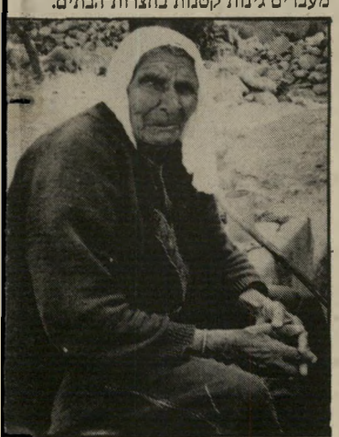
תושבי המקום התאספו, חלקם אבנים בידיהם, חלקם מקלות או טוריות — כל מה שמצאו באותו הרגע. שוב התחילה מהומה, שוב השליכו החיילים רימוני־גאז. ילדה צעירה נפצעה קשה ועוצר הוטל על דהיישה.

עכשיו הרחוב הראשי סגור. במיקרה של אסון, שריפה, פציעה או לידה, אין כל אפשרות לאמבולנס או למכונית מכבי־אש להכנס לתוך המחנה. הצעירים התחילו לסלול בעצמם דרך חלופית לכניסת כלי רכב.

הקיר החדש גם סתם את דרך יציאת הביוב, ותושבי המקום עסקו, ביום שביקרנו שם, בפריצת פתח לביוב.

דמעות ולחם

אחרי השיחה המרתקת במועדון־הנוער, ואחרי שתיית־הקפה ההכרחית, הובילו אותנו הצעירים לסיור בכפר. ילדים הציצו מכל פינה. אנשים מעבדים גינות קטנות בחצרות־הבתים.

בת 100 בדהיישה
בזמן התורכים

במקום אחד אף ראינו אמבטיה ישנה, שבתוכה ערוגה פורחת וריחנית של נענע. עצים רבים וירוקים של תות מבשיל מטילים צל נעים על הבתים העלובים של מחנה־הפליטים.

במחנה, שגודלו כגודל עיירה ממוצעת, ומיספר תושביו כ־15 אלף, לא ראינו אף בית־קולנוע אחד או מקום־בידור אחר, לצעירים הרבים המצויים בו.

את פרנסתם מוצאים תושבי דהיי שה במקום עצמו, כפועלים בבית־לחם ואף, למרות הכל, בהתנחלויות היהו־דיות בגדה המערבית. „דמעות ולחם" הם אומרים בהשלמה.

הצעירים, בני הדור השני של הפליטים, אינם פרימיטיביים, כמו שנהוג לתאר אותם. יש להם תודעה פוליטית מפותחת, יש להם ידע רב בכל מה שקשור בעם הפלסטיני על פזורותיו, הם קוראים עיתונים בכל יום, מקשיבים לרדיו ויודעים בדיוק מה מתרחש. הם אינם נאיביים, אך אמונתם במטרה שלהם חזקה מכל כיבוש והשפלה.

הילדים הקטנים, שכמעט נולדו אם אבן ביד, מרגישים כבר מגיל צעיר הזדהות עמוקה עם אחיהם במחנה, בגדה ובעולם כולו.

סיפורה של דהיישה הוא סיפורו של העם הפלסטיני כולו, והכוח האצור בתוך מחנות הפליטים, הכוח הכמעט פאסיבי, הוא רב.

קולנוע

סרטים
ההונגרים מכים שוב

אין ספק שהקולנוע ההונגרי הוא כיום היחידי בכל מיזרח אירופה שמגלה לא רק כישרון ואינטליגנציה, אלא גם הרבה מאוד אומץ־לב, תוך שהוא נהנה, ללא ספק, ממידה רבה של חופש המוענק לו על־ידי השילטונות.

בכל פעם נדמה שהם עושים עוד צעד אחד קדימה בבדיקה העצמית של המישטר שבו הם חיים ושל מקורותיו. הסרט שההונגרים הביאו השנה לקאן, בשם דניאל תופס רכבת, וזכה בפרס־הביקורת, מהווה סנונית ראשונה לטיפל באירועי 1956 בהונגריה.

גלי־הריסות. היו כבר סרטים שבהם נסיון ההפיכה הכושל של אותה השנה הוזכר במישרין או בעקיפין, אבל אף פעם, עד היום, לא היווה נושא לסרט של ממש.

הכניסה האלימה של צבאות כרושצ'וב לבודאפשט הסעירה אז עולם ומלואו, שכרגיל מחה אבל לא עשה מאומה. היתה זאת תחילתו של מישטר אשר באותם הימים נחשב למישטר דיכוי חמור, אבל היום מצמיח את מידת החירות הגדולה ביותר שקיימת בארץ כלשהי בגוש הסובייטי.

בדיעבד נראה, שהיתה שיטה בשיגעון של מי

בימאי פאל שאנדור
פרס הביקורת

שמונה אז על־ידי הסובייטים להיות מנהיג הונגריה, והוא עדיין יושב באותה המשרה — יאן קאדאר.

פאל שאנדור, בימאי דניאל תופס רכבת, מרכז את עלילת הסרט שלו בשלושה ימים, מן החמישה ועד השיבעה בדצמבר 1956. סיוטו נפתח בגלי־ההריסות שפזורים על־פני בודאפשט כולה, בעזובה ובחורבן, בצעירים נמלטים מבולהלים, צעירים אשר ניסו להתקומם ועתה מפחדים שאחד גורלם: להישלח לסיביר (הדברים נאמרים בפירוש בסרט). המונים צובאים על תחנות־הרכבת ומחפשים דרך להימלט מן המ־דינה (יותר מ־150 אלף הונגרים עזבו את המדינה באותם הימים), ואילו השכנים שנשארים בבית, אינם מתביישים לפלוש לדירות הנטושות ולרוקן אותן מכל מה שנשאר בהן (וגם זאת נראה בפירוש בסרט).

גיבורו של הסיפור הוא נער בן 17 בשם דניאל. (דרך אגב, זה היה גילו של הבימאי עצמו באותה השנה.) הוא בן למישפחה יהודית, הוא מאוהב בבת השכן, וכאשר הוא מגלה שהיא נלקחה על־ידי הוריה לעיר־גבול, משם הם מקווים למצוא דרכם אל המערב ואל החופש — הוא מבקש ללכת בעיקבותיה. כשכל אוצרות המישפחה באמתחתו — כי הרי הוא נושא את תיקוות הוריו לעתיד טוב יותר — הולך דניאל לתחנת־הרכבת ומצטרף לידיד אחר שלו, גירוי, חייל שערק בשעת המרידה והצטרף למורדים, ועתה הוא חייב להימלט לפני שייתפס.

ברכבת המלאה והצפופה. מתוודע דניאל אל כל אותה האוכלוסיה של מהגרים שיוצאים להם לדרכם, כל אחד מתוך סיבה אחרת. יש שוטרי־חרש שפוחדים כי עם שינוי המישטר ייאלצו לתת את הדין על מעשיהם בעבר הקרוב, יש צעירים החוששים כי דרכם תחסם על־ידי מישטר חדש, שלא יסלח לדעותיהם החריגות, יש מאוכזבים אשר אינם מאמינים עוד כי מישטר סוציאליסטי יצמיח ברכה כלשהי, יש בורגנים אשר חוששים לעורם ומנצלים את האנדרלמוסיה כדי לברוח.

בתוך כל הערב הזה, דניאל הוא התמים וחסר־הרקע מכולם. נסך הכל הוא רק רוצה להיות עם נערתו, והעולם שמעבר למסך־הברזל מעניין אותו פחות.

התהום הפעורה בין שני העולמות מופגנת לראווה במלון שבו מחכים כל הפליטים למדריך ולמשאית, שבעזרתם יעברו את הגבול. זהו מלון עתיק, שריד של האימפריה האוסטרו־הונגרית, ובו תערובת מוזרה של מישטר חדש ורוח ישנה, שלא השתנה מאז ימי הקיסרות. במיסערת המלון, שעה שזמרת ותיזמורת מנעימים את הזמן ברוח ימים עברו, מברירים הפליטים את תוכניותיהם לעתיד לבוא, חושפים ציפורניים ומחסלים חשבונות ישנים עם המישטר.

פטר רודולף ושאנדור שוטאר ב„דניאל תופס רכבת"
„הצילו"!

רוח־היחידה. באותה עיירת־גבול נפגשים שני אנשי־ביטחון של הקומוניזם הסטאליניסטי הישן. לפני שנים היה זה אחד מהם שהלשין על השני והכניס אותו לכלא, ומאז שוררת ביניהם שינאה.

אולם כאשר כמה מן הנוסעים מחליטים ל־עשות שפטים בקלגס המלשין, קופץ השני ועוזר לו באלימות ובמידה של סאדיזם, אשר אינם משאירים שום ספק לגבי ריגשותיו של הבימאי לגבי אנשים כאלה. „תהיה השינאה ביניהם גדולה כאשר תהיה, במיקרים כאלה רוח היחידה הישנה תמיד מנצחת", הסביר פאל שאנדור בראיון לעיתונאים.

סופו של הסרט הוא, אולי, הסמלי ביותר. דניאל וידידו גיורי מחמיצים את המשאית שמעבירה את הפליטים לאוסטריה. הם יוצאים חזרה, בדרך הביתה. דניאל אינו רוצה לעזוב („אולי עצם היותו יהודי מקשה עליו את הפרידה מישפחתו", טוען שאנדור). גירוי אינו רוצה להישאר. ברגע האחרון הוא קופץ מן הרכבת הנוסעת ומת.

הסרט מסתיים בזעקת השבר של הנער חסר־הישע הצורח: „הצילו!"

אין ספק שיש בסרט די פשרות, שיאפשרו אישורו: משאית עם חיילים רוסים, שבה לוקחים דניאל וחברו טרמפ, מספקת הזדמנות לשאנדור כדי להצביע על כך שהאנשים הפשוטים הם חביבים באשר הם וזה כולל גם את החיילים הסובייטיים. הנוסעים ברכבת אומנם עוזבים את הונגריה, אבל כשאחד מתחיל לזמזם את ההימנון הלאומי, כולם מצטרפים בשירה מרגשת.

פרסים בהתמדה. דברים כאלה הם אליבי מספיק כדי ששאנדור יוכל להרשות לעצמו לחשוף כמה וכמה פרטים מביכים על התקופה: שידורי־הרדיו והעיתונים שסילפו אינפורמציה, או מסרו דווקא ידיעות שלא ענייננו איש (בין היתר יש שם לא מעט ידיעות על ישראל); פינקסי־זהות שבהן רשמו לכל מי שמוצאו הסוציאלי לא מצא חן בעיני הרשויות, כי הוא שייך למעמד „איכס", וזה היה משול לאות קין, תחושת הרדיפה הפאראנואית השולטת בכולם, ובאה לידי ביטוי במבטים הנרדפים של האנשים בתחנות־הרכבת, ובכלל — תחושת סוף עולם, התמוטטות כללית, שמגיעה לשיאה באותו מלון עתיק, שבו מתאכסנים גיבורי הסרט לקראת סופו.

עבר הרבה זמן עד שהקולנוע ההונגרי הגיע למצב שבו הוא יכול להפיק סרטים כאלה, והיו דרושות הרבה הטעיות עד שמותר היה לומר את הדברים בגלוי, או כמעט בגלוי. אולם עובדה היא שכיום, בכל פסטיבל־סרטים מכובד, ברור מראש כי הקולנוע הזה לא זז בלבד שיירכו תשומת־לב רבה, אלא שהוא אפילו יזכה בפרס.

ואכן, זה קורה שוב ושוב, בהתמדה מעוררת התפעלות.

• דעת־הקהל היתה אז עסוקה גם בשערו־ריה אחרת: התקפה צרפתית־בריטית־ישראלית על מצריים.

למות מאהבה

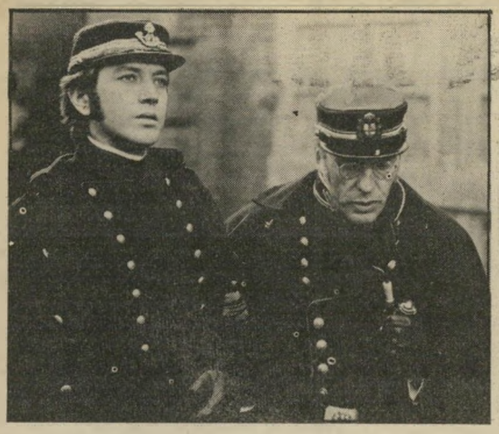
פאסיונה ד'אמורה (פאריס, תל־אביב, איטליה) – **זה אחד מאותם הסרטים שאסור לראות פעמיים. כי אם בפעם הראשונה אתה עשוי להילכד בקיסמו של סיפור מוזר על אהבה מטורפת – בפעם השניה נחשפים כל הליקויים ומתבררת השיטחיות של הטיפול בנושא.**

הסיפור אומנם מרתק. אשה מכוערת להחריד מתאהבת בקצין יפהפה, וכופה עליו את אהבתה. כל זאת משום שהוא דיבר אליה בנימוס ובהבנה. תחילה הוא מנסה לדחות אותה, אבל בסופו של דבר האובססיה שרודפת אותה, העוצמה האדירה של ריגשותיה ונכונותה לעבור כל השפלה וכל ביזיון למען אהבה זו, שוברים את התנגדותו ומתגברים אפילו על הרומן שהוא מנהל עם אשה נשואה ויפהפיה.

הבימאי אטורה סקולה מקשט את כל הסיפור הזה בתמונות־נוף מרהיבות, בסצינות־פנים מעוצבות להפליא, ובאוסף כוכבים איטלקיים וצרפתיים, ידועים למדי.

כל זה נראה כמו עיבוד מכובד, מסורבל, ולא מחונן ביותר של יצירה ספרותית. ואומנם. הסרט מבוסס על רומן בשם פוסקה **(כשמה של הגיבורה המכוערת, שאותה מגלמת השחקנית ואלריה ד'אוביצ'י) מאת אוגו טארקטי.**

אבל ראה זה פלא: סקולה, שנחשב לבימאי מלא השראה (הוא עשה את יום מיוחד **ואת** מישפחת המלוכלכים**) מסתפק כאן בטיפול בנאלי ועקר. כל דמות היא בעלת מימד אחד בלבד, וכל תמונה היא בעלת מימד אחד אף היא. כלומר, איש אינו מתעניין ביותר מדבר אחד בסרט הזה, ושום סצינה אינה מראה יותר מפעולה אחת – כאילו פחדו להסיט את תשומת־הלב מן הגיבורים. תנועות המצלמה האלגנטיות, שסקולה מפורסם בהן, נמצאות אומנם גם באן, אבל אין בהן שום**

טרינטיניאן וז'רודו: הדבקה איטלקית

משמעות מיוחדת. לדוגמה: אותו טיול של המצלמה בחצר הקסרקטין, כאשר היא עוקבת אחרי דמות אחת שנעה מימין לשמאל, נדבקת בדרך לדמות שצועדת בכיוון ההפוך, וחוזר חלילה, מבלי שכל הטיולים הללו יובילו את הסצינה למקום כלשהו. סתם תרגיל בתנועת מצלמה.

אשר לשחקנים: ואלריה ד'אוביצ'י עושה כמיטב יכולתה, אלא שדימיונה לערפד מזכיר קצת יותר מדי סירטי־אימים. אשר לשחקנים כמו ברנאר ז'רודו, ברנאר בליאה ובמיוחד ז'אן־לואי טרינטיניאן: עצם העובדה שהודבק להם דיאלוג איטלקי שהם אינם מדברים יוצרת ניכור שאינו מסייע להם לשכנע. בקיצור, לסקולה היו כבר מיבצעים משכנעים יותר.

החנצלות

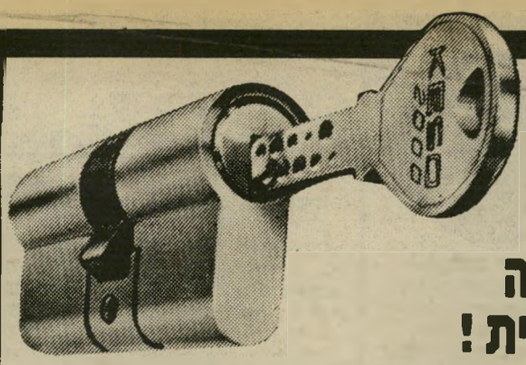
בגליונות "העולם הזה" (2223) מ־9/4/80 ו־(2224) מ־16/4/80 התפרסמו כתבות בענין הפיגוע החבלני שאירע בליל 7/4/80 בקיבוץ מישגב־עם.

התברר כי חברי מישגב־עם ראו עצמם נפגעים מכתבות אלה ומתוכנן, ובעיקר מכל האמור בכתבות לגבי תיפקוד הקיבוץ וחבריו בעת הפיגוע החבלני. הכתבות שאלו מדוע לא היו שומרי המשק על משמרתם, ואם ניתנה לקיבוץ אתראה מוקדמת על ניסיון־פיגוע. כן הביעו הכתבות ביקורת על סידרי השמירה בקיבוץ מישגב־עם, ועל כך שחברי־הקיבוץ הפריעו למשימות צה"ל, או היקשו עליהן.

מערכת "העולם הזה" מבהירה כי לאחר פירסום הכתבות התברר לה שעובדות אלו לא היו בהוקות דיין, ולמעשה לא היה כל דופי בהתנהגות חברי־הקיבוץ בעת הפיגוע.

ידוע למערכת "העולם הזה" כי בעיקבות שתי הכתבות נוצרה מריבות בקרב חברי מישגב־עם נגד "העולם הזה".

מערכת "העולם הזה" מבהירה כי לא היתה לה כל כוונה לפגוע בקיבוץ מישגב־עם או במי מחבריו, והיא מביעה את צערה והתנצלותה לפני הקיבוץ ולפני חברי מישגב־עם שנפגעו בעיקבות הכתבות.

מה שטוב לבנקים בשוויץ - טוב שיהיה אצלך בבית!

צילינדר הבטחון היחידי בעל גשר הפלדה

מפתח מיוחד בעל דיוק שויצרי מירבי וצילינדר מתוחכם במיוחד הופכים את "קזו 2000" לצילינדר הבטוח ביותר ניתן להשיג עם 10 או 15 פינים. מתאים לכל סוגי המנעולים והדלתות.

להשיג בחנויות למנעולים וחומרי בנין ברחבי הארץ

נעילה בטוחה-קזו 2000 KESO

הפצה ארצית: קזו ישראל בע"מ טל 03-285291
הפצה לחיפה והצפון המספק - הנמל 31 טל' 04-644432

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

חופשת כיף משפחתית בנואיבה הים תיכונית

* נופש חלומי ליד חוף ים מקסים לכל המשפחה בכל הגילים עם פעילות נפרדת לילדים
* בונגלוס נוחים עם שרותים צמודים
* צוות מיומן עומד לשרותך * 5 ארוחות ביום
* אירועים מגוונים — ספורט למשפחה, רכיבה על סוסים וגמלים, שיט, ערבי בידור, מחול אירובי ופעילויות ליצירה אמנותית

הכל כלול במחיר אך החוויה לא נמדדת בכסף
מסעדת חוף לשרותך במגוון מאכלי ים ודגים

כפר נופש אמיתי בחוף מכמורת
פרטים והרשמה: תל־אביב - רח' אליהו ספיר 14 (ליד היכל התרבות) טל' 296351/2 03

המשרד במכמורת: טלפון: 053-96397

מאת מאיר תדמור

שביתת־הרופאים: ההסתדרות הרוויחה

ברשותכם נעסוק היום ברפואה. לא ממש, אלא באלה שעוסקים ברפואה. ואולי אפילו נערוך סיכום־ביניים. קודם אני חייב הסבר. קשה ביום הראשון של השבוע לדעת כיצד יתפתחו הדברים עד היום הרביעי, אבל אפשר לנסות, ואני מקווה — בהצלחה.

נתחיל בעניין עצמו: שביתת־הרופאים נגמרת. עוד לא הכריזו על כך, אבל חלק גדול מהרופאים הצביעו ברגליים וחזרו לעבודה, במירפאות ובבתי־החולים. יש לזה כמה סיבות טובות. נמאס להם אחרי שלושה חודשים. נגמר להם הכסף, בעיקר אחרי מיבצע הנופש המאורגן בטבריה. רופאי קופת־חולים רוצים לחזור לעבודה והם חוזרים. פירטי ההסדר בינם ובין קופת־החולים סוכמו. הם קיבלו פחות ממה שרצו, אבל יותר ממה שקיוו — והכל במיסגרת אותם 22% תוספת־שכר, שאפילו שר־הבריאות קרא לה „ארבעים אחוז".

עד כאן הרקע. ועכשיו לעיקר. סיפר לי רופא שלא קיבל חודשיים משכורת והשנה לא יוכל לנסוע לחו"ל.

מי אתה חושב הרוויח בעסק הזה של השביתה? קופת־חולים הרוויחה. מצבה ערב השביתה היה חמור. הגרעונות היו עצומים. במהלך השביתה נתקף שר־האוצר, יורם אריזור, בנדיבות פיתאומית. וההסתדרות קיבלה מהאוצר כמה מיליארדים של שקלים כדי להחזיק מעמד, על חשבון השתתפות הממשלה בתקציבה. פי־תאום היה בסף!

שר־אוצר אריזור
נדיבות פיתאומית

ועוד משהו — חודשים לא שילמה קופת־החולים שכר, ההוצאה על תרופות למשל, ירדה פלאים. מי חסך סכומים אלה? קופת־החולים! וזה מה שלא מובן. האוצר בעל כורחו, כדי לדפוק אותנו, הציל את קופת־החולים מפשיטת־רגל, וירוחם משל לא תקף את אריזור. עכשיו לחלק שלנו. הרופאים. אנחנו חשבנו

מזכ"ל משל
שקט פיתאומי

שנקודת השיא במאבק היתה „נופש פלוס" בטבריה. שם איברנו את אהדת־הקהל, על ספינת־הטיולים וחופי־טבריה נפלה ההכרעה. עם ישראל איבד את סבלנותו, והאוצר — מבלי לנקוף אצבע — זכה בסיבוב נוסף. אגב, האירגון היה למופת והשבוע תגיע פרשת שביתת־הרופאים, ככל הנראה, לקיצה.

הבורסה

המפסיד נשאר מופסד

העסק התחיל לעבוד. הבורסה נכנסה למעגל העליות והירידות הנורמאלי, עם הרבה מעורב מטה ומעלה. מי שרוצה להיכנס — הרשות נתונה. עדיין בזהירות. ואנא מכם: קחו טרמפ על המניות של הבנקים וקרנות־הנאמנות. תתפלאו, מי שעדיין מפחד או מהסס — שיקנה יחידות השתתפות בקרנות, עכשיו. אני לא אמרתי שצריך להיפטר מכל מלאי הדולרים שאספתם בחודשים האחרונים. שימו לב: אני אומר שאפשר להיכנס לשוק. השבוע יתחילו ה„סיפורים" על מניות שונות. אני חוזר: מי שרוצה להישאר עם מניות ואלה שהריצו אותם עם כספו — ילך על „החופשיות".

מי שחשב שהפרשה של קרן רונית נגמרה — טעה. השבוע היתה תיזכורת, כאשר כמה משקיעים בקרן הגישו תביעה. אין להם סיכוי. לא בגלל החלק המישפטי. פשוט: מי שהשקיע והפסיד, נשאר מופסד.

אין כמו ביטוח

בשבוע שעבר פגשתי יהודי חכם שלא מבין בעסקי ביטוח, אך בעסקים הוא מבין. „חזרתי לא מזמן מלונדון," הוא סיפר, „הייתי שם באחד הערבים בפגישה שבה השתתפו אנשי־ביטוח. לא חשוב מה נאמר שם. הסיכום היה, שישראל היא גן־עדן של מבטחים. מכיוון שאני לא מבין בעיסקי־ביטוח, שאלתי: למה? והם הסבירו לי." עכשיו בא ההסבר, ואני מציע לעקוב אחריו.

ישראל היא המדינה היחידה בעולם, שבה אין סיכון בעיסקי הביטוח. למה? בחו"ל חברות הביטוח מחפשות כל הזמן יערים להשקעות, כדי לשמור על ערך מה שקרוי עתודות ביטוח או במילים אחרות: הרזרבות שלהן — כדי שיוכלו לעמוד בעתיד בהתחייבויות שלהן. בארץ אין בעיות. 85% מדמי הביטוח מושקעים באיגרות־חוב ממשלתיות, המבטיחות את ההשקעה במלואה ויותר מזה, ללא כל סיכון. בקיצור: עסק פרטי בערבות המדינה.

כן, אני יודע, תיכף תגיד לי שבביטוח־רכב מפסידים. ביטוח־חובה של רכב בארץ נעשה באמצעות חברת אבנר. שהיא חברה משותפת לכל חברות־הביטוח. 70% מהפרמיה שהיא גובה מגיע לקופתה, 30% לקופת החברה שרדכה נעשה הביטוח. אותו יחס גם בעת תשלום דמי־פגיעה. נו, אז תאמרו, פה בכל זאת יש סיכון? אמרתם.

אבל, מסביר לי האיש שלא מבין בעסקי ביטוח, גם פה יש ביטוח להפסדים של המבטחים. המבטח הוא המפקח על הביטוח וועדת־הכספים של הכנסת. אבנר, כמו כל חברה מסודרת, מפרסמת כל שנה מאזן. הרוויח? הרוויה. הפסיד? או... אז מגישים את החשבון לוועדת־הכספים של הכנסת, וזו מאשרת העלאת התשלומים שהם ממילא צמודים, לא רק למדד, אלא בעיקר להפסדים. תפסתם את הרעיון?

כדי שלא תחשבו שהעסקים כל־כך גרועים, הסתכלתי בסקר שנערך על־ידי הלישכה לסטטיסטיקה על „עסקי הביטוח בישראל — 1982". שם, בפרק

וויסקי

משוגל כלפי מעלה

איך הוויסקי משפיע על האינפלציה? משפיע. עובדה. אף כי לא מייצרים אותו בארץ, הוא חייב בהפקדה — הפטנט החדש־ישן של האוצר להקטין היבוא ולהגדיל האינפלציה. ועכשיו עוד איזה ביטוי: לשפר את מאזן התשלומים.

נחזור להתחלה. איך גורם הוויסקי לאינפלציה? פשוט מאוד. חבר שלי קנה ויסקי בלאק אנד וייט אצל היבואן. זה היה בשבוע שעבר, אחרי שהוכרז שוויסקי חייב בהפקדה של 15%, כמו עוד 300 מוצרים אחרים. לשנה שלמה, מבלי לקבל ריבית ואפילו לא הצמדה — וכל זה באינפלציה של, נניח, 15%. הוא שילם עבור הוויסקי 620 שקל. אחרי ששילם נזכר, שלפני חודש קנה באותו מקום בקבוק ויסקי זהה לחלוטין. אבל אז הוא שילם רק 480 שקל.

אז תשאלו איך ייתכן? עובדה. ביניים עלה ערכו של הדולר, המדד עלה, הוסיפו את ההפקדה, והעיקר — שימו לב — העיקר שעיגלו את המחיר למעלה. במקום, נניח, 15% מכסימום, עיגלו למעלה ל־30%, וזה אולי על משהו שהיה עוד במלאי. אז מה.

עכשיו אתם מבינים איך פורחת האינפלציה? הוויסקי מחמם אותה!

כורסת־צנע

בששה מיליון

תסתכלו היטב בצילום. מה אתם אומרים על הכורסה? כורסה של ימי־הצנע בארץ, מתחילת שנות החמישים, שעשו לה ריפוד וציפוי חדש וציבעוני. אני מכיר לפחות מאה איש שלא היו מכניסים דבר כזה הביתה. תסתכלו עוד הפעם ותיכף תבינו למה.

ובכן, עיניהם הרואות, כורסה מתקופת ג'ורג' הראשון מלך אנגליה — בערך 200 שנה — נמכרה בשבוע שעבר על־ידי בית־המכירות הפומביות כריסטי באנגליה, במחיר מרהים של 84 אלף לירות סטרלינג. בערך 6 מיליון שקלים — בדיוק פי ארבע מהמחיר ההתחלתי — ולדעת מבינים שווה בדיוק שליש מהמחיר. זה ששוק העתיקות התחיל לפרוח שוב במערב, סימן שהכלכלה שם התחילה להתאושש. גם בארץ, מספרים, התחילו עיסקי העתיקות לקבל תאוצה.

ועכשיו לעיקר: כל מי שיש לו עדיין כורסה מראשית שנות החמישים, כדאי לו לרפד אותה בבדים ציבעוניים מיוחדים, שאותם אפשר לקנות בעיקר בלונדון. אפשר למכור את הכורסה המשוחזרת במחיר של כמה אלפי דולרים. התנאי הוא למצוא שם מתאים לסיגנון ולתקופה, כמו למשל מתקופת המלך צנע הראשון, או מרידור (על משקל פומפדור) השני.

הבישלון היקר של יקיר

ביום הרביעי השבוע יתפרסם המדד של חודש מאי. אם הוא, המדד, יהיה משהו בין 5 ל־6 אחוזים, יגידו באוצר: אמרנו לכם! אם הוא יהיה יותר גבוה,

יוצין פלסנר
ניסוי כלל ארצי

יאמרו: בחודש הבא הוא יהיה יותר נמוך, ובאוגוסט נוכל בלב כבד לסכם שהניסוי הכלל־ארצי מבית־מידרשו של הד"ר יקיר פלסנר, יוצצו של שר־האוצר — נכשל.

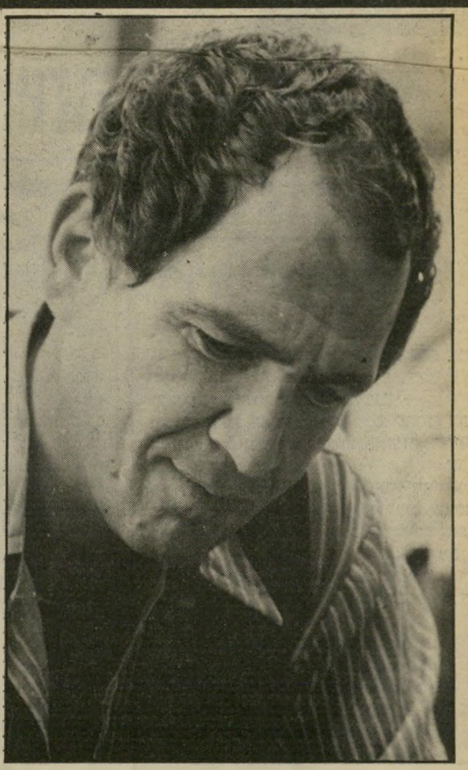
הבישלון עלה לעם ישראל בערך בסכום הנדרש על־ידי האוצר להמשך החזקת צה"ל בלבנון, או לחילופין ולהבדיל — הכסף שהיה דרוש להפסקת שביתת־הרופאים. או אולי הכסף שנדרש להקמת שיבעה ישובים חדשים בגליל ועוד עשרה ישובים בגדה המערבית — ולאלה בודאי אריזור לא מתנגד. ואולי היה הגירעון גדל רק ב־15% בחמשת החודשים הראשונים של השנה, ולא ב־31%.

צריך לייבא פחות

הנה פטנט איך לסדר את המכס ולהיות בסדר גמור. על חובת ההפקדה שמעתם? שמעתם. החוק אומר, שמתחילת חודש זה צריך להפקיד במכס 15% מערך הסחורה המיובאת לשנה שלמה, ללא הצמדה וריבית. זה רבר שמעלה את מחיר המוצר, נניח, בין 7% ל־10%.

מה עושים? קוראים את החוק. שם כתוב, למשל, שכל שטר־מיטען שערכו קטן מ־25 אלף שקלים, אינו חייב בהפקדה. ואז גם לא חשוב מה מייבאים ואם המה הזה חייב בהפקדה. מתברר שכדאי לייבא בפחות מרבע מיליון לירות, אפילו בדואר־חבילות רגיל.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה ה

מוטי בהרב:

„סופר שאין לו כסף — שילך לעבוד!"

שבוע־הספר־העברי נפתח מדי שנה באירוע חגיגי בבית־הנשיא, שבו משתתפים סופרים, משוררים ומולי"ם. בדרך־כלל כולם מברכים את כולם, והאירוע נגמר בשקט ובנימוס, כמו שהוא מתחיל.

הפעם חרג האירוע משיממונו הרגיל. ונשמעו גם צעקות־בוז שבקעו מפיו של המשורר־מחזאי מוטי בהרב, שלא יכול היה להתאפק מלחוות את דעתו על שבוע־הספר דעה שהסתכמה במילה „בוז".

שאלתי את מוטי בהרב מה כל־כך הרגיז אותו.

לפני הכל, אני רוצה להגיד לך שזה לא היה אקט נגד הנשיא או בית־הנשיא. תאמיני לי, שהיה לי מאד קשה להתפרץ. אבל פשוט לא יכולתי להתאפק, כשנציגת המול"ים עלתה לבימה ואמרה שתעשיית־הספרים היא תעשיה לכל דבר, וככה צריך להתייחס אליה ולתת לה כספים.

אחריה עלה לבימה יו"ר אגודת־הסופרים, שמאי גולן, וגם הוא סיפר באריכות על מצבו האומלל של הסופר העברי המיסכן וביקש כסף. כל שנה הוא אומר את הדברים האלה. הוא מבקש, אף אחד לא נותן לו והכל בסדר. סתם מס־שפתיים.

הרגיזו אותי התחנונים הבלתי־פוסקים לכסף. מצידי, סופר שאין לו כסף שילך לעבוד. למה לא? הכי מרגיז אותי, שרוצים להתייחס לסופרים כאל תעשיה והסופרים שותקים. הם מוכנים להילחם רק כשזה נוגע לכיסאות באגודת־הסופרים. ראיתי אותם נלחמים, וזה מגעיל ודוחה.

● מה זה קשור לחג־הספר עצמו?

איזה חג־ספר? מה שיש היום זה חג־המול"ים, או חג יצרני־הנייר. אולי אפילו שבוע ספרי המין וספרי־הבישול. מדוע לא מפרידים ספרות מספרים?

● מה ההצעה שלך?

כחבר אגודת־הסופרים, אין לי זכות להגיד אף מילה בקשר לזה. הסופרים לא שייכים לעניין. בשבילם עושים איזה הפגנג בבית־הסופר, כדי לצאת ידי־חובה.

מי שמארגן את שבוע־הספר הם המול"ים וכמה פקידים מעיריית תל־אביב, שממונים בדרך־כלל על ענייני נוער וספורט. אם יגיע היום שמישהו ירצה לדעת מה סופרים חושבים על שבוע־הספר ומה הם מציעים, אשמח להציע הצעות.

מאיר ניצן:

„מפטרים אנשים מעבודתם בגלל דעותיהם!"

ראש עיריית ראשון־לציון נסע לחופשה בחו"ל. מי היה יודע על כך, אילולא נשלחו מיכתבים לשר־החינוך ולשר־הפנים בדרישה להחזרתו המיידית של חנניה גיבשטיין ארצה?

פניתי אל כותב המכתבים, אל"מ, (מיל') מאיר ניצן, שמלבד היותו אזרח ראשון־לציון הוא גם מועמד המערך לראשות העירייה. ושאלתי אותו מה כל־כך נורא שראש־עירייה יוצא לחופש.

העיר תוססת. 12 מתוך 16 בתי־ספר שובתים. סוף שנת־הלימודים מתקרב, ושום דבר לא ברור לגבי השנה הבאה: ייפתחו בתי־ספר, לא ייפתחו?

תקציב העירייה טרם אושר, כי אף אחד לא מבין מה כתוב בו. וערת חינוך עירונית לא פועלת 14 שנה, כי גיבשטיין טוען שהוא מטפל בזה ולא צריך אף אחד אחר. החליטו על היטלים חדשים שהציבור לא יוכל לעמוד בהם. היטל הביוב עלה, למשל, ב־677%, ואגרות אחרות עלו ב־344%.

יש טרור פוליטי בעיר, אנשים מפוטרים מעבודתם בגלל דעותיהם.

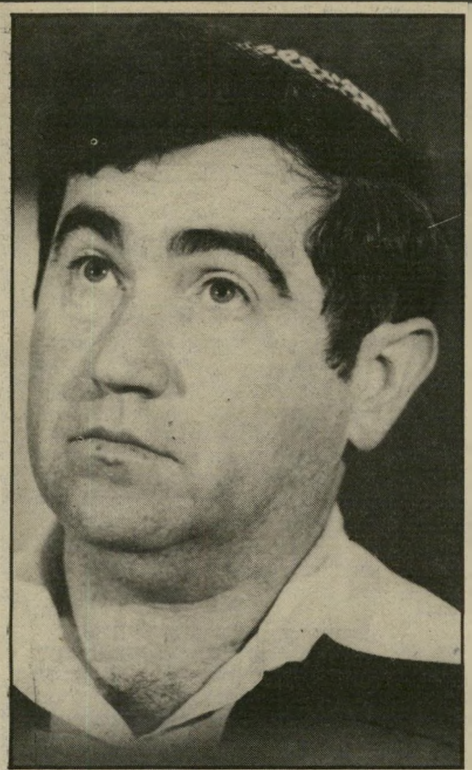
● מי, למשל?

למשל, גברת שרה שנהב, שמצאו איזה סיבה לפטרה, ואחרי הצעקות שהקמתי מצאו סיבה להחזיר אותה לעבודה.

אני לא מבין איך שר־המשפטים מרשה דברים כאלה.

● ראש־העירייה בוודאי השאיר מישהו שיטפל בדברים. מה עם סגן־ראש־העירייה, למשל?

תסלחי לי על הביטוי, על אימפוטנטים אומרים שעבודתם נעשית על־ידי אחרים. אבל זה באמת מתאים לראש־עירייה, שתמיד מצביע על מישהו אחר כאשם.

זבולון המר:

„טיפלנו ברוחב. מעכשיו נטפל בהם לעומק!"

כמו אנשים רבים אחרים, גם אני די הזדעזעתי שסקר־הקריאה, אשר נערך בכל כיתות ג' בבתי־הספר בארץ, הוכיח כי 9.6% מילדי ישראל מתקשים בקריאה או בהבנת החומר.

למרות שמאיר שילו אמר לי, שילדי כיתות ג' הם לא באחריות ממשלת הליכוד, כי הם נולדו בתקופת המערך, טילפנתי אל השר זבולון המר וביקשתי את תגובתו.

המיבחן הזה, שאין לו תקדים לא בארץ ולא בעולם, אומנם הראה שבישראל יש אחוז מסויים של ילדים המתקשים בקריאה. אבל הוא לא הראה בשום פנים ואופן שזה דבר חדש.

התופעה קיימת כל השנים, וההוכחה הטובה ביותר היא ליב"י — חיילים בני 19 ו־20, שהיו בכיתה ג' לפני הרבה שנים, לא יודעים לקרוא.

הסקר הזה נעשה כדי להראות מי הם הילדים ואיזה בתי־ספר הם החלשים. היום אנו יודעים שיש 5000 ילדים המתקשים בקריאה, ואנו יודעים איזה הם 100 בתי־הספר החלשים מתוך 1200 בתי־הספר בארץ.

● יש מוקדים שבהם האחוז הוא גבוה בהרבה מ־9.6%?

כן. בוודאי שיש מוקדים, מקומות חלשים, שבהם הבית מתקשה בעזרה לתלמיד.

● במילים אחרות — שבונות מצוקה.

אני מניח שזה נכון.

● כפי שזכור לי, ממשלת הליכוד הבטיחה לשים דגש מיוחד על החינוך באיזורי מצוקה. עברו שש שנים. מה נעשה מאז?

לוקח זמן לגלות ולחשוף דברים כאלה.

● שש שנים?

עשינו רבות בתחום החינוך, רווקא בשכונות. עד עכשיו טיפלנו בהם ברוחב, ומעכשיו נטפל בהם לעומק, אמר כבר פרופסור ידוע, שתמיד 20% הם יותר חלשים מ־80% הנותרים.

● אתה חושב שממשלת הליכוד עושה יותר לשיפור המצב מאשר ממשלות קודמות?

אני לא עושה השוואות. אני עושה את המקסימום, שכל הילדים יהיו בסדר.

לאה לופטין:

„קצת מפחדת. אבל צריך לקחת צ'אנסים!"

להקת „חלב ודבש" היא להקה מאוד מצליחה. הרבה מאוד הופעות, קהל־מעריצים גדול ואפילו מקום ראשון באירוויזיון. לאחרונה נפוצו שמועות – ואחר־כך הכחשות – שהלהקה מתפרקת. שאלתי את לאה לופטין חיפה, מהי האמת.

אנחנו מופיעים כלהקה עד ה־1 ביולי. לכן עד עכשיו לא רצינו לצאת בהכרזות, כדי לשמור על האווירה הטובה בינינו עד הרגע האחרון.

זה נכון שהחלטנו להתפרק. כל אחד מהסיבות שלו. אני פשוט הרגשתי שמיציתי את עצמי בלהקה, ולפי דעתי גם הלהקה מיצתה את עצמה.

בדיוק עכשיו נגמר החוזה שלנו, והכי־קל זה פשוט לא לחתום על עוד חוזה.

● **מה תעשי?**

התחלתי לעבוד עם הבימאית־כוריאוגרפית נאווה צוקרמן על מופע חדש.

● **מופע יחיד?**

לא ממש. מופיע איתי פנטומימאי מאוד מוכשר, שחזר השנה ארצה משהות ארוכה בפאריס, סרג' אלבו שמו. הוא יעשה פנטומימה ואני אשיר. ואולי שנינו גם נרקוד קצת.

● **„חלב ודבש" היתה די חממה. את לא פוחדת להתחיל הכל מבראשית.**

אני קצת פוחדת, אבל צריך לקחת צ'אנסים. אני רוצה לחפש דרך חדשה.

● **את לא חוששת לשיר סולו על הבימה כל הערב?**

האמת היא, שגם בלהקה — יחד עם שמוליק, יהודה וראובן — היו לי הרבה מאוד קיטעי סולו. אז התרגלתי.

● **איזה שירים תשירי?**

בהתחלה שירים של חלב ודבש. אבל כבר בשבוע הבא אני עומדת להקליט כמה שירים חדשים, שבעלי אריק רודיך מלחין בשבילי, ואת המילים כותב אהוד מנור.

ככה, לאט־לאט, אני אחדש את הרפרטואר שלי.

● **מה עם השמועה שאת עוזבת את הלהקה והבנים ממשיכים לעבוד עם מתי כספי?**

זה סיפור שמישהו המציא. הייתי מתה לדעת מי.

ד"ר חנן קריסטל:

„בזמן השידור אני מזדהה עם הדמות!"

בתוכניתו של גבי גזית „יש עניין" יש מדי יום ראשון פינה, המוקדשת למישחק סימולציה פוליטי. ד"ר חנן קריסטל, מרצה למישטר־מדינת־ישראל באוניברסיטה העברית, מתראיין על־ידי גבי גזית, ובכל פעם הוא מייצג מישהו אחר מאנשי־הציבור הישראליים.

התוכנית משודרת כבר ארבעה חודשים, והיא זכתה בשבחים יוצאים מהכלל מצד קהל המאזינים. מצד הפוליטיקאים, שבשמם מדבר קריסטל, זכתה התוכנית בכמה וכמה תלונות: כולם נשמעים מפיו של חנן קריסטל כאילו קיבלו זריקת־אמת לפני הראיון.

שאלתי את חנן קריסטל, אם הפינה היא העתק ממשהו שכבר עשו בעולם, או שזוהי המצאה ישראלית נוספת?

לפי דעתי, אין משהו מקביל לזה בעולם. זה חידוש של גבי גזית ושלי, כשהיוזמה היא כולה שלו.

בזמנו, פנה גבי לעוזרי אריק שרון וביקש מהם לבוא ולהתראיין על מה שהם חושבים שאריק שרון הולך לעשות. הם לא הסכימו, ואז הוא ביקש ממני לנסות ולתאר מה הן תוכניותיו של שרון, לפי דעתי.

במשך הראיון איכשהו עברתי לדבר בגוף ראשון.

היתה תגובה חיובית מאוד לתוכנית המסויימת הזאת, והחלטנו לעשות פינה קבועה.

● **כיצד אתה בוחר מדי שבוע לעורו של מי להיכנס, ואיך אתה מתכונן?**

בכל שבוע אני מחליט על מישהו שהוא במיוחד בחדשות. בדרך־כלל אין לי צורך להתכונן. זה המיקצוע שלי — מישטר־מדינת־ישראל — ואני בקיא בחומר. פה ושם אני מברר איזה פרט קטן, שחסר לי. אני בא לאולפן 10 דקות לפני השידור הישיר, משוחחים קצת על הדמות ואז יורים מהמותן.

● **אתה מתייחס לתוכנית ברצינות גמורה, או באילו היתה תוכנית סאטירית?**

זו תוכנית סימולציה פוליטית. באותה הזדמנות זה גם שיעור במישטר־מדינת־ישראל. זו לא תוכנית סאטירית, אבל לפעמים יש בה קצת הומור.

● **מצנזרים אותך?**

עד עכשיו — לגמרי לא. הכל החלטות שלי.

● **שמעתי שתי תוכניות שלך. לפעמים יש הרגשה שאתה ממש מאמין בדברים שאתה אומר בשם הדמות.**

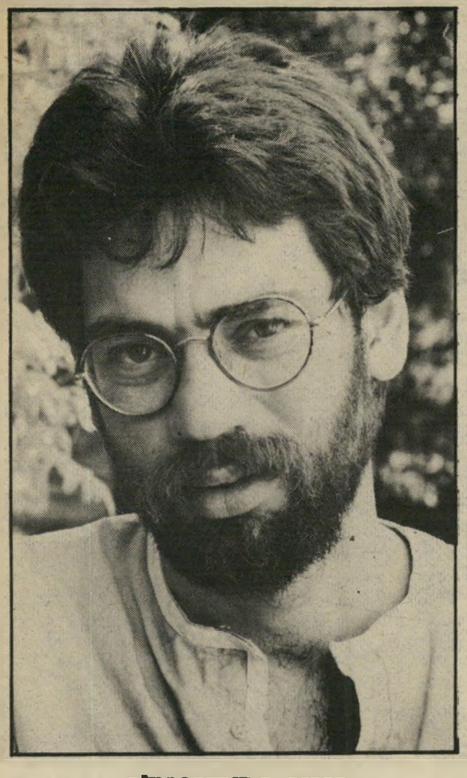
אני מאוד משתדל להיכנס לעורה של הדמות. אולי בזמן השידור אני אפילו מזדהה איתה.

● **בתוכנית שבה דיברת כיצחק נבון, אמרת שאתה (נבון) לוקח כמה חודשי־צינון, ואחר־כך קופץ לפוליטיקה. אלה דברים שאמרו לך, או השערות שלך?**

לפי הנתונים הקיימים, שהם נהירים לי — זו השערה שלי.

● **שמעתי שהשר בורג והשר מודעי כבר התלוננו עליך.**

התלוננו. יש לי בינתיים גיבוי מלא מגבי גזית ומגדעון לב־ארי.

ישי גבריאלי:

„אני לא יודע מה הקהל אוהב!"

כל סרט או סירטון חדש הנעשה בארץ, מהווה עוד נדבך לתיקווה שהקולנוע הישראלי יפרוץ מתוך שיממונו ומתוך החובבנות שלו.

עוד בחור שהצטרף לא מכבר לעשרות עושי־הסרטים בארץ הוא ישי גבריאלי בן ה־25 – חבלן־משטרה לשעבר, שבצד עבודתו לקח קורס־ערב בקולנוע, ואחריו קפץ למים העמוקים של עשיית סרט לבדו.

בימים אלה מוצג ב־סינמטק" בירושלים סירטו הראשון, „המכונה אוטיסטי", שכבר זכה בפרס הסרט העלילתי הקצר 1983.

● **כמה עלה לך הסרט?**

15 אלף דולר.

● **ומאיפה הכסף?**

רוב הכסף שלי חלק מחסכונותיי וחלק מירושה שנפלה עלי פתאום. 2500 דולר קיבלתי ממרכז הסרט הישראלי.

● **מהו הסרט הזה בשבילך — איזה דבר לוחץ שהיית צריך לבטא, או כרטיס־ביקור לעולם הקולנוע?**

הסיבה הראשונה שלי בעשיית הסרט הוא הרצון ללמוד תוך כדי עשייה. לא הרגשתי איך הכסף שלי מתבזבז. הרגשתי שכל הזמן אני לומד דברים חדשים.

● **איך חי בחור כמוך, שעושה סרט שאוכל את כל חסכונותיו ולא מפרנס אותו?**

אני באמת לא כל־כל חי. גר אצל אמא שלי ואוכל אצלה. עד עכשיו הייתי כל־כך עסוק בסרט, שלא היה לי זמן לעבוד. אבל עכשיו אני מחפש עבודה.

השאיפה שלי היא, כמובן, לקבל עבודה בתחום ההפקה או הבימוי, אבל אם לא — אקבל על עצמי כל עבודה.

● **מתי, לפי דעתך, אדם כמוך עובר את השלב החלטורה לעושה סרטים כמיקצוע?**

אני מניח שאצל כל אחד זה אחרת. אבל ברור לי שכישרון זה לא מספיק. צריך לכתת רגליים ולהציע את הכישרון. כמו שנראה לי, יש עבודה במיקצוע ואפילו אפשר להתפרנס.

● **יש הרגשה שבארץ עושים שני סוגי סרטים — אלה שמרוויחים כסף ואלה ששווים משהו. איזה סוג אתה רוצה לעשות?**

אני רוצה לעשות סרטים שאני אוהב, סרטים בשביל עצמי. אני לא מכיר את הקהל ולא יודע מה הוא יאהב. ההסתמכות על הקהל היא טעות, לפי דעתי. הנה, מנחם גולן עשה סרט־פורנו ישראלי, ואני בטוח שכולם חשבו שהוא יגרוף קופות. אבל הסרט אפילו לא החזיר את ההשקעה.

הרוגמה מהצד השני היא נועה בת 17, שהיה סרט מעולה וגם הכניס כסף.

● **ראיתי את הסרט „המכונה אוטיסטי" והיתה לי הרגשה שהמסר שלך הוא שהעולם הוא יפה, אבל אכזר — ואין מה לעשות.**

כן. המסר שלי הוא שהחיים זה נהר גדול, ואי־אפשר לשחות נגד הזרם. המקסימום שאפשר לעשות הוא לזוז קצת ימינה וקצת שמאלה. אי־אפשר להילחם נגד הזרם.

רויאלה שמי

פעמיים נישאה, פעמיים התגרשה, פעמיים עבור הגט והשאירה בידו כל מה שהיה לה

"השארתי לו את הכל!"

אין כוח להלחם חני הבינה שיהיה עליה לנהל מאבק **שהיה נמשך שלוש שנים בבתי־המשפט בניו־יורק, אילו היתה מתעקשת לקבל מבעלה את הכספים אותם הרוויחה בדואגמנות במשך ארבע שנות נשואיה. היא מוותרת תמורת גט.**

ב**יום השלישי** שעבר באה לישראל חני פרי. היא באה לביקור של שמונה ימים, כדי להרגיע את אמה המודאגת. השתיים לא התראו כשנה.

לאמה של חני היתה סיבה טובה לדאגה. השמועות שהגיעו מניו־יורק סיפרו על הליכי גירושין בין חני ובעלה השני, עורך־הדין אלאן שוורץ.

להתחיל מחדש

ל**מחרת בואה** פגשתי בה בדירתה הצנועה של אמה, בבית־דירות בבת־ים. זהו בית ישן ומט ליפול, המרוחק כ־200 מטר מחוף הים של בת־ים, עיר הולדתה.

„אמא ואני הסכמנו לוותר על הכל, כי אחרת ייהרסו שלוש שנים מחיי. אין לי כוח להילחם, ואין לי שלוש שנים כדי לבזבז אותן על גירושין," אמרה לי הדוגמנית בגילוי־לב.

„אין לי זמן להתחיל מחדש בעוד שלוש שנים, כשאהיה בת 33. כיום הכל עוד נראה לי אפשרי.

„אלאן הודיע לי בצורה ברורה, שאם אני רוצה כסף — שאלך לבית־המישפט. אין לי כוח להלחם. יש לו מישרד עורכי־דין של אביו, עם שישה עורכי־דין צמודים — מישרד שוורץ אנד וייס.

„נשארו לי כ־10 שנים לעבוד בדוגמנות. אצטרך להתחיל מחדש, בדיוק כמו שעשיתי אחרי גירושיי הראשונים," אמרה פרי.

חני שילמה הפעם מחיר יקר תמורת הסכמתו של שוורץ לגירושין. היה עליה להסכים לכל תנאי חוזה־הגירושין, שחתמה בינואר בשנה שעברה. ההסכם יקבל תוקף ב־23 בפברואר בשנה הבאה.

לפני חמש שנים נבחרה חני לאחת הדוגמניות הטובות ביותר בניו־יורק. למי שלא מבין בעולם הדוגמנות — דוגמנית־צמרת ניו־יורקית נחשבת לטובה וליקרה בעולם, והיא מקבלת כ־1500־2000 דולר ליום־צילומים.

דוגמנית־צמרת אנגלית לעומתה, מקבלת כ־240 סטרלינג, שהם כ־400 דולר ליום־צילום. דוגמנית־צמרת צרפתית מקבלת 600־700 דולר, במנהטן, ניו־יורק, בקומה ה־24 בבית־הדירות המפואר אולימפיק טאואר, שבנה אריסטוטלס אונסיס.

אין זה בניין ניו־יורקי מפואר רגיל — זהו מקום־מגורים יוקרתי, שגרים בו 200 דיירים. מתוכם רק 20 הם אמריקאים. היתר נמנים עם השמות המפוצצים של חוג־הסילון הבינלאומי. אפילו נשיא־הפיליפינים, פרדינאנד מרכוס, רכש דירה בבניין.

באותו בניין היתה חנות־פרחים מפוארת ביותר של חני ובעלה. חני ערכה לחנות מסע־פירסום אישי, שהיא היתה בעלת 20 אחוז ממניותיה.

בהסכם הגירושין היא הסכימה לוותר לבעלה גם על חלקה בחנות, גם על שתי מכוניות רולס רויס שהיו ברשותם: האחת קוריש, משנת־ייצור 80, והשנייה חדישה יותר, מדגם ספורט סילבר 83, שעלתה יותר מ־100 אלף דולר.

שתי המכוניות נשאו את שמה של חני. על לוחית־הזיהוי של האחת היה רשום חני 1 והשנייה נשאה את הלוחית חני 2. כידוע, בארצות־הברית ניתן לקנות במישרד־הרישוי לוחית הנושאת את שם בעלי המכונית.

שנה אחרי שנבחרה כמלכת־המים בגיל 16, היא נישאה ליגאל רוזנברג. יגאל לא עבד, ניהל את עסקיה של חני.

השניים עברו להתגורר בלונדון, שם היא עברה. אחרי שנה, כשהחליטו להתגרש, הוא דרש ממנה תמורת הגט שתוותר על הדירה שאותה רכשו שניהם בבת־ים.

חני הסכימה לכל, ובלבד שתקבל גט.

בגיל 19 היא נסעה לארצות־הברית, שם הפכה דוגמנית מצליחה, מהטובות בעולם.

אחרי כמה רומנים סוערים, היא פגשה בריסקוטקו את אלאן שוורץ, אז בן 31, בנו היחיד של עורך־דין מצליח. גם אלאן הוא עורך־דין במיקצועו, ועבד במישרדו של אביו.

אלאן התפרסם כשובר לבבות ניו־יורקי. הוא התגרש מאשתו האמריקאית אחרי חמש שנות נישואין, ונכנס בתנופה לחיי־החברה בניו־יורק.

או פגש את חני, שידידיה באמריקה כינו אותה האני — באנגלית תיקנית: דבש, ובלשון אוהבים: „מותק".

האני ואלאן הסתפקו בהיכרות של שלושה שבועות. הם נישאו בנוכחות 10 אנשים, בבית הוריו בפלורידה.

לפני החתונה חתמה חני על הסכם, לפיו במקרה של גירושין לא יהיו לה כל תביעות לגבי רכושו של הבעל.

מייד אחרי הנישואין החליטה חני שהיא רוצה בילה. אלאן הסביר, שנפשית הוא טרם מוכן להוליד ילדים.

בביקורו האחרון בארץ הכיר אלאן אשת־חברה ידועה, שאיתה ניהל רומן. מסבירה חני: לא זאת הסיבה לגט. הנישואין הידרדרו עוד קודם. יש הבדל בין האישיות שלו ושלי.

אחרי הפרידה עברה חני לדירה שכורה בת שני חדרים, שתרוהט על־ידי בעלה, והיא תקבל ממנו תמיכה חודשית.

שובר הלבבות

ס**יפור הגירושין** של חני והמחיר הכבד ששילמה עבורו אינו חדש לה. היא כבר התנסתה בכך בעבר.

ומחיריה של הדוגמנית האיטלקית דומים לאלה של הצרפתית.

חני פרי טוענת, כי במשך ארבע שנות נשואיה הרוויחה סכום של 380־400 אלף דולר נטו. היא מעולם לא חסכה פרוטה. את כל מה שהרוויחה — נתנה לבעלה.

על הכסף הזה, שנכנס לחשבון המשותף של המישפחה — 180 מיליון לירות ישראליות! — היא מוותרת כעת תמורת גט.

הם התגוררו בשדרה החמישית

נופש לבעל עורך־הדין אלאן שוורץ, בנו **של עורך־דין ידוע, ובעל מישרד עורכי־דין בניו־יורק, נשא את חני לאשה אחרי שפגש בה בדיסקוטק בניו־יורק. היה זה אחרי היכרות של שלושה שבועות בלבד. הם גרו באחד מבתי־הדירות המפוארים והמפורסמים בניו־יורק.**

„לצערי, לאחרונה היו לו גם בעיות בריאות עם הלב. אני מאחלת לו כל טוב."

כיום רשומה חני בסוכנות הדוגמניות השנייה בגודלה בארצות־הברית בולומינה. לסוכנות מגיעות מאות נשים בשנה מכל העולם, המבקשות עבודה. רק כ־10 או 15 דוגמניות חדשות מתוספות מדי שנה לרשימה של הסוכנות.

לסוכנות יש כ־400 דוגמניות, וחני היא הישראלית היחידה ביניהן.

אשה של גבר אחד

ח**ני מספרת**, שהשנה הכוכבות בעולם הדוגמניות הן נערות בנות 14. בפאריס יש אחת כזאת, וגם בלונדון. אפילו ברוק שילדס בת ה־20 נחשבת כבר לזקנה. הטיפוס המבוקש היום היא הנערה הבתולית, בעלת שיער קצר ועינים גדולות, ללא כל איפור.

למזלה של חני, הסיגנון שלה אינו מוגבל לגיל מסוים. היא מדגימה

נשואין שניים אחרי שהתגרש מחני, נשא יגאל רוזנברג, **בעלה הראשון, את מלכת־היופי־לשעבר מירי בן־דויד. יגאל ומירי הם היום הוריים לשני ילדים: בן ובת. חלומה הגדול של חני הוא ללדת ילד. בעלה השני, אלאן, טען שעדיין אינו מוכן לילד.**

שילמה לבעל

פרוות, תכשיטים, שימלות־ערב ואופנה מובחרת.

היא אומרת: „אני יכולה לעבוד עוד 10 שנים. הצרה היא, שאני לא אוהבת להיות לבד. אני אוהבת להתחלק. אני גם לא יכולה לאכול לבד. לשימחתי, אני מסתפקת במועט ותמיד שמחה בחלקי.

„אני באה מבית אוהב וחם, מעולם לא נזקקתי לטיפול פסיכיאטרי. אני כנה עם עצמי ומעולם לא שיקרתי. אבי תמיד אמר, שלשקר יש רגליים.

„תמיד הייתי אשה של גבר אחד. מין שמורת־טבע בעולם המטורף שבו אני חיה.

„למזלי, אני אוהבת מאוד לעבוד. אף פעם לא סבלתי מחוסר־ביטחון. מעולם לא לקחתי כדורים וסמים, אני גם לא שותה. מין ילדה־טובה ירושלים. הסמים וכל השאר זה בשביל אנשים שאין להם אופי.

„אני לא רוצה להרוס את חיי, אלא לבנות אותם. אין לי מזל באהבה. מה שנשאר לי זה ההופעה החיצונית שלי. כשעשו אותי, כנראה שברו אחר כך את התבנית.

„היום אני בת 30, הייתי כבר ב־33 ארצות. כמה אנשים עשו את זה?

„בשבילי הזיכרונות הם לא פחות מכסף. אני בטוחה שבפעם השלישית, כשאנשא, זה לא יקרה לי.

„הייתי מאוד רוצה לחזור לארץ," מוסיפה חני פרי, „אבל הבעיה שמטרידה אותי זה חוסר הפרטיות כאן."

איך היא מרגישה אחרי כל מה ש־עברה, כיצד היא מסוגלת להתחיל את הכל מבראשית?

„למזלי, יש לי אהבה למיקצוע ולעבודה. אני באה מבית כזה. התחננתי לפני אמא שתפסיק לעבוד כמלצרית בבית־קפה, אחרי מות אבי, לפני ארבע שנים. היא ממש נפגעה. היה ברור לי, שבמושגים שלה להיות נתמכת זה כאילו שהיא לא שווה יותר, ושחייה נגמרו. היא מנסה כל הזמן לעודד אותי ולתמוך בי.

„לכן אני לא נבהלת מעבודה. אני עבדתי קשה מאוד בחיי.

„להיות דוגמנית־צמרת בניו־יורק זה לקום בשעות שכולם עדיין ישנים, ולהגיע מושלמת לצילומים — בציפורניים עשויות. כשהעור חלק. אצל דוגמנית מיקצועית אין דבר כזה שנקרא עייפות. את הצלם זה אף פעם לא מעניין מה עובר עליה בבית או בערב הקודם.

„ובערבים חייבים לצאת, יש חובות של המיקצוע. כל אחד שרוצה להיות IN ומקובל, חייב להיות ביום החמישי במועדון־החברים האכסלוסיבי בניו־יורק, מועדון A. שם אפשר לפגוש ביום הזה את כל היפים והיפות, השחקנים והכתבים. אחרי שנפרדתי מאלאן, אני מופיעה שם עם ידידים. זה חלק מהחובות של המיקצוע."

האם אחרי הפרידה הארוכה הזאת מבעלה, היא מצאה לה גבר אחר?

„לאחרונה התיידדתי מאוד עם יהודי סיני, שאותו הכרתי לפני חורשיים. הוא מציף אותי בטלפונים לכל מקום שאליו אני נוסעת.

„זה בהחלט מעודד אותי. כי הדבר המדכא ביותר בשבילי זה להיות לבד. אבל כנראה שזה אולי יהיה עוד רומן, לא משהו רציני.

„האמת היא, שכל חיי רציתי בית וילדים, אבל משום מה אני לא מצליחה למצוא את הדבר הפשוט הזה, שכל־כך מקובל וברור לנשים אחרות.

„אני עדיין מאמינה שאמצא אהבה, כי ללא אהבה אני לא אתחתן."

אולי בסופו של דבר היא תחליט ללדת ילד ללא נשואין?

„עם כל זה שאני מודרנית, לא נראה לי כיום להביא לעולם ילד מבלי שיהיה לו זוג הורים.

„אבל תמיד הייתי טיפוס אופטימי, כי אחרת לא הייתי יכולה לקום בכל פעם ולהאמין שמחכה לי באיזה מקום גבר, איתו אוכל לבנות את חיי מחדש."

שולמית ירי"ב ■

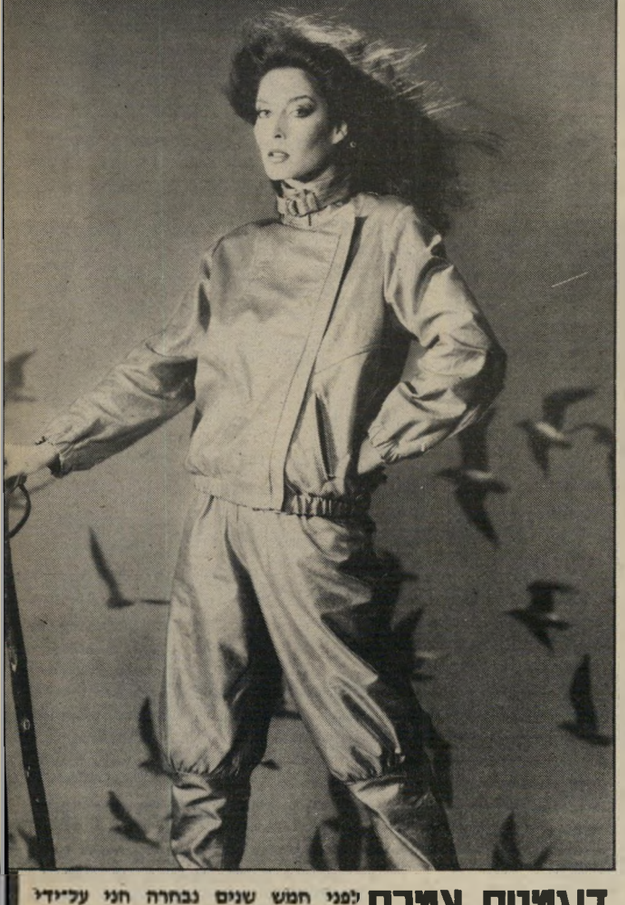
בעל א' יגאל רוזנברג היה בעלה הראשון של חני. הם נישאו כשהיא היתה בת 17, והתגרשו אחרי שנת נישואין אחת. על מנת לקבל גט, היא השאירה לו את הבית שרכשו שניהם בבת־ים.

בעל ב' החתונה השניה של חני נערכה בבית הורי החתן, יגאל, בנוכחות 10 אנשים בלבד. הוריה של חני לא נכחו בטקס. לפני החתונה חתמה חני על הסכם אי־תביעות רכוש במקרה גירושין.

גט לאשה חני הגיעה השבוע לישראל. היא באה כדי להרגיע את אמה המודאגת, ששמעה על גירושיה. אמה עודדה אותה לוותר על הכל, ולהתחיל מחדש. „חבל על כל רגע מחייך, חבל שתנהלי מישפטים," אמרה לה האם. חני רוצה להתחיל מחדש, כמו אחרי גירושיה הראשונים.

דוגמנית צמרת לפני חמש שנים נבחרה חני על־ידי העיתונות בניו־יורק כאחת מעשר הדוגמניות המובחרות בעיר. הנחשבת בירית־האופנה של העולם.

הן באו על גלגלים, נשענו על מקלות, התנשקו והתחבקו — שלושה דורות של תלמידות הסמינר, שרק חלק קטנטן מהן עבדו אי־פעם כמורות

כל הבנות של לווינסקי

מלאכה אילנה אוסטרוב־סקי היתה מורה למלאכה בסמינר במשך 10 שנים.

יהלומנית עדינה אלמוג־פרלמן, בתו של הבלש אלמוג עוסקת היום ביה־לומי־תעשיה בבורסת־היהלומים.

יום החמישי שעבר הן פשטו על כל פינות היכל התרבות. צעירות יותר וצעירות פחות, מפורסמות יותר ומפורסמות פחות — כולן בוגרות הסמינר למורות ע"ש לווינסקי.

כוכבות הכינוס לרגל 70 שנות הסמינר משכו את עיני כל האחרות: נשים שעשו קאריירה מאז סיימו את לימודיהן, או נשים שהתחתנו לתוך המישפחות הנכונות. מעניין — הכוכבות האמיתיות של הערב לא עסקו מעולם במיקצוען, שאותו רכשו בסמינר. הן לא לימדו בבתי־ספר אפילו יום אחד.

בפינה אחת משכה את תשומת־ליבן של הסמינריסטיות־לשעבר אופירה נבון, בוגרת מחזור 1955. היא באה לבושה בשימלת שיפון סגולה שהבליטה את יופיה. ליד אופירה ישבה רעיה סבידור, אשת יושב־ראש הכנסת.

בנות מחזורה של אופירה, דאגו להביא איתן תמונות משותפות, נפנפו בהן לעין כל. הן ממש יצאו מגידרן כדי להחליף עימה ולא מילה אחת.

בין הבוגרות הקשישות בלטה אסתר רזיאל־נאור, אחותו של מפקד אצ"ל דויד רזיאל, שנהרג ב־1941 בעיראק, ואמו של מזכיר־הממשלה לשעבר, אריה נאור.

אשת ימין צעירה יותר, גאולה כהן, היתה כוכבת המחזור שסיים את הלימודים ב־1945. היא עצמה לא סיימה את לימודיה, סולקה בחודש האחרון לפני הבחינות. הסיבה: תביעת מנהיגי המיפלגות ששלטו בישוב לגרש מהסמינר את כל התלמידים שהיו חשודים בהשתייכות לאחד מאירגוני הפורשים.

„כשהלכתי ללמוד באוניברסיטה," סיפרה כהן, „הבאתי מהסמינר תעודה שבה היה כתוב: ,עדיין טעונה בחינות

„אני פה!" בנות המחזור של אופירה נבון, טרחו והביאו תמונת מחזור שבה נראית אופירה עם צמה ארוכה שחורה. היום השינוי הוא רב. הצמה נעלמה, הצבע שונה והטיפוס הספור־טאי של פעם הפך לאישה אלגנטית. אופירה הופיעה לבושה בשמלה סגולה ונראתה יפה וזוהרת.

על המקל יעל הופמן־זהבי, בוגרת המחזור העשירי, מובלת הסמינר, משמאל: המורה אוריאל עקביא עם אשתו, מרגלית.

נערת הבאלט רחל טליתמן (שניה מימין) מד־גימה תנועות באלט. רחל סיימה את לימודיה בסמינר בשנת 1949, נסעה לארצות־הברית והפכה רקדנית מפורסמת. בתמונה משמאל: זיווה תלם, שגם היא מבוגרות הסמינר, וכיום היא אשת־עסקים וכבר יש לה נכד בן שנתיים.

מלונאית אירנה ליצקי־טייג, אשתו של בעל מלון הילטון, הופיעה כש־שרשרת יהלומים סביב צווארה.

בפרגוגיה ובחיבור, בגלל סיבות שלא תלויות בה — סיבות פוליטיות".

בפינה אחרת של אולם היכל התרבות הדגימה רחל טליתמן לפני חברותיה לכיתה תנועות־דיקור. היא סיימה את לימודיה בסמינר ב־1949, נסעה לארצות־הברית והפכה רקדנית מפורסמת.

המתכנסות הבחינו בעובדה המוזרה, שרובן לא עסקו מעולם במיקצוע ההוראה, וניסו למצוא לה הסברים.

מורים כמיפלצות

מסתבר, שבשנות הארבעים לא היו הרבה אפשרויות פתוחות לפני נערות שביקשו לפנות ללימודי־המשך. לאוניברסיטה נרשמו רק מעטים, כי הדבר היה כרוך במעבר לירושלים.

תעודת־הוראה נחשבה על־ידי הורים רבים לתעודה המקילה על מציאת חתן מוצלח, ולכן עודדו רבים את בנותיהן ללמוד בסמינר.

מיקצוע האחות היה אז פחות מקובל. משום שרווחה הדעה, לפני 30 ו־40 שנה, כי לאחות קשה להינשא.

בין הבוגרים היו גם גברים: ד"ר (לאמנות) אליקים רון, מנחה הרדיו ואב ענר, ד"ר (לפסיכולוגיה) עמי גלזר, בן מחזורה של אופירה נבון.

אז מה הפלא שהמורים האמיתיים, אותם שעוסקים עד היום במיקצועם, הרגישו בכינוס כמיעוט?

מארגנות הערב הכינו למתכנסים הפתעה: ציורי־ילדים, המתארים את המורים שלהם בצורה לא מחמיאה. היו שם מורים מיפלצתות, מורים עם קרניים וסתם מורים מכוערים, כפי שהם נראים בעיני התלמידים בכיתות הנמוכות בשנות ה־80. התערוכה הוצגה באולם הכניסה של היכל התרבות.

האולם נפתח לפני הבוגרות שעה וחצי לפני המועד הרישמי, כדי לאפשר פגישות של חברות שלא התראו מזה שנים, ולהניח להן די זמן להחליף חוויות.

אבל גם הזמן הזה לא הספיק. רבות התחמקו מהתוכנית האמנותית המשעממת, ועברו לפטפט באולם הכניסה.

חברות תמיד על יהודית ארנון (מימין), שהיתה מורה במשך 13 שנה והפכה למורה לברידג' מצביעה אחת ממארגנות כינוס המורות. רוב הבוגרות של סמינר לוינסקי לא עסק מעולם במיקצוע שרכש בנעוריו. רבות מהבוגרות הפכו להיות דמויות מפורסמות בארץ.

שמוצניקית וביח"ריה ח"כ גאולה כהן הבית"ריה הדגימה כיצד היא וחברת השומר הצעיר עמליה חבצלת (משמאל), היו מושכות זו לזו בשערות.

מורות אמיתיות יעל דרויאן־וייסמן (משמאל) לימדה במשך 29 שנים בבית־הספר תל־נורדוי. מאוחר יותר עבדה בתפקיד אחר בגיבעתיים ועזבה את ההוראה.

שניים בוגרות הסמינר היו לצחוק באותו ערב. בתמונה: אופירה נבון. מעטים הקשיבו לתכנית האמנותית.

גם אחרי שנגעלו שערי היכל התרבות עמדו על הרחבה שלפניו גדודים־גדודים של חברות מגעוריים, שפנו לבתי־הקפה שבסביבה כדי להמשיך את השיחות.

השיחות היו הרבה יותר מעניינות מהתוכנית האמנותית בפנים.

בשיחות שבחוץ התברר, שהמורה שהקשה את חייהן של תלמידות הסמינר יותר מהאחרים היה המורה המנוח לזימרה, יצחק ארלר. הוא היה משוכנע שמורה או גננת שאינה יודעת לשיר — אין לה שום תקנה. סיפרה אחת הבוגרות: „קיבלתי 5 בזימרה, ולכן התעודה שקיבלתי עם סיום לימודי לא הספיקה כדי להתקבל לאוניברסיטה.

„הלכתי לאדלר הביתה, הוא פגש אותי חמור־סבר, ורק אחרי שיכנוע של חצי שעה הסכים להעלות את הציון ל־6 — בתנאי שאבטיח שלעולם לא אלמד אפילו שיר אחד."

הסתבר שהשימחה היתה דווקא מנת־חלקן של אותן שלא המשיכו במיקצוען. המורות שהיו בכינוס לא נראו משום־מה כאילו הגשימו חלום־נעורים, כי אותו מיקצוע שנראה כל־כך מבטיח בשנות החמישים, הפך בשנות ה־80 אפרורי ובלתי־יוקרתי.

שולמית יריב ■

החי"כית לשעבר אסתר רזיאל־נאור, אחותו של מפקד אצ"ל דויד רזיאל, שלמדה במחזור ז', מוקפת בחברותיה המורות. היא העלתה זיכרונות מתקופת לימודיהן.

ספורט

כדורסל

הפועל תל־אביב: המבול מאחוריו!

השינויים לקראת העונה הבאה במחלקת הכדורסל של הפועל תל־אביב נכנסו השבוע להילוך גבוה.

בעוד שהיושב־ראש **אברהם פלרה** מסתובב עם מאמנו **יהושע רוזין** באמריקה הגדולה מזה חודש, כדי למצוא שחקן חיזוק גבוה לקבוצתם, החליטו גם בארץ על שינוי — שינוי בין אנשי ההנהלה עצמם. את **יורם** (״פיקו״) **רוזנביץ** המנהל (40), שעשה את תפקידו בהתנדבות, יחליף בחור צעיר שיעשה את אותו התפקיד אך בשכר: **אבנר מכטינגר** (27).

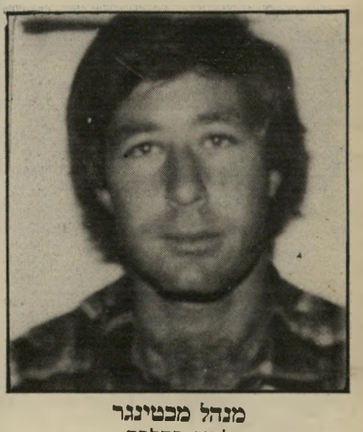
מכטינגר הוא עיתונאי־ספורט, שנבחר לדאוג לעניינים האישיים של שחקני־הקבוצה והוטל ללא הכנה לתוך קלחת ששמה הפועל תל־אביב.

גם **נתן אקשטיין**, בשנה שעברה איש אליצור, יהפוך בעונה הבאה להיות איש הפועל. אקשטיין יהיה הרכז המיקצועי של כל מחלקת הספורט (מלבד של הבוגרים).

נימה אופטימית נשמעה השבוע מפיו של המנהל החדש של הפועל תל־אביב מכטינגר, שמאמין, ״שהמבול היה כבר מאחוריי.״

מה יהיה ההרכב בעונה הבאה? מכטינגר לא מבטיח דבר, אבל הוא רוצה **שלבון מרסר** האמריקאי ימשיך, **סנחס** (״פיני״) **חוזז** יחזור, **שבוב פליישר** ו**דאן ראמזי** יהיו מחוץ לתמונה. יחד עם האמריקאי הגבוה הנוסף שפלדה ורוזין יביאו איתם מאמריקה — יהיה טוב.

למרות ש**דני ברכה** הוא רכז טוב, מחפשים בהפועל תל־אביב רכז נוסף בעל שיעור־קומה.

מנהל מכטינגר
לתוך הקלחת

השבוע הם פנו אל הקיבוצניק הצעיר **גל קנז** (20), שכנראה ישחק בעונה הבאה בגליל־עליון, למרות איומיהם של אנשי עפולה־העמק במישפט, בטענה שקנז הבטיח לשחק בשורותיהם.

השיטה השנייה

משרד־הפנים מכביד את ידו בימים האחרונים על השחקנים הזרים, שהתגיירו בחטף, המסתובבים בליגה הישראלית לכדורסל ומכונים בפי כל ״ספק־יהודים״.

סטיב מאלוביץ הוא השחקן האמריקאי הראשון ברשימה שנופה השבוע מנבחרת אסא. מאלוביץ גדול־המידות גם לא יוכל, כנראה, לשחק בשנה הבאה ברמת־גן.

הכדורסלנים ייצטרכו כנראה לנקוט מעתה בשיטת ״ההתאזרחות״ השנייה: שיטת הנישואין הפיקטיביים. שנגרה אין למישרד־הפנים כל אמצעים.

רוב הכדורסלנים הזרים נרשמו כישראלים במישרד־הפנים בחולון, אפילו אם לא היו שייכים לנפה זו. הגיע הזמן שמישהו במישרד־הפנים יסביר את התעלומה: מדוע כל הכדורסלנים הזרים שהתאזרחו בארץ רשומים דווקא בחולון?

כדורגל

גג לאיצטדיון?

״ימקא זה איצטדיון שמסוכן לשבת בו״, כך דווח בזמנו לעיריית ירושלים. הפוסקים את גזר־דינו של האיצטדיון הירושלמי המיושן והרעוע היו צוות מהנדסים של מישרד ירון־שמעוני־שחם התל־אביבי, אלה בדקו ומצאו שמכניסים לימקא יותר צופים ממה שהוא מסוגל ויותר מהמותר. היה זה המישרד שאליו פנתה עיריית־ירושלים לפני כחמש שנים, כדי לתכנן עבורה את איצטדיון שועפת.

האולטימטום של הדתיים בקואליציה הממשלתית הפסיק את עבודת הבנייה. **טדי קולק**, ראש העירייה, הציע אלטרנטיבה: איצטדיון קטמון.

אך הרעש הגדול שהקימו השכנים לפני חודשיים, הביא שוב להפסקת עבודות־החפירה, שכבר התחילו במקום.

לא היתה ברירה אלא להפנות את המבט לעבר האיצטדיון הגדול באוניברסיטה, לייעד אותו לצורכי ספורט הכדורגל של הבירה. אך המהנדסים כבר סיכמו, שמיקומו הנמוך של האיצטדיון באוניברסיטה מאפשר לכל הסביבה השכנה להציץ במישחקים במיגרש מבלי לשלם אגורה. או אם רוצים שעל מיגרש האוניברסיטה ייערכו כל מאבקי הליגות בכדורגל, יהיה צורך לבסות אותו בתיקרה ענקית וגבוהה, ולבטח גם יקרה מאוד.

התוכנית הוקפאה עד להודעה חדשה.

בינתיים לא מתבטלים אנשי המישרד של ירון־שימעוני־שחם. הם מקימים מיתקני־ספורט בניגריה, שם הרבה יותר קל לבנות מרכז־ספורט מכל סוג שהוא.

שידור בנאנט

הגמר־דרבי על גביע המדינה בכדורגל, התחיל כשעה וחצי לפני מישחק הכדורסל של נבחרות יוגוסלביה וישראל, בעיר נאנט שבצרפת. אוהדים ישראליים שהמתינו למישחק הכדורסל, הצטופפו בפינה אחת מסביב לטראנזיסטור הענק שהחזיק שדר־הספורט של הרדיו **גידעון הוד**, שקלט את השידור הישיר מרמת־גן.

ההתרגשות הגואה שאחזה בגוש האוהדים המאוזנים היתה כל־כך גדולה ורעשנית, שהשוטרים הצרפתיים נדרכו אף הם. השוטרים חשבו שהמדובר בדיווח של תחרות־הטניס הגדולה, שהתקיימה באותו היום בפאריס, טורניר הגמר של תחרות רולן־גארוס, שבו זכה השבוע יניק נואה הצרפתי.

רק אחרי שהשוטרים קיבלו הסבר על המתרחש, הניחו לחבורה.

סיקור

תווי ספורט

אנשי הספורט של הרדיו הם אנשים בעלי עיסוקים מגוונים. גם השדר **בני פייסיק**, כמו עמיתו **גידעון הוד**, לא מסתפק בענייני ספורט בלבד. פייסיק, העובד כטכנאי בתחנת־הרדיו של רשות־השידור, שולח ידו גם בענייני אמנות ומוסיקה.

את ההדרכה הראשונה בעיסוקיו המגוונים קיבל פייסיק מגידעון הוד, המפורסם בכך שהתמחותו בענייני ספורט אינה נופלת מזו של מוסיקה קלאסית או בענייני תחבורה. הוד תמיד חיפש מישהו שימשיך את דרכו ברדיו, וכמו שמצא בזמנו את השדר **רמי יצהר**, כך הוא מנסה לקדם היום גם צעירים נוספים.

פייסיק, כמו הוד, אוהב ומתעניין במוסיקה מילדות. בתוכנית צילצול־שלישי הוא נותן ביטוי לתחביביו הנוספים. ״אומנם הסיפור לא קל כלל וכלל, כי אני צריך לחלק את עצמי בין עבודתי כטכנאי ובין הכנות ככתב אמנות, ספורט ומוסיקה. גם מבחינה כספית אין לזה משמעות. אבל יש פה עניין של כיף. כי כך אני מצליח לשלב את אהבתי לספורט, לאמנות ולרדיו״.

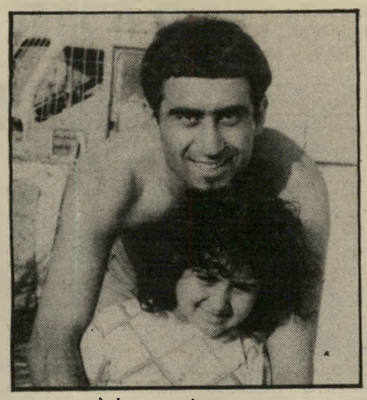
צערה

הצדעה למלול

השבוע פתחו חבריו של **יהודה מלול**, שנפל במילחמת לבנון לפני שנה בדיוק, בהיותו בן 29, במסורת טריה: **צערה לזיכרו**.

מלול, תושב דימונה, היה סטודנט מצטיין. הוא למד אומנם הנדסה וניהול באוניברסיטת באר־שבע, אך תוכניותיו המיקצועיות היו דווקא בתחום גידול־האצות.

עבודת המחקר שלו, שנקטעה בעיצומה, קטעה גם תוכנית לייבש את מי הביוב של העיר

קורבן־מילחמה מלול
פרוייקט יתום

הדרומית, שהתנקזו, משום מה, דווקא בכניסה לעיר, והדיפו את ריחם למרחוק.

מלול תיכנן לנצל את מי־השופכין כמצע לגדל עליו אצות, שתשומת־הלב המדעית הופנתה אליהן לאחרונה, כמקור אפשרי לחומרי מזון.

הפרוייקט של מלול נשאר יתום. עכשיו מצפים מוקיריו שלמענו הם צערו, שמישהו ייקח את הפרוייקט לידיו וימשיך במקום שיהודה מלול הפסיק.

טכנאי־שדר־ספורט פייסיק (באמצע)
עניין של כיף

שווייצר מתחתן עם לוד

כדורגלן שווייצר (נאבק עם משה פיזנטי)
יש להם אמביציה

לזה משה שווייצר ממכבי תל־אביב חתם על חוזה עם הפועל לוד? ״הערפתי אותם, כי הם סימפטיים״, גילה שווייצר בהיר השיער. בן ה־28, שעריין לא נתפס ברשת הנישואין, ״והם גם רוצים ללכת על דבר רציני, כמו להיות בצמרת״, הוא אומר.

שאלנו השבוע את שווייצר־הבן:

● **איזה אפשרויות היו לך?**

היו מספיק אפשרויות: מכבי יבנה, מכבי רמת־עמידר, הפועל פתח־תיקווה וגם הפועל לוד. זה לא מספיק?

בתחילה התלבטתי, אחר כך השתכנעתי שרק לוד מתאימה לי. יש שם שחקנים שיש להם אמביציה להתקדם.

● **איך זה לעבור ממכבי תל־אביב המפוארת והמיוחסת להפועל לוד הפרובינציאלית, שרק השנה הגיחה בפעם הראשונה לליגה הלאומית?**

בטח שקשה לי לעזוב את מכבי. זוהי קבוצה שבה גדלתי ואליה התרגלתי.

אבל טוב לפעמים להחליף קבוצה. כבר שיחקתי פעם בהפועל פתח־תיקווה, כך שזה לא חדש בשבילי.

● **כמה כסף קיבלת מלוד?**

לא יכול להגיד, אך ללא כל ספק, זהו ממוצע של שחקני־צמרת בארץ.

● **כמה זמן תהיה בלוד?**

לא יודע, אבל זה לא לנצח. זו לא חתונה.

● **אגב, מתי תתחתן?**

כשאמצא כלה.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.

הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

אזהרה: משרד הבריאות קובע
כי — העישון מזיק לבריאות

קשר בראל&שות'

העולם הזה
80 עמודים
מספר 2389
15.6.1983 ד' תמוז תשמ"ג
שנה 47
האזור: 70 שקלים (כולל מע"מ)

חנה פרי שילמה לבשלה 180 מיליון לירות עבור גט!